

2024/1788

15.7.2024

DIRECTIVA (UE) 2024/1788 A PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI A CONSILIULUI

din 13 iunie 2024

privind normele comune pentru piețele interne în sectorul gazelor din surse regenerabile, al gazelor naturale și al hidrogenului, de modificare a Directivei (UE) 2023/1791 și de abrogare a Directivei 2009/73/CE

(reformare)

(Text cu relevanță pentru SEE)

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 194 alineatul (2),

având în vedere propunerea Comisiei Europene,

după transmiterea proiectului de act legislativ către parlamentele naționale,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European ⁽¹⁾,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor ⁽²⁾,

hotărând în conformitate cu procedura legislativă ordinară ⁽³⁾,

întrucât:

- (1) Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁾ a fost modificată substanțial în mai multe rânduri. Întrucât se impun noi modificări, este necesar, din motive de claritate, să se procedeze la reformarea directivei menționate.
- (2) Piața internă a gazelor naturale, care a fost implementată treptat începând cu 1999, are drept obiectiv să ofere tuturor consumatorilor din Uniune, indiferent dacă sunt persoane fizice sau întreprinderi, posibilități reale de alegere, precum și noi oportunități de afaceri și un comerț transfrontalier mai intens, pentru a asigura obținerea de progrese în materie de eficiență, prețuri competitive și îmbunătățirea calității serviciilor, precum și pentru a contribui la securitatea aprovizionării și la dezvoltarea durabilă.
- (3) Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁵⁾ și Directiva 2009/73/CE au adus contribuții semnificative la crearea pieței interne a gazelor naturale.
- (4) Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁶⁾ și Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁷⁾ au reprezentat un nou pas în dezvoltarea pieței interne a energiei electrice, având în centrul său cetățenii și contribuind la obiectivele Uniunii de tranziție către un sistem energetic

⁽¹⁾ JO C 323, 26.8.2022, p. 101.

⁽²⁾ JO C 498, 30.12.2022, p. 83.

⁽³⁾ Poziția Parlamentului European din 11 aprilie 2024 (nepublicată încă în Jurnalul Oficial) și Decizia Consiliului din 21 mai 2024.

⁽⁴⁾ Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 iulie 2009 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 2003/55/CE (JO L 211, 14.8.2009, p. 94).

⁽⁵⁾ Directiva 2003/55/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2003 privind normele comune pentru piața internă în sectorul gazelor naturale și de abrogare a Directivei 98/30/CE (JO L 176, 15.7.2003, p. 57).

⁽⁶⁾ Regulamentul (UE) 2019/943 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind piața internă de energie electrică (JO L 158, 14.6.2019, p. 54).

⁽⁷⁾ Directiva (UE) 2019/944 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iunie 2019 privind normele comune pentru piața internă de energie electrică și de modificare a Directivei 2012/27/UE (JO L 158, 14.6.2019, p. 125).

curat și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră. Piața internă a gazelor naturale ar trebui construită pe aceleași principii și, în special, ar trebui să asigure un nivel egal de protecție a consumatorilor. În special, politica energetică a Uniunii ar trebui să satisfacă necesitățile clienților vulnerabili și să combată sărăcia energetică.

- (5) Prin Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului⁽⁸⁾, Uniunea s-a angajat să reducă emisiile de gaze cu efect de seră. Normele pieței interne pentru combustibilii gazoși trebuie să fie aliniate la regulamentul respectiv. În acest context, Uniunea a stabilit modalități de actualizare a piețelor sale de energie, inclusiv în ceea ce privește decarbonizarea piețelor gazelor, în comunicările Comisiei din 8 iulie 2020 intitulate „Consolidarea unei economii neutre climatice: o strategie a UE pentru integrarea sistemului energetic” (denumită în continuare „Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic”) și „O strategie pentru hidrogen: pentru o Europă neutră climatic” (denumită în continuare „Strategia UE pentru hidrogen”), precum și în Rezoluția Parlamentului European din 10 iulie 2020 referitoare la o abordare europeană globală privind stocarea energiei⁽⁹⁾. Prezenta directivă ar trebui să contribuie la realizarea obiectivului Uniunii de a reduce emisiile de gaze cu efect de seră asigurând în același timp securitatea aprovizionării și funcționarea corespunzătoare a piețelor interne ale gazelor naturale și hidrogenului.
- (6) Prezenta directivă completează instrumentele de politică și legislative conexe ale Uniunii, în special pe cele propuse în temeiul Comunicării Comisiei din 11 decembrie 2019 intitulată „Pactul verde european”, cum ar fi Regulamentele (UE) 2023/857⁽¹⁰⁾, (UE) 2023/957⁽¹¹⁾, (UE) 2023/1805⁽¹²⁾ și (UE) 2023/2405⁽¹³⁾ și Directivele (UE) 2023/959⁽¹⁴⁾, (UE) 2023/1791⁽¹⁵⁾ și (UE) 2023/2413⁽¹⁶⁾ ale Parlamentului European și ale Consiliului, care vizează stimularea decarbonizării economiei Uniunii și asigurarea faptului că aceasta rămâne pe o traiectorie către o Uniune neutră din punct de vedere climatic până în 2050, în conformitate cu Regulamentul (UE) 2021/1119. Principalul obiectiv al prezentei directive este de a permite și de a facilita o astfel de tranziție către neutralitatea climatică prin asigurarea accelerării dezvoltării unei piețe a hidrogenului și asigurarea unei piețe eficiente a pieței gazelor naturale.
- (7) Comunicarea Comisiei din 8 martie 2022 intitulată „REPowerEU: acțiuni europene comune pentru o energie mai accesibilă ca preț, sigură și durabilă” (REPowerEU), care a fost adoptată după ce începuse agresiunea militară neprovocată și nejustificată a Rusiei împotriva Ucrainei, a subliniat importanța diversificării aprovizionării cu gaze pentru a elimina treptat dependența Uniunii de energia rusă. Comunicarea a recunoscut că extinderea utilizării biometanului durabil și introducerea hidrogenului din surse regenerabile ar putea juca un rol decisiv și, în acest scop, a invitat legiuitorii să adopte rapid prezenta directivă și Regulamentul (UE) 2024/1789 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁷⁾.

⁽⁸⁾ Regulamentul (UE) 2021/1119 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 iunie 2021 de instituire a cadrului pentru realizarea neutralității climatice și de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 401/2009 și (UE) 2018/1999 („Legea europeană a climei”) (JO L 243, 9.7.2021, p. 1).

⁽⁹⁾ JO C 371, 15.9.2021, p. 58.

⁽¹⁰⁾ Regulamentul (UE) 2023/857 al Parlamentului European și al Consiliului din 19 aprilie 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2018/842 privind reducerea anuală obligatorie a emisiilor de gaze cu efect de seră de către statele membre în perioada 2021-2030 în vederea unei contribuții la acțiunile climatice de respectare a angajamentelor asumate în temeiul Acordului de la Paris, și a Regulamentului (UE) 2018/1999 (JO L 111, 26.4.2023, p. 1).

⁽¹¹⁾ Regulamentul (UE) 2023/957 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 mai 2023 de modificare a Regulamentului (UE) 2015/757 pentru includerea activităților de transport maritim în schema UE de comercializare a certificatelor de emisii și pentru monitorizarea, raportarea și verificarea emisiilor de gaze cu efect de seră suplimentare și a emisiilor de la alte tipuri de nave (JO L 130, 16.5.2023, p. 105).

⁽¹²⁾ Regulamentul (UE) 2023/1805 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 septembrie 2023 privind utilizarea combustibililor din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în transportul maritim și de modificare a Directivei 2009/16/CE (JO L 234, 22.9.2023, p. 48).

⁽¹³⁾ Regulamentul (UE) 2023/2405 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 octombrie 2023 privind asigurarea unor condiții de concurență echitabile pentru un transport aerian durabil (ReFuelEU în domeniul aviației) (JO L, 2023/2405, 31.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2405/oj>).

⁽¹⁴⁾ Directiva (UE) 2023/959 a Parlamentului European și a Consiliului din 10 mai 2023 de modificare a Directivei 2003/87/CE de stabilire a unui sistem de comercializare a cotelor de emisii de gaze cu efect de seră în cadrul Uniunii și a Deciziei (UE) 2015/1814 privind înființarea și funcționarea unei rezerve pentru stabilitatea pieței aferentă schemei UE de comercializare a certificatelor de emisii de gaze cu efect de seră (JO L 130, 16.5.2023, p. 134).

⁽¹⁵⁾ Directiva (UE) 2023/1791 a Parlamentului European și a Consiliului din 13 septembrie 2023 privind eficiența energetică și de modificare a Regulamentului (UE) 2023/955 (JO L 231, 20.9.2023, p. 1).

⁽¹⁶⁾ Directiva (UE) 2023/2413 a Parlamentului European și a Consiliului din 18 octombrie 2023 de modificare a Directivei (UE) 2018/2001, a Regulamentului (UE) 2018/1999 și a Directivei 98/70/CE în ceea ce privește promovarea energiei din surse regenerabile și de abrogare a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului (JO L, 2023/2413, 31.10.2023, ELI: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2023/2413/oj>).

⁽¹⁷⁾ Regulamentul (UE) 2024/1789 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind piețele interne ale gazelor din surse regenerabile, gazelor naturale și hidrogenului, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1227/2011, (UE) 2017/1938, (UE) 2019/942 și (UE) 2022/869 și a Deciziei (UE) 2017/684 și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 715/2009 (JO L, 2024/1789, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1789/oj>).

- (8) Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁽¹⁸⁾ asigură un set de obligații pentru participanții la piața gazelor. Autoritățile naționale de reglementare, astfel cum sunt menționate în regulamentul respectiv, ar trebui să fie responsabile de aplicarea acestui regulament în statele membre. Dispozițiile respective sunt esențiale pentru a se asigura faptul că comercializarea gazelor face obiectul unor obligații referitoare la transparență.
- (9) Prezenta directivă urmărește să faciliteze pătrunderea în sistemul energetic a gazelor din surse regenerabile și a gazelor și hidrogenului cu emisii scăzute de carbon, permițând tranziția de la gazele fosile, precum și să permită gazelor din surse regenerabile și gazelor și hidrogenului cu emisii scăzute de carbon să joace un rol important în atingerea obiectivelor climatice ale Uniunii pentru 2030 și a neutralității climatice până în 2050. De asemenea, prezenta directivă urmărește să instituie un cadru de reglementare care să le permită tuturor participanților la piață și să îi stimuleze să renunțe treptat la gazele fosile și să își planifice activitățile astfel încât să evite efectele de blocare, precum și să asigure o eliminare treptată și în timp util a gazelor fosile, în special din toate sectoarele industriale relevante și din utilizarea pentru încălzire.
- (10) Integrarea biometanului durabil, în conformitate cu criteriile stabilite în Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului⁽¹⁹⁾, în sistemul de gaze naturale sprijină obiectivele climatice ale Uniunii și contribuie la diversificarea aprovizionării cu energie. Cererile de racordare la rețea pentru producția de gaze din surse regenerabile ar trebui evaluate în termene-limită rezonabile și ar trebui monitorizate de autoritățile de reglementare relevante. Ar trebui să se poată acorda prioritate cererilor de racordare la nivel de transport și de distribuție pentru producția de gaze din surse regenerabile față de cererile de racordare pentru producția de gaze naturale și de gaze cu emisii scăzute de carbon.
- (11) Strategia UE pentru hidrogen recunoaște că, întrucât statele membre au un potențial diferit pentru producția de hidrogen din surse regenerabile, o piață internă deschisă și competitivă, cu un comerț transfrontalier neîngrădit, prezintă beneficii importante în ceea ce privește concurența, accesibilitatea prețurilor și securitatea aprovizionării. În plus, Strategia UE pentru hidrogen subliniază faptul că trecerea la o piață lichidă cu tranzaționarea hidrogenului ca produs de bază ar facilita intrarea pe piață a unor noi producători, ar fi benefică pentru o integrare mai profundă cu alți purtători de energie și ar crea semnale de preț viabile pentru deciziile de investiții și deciziile operaționale. Prin urmare, normele prevăzute în prezenta directivă ar trebui să faciliteze apariția piețelor hidrogenului, a tranzaționării hidrogenului ca produs de bază și a centrelor de tranzaționare lichidă. Statele membre ar trebui să elimine orice bariere nejustificate în acest scop. Normele existente care au permis desfășurarea unor operațiuni comerciale și a unei tranzaționări eficiente pentru piețele energiei electrice și gazelor naturale ar trebui să fie luate în considerare și pentru piața hidrogenului, recunoscându-se diferențele inerente. Cu toate că prezenta directivă stabilește principiile generale aplicabile funcționării pieței hidrogenului, este oportun să se țină seama de stadiul de dezvoltare a pieței respective atunci când se aplică principiile respective.
- (12) În conformitate cu Strategia UE pentru hidrogen, se preconizează că hidrogenul din surse regenerabile va fi utilizat la scară largă începând cu 2030 în scopul decarbonizării anumitor sectoare, de la aviație și transportul maritim la sectoarele industriale greu de decarbonizat. Toți clienții finali racordați la sisteme de hidrogen ar trebui să beneficieze de drepturile de bază ale consumatorilor aplicabile clienților finali racordați la sistemul de gaze naturale, cum ar fi dreptul de a schimba furnizorul și informații de facturare exacte. În cazurile în care clienții sunt racordați la rețeaua de hidrogen, de exemplu clienții industriali, ei ar trebui să beneficieze de aceleași drepturi de protecție a consumatorilor aplicabile clienților de gaze naturale. Cu toate acestea, dispozițiile privind consumatorii menite să încurajeze participarea clienților casnici pe piață, cum ar fi instrumentele de comparare a prețurilor și clienții activi, nu ar trebui să se aplice sistemului de hidrogen.
- (13) În conformitate cu Strategia UE pentru hidrogen, prioritatea Uniunii este de a dezvolta hidrogenul din surse regenerabile produs prin utilizarea predominantă a energiei eoliene și solare. Hidrogenul din surse regenerabile produs folosind energia biomasei se încadrează în definiția biogazului, astfel cum este prevăzută în Directiva (UE) 2018/2001. Hidrogenul din surse regenerabile este cel mai compatibil cu obiectivul Uniunii de neutralitate climatică și cu obiectivul pe termen lung de reducere la zero a poluării și este cel mai coerent cu un sistem energetic integrat. Cu toate acestea, este puțin probabil ca producția de hidrogen din surse regenerabile să fie extinsă suficient de rapid pentru a satisface creșterea preconizată a cererii de hidrogen în Uniune. Prin urmare, combustibilii cu emisii scăzute de carbon, cum ar fi hidrogenul cu emisii scăzute de carbon, pot juca un rol în tranziția energetică, în conformitate cu obiectivele climatice ale Uniunii, în special pe termen scurt și mediu, pentru a reduce rapid emisiile combustibililor existenți și pentru a sprijini tranziția clienților Uniunii în sectoare greu de decarbonizat în care nu sunt disponibile opțiuni mai eficiente din punct de vedere energetic sau din punctul de vedere al costurilor. Pentru a sprijini tranziția, este necesar să se stabilească un prag pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră pentru

⁽¹⁸⁾ Regulamentul (UE) nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie (JO L 326, 8.12.2011, p. 1).

⁽¹⁹⁾ Directiva (UE) 2018/2001 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile (JO L 328, 21.12.2018, p. 82).

hidrogenul cu emisii scăzute de carbon și combustibilii gazoși sintetici. Un astfel de prag ar trebui să devină mai strict pentru hidrogenul produs în instalațiile care încep să funcționeze de la 1 ianuarie 2031, pentru a ține seama de evoluțiile tehnologice și pentru a stimula mai bine progresele dinamice în direcția reducerii emisiilor de gaze cu efect de seră generate de producția de hidrogen.

- (14) Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic a evidențiat necesitatea de a implementa un sistem de certificare la nivelul Uniunii pentru a acoperi, de asemenea, combustibilii cu emisii scăzute de carbon, cu scopul de a permite statelor membre să îi compare cu alte opțiuni de decarbonizare și să îi considere ca o soluție viabilă în mixul lor energetic. Certificarea combustibililor cu emisii scăzute de carbon ar trebui efectuată într-un mod coerent cu certificarea combustibililor din surse regenerabile. Prin urmare, este oportun să se facă trimitere la dispozițiile stabilite pentru certificarea combustibililor din surse regenerabile în Directiva (UE) 2018/2001 și ca acestea să fie aplicate prin analogie pentru certificarea combustibililor cu emisii scăzute de carbon. Pentru a asigura faptul că combustibilii cu emisii scăzute de carbon au același impact asupra decarbonizării ca alternativele lor din surse regenerabile, este important ca aceștia să fie certificați prin aplicarea unei abordări metodologice similare, bazată pe o evaluare a ciclului de viață, a emisiilor lor totale de gaze cu efect de seră. O astfel de evaluare a ciclului de viață ar trebui să țină seama atât de emisiile generate de producția de combustibili cu emisii scăzute de carbon de-a lungul întregului lanț de aprovizionare, inclusiv emisiile generate de extracția energiei primare, prelucrare și transport, cât și de emisiile indirecte care rezultă din deturnarea unor factori de producție rigizi și de ratele efective de captare a carbonului. Emisiile în amonte de metan ar trebui determinate pe baza măsurilor incluse în Regulamentul (UE) 2024/1787 al Parlamentului European și al Consiliului⁽²⁰⁾. Acest lucru ar permite implementarea unui sistem cuprinzător de certificare la nivelul Uniunii, care să acopere întregul mix energetic al Uniunii. Întrucât combustibilii cu emisii scăzute de carbon și hidrogenul cu emisii scăzute de carbon nu sunt combustibili din surse regenerabile, terminologia și certificarea acestora nu au putut fi incluse în domeniul de aplicare al Directivei (UE) 2018/2001. Prin urmare, includerea lor în prezenta directivă remediază această lipsă.
- (15) Metanul și hidrogenul contribuie la încălzirea globală. Prin urmare, scurgerea lor din sistemul de gaze naturale și de hidrogen ar trebui evitată, în conformitate cu principiul „eficiența energetică înainte de toate” și pentru a reduce la minimum impactul lor asupra climei. Transportul, distribuția și înmagazinarea subterană a gazelor naturale, precum și terminalele de gaz natural lichefiat trebuie să respecte dispozițiile relevante ale Regulamentului (UE) 2024/1787. Regulamentul respectiv stabilește norme pentru măsurarea, cuantificarea, monitorizarea, raportarea și verificarea cu precizie a emisiilor de metan în sectorul energetic din Uniune, precum și pentru reducerea acestor emisii, inclusiv prin anchete privind depistarea scăpărilor de gaze și eliminarea lor, obligații de eliminare și restricții privind evacuarea în atmosferă și arderea la faclă. În plus, prezenta directivă ar trebui să prevadă ca operatorii de rețele de hidrogen, de înmagazinare a hidrogenului și de terminale de hidrogen să ia măsuri pentru a preveni și a reduce la minimum emisiile de hidrogen în cadrul operațiunilor lor și să efectueze, la intervale regulate, o anchetă privind depistarea scurgerilor de hidrogen și eliminarea lor pentru toate componentele relevante aflate în responsabilitatea operatorului. Acolo unde este cazul, Comisia ar trebui să raporteze cu privire la riscurile de mediu și climatice ale scurgerilor de hidrogen și, după caz, să prezinte propuneri de măsuri, inclusiv rate maxime ale scurgerilor de hidrogen, pentru a reduce la minimum posibilele riscuri ale acestora. În cazul în care sunt adoptate astfel de măsuri, ele ar trebui luate în considerare în metodologia de evaluare a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră datorate combustibililor cu emisii scăzute de carbon.
- (16) Este probabil ca importurile de hidrogen din surse regenerabile și hidrogen cu emisii scăzute de carbon să completeze producția de hidrogen din Uniune, pentru a se asigura disponibilitatea rapidă a unor cantități mari de hidrogen care să satisfacă cererea Uniunii. Prin urmare, este reciproc avantajos pentru Comisie și pentru statele membre, în concordanță cu competențele lor respective, să se angajeze într-un dialog deschis și constructiv pentru a institui o cooperare cu țările terțe. O astfel de cooperare ar putea contribui, în special, la promovarea creării unor piețe ale tehnologiilor curate și ale noilor tehnologii prin transferul de cunoștințe, precum și a unui nivel ridicat de protecție a mediului, durabilitate și atenuare a schimbărilor climatice, evitând în același timp efectele sociale sau de mediu negative. În acest context, Uniunea ar putea juca un rol de prim-plan în elaborarea de standarde mondiale pentru certificarea combustibililor cu emisii scăzute de carbon și și-ar putea consolida rolul de lider mondial în domeniul climei, utilizându-și diplomația climatică pentru a dezvolta o cooperare reciproc avantajoasă cu partenerii exportatori.
- (17) Libertățile pe care Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) le garantează cetățenilor Uniunii – printre altele, libera circulație a mărfurilor, libertatea de stabilire și libertatea de a presta servicii – pot fi efective numai în cadrul unei piețe deschise în totalitate, care le permite tuturor consumatorilor să își aleagă în mod liber furnizorii și tuturor furnizorilor să își livreze în mod liber produsele clienților.
- (18) Pentru a atinge obiectivul Uniunii de a deveni neutră din punct de vedere climatic până în 2050, eforturile de decarbonizare a pieței gazelor ar trebui să fie însoțite de introducerea surselor regenerabile de energie, în cadrul obiectivelor Uniunii stabilite prin Directiva (UE) 2018/2001, și de eforturi de decarbonizare complementare bazate

⁽²⁰⁾ Regulamentul (UE) 2024/1787 al Parlamentului European și al Consiliului din 13 iunie 2024 privind reducerea emisiilor de metan în sectorul energetic și de modificare a Regulamentului (UE) 2019/942 (JO L, 2024/1787, 15.7.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1787/oj>).

pe alte surse nefosile. În contextul unei piețe complet deschise, statele membre ar trebui să fie în continuare în măsură să își planifice mixul energetic, inclusiv utilizarea combinată a combustibililor din surse regenerabile și a combustibililor cu emisii scăzute de carbon, în funcție de circumstanțele lor naționale specifice. În acest scop, atunci când întocmește scheme de sprijin, inclusiv sprijin financiar, pentru combustibili din surse regenerabile sau cu emisii scăzute de carbon, Uniunea ar trebui să sprijine realizarea obiectivelor Uniunii, în timp ce statele membre își păstrează dreptul de a alege dacă și ce sursă de combustibili din surse regenerabile sau combustibili cu emisii scăzute de carbon sprijină, cu condiția ca astfel de combustibili să respecte criteriile stabilite în Directiva (UE) 2018/2001 și în prezenta directivă și ca schemele de sprijin respective să fie în conformitate cu cadrul juridic aplicabil privind ajutoarele de stat întemeiat pe articolele 107 și 108 din TFUE. În plus, statele membre pot decide să stabilească cerințe suplimentare privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în conformitate cu strategia lor națională de decarbonizare.

- (19) Interesele consumatorilor ar trebui să se afle în centrul prezentei directive, iar calitatea serviciilor ar trebui să reprezinte una dintre principalele responsabilități ale întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și al hidrogenului. Drepturile actuale ale consumatorilor și drepturile de acces la servicii esențiale, inclusiv la energie, precum și combaterea sărăciei energetice, astfel cum sunt menționate în Comunicarea Comisiei din 26 aprilie 2017 privind instituirea unui Pilon european al drepturilor sociale, proclamată și semnată la 17 noiembrie 2017 de către Parlamentul European, Consiliu și Comisie în cadrul Summitului social de la Göteborg, trebuie să fie consolidate și garantate și ar trebui să includă o mai mare transparență. În acest sens, ar trebui evitată subvenționarea încrucișată a rețelelor de hidrogen prin tarifele de rețea pentru gaze naturale sau energie electrică. Protecția consumatorilor ar trebui să garanteze că toți consumatorii, în domeniul mai larg de competență al Uniunii, beneficiază de o piață competitivă a gazelor naturale. Respectarea drepturilor consumatorilor ar trebui asigurată de statele membre sau, în cazul în care statele membre a decis astfel, de autoritățile de reglementare.
- (20) Pilonul european al drepturilor sociale plasează energia printre serviciile esențiale la care toată lumea trebuie să aibă acces și solicită măsuri de sprijin pentru persoanele aflate în dificultate (principiul 20). Obiectivul de dezvoltare durabilă nr. 7 al ONU solicită, de asemenea, asigurarea accesului tuturor la energie la prețuri abordabile și din surse sigure, durabile și moderne.
- (21) Obligațiile de serviciu public și standardele comune minime care rezultă din acestea necesită o mai bună consolidare pentru a se asigura faptul că toți consumatorii, în special cei vulnerabili, pot beneficia de pe urma concurenței și a prețurilor echitabile. Obligațiile de serviciu public ar trebui definite la nivel național, ținând seama de circumstanțele naționale. Statele membre ar trebui însă să asigure respectarea dreptului Uniunii.
- (22) Pentru a facilita decarbonizarea într-un mod incluziv a sistemului de încălzire, consumatorii trebuie să fie informați cu privire la alternativele durabile pe care le pot alege și să aibă acces la opțiuni de finanțare și subvenții adecvate. Statele membre ar trebui să ia toate măsurile necesare pentru a reduce la minimum efectul negativ pe care îl au asupra clienților finali schimbarea combustibilului sau racordările la încălzirea centralizată realizate în temeiul prezentei directive, inclusiv asupra celor afectați de sărăcie energetică și asupra clienților vulnerabili. După caz, statele membre ar trebui să utilizeze în mod optim finanțarea, inclusiv finanțarea publică și mecanismele de finanțare instituite la nivelul Uniunii, cu scopul de a reduce la minimum efectele negative și de a asigura o tranziție energetică justă și incluzivă.
- (23) Statele membre ar trebui să dispună de o marjă largă de apreciere pentru a impune obligații de serviciu public întreprinderilor din sectorul gazelor naturale în urmărirea unor obiective de interes economic general, fără a împiedica tranziția către un sistem energetic integrat, foarte eficient din punct de vedere energetic și bazat pe surse regenerabile de energie, în conformitate cu obiectivele, legislația și strategiile relevante ale Uniunii. Cu toate acestea, obligațiile de serviciu public sub forma stabilirii prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale constituie o măsură care denaturează în mod fundamental concurența și care conduce adesea la acumularea de deficite tarifare, la limitarea posibilităților de alegere ale consumatorilor, la stimulente mai slabe pentru economisirea de energie și pentru investițiile în eficiența energetică, la standarde mai scăzute ale serviciilor, la niveluri mai scăzute de implicare și satisfacție a consumatorilor și la restrângerea concurenței, precum și la reducerea numărului de produse și servicii inovatoare de pe piață. În consecință, statele membre ar trebui să aplice alte instrumente de politică, în special măsuri specifice de politică socială, pentru a garanta accesibilitatea din punct de vedere financiar a furnizării de gaze naturale pentru cetățenii lor. Intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale ar constitui, în principiu, o măsură care denaturează piața. Astfel de intervenții ar trebui, prin urmare, să se desfășoare numai dacă este cazul și ca obligații de serviciu public și ar trebui să facă obiectul unor condiții specifice. O piață cu amănuntul a gazelor naturale complet liberalizată și care funcționează corespunzător este de natură să stimuleze concurența la nivelul prețurilor și al altor factori între furnizorii existenți și să ofere stimulente noilor operatori pe piață, îmbunătățind astfel opțiunile consumatorilor și satisfacția acestora. În temeiul prezentei directive, ar trebui să fie posibilă reglementarea prețurilor, inclusiv sub nivelul costurilor, pentru clienții afectați de sărăcie energetică, pentru clienții casnici vulnerabili și, în cazuri specifice, pentru clienții casnici și microîntreprinderi. În timpul unei

crize a prețurilor gazelor naturale, atunci când prețurile angro și cu amănuntul ale gazelor naturale cresc semnificativ, statelor membre ar trebui să li se permită să extindă temporar aplicarea prețurilor reglementate la serviciile sociale esențiale, astfel cum sunt definite în articolul 2 punctul 4 din Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului⁽²¹⁾, și la întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri). În ceea ce privește consumatorii casnici, serviciile sociale esențiale și IMM-urile, statelor membre ar trebui să li se permită, în mod excepțional și temporar, să stabilească prețuri reglementate sub nivelul costurilor în timpul unei crize a prețurilor gazelor naturale, cu condiția ca acest lucru să nu creeze denaturări ale concurenței între furnizori și ca furnizorii să fie compensați pentru costurile generate de furnizarea la prețuri sub nivelul costurilor. Cu toate acestea, este necesar să se asigure faptul că o astfel de reglementare a prețurilor este specifică și nu creează stimulente pentru creșterea consumului. Prin urmare, o astfel de extindere excepțională și temporară a reglementării prețurilor ar trebui să fie limitată la 80 % din consumul casnic mediu în cazul clienților casnici și la 70 % din consumul din anul precedent în cazul serviciilor sociale esențiale și al IMM-urilor. Consiliul, pe baza unei propuneri din partea Comisiei, ar trebui să poată declara, prin intermediul unei decizii de punere în aplicare, o criză a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii. Evaluarea existenței unei astfel de crize a prețurilor gazelor naturale ar trebui să se bazeze pe o comparație cu prețurile din perioadele de funcționare normală a pieței și, prin urmare, ar trebui să excludă impactul crizelor anterioare ale prețurilor gazelor naturale declarate în temeiul prezentei directive. Respectiva decizie de punere în aplicare ar trebui să specifice, de asemenea, perioada de valabilitate a declarării unei crize a prețurilor gazelor naturale, în cursul căreia se aplică extinderea temporară a reglementării prețurilor. Această perioadă nu ar trebui să depășească un an. În cazul în care condițiile pentru declararea respectivă a unei crize a prețurilor gazelor naturale continuă să fie îndeplinite, Consiliul ar trebui să aibă posibilitatea ca, pe baza unei propuneri din partea Comisiei, să prelungească perioada de valabilitate a deciziei de punere în aplicare. Conferirea de competențe de executare Consiliului este justificată având în vedere implicațiile orizontale semnificative pentru statele membre ale unei decizii de declarare a unei crize a prețurilor gazelor naturale și, prin urmare, de activare a posibilităților extinse de intervenție publică în stabilirea prețurilor pentru furnizarea gazelor naturale. Aceste implicații sunt semnificative atât în ceea ce privește numărul de clienți vizați, cât și importanța categoriilor de clienți. De asemenea, conferirea de competențe de executare Consiliului ține seama în mod adecvat de natura politică a unei astfel de decizii de declarare a unei crize a prețurilor gazelor naturale, care necesită o echilibrare delicată a diferitelor considerente de politică esențiale pentru deciziile statelor membre de a pune în aplicare măsuri de stabilire a prețurilor la energie. În orice caz, declararea unei crize a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii ar trebui să asigure condiții de concurență echitabile în toate statele membre afectate de decizie, astfel încât piața internă să nu fie denaturată în mod nejustificat.

- (24) Obligațiile de serviciu public sub forma stabilirii prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale ar trebui utilizate fără a aduce atingere principiului piețelor deschise, în circumstanțe clar definite și pentru beneficiari clar definiți, și ar trebui să aibă o durată limitată. Astfel de circumstanțe ar putea surveni în cazul în care furnizarea este puternic restricționată, ducând la prețuri ale gazelor naturale semnificativ mai mari decât în mod normal, sau în cazul unei disfuncționalități a pieței în care intervențiile autorităților de reglementare și ale autorităților de concurență s-au dovedit a fi ineficace. Astfel de circumstanțe ar afecta în mod disproporționat clienții casnici și, în special, clienții vulnerabili care plătesc pentru facturile la energie de obicei o cotă mai mare din venitul lor disponibil decât consumatorii cu venituri ridicate. Pentru a atenua efectele de denaturare exercitate de obligațiile de serviciu public asupra stabilirii prețurilor pentru furnizarea gazelor naturale, statele membre care aplică astfel de intervenții ar trebui să instituie măsuri suplimentare, inclusiv măsuri de prevenire a denaturării stabilirii prețurilor pe piața angro sau măsuri de sprijinire a eficienței energetice, în special pentru clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică. Statele membre ar trebui să se asigure că toți beneficiarii prețurilor reglementate sunt în măsură să beneficieze pe deplin, atunci când doresc acest lucru, de ofertele de pe piața concurențială. În acest scop, ele ar trebui să fie informate în mod direct și periodic cu privire la ofertele și economiile disponibile pe piața concurențială și ar trebui să beneficieze de asistență pentru a răspunde la ofertele bazate pe piață și pentru a beneficia de acestea.
- (25) Intervențiile publice în stabilirea prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale nu ar trebui să conducă la subvenționarea încrucișată directă între diferitele categorii de clienți. În conformitate cu acest principiu, sistemele de prețuri nu trebuie să determine, în mod explicit, anumite categorii de clienți să suporte costul intervențiilor asupra prețurilor care afectează alte categorii de clienți. Obligațiile de serviciu public la stabilirea prețurilor ar trebui să vizeze numai furnizarea de gaze naturale, deoarece nu se preconizează utilizarea la scară largă a hidrogenului pentru încălzire de către clienții casnici. Se așteaptă ca piața hidrogenului să vizeze în principal industria, care nu necesită astfel de intervenții publice.
- (26) Consumatorii ar trebui să aibă la dispoziție informații clare și inteligibile cu privire la drepturile lor în raport cu sectorul energiei. Comisia a stabilit, după consultarea părților interesate relevante, inclusiv a statelor membre, a autorităților de reglementare, a organismelor de consumatori și a întreprinderilor din sectorul gazelor naturale, o listă de control a consumatorului de energie accesibilă, ușor de utilizat și care oferă consumatorilor informații practice referitoare la drepturile lor. Respectiva listă de control ar trebui să fie actualizată permanent, pusă la dispoziția tuturor consumatorilor și publicată.

⁽²¹⁾ Regulamentul (UE) 2017/1938 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2017 privind măsurile de garantare a siguranței furnizării de gaze și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 994/2010 (JO L 280, 28.10.2017, p. 1).

- (27) Statele membre ar trebui să țină seama de faptul că o tranziție energetică de succes necesită investiții sporite în educație, formare și competențe pentru lucrătorii din sectoarele gazelor naturale și hidrogenului, inclusiv în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii, eficiența energetică și aplicațiile de la nivelul utilizării finale care folosesc alternative mai eficiente din punctul de vedere al costurilor și mai decarbonizate. Astfel de investiții ar fi în conformitate cu Directiva (UE) 2023/1791.
- (28) Normele pieței ar trebui să asigure protecția și autonomizarea clienților pentru ca aceștia să poată face alegerile cele mai eficiente din punct de vedere energetic, astfel încât noile gaze și hidrogen din surse regenerabile, precum și noile gaze și hidrogen cu emisii scăzute de carbon să fie pe deplin integrate în tranziția energetică.
- (29) Gazele naturale joacă în continuare un rol esențial în aprovizionarea cu energie, deoarece consumul gospodăriilor de energie provenită din gazele naturale este în continuare mai mare decât consumul de energie electrică. Deși electrificarea este un element-cheie al tranziției verzi, consumul casnic de gaze naturale, inclusiv volumele tot mai mari de gaze din surse regenerabile, în special biometan, va continua să existe în viitor.
- (30) În sectorul gazelor naturale, inclusiv pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, dispozițiile privind implicarea și protecția consumatorilor nu au fost adaptate la nevoile tranziției energetice.
- (31) Pe piața gazelor naturale se înregistrează un nivel scăzut de satisfacție și de implicare a clienților, precum și absorbția lentă a noilor gaze din surse regenerabile și a noilor gaze cu emisii scăzute de carbon, acestea reflectând concurența limitată din multe state membre. Prețurile gazelor naturale pentru clienții casnici au crescut în ultimul deceniu, aceștia trebuind să plătească de două sau trei ori mai decât clienții industriali mult pentru consumul lor de gaze naturale.
- (32) La fel ca în sectorul energiei electrice, flexibilitățile pieței și un cadru juridic adecvat al Uniunii privind drepturile consumatorilor în sectorul gazelor naturale sunt esențiale pentru a asigura faptul că aceștia pot participa la tranziția energetică și pot beneficia de prețuri abordabile, de standarde bune de servicii și de opțiuni reale la alegerea ofertelor, care să reflecte evoluțiile tehnologice.
- (33) Se preconizează că trecerea de la gazele fosile la alternative din surse regenerabile se va realiza dacă energia din surse regenerabile devine o alegere atractivă și nediscriminatorie pentru consumatori, bazată pe informații cu adevărat transparente, iar costurile tranziției sunt distribuite în mod echitabil între diferitele grupuri de consumatori și participanți la piață. Cu toate acestea, trecerea de la gazele naturale la alte tehnologii nu este de obicei ușoară, din cauza efectului de blocare legat de echipamentul suport. În cazul în care infrastructura de gaze naturale este dezafectată, această trecere ar trebui să fie însoțită de măsuri care să contracareze efectele negative asupra clienților finali, în special a clienților vulnerabili și a clienților casnici afectați de sărăcie energetică, precum și de măsuri care să contracareze inegalitățile care rezultă din tranziția energetică. Consumatorii de gaze naturale ar trebui protejați împotriva creșterii tarifelor atunci când activele bazate pe gaze naturale trebuie amortizate, împotriva subvenționării încrucișate între utilizatorii de gaze și utilizatorii de hidrogen și împotriva creșterii tarifelor la gazele naturale ca urmare a reducerii bazei de clienți.
- (34) Pentru a remedia lacunele actuale de pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, este necesară eliminarea obstacolelor concurențiale și tehnice existente în calea apariției aprovizionării cu energie bazată pe surse alternative și regenerabile, a unor noi servicii, a unor niveluri mai bune ale serviciilor și a unor prețuri de consum mai mici, asigurându-se în același timp protecția clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică.
- (35) Pentru a asigura un nivel ridicat de protecție și de autonomizare a consumatorilor în mod consecvent în toate sectoarele energetice, cadrul legislativ pentru piața decarbonizată a gazelor naturale ar trebui să reflecte protecția consumatorilor de pe piața energiei electrice și, după caz, dispozițiile acestora privind autonomizarea și să țină seama de eficiența sistemului energetic, precum și de obiectivele Uniunii privind securitatea aprovizionării, eficiența energetică și energia din surse regenerabile.
- (36) Pentru a fi coerentă și eficace, abordarea de a reflecta anumite aspecte ale pieței energiei electrice ar trebui să cuprindă toate dispozițiile privind protecția și autonomizarea consumatorilor, ori de câte ori acest lucru este fezabil și poate fi adaptat la piața gazelor naturale. Ea ar trebui să includă o gamă largă de aspecte, de la drepturile contractuale de bază la norme privind informațiile de facturare, schimbarea furnizorului de energie, punerea la dispoziție a unor instrumente fiabile de comparare, protejarea clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică, asigurarea unei protecții adecvate a datelor în cazul contoarelor inteligente și gestionarea datelor, precum și soluționarea alternativă eficientă a litigiilor.
- (37) Pentru a se asigura coerența dispozițiilor în toate sectoarele, sarcinile administrațiilor naționale și ale întreprinderilor ar trebui să rămână limitate și proporționale, inclusiv având în vedere experiența dobândită cu actele juridice ale Uniunii incluse în pachetul „Energie curată pentru toți europenii”, cum ar fi Regulamentele (UE) 2018/1999 ⁽²²⁾, (UE)

⁽²²⁾ Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2018 privind guvernanța uniunii energetice și a acțiunilor climatice, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 663/2009 și (CE) nr. 715/2009 ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 94/22/CE, 98/70/CE, 2009/31/CE, 2009/73/CE, 2010/31/UE, 2012/27/UE și 2013/30/UE ale Parlamentului European și ale Consiliului, a Directivelor 2009/119/CE și (UE) 2015/652 ale Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1).

2019/941⁽²³⁾, (UE) 2019/942⁽²⁴⁾, (UE) 2019/943 și Directivele (UE) 2018/844⁽²⁵⁾, (UE) 2018/2001, (UE) 2018/2002⁽²⁶⁾ și (UE) 2019/944 ale Parlamentului European și ale Consiliului.

- (38) Se preconizează că modernizarea sectorului gazelor naturale va genera beneficii economice și de mediu substanțiale în ceea ce privește atât îmbunătățirea concurenței de pe piața cu amănuntul și beneficiile sociale și distributive ale acesteia, cât și autonomizarea clienților, inclusiv consolidarea drepturilor contractuale și îmbunătățirea informațiilor disponibile privind consumul și sursele de energie, determinând alegeri mai ecologice, precum și punerea în aplicare a măsurilor de eficiență energetică și reducerea utilizării de gaze fosile sau trecerea de la acestea la surse de energie mai durabile. Comunitățile de interes energetic ar trebui să contribuie la utilizarea gazelor din surse regenerabile.
- (39) Schimbarea furnizorului este un indicator important al implicării clienților, precum și un instrument important de stimulare a concurenței pe piețele gazelor naturale și hidrogenului și, prin urmare, ar trebui garantat ca drept fundamental al clienților. Cu toate acestea, ratele de schimbare a furnizorului rămân diferite de la un stat membru la altul, iar consumatorii sunt descurajați să-și schimbe sursa de energie sau furnizorul din cauza comisioanelor de renunțare anticipată și de reziliere. Deși eliminarea acestor comisioane ar putea limita opțiunile clienților prin excluderea produselor care se bazează pe recompensarea fidelității clienților, o restricționare și mai mare a utilizării acestor comisioane ar trebui să sporească bunăstarea consumatorilor, implicarea lor și concurența pe piață.
- (40) Este probabil ca scurtarea intervalului de schimbare a furnizorului să încurajeze clienții să caute oferte mai bune pentru energie și să-și schimbe furnizorul. Introducerea sporită a tehnologiei informației va însemna că, până în 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului, constând în înregistrarea unui nou furnizor în cadrul unui punct de contorizare la operatorul de piață, ar trebui în mod obișnuit să poată fi finalizat în decurs de 24 de ore în orice zi lucrătoare. Asigurarea posibilității ca, până în 2026, procesul tehnic de schimbare a furnizorului să aibă loc în termen de 24 de ore ar reduce la minimum durata de schimbare a furnizorului, contribuind la creșterea gradului de implicare a consumatorilor și a concurenței de pe piața cu amănuntul.
- (41) Schimbarea în 24 de ore a furnizorului pe piețele gazelor naturale și hidrogenului ar reflecta procedura deja aplicabilă pe piața energiei electrice, în cadrul căreia există funcționalități back-end și cerințe privind bazele de date informatice similare. Armonizarea între sectoare a intervalului de schimbare a furnizorului ar fi în beneficiul tuturor consumatorilor, în special al celor care au contracte pentru furnizare de gaze naturale și energie electrică de la același furnizor. Scurtarea intervalului de schimbare a furnizorului pentru consumatori nu ar trebui să afecteze obligațiile de echilibrare ale furnizorului.
- (42) Există o serie de factori care împiedică clienții să acceseze și să înțeleagă diferitele surse de informații despre piață pe care le au la dispoziție, precum și să acționeze pe baza acestora. Ca atare, comparabilitatea ofertelor ar trebui să fie îmbunătățită prin intermediul unei informări adecvate a clienților pe baza unor instrumente de comparare pentru clienți, iar barierele nejustificate din calea schimbării furnizorului ar trebui eliminate fără a se limita în mod inutil posibilitățile de alegere ale clienților. De asemenea, este esențial ca furnizorii să le ofere clienților informații precontractuale clare și ușor de înțeles, astfel încât clienții să fie pe deplin conștienți de detaliile și de consecințele contractului.
- (43) Instrumentele independente de comparare, inclusiv site-urile internet, oferă clienților mai mici un mijloc eficient de a evalua avantajele diverselor oferte de energie disponibile pe piață. Aceste instrumente ar trebui să urmărească includerea unei game cât mai largi de oferte disponibile și acoperirea cât mai completă a pieței pentru a oferi clientului o imagine reprezentativă. În cazul în care performanța de mediu este promovată ca o caracteristică esențială a ofertei, instrumentele de comparare ar trebui să includă, de asemenea, o descriere a performanței de mediu respective. Este esențial să se asigure clienților mai mici accesul la cel puțin un instrument de comparare și ca informațiile prezentate de astfel de instrumente să fie demne de încredere, imparțiale, transparente și ușor de înțeles. În acest scop, statele membre ar putea să prevadă ca acest lucru să se realizeze prin intermediul unui instrument de comparare gestionat de o autoritate națională sau de o societate privată, iar în privința criteriilor pentru instrumentele de comparare ar putea să se consulte cu părțile interesate relevante, inclusiv cu organizațiile care reprezintă interesele consumatorilor.

⁽²³⁾ Regulamentul (UE) 2019/941 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 privind pregătirea pentru riscuri în sectorul energiei electrice și de abrogare a Directivei 2005/89/CE (JO L 158, 14.6.2019, p. 1).

⁽²⁴⁾ Regulamentul (UE) 2019/942 al Parlamentului European și al Consiliului din 5 iunie 2019 de instituire a Agenției Uniunii Europene pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (JO L 158, 14.6.2019, p. 22).

⁽²⁵⁾ Directiva (UE) 2018/844 a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 2018 de modificare a Directivei 2010/31/UE privind performanța energetică a clădirilor și a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică (JO L 156, 19.6.2018, p. 75).

⁽²⁶⁾ Directiva (UE) 2018/2002 a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2018 de modificare a Directivei 2012/27/UE privind eficiența energetică (JO L 328, 21.12.2018, p. 210).

- (44) Clienții finali ar trebui, de asemenea, să poată să consume, să stocheze și să vândă gaze autogenerate din surse regenerabile, cu respectarea legislației aplicabile producției de gaze din surse regenerabile, în special în ceea ce privește emisiile de gaze cu efect de seră, și să participe la toate piețele de gaze naturale prin furnizarea de servicii de sistem, de exemplu prin stocarea energiei, menținându-și în același timp drepturile de clienți finali în temeiul prezentei directive. Acordurile colective între clienții activi oferă furnizorilor de servicii și întreprinderilor locale, în special IMM-urilor, posibilități de a contribui la echilibrarea și flexibilitatea sistemului. Statele membre ar trebui să poată avea dispoziții diferite în legislația lor națională în ceea ce privește impozitele și taxele pentru clienții activi individuali și care acționează în comun.
- (45) Facturile și informațiile de facturare reprezintă un mijloc important de informare și de autonomizare a clienților finali. Facturile la energie rămân cea mai frecventă preocupare și sursă a plângerilor consumatorilor, un factor care contribuie la menținerea nivelurilor scăzute de satisfacție a consumatorilor și de implicare a acestora în sectorul gazelor naturale. Dispozițiile privind informațiile de facturare în sectorul gazelor au rămas în urma drepturilor acordate consumatorilor din sectorul energiei electrice. Prin urmare, este necesară alinierea acestora și stabilirea unor cerințe minime privind facturile și informațiile de facturare în sectorul gazelor, astfel încât consumatorii să aibă acces la informații transparente, complete și ușor de înțeles. Facturile ar trebui să transmită clienților finali informații privind consumul și costurile aferente, privind emisiile de dioxid de carbon și privind ponderea gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon, facilitând astfel compararea ofertelor atunci când schimbă furnizorul sau sursa de energie, precum și informații privind drepturile consumatorilor, cum ar fi cele privind soluționarea alternativă a litigiilor. În plus, facturile ar trebui să fie un instrument de implicare activă a consumatorilor pe piață, astfel încât ei să își poată gestiona modelele de consum și să poată face alegeri mai ecologice. Este important să se furnizeze informații cuprinzătoare și precise consumatorilor pentru a se asigura că aceștia sunt conștienți de impactul lor asupra mediului și că își pot, prin urmare, exprima preferința pentru cei mai durabili purtători de energie. Prin urmare, Directiva (UE) 2023/1791 ar trebui să fie modificată în consecință.
- (46) Furnizarea periodică de informații de facturare exacte, bazate pe consumul real de gaze naturale, este importantă pentru a-i ajuta pe clienți să își controleze consumul de gaze naturale și costurile aferente. Cu toate acestea, clienții, în special clienții casnici, ar trebui să aibă acces la modalități flexibile de efectuare a plăților pentru facturile lor.
- (47) Un aspect esențial în ceea ce privește aprovizionarea clienților îl reprezintă accesul la date obiective și transparente privind consumul. Astfel, consumatorii ar trebui să aibă acces la datele privind consumul propriu, prețurile asociate și costurile serviciilor, inclusiv la prețul serviciilor suplimentare, cum ar fi asigurările și serviciile de eficiență energetică, după caz, astfel încât să poată invita concurenții să le prezinte o ofertă pe baza informațiilor respective. Consumatorii ar trebui, de asemenea, să aibă dreptul de a fi informați în mod corespunzător cu privire la consumul lor de energie. Plățile anticipate nu ar trebui să reprezinte un dezavantaj disproporționat pentru utilizatorii acestora, iar diferitele sisteme de plată ar trebui să fie nediscriminatorii. Informațiile privind costurile energiei, furnizate clienților la intervale de timp suficient de frecvente ar trebui să stimuleze economisirea de energie, deoarece oferă clienților date care reflectă direct efectele pe care investițiile lor le-au avut asupra eficienței energetice și efectele schimbărilor comportamentului de consum.
- (48) Orice decizie națională privind introducerea sistemelor de contorizare inteligentă a gazelor naturale ar trebui să fie luată după efectuarea unor evaluări cost-beneficiu. Astfel de evaluări ar trebui să țină seama de beneficiile pe termen lung ale introducerii sistemelor de contorizare inteligentă pentru consumatori și întregul lanț valoric. În cazul în care evaluarea respectivă concluzionează că introducerea unor astfel de sisteme de contorizare este rezonabilă din punct de vedere economic și eficientă din punctul de vedere al costurilor doar în cazul consumatorilor cu un anumit consum de gaze naturale, statele membre ar trebui să ia acest lucru în considerare atunci când încep introducerea respectivă. Astfel de evaluări ar trebui să fie revizuite periodic în funcție de schimbările semnificative ale ipotezelor subiacente și, în orice caz, cel puțin o dată la patru ani, având în vedere ritmul rapid al evoluțiilor tehnologice. Implementarea limitată a sistemelor de contorizare inteligentă, cum ar fi prin proiecte-pilot sau faze de testare, nu este considerată a fi o introducere a acestor sisteme în sensul prezentei directive.
- (49) Pentru a sprijini participarea activă pe piață a clienților finali, atunci când sunt introduse, sistemele de contorizare inteligentă ar trebui să acorde atenția cuvenită utilizării standardelor relevante disponibile, inclusiv celor care permit interoperabilitatea la nivelul modelului de date și al nivelului de aplicație, bunelor practici, importanței dezvoltării schimbului de date, precum și serviciilor energetice viitoare și inovatoare. În plus, sistemele de contorizare inteligentă introduse nu ar trebui să reprezinte un obstacol în calea schimbării furnizorului în cazul consumatorilor de gaze naturale și ar trebui să fie dotate cu funcționalități adecvate care să le dea clienților finali acces rapid la datele referitoare la consumul propriu, să le permită să-și adapteze comportamentul energetic, să fie recompensați pentru aceasta și să facă economii la facturi. Grupurilor de consumatori ar trebui să li se ofere consiliere cu privire la modul de utilizare a contoarelor inteligente astfel încât să își îmbunătățească eficiența energetică.

- (50) Statele membre care nu introduc în mod sistematic contorizarea inteligentă în sistemele de gaze naturale ar trebui să le ofere consumatorilor posibilitatea de a beneficia de instalarea unui contor inteligent, la cerere, în condiții echitabile și rezonabile, cu suportarea costurilor asociate, și ar trebui să le ofere toate informațiile relevante.
- (51) În prezent, în statele membre s-au elaborat sau sunt în curs de elaborare diferite modele de gestionare a datelor ca urmare a introducerii sistemelor de contorizare inteligentă. Indiferent de modelul de gestionare a datelor, este important ca statele membre să stabilească norme transparente în temeiul cărora datele să poată fi accesate în condiții nediscriminatorii, dar și să asigure cel mai înalt nivel de securitate cibernetică și de protecție a datelor și imparțialitatea entităților care prelucrează aceste date.
- (52) Existența unor căi de soluționare a litigiilor eficace și accesibile tuturor reprezintă garanția unei mai mari protecții a consumatorilor. Statele membre ar trebui să prevadă proceduri rapide și eficace de tratare a plângerilor. Informațiile privind tratarea plângerilor ar trebui să fie furnizate în contractele încheiate cu clienții și în informațiile de facturare.
- (53) Atunci când evaluează funcționarea mecanismelor lor de soluționare extrajudiciară a litigiilor, statele membre ar trebui să țină seama de gradul de participare și de conformare a întreprinderilor din sectorul gazelor naturale.
- (54) Statele membre ar trebui să ia măsuri adecvate, cum ar fi furnizarea de prestații prin intermediul sistemelor lor de securitate socială, pentru a asigura aprovizionarea necesară a consumatorilor vulnerabili, și acordarea de sprijin pentru îmbunătățirea eficienței energetice și introducerea energiei din surse regenerabile, pentru a combate în mod durabil sărăcia energetică, inclusiv în contextul mai larg al sărăciei. Aceste măsuri ar putea fi diferite în funcție de situația specifică din statele membre în cauză și ar putea cuprinde măsuri în domeniul politicii sociale sau energetice legate de plata oricăror facturi la gaze naturale și hidrogen, de investițiile în eficiența energetică a clădirilor rezidențiale sau de protecția consumatorilor, cum ar fi măsuri de protecție împotriva debranșării.
- (55) Recomandările Comisiei (UE) 2020/1563 ⁽²⁷⁾ din 14 octombrie 2020 și (UE) 2023/2407 ⁽²⁸⁾ din 20 octombrie 2023 privind sărăcia energetică stabilesc o serie de bune practici referitoare la definirea sărăciei energetice la nivel național, inclusiv indicatori adecvați pentru măsurarea sărăciei energetice, și la măsuri și îmbunătățiri structurale pe care statele membre le pot implementa pentru a combate cauzele profunde ale sărăciei energetice. Sunt evidențiate atât o serie de investiții în măsuri structurale de combatere a performanței energetice scăzute a locuințelor și a aparatelor, în decarbonizare și în introducerea surselor regenerabile de energie, cât și alte măsuri care vizează furnizarea de informații cu privire la modalitățile de reducere a facturilor la energie și de introducere a unor practici de economisire a energiei, sprijinirea cetățenilor pentru a se alătura comunităților energetice sau încurajarea trecerii la soluții bazate pe energia din surse regenerabile.
- (56) Debranșarea afectează în mod semnificativ accesul clienților la aprovizionarea cu gaze naturale, de care au nevoie în special pentru a-și încălzi locuințele. Clienții care se confruntă cu sărăcia energetică și clienții vulnerabili sunt afectați în mod deosebit de debranșările de la gazele naturale și statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a preveni debranșarea clienților respectivi din motive economice sau comerciale. Statele membre au la dispoziție mai multe instrumente și bune practici, care includ printre altele interdicții de debranșare pe tot parcursul anului sau sezoniere, prevenirea îndatorării și soluții durabile prin care clienții care se confruntă cu dificultăți să fie sprijiniți să își plătească facturile la energie. Statele membre ar trebui să identifice cele mai adecvate instrumente pe baza situației lor naționale. Măsurile respective nu ar trebui să afecteze debranșarea temporară a clienților de către operatorii de rețea într-o situație de urgență, fără notificare prealabilă atunci când debranșarea este pentru motive de siguranță, și cu notificare prealabilă, acolo unde este fezabil, atunci când debranșarea este pentru lucrări de întreținere.
- (57) Clienții au dreptul de a utiliza procedurile gestionate de furnizorii lor pentru depunerea plângerilor, precum și procedurile de soluționare extrajudiciară a litigiilor, pentru ca drepturile lor să fie respectate în mod efectiv și să nu fie dezavantajați în caz de dezacord cu furnizorii, în special în ceea ce privește facturile sau suma datorată. În cazul în care clienții utilizează aceste proceduri, furnizorii nu ar trebui să rezilieze contractele pe baza unor fapte care fac încă obiectul litigiului. Atât furnizorii, cât și clienții ar trebui să își îndeplinească în continuare drepturile și obligațiile contractuale, în special cele de a furniza gaze naturale și de a plăti pentru gazele naturale respective, iar procedurile de depunere a plângerilor nu ar trebui să devină motivul unor abuzuri care să le permită clienților să nu își onoreze obligațiile contractuale, inclusiv să nu își plătească facturile. Statele membre ar trebui să instituie măsuri adecvate pentru a evita utilizarea într-un mod denaturat a acestor proceduri de depunere a plângerilor sau de soluționare a litigiilor.

⁽²⁷⁾ Recomandarea (UE) 2020/1563 a Comisiei din 14 octombrie 2020 privind sărăcia energetică (JO L 357, 27.10.2020, p. 35).

⁽²⁸⁾ Recomandarea (UE) 2023/2407 a Comisiei din 20 octombrie 2023 privind sărăcia energetică (JO L, 2023/2407, 23.10.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reco/2023/2407/oj>).

- (58) Pentru a asigura continuitatea aprovizionării consumatorilor, în special în cazurile în care furnizorul nu își îndeplinește obligațiile, statele membre ar trebui să creeze un regim de tip „furnizor de ultimă instanță” sau să ia măsuri echivalente. Ar trebui să fie posibilă desemnarea furnizorului de ultimă instanță fie înainte, fie în momentul în care furnizorul nu își îndeplinește obligațiile. Un furnizor de ultimă instanță ar putea fi departamentul de vânzări al unei întreprinderi integrate vertical care îndeplinește, de asemenea, funcții de distribuție, cu condiția să îndeplinească cerințele de separare din prezenta directivă. Totuși, acest lucru nu ar trebui să implice o obligație a statelor membre de a furniza la un anumit preț minim fix. În cazul în care un stat membru obligă un furnizor de ultimă instanță să furnizeze gaze naturale unui client care nu primește oferte bazate pe piață, ar trebui să se aplice condițiile prevăzute la articolul 4 din prezenta directivă, iar obligația poate implica un preț reglementat numai în măsura în care clientul are dreptul să beneficieze de prețuri reglementate. Atunci când evaluează dacă ofertele primite de clienții necasnici se bazează pe piață, statele membre ar trebui să țină seama de circumstanțele comerciale și tehnice individuale. În cazul în care, înainte de data intrării în vigoare a prezentei directive, un stat membru a desemnat deja un furnizor de ultimă instanță pentru gaze naturale printr-o procedură echitabilă, transparentă și nediscriminatorie, nu este necesar să se desfășoare o nouă procedură de numire a furnizorului de ultimă instanță.
- (59) Simplificarea și raționalizarea proceselor administrative de acordare a autorizațiilor și stabilirea de termene clare pentru luarea deciziilor de către autoritățile competente în ceea ce privește eliberarea unei autorizații ar trebui să asigure faptul că amplasarea instalațiilor de producție a hidrogenului și a infrastructurii sistemului de hidrogen poate avea loc într-un ritm adecvat, fără a împiedica consultațiile publice. Statelor membre ar trebui să li se solicite să raporteze cu privire la progresele înregistrate. Păstrarea drepturilor obținute în ceea ce privește autorizațiile, cum ar fi licențele, permisele, concesiunile sau aprobările, acordate în temeiul legislației naționale pentru construirea și exploatarea conductelor de gaze naturale existente și a altor active de rețea, este necesară odată ce purtătorul de energie gazoasă transportat într-o conductă de gaze naturale trece de la gazele naturale la hidrogen (pur). Această păstrare a drepturilor obținute în ceea ce privește autorizațiile nu ar trebui să afecteze valabilitatea cerințelor tehnice de siguranță pentru infrastructura pentru hidrogen și nici posibilitatea ca autoritățile competente să monitorizeze respectarea acestor cerințe și să ia măsuri adecvate și proporționale de asigurare a respectării acestora, inclusiv o posibilă revocare a autorizațiilor în legătură cu care sunt păstrate drepturile obținute, dacă acest lucru este justificat. Acest lucru ar trebui să prevină întârzierea nejustificată a reconfigurării conductelor de gaze naturale existente și a altor active de rețea pentru vehicularea hidrogenului. Ar trebui să se evite diferențe substanțiale ale condițiilor de acordare a autorizațiilor pentru infrastructura sistemului de hidrogen, cu excepția cazului în care acest lucru este justificat în mod suficient. Considerentele tehnice de siguranță ar putea justifica o abordare diferențiată în ceea ce privește păstrarea drepturilor obținute în ceea ce privește autorizațiile existente sau emiterea de noi autorizații. Dispozițiile privind procedurile de autorizare ar trebui să se aplice fără a aduce atingere dreptului internațional și dreptului Uniunii, inclusiv dispozițiilor privind protecția mediului și a sănătății umane. Atunci când se justifică în mod corespunzător prin circumstanțe extraordinare, termenele pentru procedurile de autorizare ar trebui să poată fi prelungite cu până la un an.
- (60) Furnizarea de orientări solicitanților pe durata proceselor administrative de solicitare și acordare a autorizațiilor prin intermediul unui punct de contact administrativ are scopul de a reduce complexitatea pentru dezvoltatorii de proiecte și de a spori eficiența și transparența. Posibilitatea acordată solicitanților de a prezenta documentele relevante în format digital și disponibilitatea unui manual de proceduri pentru solicitanți ar putea contribui la eficiență. Statele membre ar trebui să se asigure că autoritățile care implementează procedurile de autorizare sunt implicate activ în eliminarea barierelor rămase, inclusiv a celor nefinanciare, cum ar fi cunoștințele, resursele digitale și umane insuficiente care împiedică prelucrarea unui număr tot mai mare de proceduri de autorizare. Procedurile de autorizare pentru racordările la rețeaua de transport sau de distribuție nu ar trebui să fie împiedicate de o eventuală lipsă a capacității administrative. În plus, astfel de proceduri de autorizare nu ar trebui să creeze piedici în calea atingerii obiectivului național privind energia din surse regenerabile.
- (61) Fără o separare efectivă a rețelelor de activitățile de producere și de furnizare („separare efectivă”), există riscul discriminării, nu doar în ceea ce privește exploatarea rețelei, ci și în privința stimulării întreprinderilor integrate vertical de a investi în mod corespunzător în propriile rețele.
- (62) Separarea efectivă poate fi asigurată doar prin eliminarea stimulării întreprinderilor integrate vertical de a exercita o discriminare asupra concurenților în ceea ce privește accesul la rețea și investițiile. Separarea proprietății, care implică desemnarea proprietarului rețelei ca operator de sistem și independența sa față de orice interese legate de furnizare și producere, reprezintă cu certitudine o modalitate eficace și sigură de soluționare a conflictului inerent de interese și de a garanta securitatea aprovizionării. Din acest motiv, în Rezoluția sa din 10 iulie 2007 referitoare la perspectivele privind piețele interne ale gazelor naturale și ale energiei electrice, Parlamentul European a considerat separarea proprietății la nivelul transportului ca fiind instrumentul cel mai eficient de promovare a investițiilor în infrastructuri, într-un mod nediscriminatoriu, precum și a unui acces echitabil la rețea pentru noii operatori și a transparenței pieței. În cadrul separării proprietății, statelor membre ar trebui să li se solicite să garanteze că aceeași persoană nu are dreptul de a exercita controlul asupra unei întreprinderi de producție sau de furnizare și, în același timp, de a exercita controlul sau vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra vreunui

sistem de transport. În mod reciproc, controlul asupra unui sistem de transport sau unui operator de transport și de sistem ar trebui să excludă posibilitatea exercitării controlului sau a unui drept asupra unei întreprinderi de producție sau de furnizare. Cu respectarea acestor limite, o întreprindere de producție sau de furnizare ar trebui să poată avea un pachet minoritar de acțiuni în cadrul unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport.

- (63) Orice sistem de separare ar trebui să reușească să elimine orice conflict de interese între producători, furnizori și operatorii de transport și de sistem, pentru a crea stimulente pentru investițiile necesare și a garanta accesul noilor operatori pe piață pe baza unui regim de reglementare transparent și eficient și nu ar trebui să creeze un regim de reglementare excesiv de oneros pentru autoritățile de reglementare.
- (64) Definiția termenului „control” din prezenta directivă este aliniată la dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 139/2004 al Consiliului ⁽²⁹⁾.
- (65) Având în vedere legăturile verticale dintre sectorul energiei electrice și cel al gazelor naturale, dispozițiile cu privire la separare ar trebui să se aplice în toate sectoarele gazelor naturale, hidrogenului și energiei electrice, astfel cum se precizează în prezenta directivă.
- (66) În ceea ce privește sectorul hidrogenului, normele privind separarea verticală ar trebui aplicate fără întârziere. Acest lucru este preferabil unei separări *ex post* costisitoare, care ar putea fi necesară în cazul în care sectorul dezvoltă o puternică integrare pe verticală.
- (67) În cadrul separării proprietății, în vederea garantării independenței depline a activităților de exploatare a rețelilor de interese legate de producere și de furnizare și în scopul împiedicării schimburilor de informații confidențiale, aceeași persoană nu ar trebui să fie simultan membru în consiliul de administrație al unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport și în cel al unei întreprinderi care realizează oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare. Din același motiv, aceeași persoană nu ar trebui să fie abilitată să numească membri în consiliile de administrație ale unui operator de transport și de sistem sau ale unui sistem de transport și să exercite controlul sau orice drept asupra unei întreprinderi de producție sau de furnizare.
- (68) Înființarea de operatori de sistem sau de operatori de transport independenți față de orice interese legate de furnizare și producere ar trebui să permită întreprinderilor integrate vertical să își mențină dreptul de proprietate asupra activelor rețelei, asigurând, în același timp, o separare efectivă a intereselor, cu condiția ca respectivul operator de sistem independent sau respectivul operator de transport independent să realizeze toate activitățile specifice unui operator de sistem și cu condiția punerii în aplicare a unor reglementări detaliate și a unor mecanisme ample de supraveghere exercitată de autoritățile de reglementare.
- (69) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, proprietarul unui sistem de transport făcea parte dintr-o întreprindere integrată vertical, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea de a opta între separarea proprietății și înființarea de operatori de sistem sau de operatori de transport independenți de interesele legate de furnizare și producere.
- (70) În vederea protejării pe deplin a intereselor acționarilor întreprinderilor integrate vertical, statele membre ar trebui să poată opta pentru punerea în aplicare a separării proprietății fie prin cesiune directă, fie prin divizarea acțiunilor întreprinderii integrate în acțiuni ale întreprinderii care este proprietară a rețelei și acțiuni ale întreprinderii care desfășoară activitățile de furnizare și producere, cu condiția respectării obligațiilor care rezultă în urma separării proprietății.
- (71) Eficacitatea deplină a soluțiilor privind înființarea de operatori de sistem independenți sau de operatori de transport independenți ar trebui să fie asigurată prin intermediul unor norme suplimentare specifice. Normele privind operatorii de transport independenți propun un cadru de reglementare adecvat pentru a garanta concurența loială, investiții suficiente, accesul pentru noii operatori de pe piață și integrarea pieței gazelor naturale și a hidrogenului. Separarea efectivă prin intermediul unor dispoziții privind operatorii de transport independenți ar trebui să se bazeze pe un pilon de măsuri organizaționale și măsuri referitoare la guvernarea operatorilor de transport și de sistem și pe un pilon de măsuri legate de investiții, de conectarea noilor capacități de producție la rețea și de integrarea pieței prin cooperare regională. Ar trebui de asemenea asigurată independența operatorului de transport, *inter alia*, prin anumite perioade de reflecție în care să nu se exercite nicio activitate de conducere sau altă activitate relevantă prin care se acordă acces la aceleași informații care ar fi putut fi obținute dintr-o poziție de conducere în întreprinderea integrată vertical.

⁽²⁹⁾ Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [Regulamentul (CE) privind concentrările economice] (JO L 24, 29.1.2004, p. 1).

- (72) Pentru a dezvolta concurența pe piața internă a gazelor naturale și a hidrogenului, clienții mari necasnici angajați în activități comerciale de amploare ar trebui să fie în măsură să-și aleagă furnizorii, precum și să încheie contracte cu mai mulți furnizori pentru a-și asigura satisfacerea nevoilor de gaze naturale și de hidrogen. Această categorie de clienți ar trebui să fie protejată împotriva clauzelor de exclusivitate din contracte, care au ca efect excluderea ofertelor concurente sau complementare.
- (73) Un stat membru ar trebui să aibă dreptul să opteze pentru separarea deplină a proprietății pe teritoriul său. În cazul în care un stat membru și-a exercitat acest drept, o întreprindere nu ar trebui să aibă dreptul să înființeze un operator de sistem independent sau un operator de transport independent, cu excepția cazurilor în care prezenta directivă prevede altfel. În plus, întreprinderile care realizează oricare dintre activitățile de producere sau de furnizare nu ar trebui să poată exercita, direct sau indirect, controlul sau vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem dintr-un stat membru care a optat pentru separarea juridică deplină a proprietății.
- (74) Pe piața internă a gazelor naturale există mai multe tipuri de organizare a pieței. Măsurile pe care statele membre ar putea să le adopte pentru a asigura condiții de concurență echitabile ar trebui să se bazeze pe cerințe prioritare de interes general. Comisia ar trebui să fie consultată cu privire la compatibilitatea măsurilor cu dispozițiile TFUE și ale altor acte legislative relevante ale Uniunii.
- (75) Punerea în aplicare a separării efective ar trebui să respecte principiul nediscriminării dintre sectorul public și cel privat. În acest scop, aceeași persoană nu ar trebui să aibă posibilitatea de a exercita controlul sau orice drept, încălcând normele de separare a proprietății sau opțiunea operatorului de sistem independent, în mod exclusiv sau în comun, asupra alcătuirii, votului sau deciziei atât ale organelor operatorilor de transport și de sistem sau ale sistemelor de transport, cât și ale organelor întreprinderilor de producție sau de furnizare. În ceea ce privește separarea proprietății și opțiunea operatorului de sistem independent, cu condiția ca statul membru în cauză să poată demonstra respectarea acestei cerințe, ar putea exista două organisme publice de control separate care să poată controla activitățile de producere și furnizare, pe de o parte, și activitățile legate de transport, pe de cealaltă parte.
- (76) Separarea efectivă deplină a activităților legate de rețea de cele de furnizare și producere ar trebui să se aplice pe întreg teritoriul Uniunii, atât întreprinderilor din Uniune, cât și celor din țări terțe. Pentru a garanta că activitățile legate de rețea și cele de furnizare și producere, pe întreg teritoriul Uniunii, rămân independente, autoritățile de reglementare ar trebui împuternicite să poată refuza certificarea operatorilor de transport și de sistem care nu respectă normele privind separarea. În vederea asigurării unei aplicări coerente a normelor privind separarea pe întreg teritoriul Uniunii, autoritățile de reglementare ar trebui să ia în considerare avizul Comisiei în procesul de luare a deciziilor privind certificarea. De asemenea, în vederea asigurării respectării obligațiilor internaționale ale Uniunii, precum și a solidarității și a securității energetice în Uniune, Comisia ar trebui să aibă dreptul să emită un aviz privind certificarea în ceea ce privește un proprietar al unui sistem de transport sau un operator de transport și de sistem care este controlat de o persoană dintr-o țară terță. La efectuarea acestei evaluări, Comisia ar trebui să țină seama de relațiile comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele și capacitatea operatorului de a-și îndeplini sarcinile, precum și de obligațiile internaționale ale Uniunii și de orice alte fapte și circumstanțe specifice ale cazului. Astfel de fapte și circumstanțe ar trebui să includă folosirea ca armă a reducerii aprovizionării cu gaze naturale și manipularea piețelor prin perturbări intenționate ale fluxurilor de gaze naturale, cu potențialul clar de a avea un impact direct și grav asupra intereselor internaționale esențiale în materie de securitate ale Uniunii și ale statelor membre.
- (77) Rețelele de conducte pentru hidrogen ar trebui să constituie un mijloc important de vehiculare eficientă și durabilă a hidrogenului, atât pe uscat, cât și pe mare. Ca urmare a cheltuielilor de capital ridicate necesare pentru construcție, rețelele de conducte de hidrogen ar putea constitui monopoluri naturale. Experiența în ceea ce privește reglementarea piețelor gazelor naturale a demonstrat importanța asigurării unui acces deschis și nediscriminatoriu la rețelele de conducte în vederea protejării concurenței pe piețele produselor de bază. Prin urmare, principiile consacrate de exploatare a rețelei, cum ar fi accesul terților, ar trebui să se aplice rețelelor de hidrogen de pe uscat și de pe mare din Uniune.
- (78) Definițiile termenilor „transport de hidrogen” și „distribuție de hidrogen” din prezenta directivă ar trebui să se bazeze pe funcțiile categoriilor de rețele relevante și pe tipurile de infrastructură conectată.
- (79) Conducele de interconectare pentru hidrogen, ca rețele de hidrogen care servesc scopului important de conectare a rețelilor naționale de hidrogen ale statelor membre, ar trebui să fie exploatate de operatorii de rețele de transport de hidrogen. În cazuri foarte limitate și dacă în planul de dezvoltare a rețelei relevant este prevăzută o rețea de distribuție de hidrogen, este posibil ca aceasta să fie conectată la o rețea de transport de hidrogen dintr-un alt stat

membru. Cu condiția ca rețeaua de distribuție respectivă să nu fie conectată suplimentar la o rețea de transport sau de distribuție de hidrogen din statul membru în care este situată rețeaua de distribuție de hidrogen, aceasta ar trebui să fie exploatată ca rețea de distribuție de hidrogen.

- (80) Rețelele de distribuție de hidrogen, care servesc în principal scopului de a aproviziona clienții racordați direct, ar trebui să beneficieze de un regim de reglementare mai puțin strict în ceea ce privește separarea verticală și planificarea rețelei. Astfel de rețele nu ar trebui să includă conducte de interconectare pentru hidrogen sau să permită conectări la infrastructuri majore, cum ar fi terminale sau instalații de înmagazinare subterane mari, cu excepția cazului în care rețeaua în cauză este o rețea de gaze naturale reconfigurată, sau la conducte de interconectare pentru hidrogen. În cazul conectării între o instalație de înmagazinare subterană mare și un sistem de distribuție, ambele reconfigurate în vederea utilizării hidrogenului, poate fi construită între ele o nouă conductă de legătură pe distanță scurtă pentru vehicularea hidrogenului, ca o extensie la sistemul de distribuție existent. Cu toate acestea, conectarea instalațiilor mai mici subterane sau supraterane de înmagazinare a hidrogenului, inclusiv a rezervoarelor de hidrogen ușor de produs, cu rețelele de distribuție de hidrogen nu ar trebui să fie restricționată, deoarece se preconizează că ele vor juca un rol esențial în echilibrarea rețelelor respective.
- (81) Exploatarea rețelelor de hidrogen ar trebui separată de activitățile de producere și furnizare de energie, pentru a se evita riscul apariției unor conflicte de interese din partea operatorilor de rețea. Separarea structurală a proprietății asupra rețelelor de transport de hidrogen și participarea la producția și furnizarea de energie garantează absența unor astfel de conflicte de interese. Statele membre ar trebui să se poată baza pe modelul alternativ de separare al operatorului de rețea integrată de transport de hidrogen pentru operatorii de transport și de sistem de gaze naturale care fac obiectul modelului de separare al operatorului de transport independent și pentru rețelele de hidrogen integrate vertical existente. Operatorii de transport și de sistem de gaze naturale care beneficiază de o derogare în temeiul prezentei directive ar trebui să fie considerați certificați în scopul stabilirii eligibilității lor de a utiliza modelul de operator de rețea integrată de transport de hidrogen. Statele membre ar trebui, de asemenea, să poată permite utilizarea modelului de operator de rețea de transport de hidrogen independent pentru a permite proprietarilor de rețele de transport de hidrogen integrate vertical să își păstreze dreptul de proprietate asupra rețelelor lor, asigurând în același timp exploatarea nediscriminatorie a acestor rețele.
- (82) În timp ce exploatarea în comun a rețelelor de hidrogen și a rețelelor de gaze naturale sau de energie electrică poate crea sinergii și, prin urmare, ar trebui permisă, activitățile de exploatare a rețelei de transport de hidrogen ar trebui organizate într-o entitate juridică separată, pentru a asigura transparența în ceea ce privește finanțarea și utilizarea tarifelor de acces. Derogările de la această cerință privind separarea juridică orizontală ar trebui să fie acordate numai temporar, sub rezerva unei analize cost-beneficiu pozitive și a unei evaluări a impactului efectuate de autoritățile de reglementare. Astfel de derogări ar trebui să fie acordate automat Estoniei, Letoniei și Lituaniei până în 2031, având în vedere poziția lor îndepărtată și dimensiunile limitate ale piețelor lor. În orice caz, transparența în ceea ce privește finanțarea și utilizarea tarifelor de acces ar trebui asigurată printr-o separare clară și transparentă a conturilor, sub monitorizarea autorităților de reglementare. În cazul în care un operator de rețea de hidrogen face parte dintr-o întreprindere activă în transportul sau distribuția de gaze naturale sau de energie electrică, operatorul de rețea ar trebui să prezinte autorității de reglementare o listă care să detalieze activele de infrastructură ale întreprinderilor în ceea ce privește alocarea rețelei pentru utilizarea hidrogenului sau a gazelor naturale, cu scopul de a asigura transparența deplină în ceea ce privește separarea bazei de active reglementate. Lista respectivă ar trebui actualizată în conformitate cu procedurile obișnuite de audit pentru conturi.
- (83) Pentru a se asigura transparența în ceea ce privește costurile și finanțarea activităților reglementate, activitățile de exploatare a rețelei de transport de hidrogen ar trebui separate de alte activități de exploatare a rețelei pentru alți purtători de energie, cel puțin în ceea ce privește forma juridică și conturile operatorilor de rețea. În scopul separării juridice a operatorilor de rețele de transport de hidrogen, ar trebui considerată suficientă crearea unei filiale sau a unei entități juridice separate în cadrul structurii de grup a operatorului de transport și de sistem sau de distribuție de gaze naturale, fără a fi necesară separarea funcțională a guvernanței sau separarea conducerii ori a personalului. Astfel, ar trebui obținută transparența în ceea ce privește costurile și finanțarea activităților reglementate fără a se pierde sinergiile și avantajele în materie de costuri pe care le-ar putea aduce exploatarea mai multor rețele.
- (84) Rețelele de hidrogen ar trebui să facă obiectul accesului terților pentru a asigura concurența și condiții echitabile pe piața furnizării de hidrogen. Accesul reglementat al terților pe baza tarifelor de acces reglementate ar trebui să fie regula implicită pe termen lung. Pentru a asigura flexibilitatea necesară pentru operatori și pentru a reduce costurile administrative în faza de accelerare a pieței hidrogenului, statele membre ar trebui să aibă opțiunea de a permite utilizarea accesului negociat al terților până la 31 decembrie 2032.
- (85) Depozitele subterane naturale utilizate pentru gazele naturale, cum ar fi cavernele de sare, acviferele și zăcămintele de gaze naturale epuizate, pot fi utilizate doar parțial și pentru hidrogen. Disponibilitatea acestor instalații subterane mari de înmagazinare a hidrogenului este limitată și distribuită inegal între statele membre. Având în vedere rolul potențial benefic pentru funcționarea sistemului de vehiculare a hidrogenului și a piețelor hidrogenului, accesul la

astfel de instalații subterane mari de înmagazinare ar trebui, în ultimă instanță, să facă obiectul unui acces reglementat al terților, pentru a asigura condiții de concurență echitabile participanților la piață. Cu toate acestea, în faza de accelerare a piețelor hidrogenului, ar trebui să existe flexibilitate pentru ca statele membre să utilizeze și regimurile de acces negociat, până la 31 decembrie 2032.

- (86) Este de așteptat ca hidrogenul și derivații hidrogenului, precum amoniacul sau purtătorii de hidrogen lichid organic, să fie importați în Uniune și vehiculați în cadrul acesteia. Cu toate acestea, este încă incert prin ce mijloace și în ce formă va fi vehiculat hidrogenul, având în vedere că pot coexista și concura între ele diferite mijloace și forme. Prezenta directivă prevede un cadru de reglementare vizând infrastructura și piețele pentru hidrogenul gazos. În consecință, în prezenta directivă ar trebui definite rolul și normele aplicabile altor forme de hidrogen sau derivați și instalațiilor care le tratează numai în cazul în care acestea sunt relevante pentru a asigura apariția unei piețe competitive pentru hidrogenul gazos.
- (87) Terminalele pentru descărcarea și conversia în hidrogen gazos a hidrogenului lichid sau a amoniacului lichid vehiculat pe cale maritimă constituie un mijloc de import de hidrogen, dar concurează cu alte mijloace de vehiculare a hidrogenului. În timp ce accesul terților la astfel de terminale ar trebui să fie asigurat, statele membre ar trebui să instituie un sistem de acces negociat al terților în vederea reducerii costurilor administrative pentru operatori și autoritățile de reglementare. Înmagazinarea asociată terminalului și la care se acordă acces terților ar trebui să fie proporțională cu capacitatea terminalului de conversie a hidrogenului și de injectare a acestuia în rețea. Cu toate acestea, introducerea accesului terților la serviciile de încărcare a camioanelor poate să nu fie necesară, cu condiția ca o astfel de operațiune să nu fie un serviciu de sistem legat de conversia și injectarea ulterioară a hidrogenului în rețea.
- (88) Statele membre pot alege să elimine treptat gazele naturale în vederea realizării obiectivului neutralității climatice prevăzut în Regulamentul (UE) 2021/1119 sau din alte motive tehnice. Este important să se asigure un cadru de reglementare clar, care să permită refuzul accesului și posibila debransare a utilizatorilor rețelei în scopul realizării acestor obiective de politică. Ar trebui să fie posibil să se refuze accesul sau să fie debransați utilizatorii rețelei dacă infrastructura urmează să fie dezafectată, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei, la nivelul transportului sau dacă dezafectarea este prevăzută la nivelul distribuției. În același timp, ar trebui luate măsuri adecvate pentru a-i proteja pe utilizatorii rețelei în astfel de circumstanțe și, de asemenea, este important ca deciziile de refuz al accesului și de debransare să fie luate pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii stabilite de autoritățile de reglementare.
- (89) Rețelele de hidrogen integrate vertical existente ar trebui să fie eligibile pentru solicitarea de derogări de la cerințele prezentei directive, cu condiția ca aceste rețele să nu fie extinse în mod semnificativ și ca o astfel de derogare să nu aibă un efect negativ asupra concurenței, asupra infrastructurii pentru hidrogen sau asupra dezvoltării pieței, lucru care ar trebui verificat periodic.
- (90) Clusterelor de hidrogen localizate ar trebui să reprezinte o componentă importantă a economiei hidrogenului din Uniune. Astfel de cluster ar putea beneficia de cerințe de reglementare simplificate în faza de accelerare a pieței hidrogenului, în special în ceea ce privește aplicarea separării proprietății în cazul rețelelor care aprovizionează participanții la piață din astfel de cluster. Cerințele de reglementare simplificate corespunzătoare ar trebui să abordeze și necesitatea flexibilității la nivelul reglementării a racordărilor directe prin conducte dintre producătorii de hidrogen și clienții individuali.
- (91) Conductele de interconectare cu țări terțe pot servi drept mijloc de transport pentru importurile sau exporturile de hidrogen. Aplicabilitatea prezentei directive în cazul liniilor de transport de hidrogen înspre și dinspre țări terțe ar trebui să fie limitată la teritoriul statelor membre. Normele de exploatare pentru conductele de interconectare pentru hidrogen cu țări terțe ar trebui să fie consacrate într-un acord internațional între Uniune și țările terțe conectate. Pentru a se asigura un cadru de reglementare coerent și aplicarea consecventă a acestuia la întreaga infrastructură, un astfel de acord internațional nu ar trebui să fie considerat necesar în cazul în care statul membru conectat sau care intenționează să fie conectat prin conducta de interconectare pentru hidrogen negociază și încheie un acord interguvernamental cu țările terțe în cauză, în conformitate cu procedura de abilitare prevăzută în prezenta directivă.
- (92) Pentru a asigura funcționarea eficientă a rețelelor de hidrogen ale Uniunii, operatorii de rețele de hidrogen ar trebui să fie responsabili de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea rețelei în strânsă cooperare cu alți operatori de rețele de hidrogen, precum și cu alți operatori de sistem la care sunt sau pot fi racordate rețelele lor, inclusiv pentru a facilita integrarea sistemului energetic.

- (93) Operatorii de rețele de transport de hidrogen ar trebui să construiască o capacitate transfrontalieră suficientă pentru vehicularea hidrogenului, care să răspundă tuturor cererilor rezonabile din punct de vedere economic și fezabile din punct de vedere tehnic privind o astfel de capacitate, permițând astfel integrarea pieței.
- (94) În conformitate cu Strategia UE pentru hidrogen, este important să se pună accentul pe vehicularea și utilizarea hidrogenului în forma sa pură. În acest sens, este important ca sistemul de hidrogen să vicleze, să înmagazineze și să trateze hidrogen cu un grad ridicat de puritate ținând seama de cerințele de calitate ale utilizatorilor finali de hidrogen, spre deosebire de hidrogenul amestecat în sistemul de gaze naturale. De asemenea, este important ca standardele de calitate a hidrogenului să ofere criterii suplimentare pentru a stabili nivelurile de puritate a hidrogenului general acceptabile. Este necesar ca organismele europene de standardizare să definească, prin intermediul unui proces de standardizare tehnică, un interval de niveluri acceptabile de puritate a hidrogenului și alți parametri relevanți de calitate a hidrogenului, de exemplu contaminanții.
- (95) În unele cazuri, în funcție și de topografia rețelelor de hidrogen și de populația utilizatorilor finali racordați la rețelele de hidrogen, gestionarea calității hidrogenului de către operatorii de rețele de hidrogen ar putea deveni necesară (de exemplu, purificarea). Prin urmare, autoritățile de reglementare ar trebui să încredințeze operatorilor de rețele de hidrogen sarcina de a asigura gestionarea eficientă a calității hidrogenului în rețelele proprii, atunci când acest lucru este necesar pentru gestionarea sistemului. Atunci când desfășoară astfel de activități, operatorii de rețele de hidrogen ar trebui să asigure o calitate stabilă a hidrogenului pentru utilizatorii finali, inclusiv în sectoarele greu de decarbonizat, prin respectarea standardelor aplicabile de calitate a hidrogenului.
- (96) În cazul în care operatorii de sisteme de gaze naturale sau operatorii de rețele de hidrogen refuză cererile de acces sau de racordare din cauza lipsei de capacitate, aceștia ar trebui să justifice refuzurile în mod corespunzător, iar operatorii ar trebui să aibă obligația de a-și îmbunătăți sistemul pentru a permite racordările sau accesul care li se solicită, dacă acest lucru este eficient din punct de vedere economic și conform cu exercițiul de planificare relevant.
- (97) Obstacolele din calea finalizării pieței interne a gazelor naturale, rezultate din faptul că normele pieței Uniunii nu se aplică liniilor de transport de gaze naturale înspre și dinspre țări terțe, ar trebui abordate în egală măsură. Este necesar să se asigure faptul că normele aplicabile liniilor de transport de gaze naturale care leagă două sau mai multe state membre se aplică totodată, pe teritoriul Uniunii, liniilor de transport de gaze naturale înspre și dinspre țări terțe. Prin aceasta ar trebui să se asigure coerența cadrului juridic din Uniune, evitându-se în același timp denaturarea concurenței în cadrul pieței interne a energiei din Uniune și impactul negativ asupra securității aprovizionării. De asemenea, prin aceasta ar trebui să se sporească transparența și să se garanteze securitatea juridică pentru participanții la piață, în special pentru investitorii în infrastructura de gaze naturale și pentru utilizatorii de sistem, în ceea ce privește regimul juridic aplicabil.
- (98) Statele membre și părțile contractante la Tratatul de instituire a Comunității Energiei ⁽³⁰⁾ ar trebui să coopereze strâns cu privire la toate aspectele care privesc dezvoltarea unei piețe integrate și decarbonizate a gazelor naturale și nu ar trebui să ia nicio măsură care să pună în pericol integrarea în continuare a piețelor gazelor naturale sau securitatea aprovizionării statelor membre și a părților contractante. Aceasta ar putea include cooperarea în ceea ce privește capacitățile de înmagazinare a gazelor naturale și invitarea unor experți în grupurile de risc regionale relevante în domeniul gazelor naturale.
- (99) Conducele care conectează un proiect de extracție de petrol sau de gaze naturale dintr-o țară terță la o instalație de prelucrare sau la un terminal de descărcare de coastă final situate pe teritoriul unui stat membru ar trebui să fie considerate rețele de conducte de alimentare din amonte. Conducele care conectează un proiect de extracție de petrol sau de gaze naturale dintr-un stat membru la o instalație de prelucrare sau la un terminal de descărcare de coastă final situate pe teritoriul unei țări terțe nu ar trebui să fie considerate rețele de conducte de alimentare din amonte în sensul prezentei directive, deoarece este puțin probabil ca astfel de conducte să aibă un impact semnificativ asupra pieței interne a energiei.
- (100) Operatorii de transport și de sistem ar trebui să aibă libertatea de a încheia acorduri tehnice cu operatorii de transport și de sistem sau cu alte entități din țările terțe cu privire la aspectele referitoare la funcționarea și interconectarea sistemelor de transport, cu condiția ca conținutul unor astfel de acorduri să fie compatibil cu dreptul Uniunii.
- (101) Acordurile tehnice privind exploatarea liniilor de transport, existente între operatorii de transport și de sistem sau alte entități ar trebui să rămână în vigoare, cu condiția să fie conforme cu dreptul Uniunii și cu deciziile relevante ale autorităților de reglementare.
- (102) În cazul în care există astfel de acorduri tehnice, prezenta directivă nu impune încheierea unui acord internațional între un stat membru și o țară terță sau a unui acord între Uniune și o țară terță, în ceea ce privește exploatarea respectivei linii de transport de gaze naturale.

⁽³⁰⁾ JO L 198, 20.7.2006, p. 18.

- (103) Aplicabilitatea prezentei directive în cazul liniilor de transport de gaze naturale înspre și dinspre țări terțe ar trebui să fie limitată la teritoriul statelor membre. În ceea ce privește liniile de transport de gaze naturale offshore, prezenta directivă ar trebui să fie aplicabilă în apele teritoriale ale statului membru în care este situat primul punct de interconectare cu rețeaua statelor membre.
- (104) Ar trebui ca acordurile existente încheiate între un stat membru și o țară terță privind exploatarea liniilor de transport să poată rămâne în vigoare, în conformitate cu prezenta directivă.
- (105) În ceea ce privește acordurile sau părțile din acordurile cu țări terțe care ar putea să afecteze normele comune ale Uniunii, ar trebui să fie stabilită o procedură coerentă și transparentă pentru a autoriza un stat membru, la cererea acestuia, să modifice, să prelungească, să adapteze, să reinnoiască sau să încheie un acord cu o țară terță privind exploatarea unei linii de transport sau a unei rețele de conducte de alimentare din amonte între statul membru respectiv și o țară terță. Procedura nu ar trebui să întârzie punerea în aplicare a prezentei directive, nu ar trebui să aducă atingere repartizării competențelor între Uniune și statele membre și ar trebui să se aplice acordurilor existente și celor noi.
- (106) În cazul în care se constată că obiectul unui acord intră parțial în sfera de competență a Uniunii și parțial în cea a unui stat membru, este esențial să se asigure o cooperare strânsă între acel stat membru și instituțiile Uniunii.
- (107) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentei directive, ar trebui conferite competențe de executare Comisiei în vederea adoptării unor decizii care fie să autorizeze un stat membru să prelungească, să adapteze, să reinnoiască sau să încheie un acord cu o țară terță, fie să refuze autorizarea în acest sens. Respectivul competențe ar trebui exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului⁽³¹⁾.
- (108) Securitatea aprovizionării cu energie reprezintă un element esențial pentru siguranța publică și este, prin urmare, indisolubil legată de funcționarea eficientă a pieței interne a gazelor naturale și de integrarea piețelor izolate ale gazelor naturale din statele membre. Gazele naturale nu pot ajunge la cetățenii Uniunii decât prin intermediul rețelilor. Buna funcționare a piețelor deschise ale gazelor naturale și, în special, a rețelilor și a altor active asociate aprovizionării cu gaze naturale este esențială pentru siguranța publică, pentru competitivitatea economiei și pentru bunăstarea cetățenilor Uniunii. Prin urmare, nu ar trebui să se permită persoanelor din țări terțe să controleze un sistem de transport sau un operator de transport și de sistem decât dacă respectă cerințele în materie de separare efectivă care se aplică în cadrul Uniunii. Fără a aduce atingere obligațiilor internaționale ale Uniunii, Uniunea consideră că sectorul sistemelor de transport de gaze naturale este un sector de maximă importanță pentru Uniune și, prin urmare, sunt necesare măsuri de garantare suplimentare în ceea ce privește menținerea securității aprovizionării cu energie a Uniunii, în scopul evitării oricăror amenințări la adresa ordinii și siguranței publice în Uniune și a bunăstării cetățenilor Uniunii. Securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii necesită, în special, o evaluare a independenței exploatarei rețelei, a nivelului de dependență a Uniunii și a fiecărui stat membru în parte de aprovizionarea cu energie provenind din țări terțe și a regimului comerțului interior și exterior și al investițiilor în domeniul energiei într-o anumită țară terță. Prin urmare, securitatea aprovizionării ar trebui evaluată din perspectiva circumstanțelor de fapt caracteristice fiecărui caz, precum și din perspectiva drepturilor și obligațiilor care reies din dreptul internațional, în special din acordurile internaționale dintre Uniune și țara terță în cauză. După caz, Comisia ar trebui să prezinte recomandări pentru negocierea unor acorduri relevante cu țări terțe care să abordeze securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii sau pentru includerea chestiunilor necesare în cadrul altor negocieri cu țările terțe respective.
- (109) Este necesară luarea unor măsuri suplimentare în vederea asigurării unor tarife transparente și nediscriminatorii pentru accesul la transport. Aceste tarife ar trebui să fie aplicabile tuturor utilizatorilor, fără nicio discriminare. Atunci când instalația de înmagazinare a gazelor naturale, stocarea în conductă sau serviciile de sistem operează pe o piață suficient de concurențială, ar putea fi autorizat accesul pe baza unor mecanisme de piață transparente și nediscriminatorii.
- (110) Este necesar să se asigure independența operatorilor de sistem de înmagazinare a gazelor naturale pentru a se îmbunătăți accesul terților la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale, atunci când este necesar din punct de vedere tehnic sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem în vederea aprovizionării clienților. În consecință, este oportun ca instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale să fie exploatate prin entități separate din punct de vedere juridic care dispun de drepturi efective de luare a deciziilor în ceea ce privește activele necesare pentru întreținerea, exploatarea și dezvoltarea instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale. Este de asemenea necesară creșterea transparenței privind capacitatea de înmagazinare a gazelor naturale acordată terților, impunând statelor membre obligația de a institui și de a publica un cadru clar și nediscriminatoriu care să stabilească regimul de reglementare corespunzător aplicabil instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale. Această obligație nu ar trebui

⁽³¹⁾ Regulamentul (UE) nr. 182/2011 al Parlamentului European și al Consiliului din 16 februarie 2011 de stabilire a normelor și principiilor generale privind mecanismele de control de către statele membre al exercitării competențelor de executare de către Comisie (JO L 55, 28.2.2011, p. 13).

să presupună o nouă decizie privind regimurile de acces ci ar trebui să îmbunătățească transparența referitoare la regimul de acces la înmagazinare a gazelor naturale. Cerințele de confidențialitate pentru informațiile sensibile din punct de vedere comercial sunt deosebit de importante în ceea ce privește datele de natură strategică și în cazul în care există un singur utilizator pentru o instalație de înmagazinare a gazelor naturale.

- (111) Accesul nediscriminatoriu la rețelele de distribuție determină accesul la clienți în aval, la nivelul pieței cu amănuntul. Aspectele care pot implica discriminare în ceea ce privește accesul terților și investițiile sunt, cu toate acestea, mai puțin semnificative la nivelul distribuției decât la nivelul transportului, întrucât congestia la nivelul transportului și influența intereselor legate de producere sunt, în general, mai semnificative decât la nivelul distribuției. Pentru stabilirea unor condiții de concurență echitabile la nivelul pieței cu amănuntul, activitățile operatorilor de distribuție ar trebui monitorizate în scopul de a împiedica acești operatori să profite de integrarea lor verticală în ceea ce privește poziția lor concurențială pe piață, în special în raport cu clienții casnici și cu clienți mici necasnici.
- (112) Statele membre ar trebui să adopte măsuri concrete pentru a sprijini utilizarea pe scară mai largă a biometanului durabil sau a altor tipuri de gaze care, din punct de vedere tehnic și al respectării siguranței, pot fi injectate în sistemul de gaze naturale și vehiculate prin acesta, iar producătorilor acestor tipuri de gaze ar trebui să li se acorde accesul nediscriminatoriu la sistemul respectiv, cu condiția ca acest acces să fie în permanență compatibil cu normele tehnice și cu standardele de siguranță relevante și cu excepția cazului în care prezenta directivă prevede altfel.
- (113) Producătorii de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon sunt adesea racordați la rețeaua de distribuție. Pentru a le facilita adoptarea și integrarea pe piață, este esențial ca ei să obțină un acces neîngrădit la piața angro și la punctele de tranzacționare virtuale relevante. Accesul gazelor din surse regenerabile și al gazelor cu emisii scăzute de carbon pe piața angro ar trebui facilitat prin furnizarea unei definiții a unui sistem de intrare-ieșire care să permită includerea sistemelor de distribuție și, în cele din urmă, să asigure că toate instalațiile de producție au acces pe piață indiferent dacă sunt racordate la sistemul de distribuție sau la sistemul de transport. În plus, Regulamentul (UE) 2024/1789 prevede că operatorii de distribuție și operatorii de transport și de sistem trebuie să colaboreze pentru a permite fluxuri inversate de la rețeaua de distribuție la rețeaua de transport sau mijloace alternative de facilitare a integrării pe piață a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon.
- (114) Pentru a evita impunerea unei sarcini financiare și administrative disproporționate asupra micilor operatori de distribuție, statele membre ar trebui să aibă posibilitatea, după caz, de a excepta întreprinderile în cauză de la cerințele juridice privind separarea.
- (115) În cazul în care este utilizat un sistem de distribuție închis pentru a asigura eficiența optimă a unei furnizări integrate de energie care necesită standarde specifice de exploatare sau în cazul în care un sistem de distribuție închis este menținut în principal pentru a fi utilizat de către proprietarul sistemului, ar trebui să fie posibil ca operatorul de distribuție să fie scutit de obligațiile care ar reprezenta o povară administrativă inutilă din cauza naturii speciale a relației dintre operatorul de sistem de distribuție și utilizatorii sistemului. Platformele industriale, comerciale sau de servicii comune, precum clădirile aparținând garilor, aeroporturile, spitalele, campingurile mari cu facilități integrate sau platformele industriale chimice ar putea cuprinde sisteme de distribuție închise datorită caracterului specializat al operațiunilor acestora.
- (116) Odată cu integrarea unor volume tot mai mari de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon în sistemul de gaze naturale, calitatea gazelor vehiculate și consumate în Uniune se schimbă. Pentru a asigura funcționarea eficientă a sistemului de gaze naturale, operatorii de transport și de sistem ar trebui să fie responsabili de gestionarea calității gazelor în instalațiile lor. În cazul în care injectarea de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon are loc la nivelul distribuției și, dacă este necesar, pentru a gestiona impactul acestora asupra calității gazelor, autoritățile de reglementare pot însărcina operatorii de distribuție să asigure gestionarea eficientă a calității gazelor în instalațiile lor. Atunci când îndeplinesc sarcini de gestionare a calității gazelor, operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție ar trebui să respecte standardele aplicabile de calitate a gazelor.
- (117) Este necesar ca autoritățile de reglementare să poată lua decizii privind ansamblul aspectelor relevante legate de reglementare pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței interne a gazelor naturale și să fie pe deplin independente față de orice alte interese publice sau private. Dispozițiile referitoare la autonomia execuției bugetului alocat autorității de reglementare ar trebui să fie puse în aplicare în cadrul instituit de legislația și de normele bugetare naționale. Contribuind la independența autorității de reglementare față de orice interes politic sau economic sau orice interferență printr-un sistem de rotație corespunzător, statele membre ar trebui să poată lua în considerare în mod corespunzător disponibilitatea resurselor umane sau mărirea consiliului.
- (118) Pentru a asigura accesul efectiv la piață al tuturor participanților la piață, inclusiv al noilor intrați, este necesară crearea unor mecanisme de echilibrare nediscriminatorii și care să reflecte costurile. Acest lucru ar trebui să fie realizat prin crearea unor mecanisme de piață transparente pentru furnizarea și cumpărarea de gaze naturale, necesare în vederea echilibrării. Autoritățile de reglementare ar trebui să joace un rol activ pentru a garanta faptul că

prețurile de echilibrare sunt nediscriminatorii și reflectă costurile. În același timp, ar trebui oferite stimulente adecvate pentru a echilibra intrările și ieșirile de gaze și pentru a nu periclita sistemul.

- (119) Autoritățile de reglementare ar trebui să aibă posibilitatea de a stabili sau de a aproba tarifele sau metodologiile care stau la baza calculării acestora, pe baza propunerii operatorului de transport și de sistem, a operatorului de distribuție sau a operatorului de sistem de gaze naturale lichefiate sau pe baza unei propuneri convenite între acești operatori și utilizatorii rețelei. În realizarea acestor sarcini, autoritățile de reglementare ar trebui să asigure faptul că tarifele de transport și de distribuție sunt nediscriminatorii și reflectă costurile și ar trebui să țină cont de costurile de rețea marginale evitate pe termen lung, ca urmare a măsurilor de gestionare a cererii.
- (120) Autoritățile de reglementare ar trebui să promoveze, în strânsă cooperare cu Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER), instituită prin Regulamentul (UE) 2019/942, o piață internă a hidrogenului deschisă, competitivă, sigură și durabilă din punctul de vedere al mediului, cu fluxuri transfrontaliere neîngrădite. Autoritățile de reglementare trebuie să poată lua decizii cu privire la toate aspectele relevante de reglementare, pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței interne a hidrogenului.
- (121) Autoritățile de reglementare ar trebui să poată să emită decizii obligatorii în ceea ce privește întreprinderile din sectorul gazelor naturale sau întreprinderile din sectorul hidrogenului, precum și să impună sancțiuni efective, proporționale și disuasive întreprinderilor din sectorul gazelor naturale sau al hidrogenului care nu își respectă obligațiile sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni întreprinderilor respective. Autorităților de reglementare ar trebui să li se confere, de asemenea, competența de a decide, independent de aplicarea normelor în materie de concurență, cu privire la măsurile corespunzătoare care să garanteze beneficii clienților prin intermediul promovării unei concurențe efective, necesare funcționării corespunzătoare a pieței interne a gazelor naturale și a pieței interne a hidrogenului. Introducerea unor programe de cesiune a furnizării gazelor reprezintă una dintre posibilele măsuri care pot fi utilizate pentru a promova concurența reală și pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a pieței.
- (122) Autoritățile de reglementare ar trebui, de asemenea, să aibă competența să contribuie la asigurarea de standarde ridicate ale serviciului public, în conformitate cu principiile legate de deschiderea pieței, la protecția consumatorilor vulnerabili și la asigurarea unei eficiențe depline a măsurilor de protecție a consumatorilor. Dispozițiile respective nu ar trebui să aducă atingere competențelor Comisiei cu privire la aplicarea normelor în materie de concurență, inclusiv cu privire la examinarea fuziunilor care prezintă o dimensiune la nivelul Uniunii, și nici normelor cu privire la piața internă, cum ar fi cele referitoare la libera circulație a capitalurilor. Organismul independent la care o parte afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul să introducă o cale de atac ar putea fi o instanță competentă să efectueze controlul judiciar.
- (123) Orice armonizare a competențelor autorităților de reglementare ar trebui să includă posibilitatea acestora de a prevedea stimulente pentru întreprinderi, de a impune sancțiuni efective, proporționale și disuasive întreprinderilor sau de a propune unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni. În plus, aceste autorități de reglementare ar trebui să aibă dreptul de a obține informații relevante din partea întreprinderilor, de a întreprinde investigații adecvate și suficiente, precum și de a soluționa litigii.
- (124) Autoritățile de reglementare și ACER ar trebui să furnizeze informații privind piața hidrogenului pentru a asigura transparența, inclusiv în ceea ce privește aspecte precum cererea și oferta, infrastructura de vehiculare, calitatea serviciilor, comerțul transfrontalier, investițiile, prețurile angro și de consum și lichiditatea pieței.
- (125) Operatorii de transport și de sistem joacă un rol important în asigurarea unor investiții eficiente din punctul de vedere al costurilor în rețelele de gaze naturale și de hidrogen. Pentru o planificare optimizată în rândul purtătorilor de energie și pentru a reduce decalajul dintre diferitele abordări la nivel național și la nivelul Uniunii în materie de planificare a rețelelor, ar trebui introduse cerințe suplimentare pentru o planificare coerentă. Pentru a asigura o instalare a infrastructurii eficiente din punctul de vedere al costurilor și pentru a evita deprecierea activelor, planificarea rețelei ar trebui să țină seama, de asemenea, de interconexiunile sporite dintre gazele naturale și energia electrică, hidrogen și, după caz, încălzirea centralizată. Pe lângă activele de transformare a energiei electrice în gaze naturale, interconexiunile dintre hidrogen și energia electrică pot include și centrale electrice pe bază de hidrogen. Planificarea rețelei ar trebui să fie transparentă și să permită participarea părților interesate relevante. În acest scop, operatorii ar trebui să aibă obligația de a organiza o consultare amplă a părților interesate. Consiliul științific consultativ european privind schimbările climatice instituit în temeiul Regulamentului (CE) nr. 401/2009 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³²⁾ poate emite un aviz cu privire la scenariile comune. Planul de dezvoltare

⁽³²⁾ Regulamentul (CE) nr. 401/2009 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 aprilie 2009 privind Agenția Europeană de Mediu și Rețeaua europeană de informare și observare a mediului (JO L 126, 21.5.2009, p. 13).

a rețelei pentru hidrogen ar trebui să vizeze utilizarea hidrogenului în sectoarele greu de decarbonizat în care nu mai sunt disponibile alternative eficiente din punct de vedere energetic și al costurilor.

- (126) Prin coamplasare, producția și consumul de hidrogen se desfășoară în același loc sau sunt situate cât mai aproape posibil, asigurând astfel o calitate stabilă a hidrogenului în funcție de utilizarea finală și reducând la minimum costurile și impactul asupra mediului, precum și scurgerile de hidrogen aferente vehiculării. Operatorii de rețele de hidrogen ar trebui să coopereze cu operatorii de rețele de hidrogen racordați și cu cei învecinați pentru a asigura cea mai eficientă conectare posibilă.
- (127) Atunci când elaborează planul de dezvoltare a rețelei, este important ca operatorii de infrastructură să țină seama de principiile referitoare la „eficiența energetică înainte de toate” și la eficiența sistemului, stabilite în Recomandarea Comisiei din 28 septembrie 2021 intitulată „Eficiența energetică înainte de toate: de la principii la practică. Orientări și exemple pentru implementarea în procesul decizional care cuprinde și sectorul energetic”, în special de consumul preconizat utilizat la elaborarea scenariului comun. Ar trebui să se acorde prioritate soluțiilor axate pe cerere ori de câte ori acestea sunt mai eficiente din punctul de vedere al costurilor decât investițiile în infrastructură.
- (128) Strategia UE pentru integrarea sistemului energetic subliniază importanța planificării și a funcționării coordonate a sistemului energetic pentru realizarea obiectivelor de decarbonizare. Este deci necesar să se elaboreze planuri de dezvoltare a rețelei pe baza unui scenariu comun elaborat la nivel transsectorial. Operatorii de infrastructură ar trebui să depună eforturi pentru a atinge un nivel mai ridicat de integrare, ținând seama de nevoile sistemului dincolo de purtătorii de energie specifici și, în același timp, fiind în continuare în măsură să identifice modele de rețele sectoriale separate și capitole separate în cazul unui plan comun de dezvoltare a rețelei.
- (129) Planurile de dezvoltare a rețelei reprezintă un element important pentru identificarea lacunelor în materie de infrastructură și pentru furnizarea de informații cu privire la infrastructura care trebuie construită sau care poate fi dezafectată și care ar putea fi utilizată în alte scopuri, cum ar fi vehicularea hidrogenului. Acest lucru este valabil indiferent de modelul de separare ales pentru operatorii de rețele.
- (130) Furnizarea de informații, în cadrul planului de dezvoltare a rețelei, privind infrastructura care poate fi dezafectată poate însemna scoaterea permanentă din funcțiune a infrastructurii fie prin a o lăsa neutilizată, fie prin dezmembrarea ei, fie prin punerea ei la dispoziție pentru a fi utilizată în alte scopuri, cum ar fi vehicularea hidrogenului. Obiectivul transparenței sporite cu privire la infrastructură ține seama de faptul că infrastructura reconfigurată este relativ mai ieftină decât infrastructura nou construită și, prin urmare, ar trebui să permită o tranziție eficientă din punctul de vedere al costurilor.
- (131) În statele membre în care urmează să fie dezvoltată o rețea de distribuție de hidrogen, dezvoltarea infrastructurii pentru hidrogen ar trebui să se bazeze pe o proiecție realistă și prospectivă a cererii, inclusiv pe nevoile potențiale din perspectiva sistemului de energie electrică și a sectoarelor greu de decarbonizat. În cazul în care statele membre decid să permită taxe specifice ca mijloc de cofinanțare a unei noi infrastructuri pentru hidrogen, planul ar trebui să sprijine autoritatea de reglementare în evaluarea acestor taxe. Planul ar trebui să fie transmis o dată la patru ani. Transmitterile efectuate înainte de 31 decembrie 2032 ar trebui să fie făcute către autoritatea de reglementare sau către o altă autoritate competentă. Transmitterile efectuate după această dată ar trebui să fie făcute numai către autoritatea de reglementare.
- (132) Informațiile cuprinse în planul de dezvoltare a rețelei ar trebui să permită o previziune a impactului asupra tarifelor pe baza planificării, dezafectării sau reconfigurării care afectează baza de active reglementate.
- (133) În loc să furnizeze un plan național de dezvoltare a rețelei la nivelul fiecărui stat membru, statelor membre ar trebui să li se permită să elaboreze un plan de dezvoltare a rețelei la nivel regional care să includă mai multe state membre și în conformitate cu integrarea regională voluntară a pieței gazelor naturale.
- (134) Spre deosebire de energia electrică, rolul gazelor naturale va scădea treptat în viitor, ceea ce afectează, de asemenea, cererea de investiții în infrastructură. Prin urmare, planul de dezvoltare a rețelei trebuie să echilibreze preocupările legate de concurență și să evite deprecierea activelor.
- (135) Statele membre ar trebui să poată alege, din considerente strategice, să închidă și să ajusteze o parte a sistemului lor de distribuție pentru a elimina treptat furnizarea de gaze naturale clienților casnici în vederea asigurării tranziției către un sistem durabil și eficient.
- (136) Statele membre ar trebui să solicite operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen să prezinte, în planurile pentru rețeaua de distribuție de hidrogen, infrastructura rețelei de hidrogen pe care urmăresc să o dezvolte și să o reconfigureze. Operatorii de distribuție de gaze naturale ar trebui să aibă obligația de a elabora planuri de dezafectare a rețelei atunci când se preconizează o reducere a cererii de gaze naturale care necesită dezafectarea

integrală sau parțială a sistemelor de distribuție de gaze naturale. Operatorilor de distribuție de gaze naturale și operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen li se poate permite să elaboreze planuri comune dacă își desfășoară activitatea în aceeași zonă și în aceleași părți ale rețelei care urmează să fie reconfigurate. Planurile respective ar trebui să fie în concordanță cu planurile de dezvoltare a rețelei pe zece ani. Planurile de dezvoltare a rețelei de distribuție și planurile de dezafectare pentru gaze naturale ar trebui să promoveze eficiența energetică și integrarea sistemului energetic, ținând seama de planurile locale de încălzire și răcire. Planurile respective ar trebui să contribuie la realizarea obiectivelor Uniunii în materie de energie și climă și să se bazeze pe ipoteze rezonabile cu privire la cererea și producția de gaze naturale și hidrogen. La elaborarea planului, operatorii ar trebui să aibă obligația de a desfășura un proces de consultare care să implice părțile interesate relevante și de a pune proiectele de planuri la dispoziția publicului. Statele membre ar trebui să asigure orientări din partea autorităților de reglementare în cazul în care anumite părți ale sistemului de distribuție ar putea necesita dezafectarea, în special înainte de sfârșitul perioadei de amortizare prevăzute inițial.

- (137) Cadru care reglementează calcularea și perceperea costurilor și taxelor de racordare de la producătorii de biometan joacă un rol important în facilitarea integrării biometanului durabil în rețelele de gaze naturale ale Uniunii. Statele membre ar trebui să ofere un cadru de reglementare pentru facilitarea unei racordări eficiente a instalațiilor de producție a biometanului la sistemele de transport sau de distribuție. Atunci când stabilesc sau aprobă tarifele sau metodologiile care urmează să fie utilizate de operatorii de transport și de sistem și de distribuție, autoritățile de reglementare, fără a aduce atingere independenței lor în îndeplinirea sarcinilor respective, ar trebui să fie în continuare în măsură să țină seama de costurile suportate și de investițiile efectuate de operatorii de sistem respectivi.
- (138) Este necesar să se avanseze în direcția unor piețe interconectate ale hidrogenului în Uniune și, prin urmare, să se faciliteze investițiile în infrastructura transfrontalieră pentru hidrogen.
- (139) Încrederea în piață, lichiditatea acesteia, precum și numărul de participanți la piață trebuie să crească, fiind necesară în acest scop sporirea supravegherii exercitate de autoritățile de reglementare asupra întreprinderilor active în sectorul furnizării de gaze naturale. Aceste cerințe ar trebui să nu aducă atingere legislației existente a Uniunii în domeniul piețelor financiare și ar trebui să fie compatibile cu aceasta. Autoritățile de reglementare și autoritățile de reglementare din domeniul piețelor financiare trebuie să coopereze pentru a permite o vedere de ansamblu a fiecăreia dintre aceste autorități asupra piețelor în cauză. Statele membre ar trebui să poată stabili soliditatea financiară a întreprinderilor de furnizare de gaze naturale drept criteriu de acordare a autorizației pentru vânzarea și revânzarea gazelor naturale. Acest criteriu ar trebui să fie complet transparent și nediscriminatoriu.
- (140) Gazele naturale sunt importate în Uniune în special, și în cantități tot mai mari, din țări terțe. Legislația Uniunii ar trebui să țină seama de caracteristicile gazelor naturale, ca de exemplu de anumite rigidități structurale provocate de concentrarea furnizorilor, contractele pe termen lung sau lipsa de lichidități în aval. Prin urmare, este necesară o mai mare transparență, inclusiv în ceea ce privește formarea prețurilor.
- (141) Înainte de adoptarea de către Comisie a orientărilor care detaliază cerințele în materie de evidență a datelor, ACER și Autoritatea Europeană pentru Valori Mobiliare și Piețe (ESMA), înființată prin Regulamentul (UE) nr. 1095/2010 al Parlamentului European și al Consiliului⁽³³⁾, ar trebui să analizeze împreună conținutul respectivelor orientări și să facă recomandări Comisiei cu privire la acesta. ACER și ESMA ar trebui să coopereze, de asemenea, pentru a analiza mai detaliat și a oferi recomandări cu privire la necesitatea de a supune tranzacțiile cu contracte de furnizare de gaze și cu instrumente derivate pe gaze naturale unor cerințe de transparență pre-tranzacționare sau post-tranzacționare și, în caz afirmativ, cu privire la conținutul respectivelor cerințe.
- (142) Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritatea de reglementare ar trebui să încurajeze dezvoltarea de contracte de furnizare întreruptibilă.
- (143) Statele membre ar trebui să asigure, ținând cont de cerințele de calitate necesare, accesul nediscriminatoriu al biometanului sau al altor tipuri de gaze la sistemul de gaze naturale, cu condiția ca acest acces să fie în permanență compatibil cu normele tehnice și standardele de siguranță relevante. Aceste norme și standarde ar trebui să garanteze că este posibil din punct de vedere tehnic și al siguranței ca biometanul sau alte tipuri de gaze să fie injectate și transportate prin sistemul de gaze naturale și ar trebui, de asemenea, să ia în considerare caracteristicile chimice ale acestora.
- (144) Contractele pe termen lung sunt un element important al aprovizionării cu gaze naturale a statelor membre. Cu toate acestea, ele nu ar trebui să reprezinte o barieră în calea intrării gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon, motiv pentru care durata contractelor pentru furnizarea gazelor fosile cu emisii nereduse nu ar trebui să depășească data de 31 decembrie 2049. Aceste contracte ar trebui să fie întotdeauna conforme cu obiectivele prezentei directive și compatibile cu TFUE, inclusiv cu normele în materie de concurență. Este necesar să se țină cont de contractele pe termen lung în planificarea capacității de aprovizionare și transport a întreprinderilor.

⁽³³⁾ Regulamentul (UE) nr. 1095/2010 al Parlamentului European și al Consiliului din 24 noiembrie 2010 de instituire a Autorității europene de supraveghere (Autoritatea europeană pentru valori mobiliare și piețe), de modificare a Deciziei nr. 716/2009/CE și de abrogare a Deciziei 2009/77/CE a Comisiei (JO L 331, 15.12.2010, p. 84).

Deși gazele fosile cu emisii nereduse joacă încă un rol important, relevanța lor pentru asigurarea aprovizionării cu energie a Uniunii va scădea treptat. Statele membre ar trebui să asigure eliminarea treptată a gazelor fosile, ținând seama de disponibilitatea alternativelor. În cazul în care acest lucru este prevăzut în planurile lor naționale integrate privind energia și clima, statele membre ar trebui să poată stabili, pentru durata contractelor pe termen lung pentru gaze fosile cu emisii nereduse, o dată-limită anterioară datei de 31 decembrie 2049.

- (145) Pentru a menține serviciul public la standarde ridicate în cadrul Uniunii, este necesar ca statele membre să comunice periodic Comisiei toate măsurile luate în vederea realizării obiectivelor prezentei directive. Comisia ar trebui să publice periodic un raport de analiză a măsurilor luate la nivel național pentru atingerea obiectivelor privind serviciul public și pentru compararea eficacității acestora, pentru a formula recomandări privind măsurile care trebuie luate la nivel național în vederea asigurării unor standarde ridicate ale serviciului public.
- (146) Respectarea cerințelor de serviciu public reprezintă un element esențial al prezentei directive și este important ca prezenta directivă să stabilească standarde minime comune, respectate de toate statele membre, care să aibă în vedere obiectivele legate de protecția consumatorilor, combaterea sărăciei energetice, monitorizarea prețurilor, securitatea aprovizionării, protecția mediului și niveluri echivalente de concurență în toate statele membre. Este important ca cerințele de serviciu public să poată fi interpretate la nivel național, având în vedere condițiile naționale, și cu respectarea legislației Uniunii.
- (147) Măsurile puse în aplicare de către statele membre pentru realizarea obiectivelor de coeziune economică și socială pot cuprinde, în special, punerea la dispoziție de stimulente economice adecvate, folosindu-se, după caz, toate instrumentele Uniunii și naționale existente. Aceste instrumente pot include mecanisme de răspundere pentru garantarea investiției necesare.
- (148) În măsura în care măsurile adoptate de statele membre pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public constituie ajutoare de stat în temeiul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, există obligația, în temeiul articolului 108 alineatul (3) din TFUE, de notificare a Comisiei cu privire la aceste ajutoare.
- (149) Prețurile de pe piață ar trebui să ofere stimulente adecvate pentru dezvoltarea rețelei.
- (150) Având în vedere caracteristicile istorice și nivelurile de maturitate ale piețelor lor de gaze naturale, anumite state membre ar trebui să aibă posibilitatea de a deroga de la normele specifice stabilite în prezenta directivă pentru a preveni penalizarea nejustificată și pentru a favoriza o dezvoltare eficientă a piețelor lor de gaze naturale. Acest lucru se aplică în special pentru Luxemburg, având în vedere caracteristicile sale specifice de piață, și pentru toate statele membre care nu sunt încă conectate la sistemul interconectat al niciunui alt stat membru sau care nu au primit încă prima livrare comercială din cadrul primului lor contract de furnizare de gaze naturale pe termen lung. Pentru a asigura o aplicare uniformă a dreptului Uniunii, derogările pentru statele membre care nu sunt încă conectate la sistemul interconectat al niciunui alt stat membru sau care nu au primit încă prima livrare comercială din cadrul primului lor contract de furnizare de gaze naturale pe termen lung ar trebui să aibă un caracter temporar și să se aplice numai până când statele membre respective vor fi în măsură să îndeplinească standarde mai ridicate în ceea ce privește deschiderea pieței și interconectivitatea cu sistemul integrat de gaze naturale al Uniunii. În cazul în care se aplică astfel de derogări, acestea ar trebui să acopere, de asemenea, orice dispoziții din prezenta directivă care sunt auxiliare sau care necesită aplicarea prealabilă a oricăreia dintre dispozițiile de la care s-au acordat derogări.
- (151) Promovarea concurenței loiale și a accesului facil al diferiților furnizori ar trebui să aibă o importanță absolută pentru statele membre, în scopul de a permite consumatorilor să profite pe deplin de oportunitățile unei piețe interne liberalizate a gazelor naturale.
- (152) În vederea instituirii unei piețe interne a gazelor naturale, statele membre ar trebui să promoveze integrarea piețelor lor naționale și cooperarea între operatorii de sistem la nivelul Uniunii și la nivel regional, încorporând totodată sistemele izolate care formează insule de gaze existente încă în prezent în Uniune.
- (153) Integrarea voluntară a piețelor regionale, în special prin fuziunile de piață, poate oferi diverse beneficii, în funcție de particularitățile piețelor. Integrarea pieței poate fi o oportunitate de a utiliza optim infrastructura, cu condiția ca aceasta să nu aibă un impact negativ asupra piețelor învecinate, de exemplu prin creșterea tarifelor transfrontaliere. Ea reprezintă în egală măsură o șansă de a spori concurența, lichiditatea și schimburile comerciale în beneficiul consumatorilor finali din regiune, atrăgând furnizori care altfel nu ar veni din cauza dimensiunii reduse a pieței. Integrarea pieței permite, de asemenea, crearea unor zone mai mari care să acceseze mai multe surse de aprovizionare. O astfel de diversificare ar putea afecta prețurile de pe piața angro, datorită unei concurențe mai bune între surse, dar ar putea și să îmbunătățească securitatea aprovizionării în cazul în care dispare congestia internă în noua zonă rezultată în urma fuzionării. Integrarea pieței ar putea constitui o bază pentru sprijinirea în continuare

a transformării pieței gazelor naturale, inclusiv a introducerii gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon. Statele membre, autoritățile de reglementare și operatorii de transport și de sistem ar trebui să coopereze pentru a facilita integrarea regională.

- (154) Dezvoltarea unei veritabile piețe interne a gazelor naturale, prin intermediul unei rețele conectate la nivelul Uniunii, ar trebui să reprezinte unul dintre obiectivele principale ale prezentei directive și, prin urmare, aspectele legate de reglementarea interconexiunilor transfrontaliere și a piețelor regionale ar trebui să constituie una din competențele cele mai importante ale autorităților de reglementare, în strânsă cooperare cu ACER, atunci când este cazul.
- (155) Garantarea unor norme comune pentru o veritabilă piață internă și o furnizare la scară largă a gazelor naturale ar trebui, de asemenea, să se regăsească printre obiectivele principale ale prezentei directive. În acest sens, prețurile de piață nedenate ar constitui stimulente pentru comerțul transfrontalier conducând la convergența prețurilor.
- (156) Autoritățile de reglementare ar trebui de asemenea să furnizeze informații privind piața, pentru a permite Comisiei să își exercite rolul de a urmări și monitoriza piața internă a gazelor naturale și evoluția acesteia pe termen scurt, mediu și lung, inclusiv aspecte precum cererea și oferta, infrastructurile de transport și distribuție, calitatea serviciilor, comerțul transfrontalier, gestionarea congestiilor, investițiile, prețurile de pe piața angro și de pe piața cu amănuntul, lichiditatea pieței, precum și îmbunătățirile în materie de eficiență și de protecție a mediului. Autoritățile de reglementare ar trebui să informeze autoritățile naționale de concurență și Comisia cu privire la acele state membre în care prețurile afectează concurența și funcționarea corespunzătoare a pieței.
- (157) Întrucât obiectivul prezentei directive, și anume crearea unor piețe interne ale gazelor naturale și ale hidrogenului pe deplin operaționale, nu poate fi realizat în mod satisfăcător de statele membre dar, având în vedere amploarea sau efectele unei asemenea acțiuni, acesta poate fi realizat mai bine la nivelul Uniunii, aceasta poate adopta măsuri în conformitate cu principiul subsidiarității, astfel cum este prevăzut la articolul 5 din Tratatul privind Uniunea Europeană. În conformitate cu principiul proporționalității, astfel cum este prevăzut la articolul respectiv, prezenta directivă nu depășește ceea ce este necesar pentru realizarea obiectivului respectiv.
- (158) În temeiul Regulamentului (UE) 2024/1789, Comisia poate adopta orientări sau coduri de rețea în scopul atingerii gradului necesar de armonizare. Aceste orientări sau coduri de rețea, care constituie norme obligatorii adoptate sub formă de regulamente de punere în aplicare ale Comisiei, reprezintă și în privința anumitor dispoziții ale prezentei directive un instrument util care poate fi adaptat rapid atunci când este necesar.
- (159) Comisia ar trebui, în special, să fie împuternicită să adopte orientările necesare pentru a se asigura un grad minim de armonizare necesar în vederea realizării obiectivului prezentei directive.
- (160) În conformitate cu Declarația politică comună din 28 septembrie 2011 a statelor membre și a Comisiei privind documentele explicative, statele membre s-au angajat ca, în cazuri justificate, să transmită alături de notificarea măsurilor lor de transpunere și unul sau mai multe documente care să explice relația dintre componentele unei directive și părțile corespunzătoare din instrumentele naționale de transpunere. În ceea ce privește prezenta directivă, legiuitorul consideră că este justificată transmiterea unor astfel de documente, în special având în vedere hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene în cauza C-543/17 ⁽³⁴⁾.
- (161) Prezenta directivă respectă drepturile fundamentale și se conformează principiilor recunoscute în special de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”). În mod corespunzător, prezenta directivă ar trebui să fie interpretată și aplicată în conformitate cu respectivele drepturi și principii, în special cu dreptul la protecția datelor cu caracter personal garantat de articolul 8 din cartă. Este esențial ca orice prelucrare a datelor cu caracter personal efectuată în temeiul prezentei directive să respecte Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽³⁵⁾.
- (162) În vederea modificării unor elemente neesențiale ale prezentei directive sau a completării acesteia cu privire la anumite domenii specifice care sunt fundamentale pentru realizarea obiectivelor sale, competența de a adopta acte în conformitate cu articolul 290 din TFUE ar trebui să fie delegată Comisiei în ceea ce privește furnizarea de orientări privind criteriile minime pentru asigurarea independenței proprietarului sistemului de transport sau al rețelei de transport de hidrogen și a operatorului de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau a operatorului de înmagazinare a hidrogenului, orientări care să stabilească detaliile procedurii de certificare a unui operator de transport și de sistem sau a unui operator de rețea de transport de hidrogen, orientări privind atribuțiile autorităților

⁽³⁴⁾ Hotărârea Curții de Justiție din 8 iulie 2019, Comisia Europeană/Regatul Belgiei, C-543/17, ECLI:EU:C:2019:573.

⁽³⁵⁾ Regulamentul (UE) 2016/679 al Parlamentului European și al Consiliului din 27 aprilie 2016 privind protecția persoanelor fizice în ceea ce privește prelucrarea datelor cu caracter personal și privind libera circulație a acestor date și de abrogare a Directivei 95/46/CE (Regulamentul general privind protecția datelor) (JO L 119, 4.5.2016, p. 1).

de reglementare de a coopera între ele, precum și cu ACER, orientări care să stabilească detaliile procedurii de asigurare a conformității unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu codurile de rețea și cu orientările adoptate în temeiul prezentei directive și al Regulamentului (UE) 2024/1789, precum și orientări care să definească metodele și modalitățile de păstrare a datelor și formatul și conținutul datelor referitoare la tranzacțiile cu contracte de furnizare de gaze naturale și de hidrogen și cu instrumente derivate pe gaze naturale și pe hidrogen ale întreprinderilor de furnizare. Este deosebit de important ca, în cursul lucrărilor sale pregătitoare, Comisia să organizeze consultări adecvate, inclusiv la nivel de experți, și ca respectivele consultări să se desfășoare în conformitate cu principiile stabilite în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare⁽³⁶⁾. În special, pentru a asigura participarea egală la pregătirea actelor delegate, Parlamentul European și Consiliul primesc toate documentele în același timp cu experții din statele membre, iar experții acestor instituții au acces sistematic la reuniunile grupurilor de experți ale Comisiei însărcinate cu pregătirea actelor delegate.

- (163) În vederea asigurării unor condiții uniforme pentru punerea în aplicare a prezentei directive, ar trebui să fie conferite competențe de executare Comisiei pentru a stabili cerințe de interoperabilitate și proceduri nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor. Respectivele competențe ar trebui să fie exercitate în conformitate cu Regulamentul (UE) nr. 182/2011.
- (164) Pentru a asigura o punere în aplicare omogenă și eficace a prezentei directive, Comisia sprijină statele membre prin intermediul instrumentului de sprijin tehnic instituit prin Regulamentul (UE) 2021/240 al Parlamentului European și al Consiliului⁽³⁷⁾ și care furnizează expertiză tehnică personalizată pentru conceperea și punerea în aplicare a reformelor, inclusiv a celor care promovează piețe interne competitive ale gazelor naturale și hidrogenului, permițând integrarea gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon și intensificând cooperarea și coordonarea între operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție. Sprijinul tehnic implică, de exemplu, consolidarea capacității administrative, armonizarea cadrelor legislative și schimbul de bune practici relevante.
- (165) Prin urmare, Directiva 2009/73/CE ar trebui să fie abrogată, iar obligația de a transpune prezenta directivă în dreptul intern ar trebui să fie limitată la dispozițiile care reprezintă o modificare de fond față de Directiva 2009/73/CE. Obligația de a transpune dispozițiile care rămân nemodificate decurge din directiva menționată.
- (166) Prezenta directivă ar trebui să nu aducă atingere obligațiilor statelor membre în ceea ce privește termenele de transpunere în dreptul intern și data de aplicare a directivelor menționate în partea B din anexa III la prezenta directivă,

ADOPTĂ PREZENTA DIRECTIVĂ:

CAPITOLUL I

OBIECT, DOMENIU DE APLICARE ȘI DEFINIȚII

Articolul 1

Obiectul și domeniul de aplicare

- (1) Prezenta directivă stabilește un cadru comun pentru decarbonizarea piețelor de gaze naturale și hidrogen, pentru a contribui la realizarea obiectivelor Uniunii privind clima și energia.
- (2) Prezenta directivă stabilește norme comune privind transportul, distribuția, furnizarea și înmagazinarea gazelor naturale prin intermediul sistemului de gaze naturale, precum și dispoziții privind protecția consumatorilor, în vederea creării unei piețe integrate, competitive și transparente a gazelor naturale în Uniune. Aceasta definește modalitățile de organizare și funcționare a sectorului respectiv, accesul la piață, precum și criteriile și procedurile aplicabile pentru acordarea de autorizații de transport, distribuție, furnizare și înmagazinare a gazelor naturale prin intermediul sistemului de gaze naturale și pentru exploatarea sistemului respectiv.

⁽³⁶⁾ JO L 123, 12.5.2016, p. 1.

⁽³⁷⁾ Regulamentul (UE) 2021/240 al Parlamentului European și al Consiliului din 10 februarie 2021 de instituire a unui Instrument de sprijin tehnic (JO L 57, 18.2.2021, p. 1).

(3) Prezenta directivă stabilește norme comune pentru transportul, furnizarea și înmagazinarea gazelor naturale și pentru tranziția sistemului de gaze naturale către un sistem integrat și deosebit de eficient bazat pe gaze din surse regenerabile și pe gaze cu emisii scăzute de carbon.

(4) Prezenta directivă stabilește norme comune pentru vehicularea, furnizarea și înmagazinarea hidrogenului prin intermediul sistemului de hidrogen. Ea definește modalitățile de organizare și funcționare a sectorului respectiv, de acces pe piață, precum și criteriile și procedurile aplicabile acordării de autorizații pentru rețelele de hidrogen, furnizarea și înmagazinarea hidrogenului și exploatarea sistemului respectiv.

(5) Prezenta directivă stabilește norme pentru instituirea treptată a unui sistem interconectat de hidrogen la nivelul Uniunii, care să contribuie la flexibilitatea pe termen lung a sistemului de energie electrică și la reducerea emisiilor nete de gaze cu efect de seră în sectoarele greu de decarbonizat, ținând seama de potențialul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de eficiența energetică și eficiența din punctul de vedere al costurilor în raport cu alte opțiuni, sprijinind astfel decarbonizarea sistemului energetic al Uniunii.

Articolul 2

Definiții

În sensul prezentei directive, se aplică următoarele definiții:

1. „gaze naturale” înseamnă gazele care constau în principal din metan, inclusiv biometanul, sau alte tipuri de gaze care, din punct de vedere tehnic și al respectării siguranței, pot fi injectate în sistemul de gaze naturale și transportate prin acesta;
2. „gaze din surse regenerabile” înseamnă biogazul în sensul definiției de la articolul 2 punctul 28 din Directiva (UE) 2018/2001, inclusiv biogazul care a fost transformat în biometan, și combustibilii de origine nebiologică din surse regenerabile astfel cum sunt definiți la articolul 2 punctul 36 din respectiva directivă;
3. „sistem de gaze naturale” înseamnă un sistem de infrastructură, inclusiv conducte, terminale de gaz natural lichefiat (GNL) și instalații de înmagazinare a gazelor naturale, care transportă gaze naturale;
4. „sistem de hidrogen” înseamnă un sistem de infrastructură, inclusiv rețele de hidrogen, instalații de înmagazinare a hidrogenului și terminale de hidrogen, care conține hidrogen cu un grad mare de puritate;
5. „instalație de înmagazinare a hidrogenului” înseamnă o instalație utilizată pentru stocarea hidrogenului cu un grad mare de puritate:
 - (a) inclusiv partea unui terminal de hidrogen utilizată pentru înmagazinare, dar excluzând partea utilizată pentru activitățile de producție, precum și instalațiile rezervate exclusiv pentru operatorii de rețele de hidrogen în vederea desfășurării activităților lor;
 - (b) inclusiv instalații mari, în special subterane, de înmagazinare a hidrogenului, dar excluzând instalațiile de înmagazinare a hidrogenului mai mici, ușor de reprodus;
6. „operator de înmagazinare a hidrogenului” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de înmagazinare a hidrogenului și răspunde de exploatarea unei instalații de înmagazinare a hidrogenului;
7. „stocarea hidrogenului în conductă” înseamnă stocarea prin comprimare, în rețelele de hidrogen, a hidrogenului cu un grad mare de puritate, excluzând instalațiile rezervate pentru operatorii de rețele de hidrogen care își îndeplinesc activitățile;
8. „terminal de hidrogen” înseamnă o instalație utilizată pentru descărcarea și transformarea hidrogenului lichid sau a amoniacului lichid în hidrogen gazos pentru injectare în rețeaua de hidrogen ori în sistemul de gaze naturale sau lichefierea hidrogenului gazos și încărcarea acestuia, inclusiv serviciile de sistem și înmagazinarea temporară necesare pentru procesul de transformare și injectarea ulterioară în rețeaua de hidrogen, excluzând orice parte a terminalului de hidrogen utilizată pentru înmagazinare;
9. „operator de terminal de hidrogen” înseamnă o persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de descărcare și transformare a hidrogenului lichid sau a amoniacului lichid în hidrogen gazos pentru injectare în rețeaua de hidrogen ori în sistemul de gaze naturale sau lichefierea hidrogenului gazos și încărcarea acestuia și care este responsabilă de exploatarea unui terminal de hidrogen;
10. „calitatea hidrogenului” înseamnă puritatea hidrogenului și contaminanții din cadrul acestuia, în conformitate cu standardele de calitate a hidrogenului aplicabile pentru sistemul de hidrogen;

11. „hidrogen cu emisii scăzute de carbon” înseamnă hidrogenul al cărui conținut energetic este derivat din surse neregenerabile și care respectă pragul de 70 % în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, în comparație cu omologul combustibil fosil pentru combustibili de origine nebiologică din surse regenerabile prevăzut în metodologia de evaluare a reducerilor de emisii de gaze cu efect de seră generate de combustibilii din surse regenerabile de origine nebiologică și de combustibilii pe bază de carbon reciclat, adoptată în temeiul articolului 29a alineatul (3) din Directiva (UE) 2018/2001;
12. „gaze cu emisii scăzute de carbon” înseamnă componenta de combustibili gazoși din combustibilii pe bază de carbon reciclat, astfel cum sunt definiți la articolul 2 punctul 35 din Directiva (UE) 2018/2001, hidrogenul cu emisii scăzute de carbon și combustibilii gazoși sintetici al căror conținut energetic este derivat din hidrogenul cu emisii scăzute de carbon și care respectă pragul de 70 % în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în comparație cu omologul combustibil fosil pentru combustibili din surse regenerabile de origine nebiologică prevăzut în metodologia adoptată în temeiul articolului 29a alineatul (3) din Directiva (UE) 2018/2001;
13. „combustibili cu emisii scăzute de carbon” înseamnă combustibili pe bază de carbon reciclat, astfel cum sunt definiți la articolul 2 punctul 35 din Directiva (UE) 2018/2001, hidrogenul cu emisii scăzute de carbon și combustibilii gazoși și lichizi sintetici al căror conținut energetic este derivat din hidrogenul cu emisii scăzute de carbon și care respectă pragul de 70 % în ceea ce privește reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în comparație cu omologul combustibil fosil pentru combustibili din surse regenerabile de origine nebiologică prevăzut în metodologia adoptată în temeiul articolului 29a alineatul (3) din Directiva (UE) 2018/2001;
14. „întreprindere din sectorul hidrogenului” înseamnă o persoană fizică sau juridică care realizează cel puțin una dintre următoarele activități: producția, vehicularea, furnizarea, achiziționarea sau înmagazinarea hidrogenului sau exploatarea unui terminal de hidrogen și care este responsabilă de sarcinile comerciale, tehnice sau de întreținere legate de aceste activități, excluzând clienții finali;
15. „întreprindere din sectorul gazelor naturale” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care desfășoară activități de: producție, transport, distribuție, furnizare, achiziționare sau înmagazinare a gazelor naturale, inclusiv GNL, și care este responsabilă de sarcinile comerciale, tehnice sau de întreținere legate de aceste activități, excluzând clienții finali;
16. „rețea de conducte de alimentare din amonte” înseamnă orice conductă sau rețea de conducte exploatată și/sau construită ca parte a unui proiect de producere de gaze naturale sau petrol sau utilizată pentru transportul gazelor naturale de la unul sau mai multe locuri de producție de acest tip către o instalație sau un terminal de prelucrare sau către un terminal de descărcare de coastă final;
17. „transport” înseamnă transportul gazelor naturale printr-o rețea care constă în principal din conducte de înaltă presiune, alta decât o rețea de conducte de alimentare din amonte și decât acea parte din conductele de înaltă presiune care este folosită în principal pentru distribuția de gaze naturale la nivel local, în scopul de a le livra clienților, excluzând furnizarea;
18. „operator de transport și de sistem” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de transport și răspunde de exploatarea, asigurarea întreținerii și, dacă este necesar, dezvoltarea sistemului de transport într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor sale cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii pentru transportul gazelor naturale;
19. „distribuție” înseamnă transportul gazelor naturale prin rețelele locale sau regionale de conducte de alimentare, pentru a fi livrate clienților, excluzând furnizarea;
20. „operator de distribuție” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care desfășoară activitatea de distribuție a gazelor naturale și răspunde de exploatarea, asigurarea întreținerii și, dacă este necesar, dezvoltarea sistemului de distribuție într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor sale cu alte sisteme, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii pentru distribuția gazelor naturale;
21. „rețea de hidrogen” înseamnă o rețea de conducte, atât pe uscat, cât și pe mare, utilizate pentru vehicularea hidrogenului cu un grad mare de puritate, în vederea livrării acestuia către clienți, excluzând furnizarea;
22. „vehicularea hidrogenului” înseamnă transportul sau distribuția hidrogenului printr-o rețea de hidrogen în vederea livrării acestuia către clienți, excluzând furnizarea;
23. „rețea de transport de hidrogen” înseamnă o rețea de conducte pentru vehicularea hidrogenului cu un grad ridicat de puritate, în special o rețea care include conducte de interconectare pentru hidrogen sau care este conectată direct la o instalație de înmagazinare a hidrogenului, la terminale de hidrogen sau la două sau mai multe conducte de interconectare pentru hidrogen, sau care servește în principal scopului de a vehicula hidrogenul către alte rețele de hidrogen, instalații de înmagazinare a hidrogenului sau terminale de hidrogen, fără a exclude posibilitatea ca astfel de rețele să servească scopului de a asigura furnizarea pentru clienții racordați direct;

24. „rețea de distribuție de hidrogen” înseamnă o rețea de conducte pentru vehicularea la nivel local sau regional a hidrogenului cu un grad ridicat de puritate, care servește în principal scopului de a asigura furnizarea pentru clienții racordați direct și nu include conductele de interconectare pentru hidrogen și care nu este conectată direct nici la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului sau la terminalele de hidrogen, cu excepția cazului în care rețeaua în cauză era un sistem de distribuție a gazelor naturale la 4 august 2024 și a fost reafectată parțial sau integral pentru vehicularea hidrogenului, nici la două sau mai multe conducte de interconectare pentru hidrogen;
25. „operator de rețea de hidrogen” înseamnă o persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de vehiculare de hidrogen și răspunde de exploatarea, de asigurarea întreținerii și, dacă este necesar, de dezvoltarea rețelei de hidrogen într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor sale cu alte rețele de hidrogen, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface un nivel rezonabil al cererii de vehiculare de hidrogen;
26. „operator de rețea de transport de hidrogen” înseamnă o persoană fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de asigurarea întreținerii și, dacă este necesar, de dezvoltarea rețelei de transport de hidrogen într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor sale cu alte rețele de hidrogen, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a rețelei de a satisface un nivel rezonabil al cererii de vehiculare de hidrogen;
27. „operator de rețea de distribuție de hidrogen” înseamnă o persoană fizică sau juridică care răspunde de exploatarea, de asigurarea întreținerii și, dacă este necesar, de dezvoltarea rețelei de distribuție de hidrogen într-o anumită zonă și, după caz, a interconexiunilor sale cu alte rețele de hidrogen, precum și de asigurarea capacității pe termen lung a rețelei de a satisface un nivel rezonabil al cererii de vehiculare de hidrogen;
28. „furnizare” înseamnă vânzarea, inclusiv revânzarea către clienți de gaze naturale, inclusiv GNL, sau de hidrogen, inclusiv sub formă de purtători de hidrogen organic lichid sau de hidrogen lichid și derivați ai hidrogenului, inclusiv amoniac sau metanol;
29. „întreprindere de furnizare” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de furnizare;
30. „furnizor de ultimă instanță” înseamnă un furnizor care este desemnat să preia furnizarea de gaze naturale către clienții unui furnizor care și-a încetat activitatea;
31. „instalație de înmagazinare a gazelor naturale” înseamnă o instalație utilizată pentru înmagazinarea gazelor naturale și care este deținută sau exploatată de o întreprindere din sectorul gazelor naturale, incluzând partea instalațiilor GNL utilizate pentru înmagazinarea gazelor naturale, excluzând partea utilizată pentru activitățile de producție, precum și instalațiile rezervate exclusiv pentru operatorii de transport și de sistem în vederea desfășurării activităților lor;
32. „operator de sistem de înmagazinare a gazelor naturale” înseamnă orice persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de înmagazinare a gazelor naturale și răspunde de exploatarea unei instalații de înmagazinare a gazelor naturale;
33. „instalație GNL” înseamnă un terminal utilizat pentru lichefierea gazelor naturale sau pentru importul, descărcarea și regazeificarea GNL, inclusiv serviciile de sistem și instalațiile de înmagazinare temporară necesare pentru procesul de regazeificare a GNL și livrarea ulterioară către sistemul de transport, excluzând oricare parte a terminalelor GNL utilizate pentru înmagazinare;
34. „operator de sistem GNL” înseamnă o persoană fizică sau juridică care realizează activitatea de lichefiere a gazelor naturale sau importul, descărcarea și regazeificarea GNL și răspunde de exploatarea unei instalații GNL;
35. „sistem” înseamnă orice rețea de transport, rețea de distribuție, instalație GNL sau instalație de înmagazinare a gazelor naturale deținută sau exploatată de o întreprindere din sectorul gazelor naturale, inclusiv stocarea în conductă și instalațiile acestora pentru furnizarea de servicii de sistem, precum și cele ale întreprinderilor conexe, necesare pentru asigurarea accesului la transport, distribuție și GNL;
36. „servicii de sistem” înseamnă orice servicii necesare pentru accesul și exploatarea rețelelor de transport, rețelelor de distribuție, instalațiilor GNL sau instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale, inclusiv dispozitive de echilibrare a sarcinilor, de amestecare și de injectare a gazelor inerte, excluzând instalațiile rezervate exclusiv pentru operatorii de transport și de sistem în vederea îndeplinirii activităților acestora;
37. „stocarea gazelor naturale în conductă” înseamnă stocarea gazelor naturale prin compresie în sisteme de transport și de distribuție, excluzând instalațiile rezervate pentru operatorii de transport și de sistem în vederea îndeplinirii activităților acestora;
38. „sistem interconectat” înseamnă o serie de sisteme legate între ele;

39. „conductă de interconectare” înseamnă o linie de transport care traversează sau trece peste o frontieră dintre state membre cu scopul de a conecta sistemul de transport național al respectivelor state membre sau o linie de transport dintre un stat membru și o țară terță până pe teritoriul statelor membre sau până la marea teritorială a respectivului stat membru;
40. „conductă de interconectare pentru hidrogen” înseamnă o rețea de hidrogen care traversează sau trece peste o frontieră dintre state membre cu scopul de a conecta rețelele de hidrogen naționale ale respectivelor state membre sau o rețea de hidrogen dintre un stat membru și o țară terță până pe teritoriul statelor membre sau până la marea teritorială a respectivului stat membru;
41. „magistrală directă” înseamnă o conductă pentru transportul gazelor naturale, complementară sistemului interconectat;
42. „întreprindere integrată din sectorul gazelor naturale” înseamnă o întreprindere integrată vertical sau orizontal;
43. „întreprindere integrată vertical” înseamnă o întreprindere din sectorul gazelor naturale sau un grup de întreprinderi din sectorul gazelor naturale ori o întreprindere din sectorul hidrogenului sau un grup de întreprinderi din sectorul hidrogenului în care aceeași persoană sau aceleași persoane este (sunt) îndreptățită (îndreptățite), direct sau indirect, să exercite controlul și care realizează cel puțin una din activitățile de transport, distribuție, vehiculare de hidrogen, exploatare de terminale de hidrogen, înmagazinare de GNL sau de gaze naturale sau de hidrogen și cel puțin una dintre activitățile de producție sau de furnizare de gaze naturale sau de hidrogen;
44. „întreprindere integrată orizontal” înseamnă o întreprindere care realizează cel puțin una dintre activitățile de producție, transport, distribuție, furnizare sau înmagazinare de gaze naturale, precum și o activitate din afara sectorului gazelor naturale;
45. „întreprindere conexă” înseamnă o întreprindere afiliată, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 12 din Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽³⁸⁾, sau o întreprindere care aparține acelorași acționari;
46. „utilizator de sistem” înseamnă o persoană fizică sau juridică care alimentează sistemul cu gaze naturale sau hidrogen sau care este deservită de sistem cu gaze naturale sau hidrogen;
47. „client” înseamnă un client angro sau final de gaze naturale sau hidrogen, sau o întreprindere din sectorul gazelor naturale sau al hidrogenului care cumpără gaze naturale sau hidrogen;
48. „client casnic” înseamnă un client care cumpără gaze naturale sau hidrogen pentru consumul propriei gospodării;
49. „client necasnic” înseamnă un client care cumpără gaze naturale sau hidrogen care nu sunt destinate propriului consum casnic;
50. „client final” înseamnă un client care cumpără gaze naturale sau hidrogen pentru uzul său propriu;
51. „client angro” înseamnă o persoană fizică sau juridică, alta decât un operator de transport și de sistem sau un operator de distribuție, care cumpără gaze naturale sau hidrogen în scopul revânzării în interiorul sau în afara sistemului în care persoana este stabilită;
52. „microîntreprindere”, „întreprindere mică” sau „întreprindere mijlocie” înseamnă o microîntreprindere, o întreprindere mică sau o întreprindere mijlocie, astfel cum sunt definite la articolul 2 din anexa la Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei ⁽³⁹⁾;
53. „contract de furnizare de gaze” înseamnă un contract de furnizare de gaze naturale sau hidrogen, excluzând un instrument derivat pe gaze naturale;
54. „instrument derivat pe gaze naturale” înseamnă un instrument financiar menționat la punctele 5, 6 sau 7 din secțiunea C a anexei I la Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁰⁾, respectivul instrument financiar având legătură cu sectorul gazelor naturale;

⁽³⁸⁾ Directiva 2013/34/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind situațiile financiare anuale, situațiile financiare consolidate și rapoartele conexe ale anumitor tipuri de întreprinderi, de modificare a Directivei 2006/43/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivelor 78/660/CEE și 83/349/CEE ale Consiliului (JO L 182, 29.6.2013, p. 19).

⁽³⁹⁾ Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definirea microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 124, 20.5.2003, p. 36).

⁽⁴⁰⁾ Directiva 2014/65/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 15 mai 2014 privind piețele instrumentelor financiare și de modificare a Directivei 2002/92/CE și a Directivei 2011/61/UE (JO L 173, 12.6.2014, p. 349).

55. „control” înseamnă orice drepturi, contracte sau orice alte mijloace care conferă, separat sau în combinație, ținând cont de circumstanțele de drept sau de fapt implicate, posibilitatea exercitării unei influențe decisive asupra unei întreprinderi, în special prin:
- (a) dreptul de proprietate sau dreptul de folosință integrală sau parțială asupra activelor unei întreprinderi;
 - (b) drepturi sau contracte care conferă o influență decisivă asupra structurii, voturilor sau deciziilor organelor unei întreprinderi;
56. „contract pe termen lung” înseamnă un contract de furnizare de gaze care depășește un an;
57. „sistem de intrare-ieșire” înseamnă un model de acces pentru gazele naturale sau hidrogen în care utilizatorii de sistem rezervă drepturi de capacitate în mod independent la punctele de intrare și de ieșire, care include sistemul de transport și poate include întregul sistem de distribuție sau o parte a acestuia, sau rețele de hidrogen;
58. „zonă de echilibrare” înseamnă un sistem căruia i se aplică un regim specific de echilibrare, care include sistemul de transport și poate include întregul sistem de distribuție sau o parte a acestuia;
59. „punct de tranzacționare virtual” înseamnă un punct comercial non-fizic din cadrul unui sistem de intrare-ieșire în care gazele naturale sau hidrogenul sunt schimbate între un vânzător și un cumpărător fără a fi necesară rezervarea capacității;
60. „utilizator al rețelei” înseamnă un client sau potențial client al unui operator de sistem sau operatorul de sistem însuși, în măsura în care acest lucru este necesar pentru respectivul operator de sistem pentru a-și realiza activitățile în ceea ce privește transportul gazelor naturale sau al hidrogenului;
61. „punct de intrare” înseamnă un punct care face obiectul procedurilor de rezervare de către utilizatorii rețelei, care oferă acces la un sistem de intrare-ieșire;
62. „punct de ieșire” înseamnă un punct care face obiectul unor proceduri de rezervare de către utilizatorii rețelei, care permite ieșirea gazelor din sistemul de intrare-ieșire;
63. „punct de interconectare” înseamnă un punct fizic sau virtual care conectează sisteme de intrare-ieșire adiacente sau care conectează un sistem de intrare-ieșire la o conductă de interconectare, în măsura în care un astfel de punct face obiectul unor proceduri de rezervare de către utilizatorii rețelei;
64. „punct de interconectare virtual” înseamnă două sau mai multe puncte de interconectare care conectează aceleași două sisteme de intrare-ieșire adiacente, integrate pentru a furniza un serviciu de capacitate unic;
65. „participant la piață” înseamnă o persoană fizică sau juridică, care cumpără, vinde sau produce gaze naturale sau hidrogen sau care este un operator de servicii de înmagazinare, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe ale gazelor naturale sau hidrogenului, inclusiv pe piețele de echilibrare;
66. „comision pentru rezilierea contractului” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă) clienților de către furnizori sau de către participanții la piață la rezilierea unui contract de furnizare de gaze sau a unui contract de servicii;
67. „comision pentru schimbarea furnizorului” înseamnă un comision sau o penalitate impus(ă), direct sau indirect, clienților de către furnizori, participanții la piață sau operatorii de sistem pentru schimbarea furnizorilor sau a participanților la piață, inclusiv comisioanele pentru rezilierea contractului;
68. „informații de facturare” înseamnă informațiile furnizate în factura unui client final, cu excepția unei solicitări de plată;
69. „contor convențional” înseamnă un contor analog sau electronic care nu are capacitatea nici de a transmite, nici de a primi date;
70. „sistem de contorizare inteligentă” înseamnă un sistem electronic care poate măsura cantitatea de gaze naturale sau de hidrogen introdusă în rețea sau consumul de gaze naturale sau hidrogen din rețea, care oferă mai multe informații decât un contor convențional și care poate transmite și primi date în scopuri de informare, monitorizare și control, utilizând o formă de comunicații electronice;
71. „interoperabilitate” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, capacitatea a două sau mai multe rețele, sisteme, dispozitive, aplicații sau componente energetice sau de comunicații de a lucra în corelație, de a schimba și de a utiliza informații în vederea realizării activităților prevăzute;

72. „cele mai recente date disponibile” înseamnă, în contextul contorizării inteligente, datele furnizate într-o perioadă care corespunde celei mai scurte perioade de decontare de pe piața națională;
73. „cele mai bune tehnici disponibile” înseamnă, în contextul protecției și securității datelor într-un mediu de contorizare inteligentă, tehnicile cele mai eficiente, avansate și adecvate din punct de vedere practic pentru a asigura, în principiu, temeiul pentru respectarea normelor Uniunii în materie de protecție și de securitate a datelor;
74. „sărăcie energetică” înseamnă sărăcia energetică astfel cum este definită la articolul 2 punctul 52 din Directiva (UE) 2023/1791;
75. „client activ” înseamnă un client final de gaze naturale sau un grup de clienți finali de gaze naturale care acționează împreună, și care:
- (a) consumă sau înmagazinează gaze din surse regenerabile care sunt produse:
 - (i) în spațiile pe care le deține situate în zone limitate sau
 - (ii) atunci când statul membru în cauză permite acest lucru, în alte spații;
 - (b) cu condiția ca activitățile menționate să nu constituie principala activitate comercială sau profesională a clientului final și să respecte legislația aplicabilă producției de gaze din surse regenerabile, în special în materie de emisii de gaze cu efect de seră:
 - (i) vinde gaze din surse regenerabile autoproduse, utilizând sistemul pentru gaze naturale; sau
 - (ii) participă la flexibilitate sau participă la programe de eficiență energetică;
76. principiul „eficiența energetică înainte de toate” înseamnă principiul „eficiența energetică înainte de toate”, astfel cum este definit la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) 2018/1999;
77. „reconfigurare” înseamnă reconfigurare, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 18 din Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴¹⁾.

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE ORGANIZARE A PIEȚEI

Articolul 3

Piețe ale gazelor naturale și hidrogenului competitive, axate pe consumatori, flexibile și nediscriminatorii

- (1) Statele membre se asigură că toți clienții au dreptul să își aleagă furnizorul de gaze naturale și hidrogen și că toți clienții au dreptul să încheie simultan mai multe contracte de furnizare de gaze naturale sau de hidrogen, cu condiția să se stabilească punctele necesare de racordare și de contorizare.
- (2) Statele membre se asigură că legislația lor națională nu împiedică în mod nejustificat comerțul transfrontalier cu gaze naturale și hidrogen, funcționarea și apariția tranzacțiilor lichide cu gaze naturale și hidrogen, participarea consumatorilor, investițiile, în special în gazele din surse regenerabile și în gazele cu emisii scăzute de carbon sau stocarea energiei între statele membre, și se asigură că prețurile gazelor naturale și ale hidrogenului reflectă cererea și oferta reale.
- (3) Statele membre se asigură că nu există bariere nejustificate pe piețele interne ale gazelor naturale și hidrogenului în ceea ce privește intrarea pe piață, ieșirea de pe piață, comercializarea și operarea.
- (4) Statele membre se asigură că întreprinderile din domeniul energiei fac obiectul unor norme, taxe și tratamente transparente, proporționale și nediscriminatorii, în special în ceea ce privește racordarea la rețea, accesul la piețele angro, accesul la date, procesele de schimbare a furnizorului și regimurile de facturare și, după caz, acordarea de licențe.

⁽⁴¹⁾ Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 (JO L 152, 3.6.2022, p. 45).

(5) Statele membre se asigură că participanții la piață din țări terțe, atunci când își desfășoară activitatea în cadrul piețelor interne ale gazelor naturale și hidrogenului, respectă legislația Uniunii și legislația națională aplicabile, inclusiv în domeniul mediului și al siguranței.

(6) Statele membre adoptă o strategie axată pe client și eficientă din punct de vedere energetic pe piața hidrogenului. Utilizarea hidrogenului este direcționată către clienții din sectoarele greu de decarbonizat, cu un potențial ridicat de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră, în care nu sunt disponibile opțiuni mai eficiente din punct de vedere energetic sau din punctul de vedere al costurilor.

(7) Statele membre se asigură că prezenta directivă este pusă în aplicare într-un mod care promovează integrarea sistemului energetic, fără a discrimina în mod nejustificat împotriva soluțiilor mai eficiente din punct de vedere energetic, cum ar fi electrificarea directă, în conformitate cu principiul „eficiența energetică înainte de toate”.

Articolul 4

Prețuri de furnizare bazate pe piață

(1) Furnizorii sunt liberi să stabilească prețul la care furnizează clienților gaze naturale și hidrogen. Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a asigura concurența efectivă între furnizori și pentru a asigura prețuri rezonabile pentru clienții finali.

(2) Statele membre asigură protecția clienților afectați de sărăcie energetică și a clienților casnici vulnerabili, în temeiul articolelor 26-29, prin intermediul politicii sociale sau prin alte mijloace decât intervențiile publice la stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale și a hidrogenului.

(3) Prin derogare de la alineatele (1) și (2), statele membre pot utiliza intervenții publice la stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale către clienții afectați de sărăcie energetică sau clienții casnici vulnerabili. Astfel de intervenții publice se supun condițiilor prevăzute la alineatele (4) și (5).

(4) Intervențiile publice la stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale:

- (a) urmăresc un interes economic general și nu depășesc ceea ce este necesar în vederea atingerii respectivului interes economic general;
- (b) sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și verificabile;
- (c) garantează accesul egal la clienți al întreprinderilor din sectorul gazelor naturale din Uniune;
- (d) au o durată limitată și sunt proporționale în ceea ce privește beneficiarii;
- (e) nu au drept rezultat costuri suplimentare pentru participanții la piață într-un mod discriminatoriu;
- (f) nu constituie un obstacol pentru eliminarea treptată și în timp util a gazelor fosile pentru a atinge obiectivul climatic al Uniunii pentru 2030 și obiectivul privind neutralitatea climatică prevăzute în Regulamentul (UE) 2021/1119.

(5) Orice stat membru care recurge la intervenții publice la stabilirea prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale în conformitate cu alineatul (3) din prezentul articol respectă, de asemenea, articolul 3 alineatul (3) litera (d) și articolul 24 din Regulamentul (UE) 2018/1999, indiferent dacă în statul membru în cauză există sau nu un număr semnificativ de clienți casnici afectați de sărăcia energetică. Înainte de a elimina intervențiile publice la stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale, statele membre asigură măsuri de sprijin adecvate pentru clienții afectați de sărăcie energetică și pentru clienții casnici vulnerabili, în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol.

(6) În scopul stabilirii unei concurențe efective pentru contractele de furnizare de gaze naturale între furnizori și al obținerii unor prețuri cu amănuntul ale gazelor naturale total eficace, bazate pe piață și accesibile în conformitate cu alineatul (1), statele membre pot, în cursul unei perioade de tranziție, să recurgă la intervenții publice la stabilirea prețurilor pentru furnizarea de gaze naturale către clienții casnici care nu beneficiază de intervenții publice în temeiul alineatului (3) și către microîntreprinderi.

(7) Intervențiile publice utilizate în temeiul alineatului (6) respectă criteriile stabilite la alineatul (4) și:

- (a) sunt însoțite de un set de măsuri pentru a asigura o concurență efectivă și de o metodologie de evaluare a progreselor înregistrate în privința măsurilor respective;

- (b) sunt stabilite în baza unei metodologii care asigură un tratament nediscriminatoriu al furnizorilor;
- (c) sunt stabilite la un preț care depășește costul, la un nivel la care poate exista o concurență efectivă în ceea ce privește prețurile;
- (d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice impact negativ asupra pieței angro de gaze naturale;
- (e) se asigură că toți beneficiarii unor astfel de intervenții publice au posibilitatea de a alege oferte competitive de pe piață și sunt direct informați, cel puțin în fiecare trimestru, cu privire la disponibilitatea ofertelor și a economiilor pe piața competitivă, și se asigură că acestora li se acordă asistență pentru a trece la o ofertă bazată pe piață;
- (f) se asigură, în cazul în care statul membru procedează la implementarea sistemelor de contorizare inteligentă în conformitate cu articolul 17, că toți beneficiarii unor astfel de intervenții publice sunt direct informați cu privire la posibilitatea instalării de contoare inteligente și primesc asistența necesară;
- (g) nu conduc la o subvenționare încrucișată directă între clienții aprovizionați la prețurile de pe piața liberă și cei aprovizionați la prețurile de furnizare reglementate.

(8) Statele membre notifică Comisiei măsurile luate în conformitate cu alineatele (3) și (6), în termen de o lună de la adoptarea acestora și le pot aplica imediat. Notificarea este însoțită de o explicație a motivelor pentru care obiectivul urmărit nu putea fi atins într-o măsură satisfăcătoare cu ajutorul altor instrumente, a modului în care sunt îndeplinite cerințele prevăzute la alineatele (4), (5) și (7) și a efectelor măsurilor notificate asupra concurenței. Notificarea descrie categoriile de beneficiari, în special clienții afectați de sărăcie energetică și clienții casnici vulnerabili, precum și alți beneficiari potențiali, durata măsurilor și numărul clienților casnici afectați de măsuri și explică modul în care au fost stabilite prețurile reglementate.

(9) Până la 15 martie 2025 și ulterior o dată la doi ani, ca parte a rapoartelor naționale intermediare integrate privind energia și clima, statele membre prezintă Comisiei rapoarte privind punerea în aplicare a prezentului articol și privind necesitatea și proporționalitatea intervențiilor publice în temeiul prezentului articol, precum și o evaluare a progreselor înregistrate în direcția asigurării unei concurențe efective între furnizori și a tranziției către prețuri bazate pe piață. Statele membre care aplică prețuri reglementate în conformitate cu alineatul (6) raportează cu privire la respectarea condițiilor prevăzute la alineatul (7), inclusiv cu privire la respectarea lor de către furnizorii care au obligația de a aplica astfel de intervenții, precum și cu privire la impactul prețurilor reglementate asupra finanțelor furnizorilor respectivi.

(10) Comisia analizează punerea în aplicare a prezentului articol în scopul de a se ajunge la stabilirea bazată pe piață a prețurilor cu amănuntul la gazele naturale și prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport. Raportul include, după caz, o evaluare a impactului măsurilor respective asupra progreselor înregistrate în atingerea obiectivului Uniunii de neutralitate climatică și a celorlalte obiective privind energia și clima. Acesta poate fi combinat cu raportul menționat la articolul 5 alineatul (10) din Directiva (UE) 2019/944 privind punerea în aplicare a articolului respectiv. Raportul este însoțit sau urmat de o propunere legislativă, dacă este cazul. O astfel de propunere legislativă poate include o dată de încetare a aplicării prețurilor reglementate.

Articolul 5

Accesul la energie la prețuri accesibile în timpul unei crize a prețurilor la gaze naturale

(1) Consiliul, la propunerea Comisiei, poate declara printr-o decizie de punere în aplicare, o criză a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) existența unor prețuri foarte ridicate pe piețele angro de gaze naturale, de cel puțin două ori și jumătate mai mari decât prețul mediu din ultimii cinci ani și de cel puțin 180 EUR/MWh, situație care se preconizează că va continua timp de cel puțin șase luni; calculul prețului mediu din ultimii cinci ani nu ia în considerare perioadele în care a fost declarată o criză a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii;
- (b) au loc creșteri bruște ale prețurilor cu amănuntul ale gazelor naturale de ordinul a 70 %, care se preconizează că vor continua timp de cel puțin trei luni.

(2) Decizia de punere în aplicare menționată la alineatul (1) precizează perioada sa de valabilitate, care poate fi de până la un an. Respectiva perioadă poate fi prelungită în conformitate cu procedura prevăzută la alineatul (8) pentru perioade consecutive de până la un an.

(3) Declararea unei crize a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii în temeiul alineatului (1) asigură condiții de comerț și de concurență echitabile în toate statele membre afectate de decizia de punere în aplicare, astfel încât piața internă să nu fie denaturată în mod nejustificat.

(4) În cazul în care sunt îndeplinite condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă o propunere de declarare a unei crize a prețurilor gazelor naturale la nivel regional sau la nivelul Uniunii care include și perioada de valabilitate propusă a deciziei de punere în aplicare.

(5) Consiliul, hotărând cu majoritate calificată, poate modifica o propunere a Comisiei prezentată în temeiul alineatelor (4) sau (8).

(6) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, statele membre pot aplica, pe durata valabilității deciziei respective, intervenții publice temporare specifice în stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale către întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri), clienți casnici și servicii sociale esențiale, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 4 din Regulamentul (UE) 2017/1938. Intervențiile publice respective:

- (a) sunt limitate la cel mult 70 % din consumul beneficiarului în aceeași perioadă a anului precedent și mențin un stimulent de reducere a cererii;
- (b) respectă condițiile prevăzute la articolul 4 alineatele (4) și (7);
- (c) dacă este cazul, respectă condițiile prevăzute la alineatul (7);
- (d) sunt concepute astfel încât să reducă la minimum orice fragmentare negativă a pieței interne.

(7) În cazul în care Consiliul a adoptat o decizie de punere în aplicare în temeiul alineatului (1) de la prezentul articol, statele membre pot, pe durata valabilității deciziei respective, prin derogare de la articolul 4 alineatul (7) litera (c), atunci când aplică intervenții publice specifice în stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale în temeiul articolului 4 alineatul (6) sau al alineatului (6) de la prezentul articol, să stabilească, în mod excepțional și temporar, un preț de furnizare a gazelor naturale situat sub nivelul costurilor, dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

- (a) prețul stabilit pentru clienții casnici se aplică numai pentru cel mult 80 % din consumul casnic median și menține un stimulent pentru reducerea cererii;
- (b) nu există nicio discriminare între furnizori;
- (c) furnizorii sunt compensați pentru furnizarea sub nivelul costurilor într-un mod transparent și nediscriminatoriu;
- (d) toți furnizorii sunt eligibili să prezinte oferte pentru prețul de furnizare a gazelor naturale sub nivelul costurilor, pe aceeași bază;
- (e) măsurile propuse nu denaturează piața internă a gazelor naturale.

(8) În timp util înainte de expirarea perioadei de valabilitate specificate în conformitate cu alineatul (2), Comisia evaluează dacă sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1). În cazul în care consideră că sunt îndeplinite în continuare condițiile prevăzute la alineatul (1), Comisia prezintă Consiliului o propunere de prelungire a perioadei de valabilitate a unei decizii de punere în aplicare adoptate în temeiul alineatului (1). În cazul în care Consiliul decide să prelungească perioada de valabilitate, alineatele (6) și (7) se aplică pe durata unei astfel de perioade prelungite.

Comisia evaluează și monitorizează în permanență impactul oricăror măsuri adoptate în temeiul prezentului articol și publică periodic rezultatele acestor evaluări.

Articolul 6

Obligațiile de serviciu public

(1) În baza organizării lor instituționale și cu respectarea principiului subsidiarității, statele membre se asigură că, fără a aduce atingere alineatului (2), întreprinderile din domeniul gazelor naturale și al hidrogenului funcționează în conformitate cu principiile prezentei directive, în vederea realizării unor piețe ale gazelor naturale și hidrogenului concurențiale, sigure și durabile din punctul de vedere al protecției mediului. Statele membre se abțin de la orice discriminare în ceea ce privește drepturile sau obligațiile acestor întreprinderi.

(2) Luând pe deplin în considerare dispozițiile relevante ale TFUE, în special articolul 106, statele membre pot impune întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și al hidrogenului, în interesul economic general, obligații de serviciu public care pot fi legate de securitate, inclusiv de securitatea aprovizionării, de regularitatea și calitatea furnizărilor, precum și de protecția mediului, inclusiv eficiența energetică, energia din surse regenerabile și protecția climei, precum și de prețul furnizării de gaze naturale. Aceste obligații sunt clar definite, transparente, nediscriminatorii și ușor de verificat și garantează întreprinderilor din Uniune din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului accesul egal la consumatorii naționali. Obligațiile de serviciu public care vizează intervenții publice pentru stabilirea prețurilor de furnizare a gazelor naturale respectă cerințele prevăzute la articolele 4 și 5 din prezenta directivă.

(3) Obligațiile de serviciu public legate de securitatea furnizării de gaze asigură respectarea de către întreprinderile din sectorul gazelor naturale a standardului de furnizare de gaze în temeiul articolului 6 din Regulamentul (UE) 2017/1938 și sunt consecvente cu rezultatele evaluărilor naționale ale riscurilor efectuate în temeiul articolului 7 alineatul (3) din regulamentul respectiv, după cum se detaliază în planurile de acțiune preventivă elaborate în temeiul articolului 9 alineatul (1) literele (c), (d) și (k) din regulamentul respectiv. Obligațiile de serviciu public care depășesc ceea ce este necesar pentru a asigura respectarea articolului 6 din Regulamentul (UE) 2017/1938 îndeplinesc criteriile stabilite la articolul 8 alineatul (1) din regulamentul respectiv.

(4) Acordarea de compensații financiare sau a unor alte forme de compensare de către un stat membru în vederea îndeplinirii obligațiilor prevăzute în prezentul articol se realizează într-un mod nediscriminatoriu și transparent.

(5) La transpunerea prezentei directive, statele membre informează Comisia în legătură cu toate măsurile adoptate pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, inclusiv protecția consumatorului și a mediului, și în legătură cu posibilul lor efect asupra concurenței interne și internaționale, indiferent dacă aceste măsuri necesită sau nu o derogare de la prezenta directivă. Statele membre notifică ulterior Comisiei, la fiecare doi ani, orice modificare a acestor măsuri, indiferent dacă respectivele măsuri necesită sau nu o derogare de la dispozițiile prezentei directive.

(6) Atunci când impun obligații de serviciu public în temeiul alineatului (2), statele membre consultă părțile interesate relevante într-un stadiu incipient și într-un mod deschis, incluziv și transparent. Toate documentele oficiale referitoare la consultări, precum și documentele utilizate pentru elaborarea obligației de serviciu public sunt făcute publice, respectându-se, în același timp, confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial și protecția datelor.

Articolul 7

Promovarea cooperării regionale și a integrării

(1) Statele membre, precum și autoritățile de reglementare cooperează în vederea integrării piețelor lor naționale la unul sau mai multe niveluri regionale, în perspectiva creării de piețe regionale, dacă s-a decis astfel de către statele membre sau de către autoritățile lor de reglementare, și în perspectiva ulterioară a creării unei piețe interne complet liberalizate. În special statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare promovează și facilitează cooperarea între operatorii de transport și de sistem de gaze naturale și operatorii de rețea de transport de hidrogen la nivel regional, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere și dezafectarea activelor, cu scopul de a asigura o decarbonizare eficientă din punctul de vedere al costurilor în conformitate cu obiectivul de neutralitate climatică al Uniunii și de a crea o piață internă competitivă a gazelor naturale și hidrogenului, încurajează consecvența cadrului juridic, de reglementare și tehnic al acestora și facilitează integrarea sistemelor izolate ce formează „insule de gaze naturale” existente încă în prezent în Uniune. Zonele geografice acoperite de această cooperare regională includ cooperarea în zonele geografice definite în conformitate cu articolul 31 alineatul (3) din Regulamentul (UE) 2024/1789. O astfel de cooperare poate să acopere alte zone geografice. În cazul în care consideră că normele la nivelul Uniunii sunt relevante pentru integrarea regională a piețelor gazelor naturale și hidrogenului, Comisia furnizează orientări adecvate fără caracter obligatoriu, ținând seama de particularitățile acestor piețe și de impactul asupra piețelor învecinate.

(2) Agenția pentru Cooperarea Autorităților de Reglementare din Domeniul Energiei (ACER) cooperează cu autoritățile de reglementare, cu operatorii de transport și de sistem și cu operatorii de rețele de transport de hidrogen pentru a asigura compatibilitatea cadrelor de reglementare între regiuni și în cadrul acestora, în vederea creării unor piețe interne competitive ale gazelor naturale și hidrogenului. În cazul în care ACER apreciază că sunt necesare norme obligatorii privind o astfel de cooperare, aceasta face recomandările corespunzătoare.

(3) În cazul în care operatorii de transport și de sistem integrați vertical participă la o întreprindere comună instituită pentru punerea în aplicare a unei astfel de cooperări, întreprinderea comună stabilește și pune în aplicare un program de conformitate care prezintă măsurile care trebuie luate pentru a se asigura excluderea practicilor discriminatorii și anticoncurențiale. Programul de conformitate enumeră obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivului

de excludere a practicilor discriminatorii și anticoncurențiale. Programul este supus aprobării ACER. Respectarea programului este monitorizată independent de coordonatorii funcției de conformitate ai operatorilor de transport și de sistem integrați vertical.

Articolul 8

Procedura de autorizare

(1) În cazurile în care este necesară o autorizație, precum o licență, un permis, o concesiune, un acord sau o aprobare, pentru construirea sau exploatarea instalațiilor de gaze naturale, a instalațiilor de producere a hidrogenului și a infrastructurii sistemului de hidrogen, statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea acordă autorizații pentru construirea sau exploatarea pe teritoriul lor a unor astfel de instalații, infrastructuri, conducte sau echipamente conexe, în conformitate cu dispozițiile alineatelor (2)-(11). De asemenea, statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea pot, în temeiul aceluiași dispoziții, să acorde autorizații pentru furnizarea de gaze naturale și hidrogen și pentru clienții angro.

(2) Atunci când dețin un sistem de autorizare, statele membre stabilesc criterii obiective și nediscriminatorii și proceduri transparente care trebuie îndeplinite în cazul în care o întreprindere solicită o autorizație pentru furnizarea de gaze naturale și hidrogen sau pentru construirea sau exploatarea instalațiilor de gaze naturale, a instalațiilor de producere a hidrogenului sau a infrastructurii sistemului de hidrogen. Criteriile și procedurile privind acordarea de autorizații trebuie făcute publice. Statele membre garantează că procedurile de obținere a autorizației pentru astfel de instalații, infrastructuri, conducte și echipamente conexe iau în considerare importanța proiectului pentru piețele interne ale gazelor naturale și hidrogenului, atunci când este cazul. Statele membre asigură consecvența sistemului de autorizare a infrastructurii sistemului de hidrogen cu planurile de dezvoltare a rețelei pentru rețelele de transport și distribuție a hidrogenului, adoptate în temeiul articolelor 55 și 56.

(3) Pentru furnizorii de gaze naturale, statele membre pot utiliza drept criterii de autorizare evaluarea puterii financiare și a capacităților tehnice ale solicitanților. Aceste criterii sunt complet transparente și nediscriminatorii.

(4) Statele membre se asigură că orice norme naționale privind procedura de autorizare menționată la prezentul articol sunt proporționale, necesare și contribuie la punerea în aplicare a normelor generale privind organizarea piețelor gazele naturale și hidrogenului și accesul la infrastructură, la respectarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”, la realizarea obiectivelor Uniunii privind clima și energia și la punerea în aplicare a planurilor naționale integrate privind energia și clima ale statelor membre, precum și a strategiilor lor pe termen lung adoptate în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999.

(5) Procedurile de autorizare pentru activitățile menționate la alineatul (1) nu depășesc doi ani, inclusiv toate procedurile relevante ale autorităților competente. În cazul în care acest lucru este justificat în mod corespunzător de circumstanțe extraordinare, termenul respectiv de doi ani poate fi prelungit cu până la un an.

(6) Statele membre evaluează măsurile legislative și nelegislative naționale necesare pentru simplificarea procedurilor de autorizare, inclusiv, fără a îngreuna procesul, orice etape procedurale legate de procedurile de evaluare a impactului asupra mediului și de consultările publice. Statele membre raportează Comisiei rezultatele unei astfel de evaluări ca parte a planurilor lor naționale integrate privind energia și clima, astfel cum sunt menționate la articolul 3 din Regulamentul (UE) 2018/1999, și în conformitate cu procedura menționată la articolele 7-12 din regulamentul respectiv, precum și ca parte a rapoartelor lor naționale intermediare integrate privind energia și clima în temeiul articolului 17 din regulamentul respectiv.

(7) Termenele stabilite la alineatul (5) de la prezentul articol se aplică fără a aduce atingere obligațiilor în temeiul legislației aplicabile a Uniunii în domeniul mediului și al energiei, inclusiv Directiva (UE) 2018/2001, căilor de atac judiciare, căilor de atac și altor proceduri în fața unei instanțe judecătorești și mecanismelor alternative de soluționare a litigiilor, inclusiv procedurilor de depunere a plângerilor, căilor de atac și măsurilor reparatorii extrajudiciare, și pot fi prelungite pe durata acestor proceduri.

(8) Statele membre instituie sau desemnează unul sau mai multe puncte de contact. Aceste puncte de contact, la cererea solicitantului și în mod gratuit, ghidează solicitantul și facilitează întreaga procedură de autorizare pentru activitățile menționate la alineatul (1) până la emiterea autorizației de către autoritățile responsabile la încheierea procedurii. Solicitantul nu este nevoit să contacteze decât un singur punct de contact pentru întregul proces.

(9) Statele membre se asigură că autorizațiile acordate în temeiul dreptului intern pentru construirea și exploatarea infrastructurii sistemului de gaze naturale se aplică și infrastructurii sistemului de hidrogen. Acest lucru nu aduce atingere dreptului statelor membre de a revoca autorizațiile respective în cazul în care infrastructura pentru hidrogen nu respectă normele tehnice de siguranță pentru infrastructura sistemului de hidrogen prevăzute în dreptul Uniunii sau în dreptul intern.

(10) Statele membre se asigură că drepturile existente de utilizare a terenurilor pentru construirea și exploatarea conductelor de gaze naturale și a altor active de rețea sunt aplicate și în cazul conductelor și al altor active ale rețelei pentru vehicularea hidrogenului.

(11) În cazul unui transfer al dreptului de proprietate asupra infrastructurii în cadrul aceleiași întreprinderi pentru a îndeplini cerințele articolului 69, autorizațiile și drepturile de utilizare a terenurilor aferente infrastructurii respective se transferă, de asemenea, către noul proprietar.

(12) Statele membre se asigură că motivele pentru care se refuză acordarea unei autorizații sunt obiective și nediscriminatorii și sunt aduse la cunoștința solicitantului. Motivele unui astfel de refuz sunt notificate Comisiei, spre informare. Statele membre stabilesc o procedură prin care solicitantul poate introduce o acțiune împotriva unui astfel de refuz.

(13) În vederea dezvoltării unor noi zone alimentate și a unei exploatare eficiente în general și fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 34, statele membre pot refuza acordarea unei noi autorizații pentru construirea și exploatarea de sisteme de distribuție prin conducte pentru gazele naturale în orice zonă determinată, odată ce au fost construite astfel de sisteme sau dacă s-a autorizat construirea lor în respectiva zonă și dacă nu este saturată capacitatea existentă sau preconizată.

(14) Statele membre refuză să acorde o autorizație pentru construirea și exploatarea unei infrastructuri de transport sau de distribuție a gazelor naturale în zone în care planul de dezvoltare a rețelei în temeiul articolului 55 prevede dezafectarea sistemului de transport sau a unor părți relevante ale acestuia sau în care un plan de dezafectare a rețelei de distribuție a fost aprobat în temeiul articolului 57.

(15) În cazul în care o autorizație în sensul alineatului (1) de la prezentul articol intră în domeniul de aplicare al articolului 15 și al articolelor 15b-17 din Directiva (UE) 2018/2001, se aplică numai dispozițiile respective.

Articolul 9

Certificarea combustibililor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon

(1) Gazele din surse regenerabile se certifică în conformitate cu articolele 29, 29a și 30 din Directiva (UE) 2018/2001. Combustibilii cu emisii scăzute de carbon sunt certificați în conformitate cu prezentul articol.

(2) Pentru a se asigura că reducerile emisiilor de gaze cu efect de seră datorate utilizării combustibililor cu emisii scăzute de carbon sunt de cel puțin 70 %, statele membre solicită operatorilor economici să demonstreze că acest prag și cerințele stabilite în metodologia menționată la alineatul (5) de la prezentul articol au fost respectate. În acest scop, statele membre solicită operatorilor economici să utilizeze un sistem de echilibrare a masei în conformitate cu articolul 30 alineatele (1) și (2) din Directiva (UE) 2018/2001.

(3) Statele membre se asigură că operatorii economici prezintă informații fiabile cu privire la respectarea pragului de reducere cu 70 % a emisiilor de gaze cu efect de seră menționat la alineatul (2) și cu metodologia de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră menționată la alineatul (5) și că operatorii economici pun la dispoziția statului membru relevant, la cerere, datele care au fost utilizate pentru elaborarea informațiilor respective. Statele membre solicită operatorilor economici să instituie un standard adecvat de audit independent al informațiilor transmise și să furnizeze dovezi că acest lucru a fost realizat. Auditul verifică dacă sistemele utilizate de operatorii economici sunt precise, fiabile și protejate împotriva fraudelor.

(4) Obligațiile prevăzute la alineatul (2) se aplică indiferent dacă combustibilii cu emisii scăzute de carbon sunt produși în Uniune sau importați. Informațiile privind originea geografică și tipul de materii prime ale combustibililor cu emisii scăzute de carbon sau ale hidrogenului cu emisii scăzute de carbon per furnizor se pun la dispoziția consumatorilor pe site-urile web ale operatorilor, ale furnizorilor sau ale autorităților competente relevante și se actualizează anual.

(5) Până la 5 august 2025, Comisia adoptă acte delegate în conformitate cu articolul 90 pentru a completa prezenta directivă prin specificarea metodologiei de evaluare a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră generate de combustibilii cu emisii scăzute de carbon. Metodologia garantează că nu se acordă credit pentru emisiile evitate pentru dioxidul de carbon din surse fosile a cărui captare a beneficiat deja de un credit de carbon în temeiul altor dispoziții legale, acoperă întregul ciclu de viață al emisiilor de gaze cu efect de seră și ține seama de emisiile indirecte care rezultă din deturnarea unor factori de producție rigizi. Metodologia respectivă este în concordanță cu metodologia de evaluare a reducerilor emisiilor de gaze cu efect de seră generate de combustibilii lichizi și gazoși de origine nebiologică produși din surse regenerabile și utilizați în transporturi și de combustibilii pe bază de carbon reciclat, inclusiv tratamentul emisiilor datorate scurgerilor de hidrogen și ține seama de emisiile în amonte de metan și de ratele efective de captare a carbonului.

(6) După caz, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport care evaluează scurgerile de hidrogen, inclusiv riscurile de mediu și climatice, particularitățile tehnice și ratele maxime adecvate ale scurgerilor de hidrogen. Pe baza raportului respectiv, Comisia prezintă, dacă este cazul, o propunere legislativă pentru a introduce măsuri de reducere la minimum a posibilelor riscuri de scurgere a hidrogenului, pentru a stabili rate maxime ale scurgerilor de hidrogen și pentru a institui mecanisme de asigurare a conformității. Ratele maxime relevante de scurgere a hidrogenului sunt incluse în metodologia menționată la alineatul (5).

(7) Comisia poate adopta decizii care recunosc faptul că sistemele naționale sau internaționale voluntare de stabilire a standardelor pentru producția de combustibili cu emisii scăzute de carbon sau pentru producția de hidrogen cu emisii scăzute de carbon furnizează date exacte privind reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră în sensul prezentului articol și demonstrează conformitatea cu metodologia menționată la alineatul (5) de la prezentul articol. Comisia adoptă aceste decizii numai dacă sistemul în cauză îndeplinește standarde adecvate de fiabilitate, transparență și audit independent, în conformitate cu cerințele pentru certificarea combustibililor produși din surse regenerabile stabilite în Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/996 al Comisiei ⁽⁴²⁾ pentru certificarea combustibililor din surse regenerabile.

(8) În cazul în care un operator economic furnizează dovezi sau date obținute în conformitate cu un sistem care a făcut obiectul unei recunoașteri în temeiul alineatului (7), un stat membru nu impune operatorului economic să furnizeze alte dovezi de respectare a criteriilor pentru care sistemul a fost recunoscut de Comisie.

(9) Autoritățile competente ale statelor membre supraveghează funcționarea organismelor de certificare care realizează audituri independente în cadrul unui sistem voluntar. Organismele de certificare furnizează, la cererea autorităților competente, toate informațiile relevante necesare pentru a supraveghea activitatea de audit, inclusiv data exactă, ora și locul de desfășurare a auditurilor. În cazul în care statele membre constată probleme de neconformitate, ele informează sistemul voluntar fără întârziere.

(10) La cererea unui stat membru, care se poate baza pe cererea unui operator economic, Comisia examinează, pe baza tuturor dovezilor disponibile, dacă au fost respectate criteriile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră prevăzute în prezentul articol, metodologia elaborată în conformitate cu alineatul (5) de la prezentul articol și pragurile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră indicate la articolul 2 punctele 11, 12 și 13. În termen de șase luni de la primirea unei astfel de cereri, Comisia decide dacă statul membru în cauză poate:

- (a) să accepte dovezile furnizate deja pentru a demonstra conformitatea cu criteriile de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră pentru combustibilii cu emisii scăzute de carbon sau
- (b) prin derogare de la alineatul (8), să solicite furnizorilor sursei de combustibili cu emisii scăzute de carbon să furnizeze dovezi suplimentare privind respectarea de către aceștia a criteriilor de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a pragului de reducere cu 70 % a emisiilor de gaze cu efect de seră.

(11) Statele membre solicită operatorilor economici relevanți să introducă în baza de date a Uniunii creată în temeiul articolului 31a alineatul (1) din Directiva (UE) 2018/2001, sau în bazele de date naționale care sunt conectate la baza de date a Uniunii, în conformitate cu articolul 31a alineatul (2) din directiva respectivă, informații privind tranzacțiile efectuate și caracteristicile de durabilitate ale gazelor din surse regenerabile și ale combustibililor cu emisii scăzute de carbon, în conformitate cu cerințele pentru combustibilii din surse regenerabile stabilite la articolul 31a din directiva menționată. În cazul în care au fost emise garanții de origine pentru producția unui lot de gaze cu emisii scăzute de carbon, acestea fac obiectul aceluiași norme ca cele prevăzute la articolul respectiv pentru garanțiile de origine emise pentru producția de gaze din surse regenerabile.

(12) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, deciziile privind recunoașterea vizate la alineatul (7) de la prezentul articol. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de examinare menționată la articolul 91 alineatul (3). Aceste decizii au o perioadă de valabilitate limitată, care nu depășește cinci ani.

Articolul 10

Norme tehnice

(1) Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare asigură stabilirea criteriilor tehnice de siguranță, precum și elaborarea și publicarea normelor tehnice care stabilesc cerințele tehnice minime de proiectare și exploatare pentru racordarea la sistem a instalațiilor GNL, a instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale, a altor sisteme de transport sau de distribuție, a magistrelor directe, precum și la sistemul de hidrogen. Aceste norme

⁽⁴²⁾ Regulamentul de punere în aplicare (UE) 2022/996 al Comisiei din 14 iunie 2022 privind normele de verificare a criteriilor de durabilitate și de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și a criteriilor privind riscurile reduse din perspectiva schimbării indirecte a destinației terenurilor (JO L 168, 27.6.2022, p. 1).

tehnice asigură interoperabilitatea sistemelor și sunt obiective și nediscriminatorii. ACER poate face recomandările corespunzătoare în vederea obținerii compatibilității acestor norme, dacă este cazul. Normele respective sunt notificate Comisiei în conformitate cu articolul 5 din Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴³⁾.

(2) După caz, statele membre, sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare solicită operatorilor de transport și de sistem, operatorilor de distribuție și operatorilor de rețele de hidrogen de pe teritoriul lor să publice norme tehnice în conformitate cu prezentul articol, în special în ceea ce privește normele privind racordarea la rețea, care includ cerințe privind calitatea gazului, odorizarea și presiunea gazului. Statele membre impun, de asemenea, ca operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție să facă publice taxele de racordare a instalațiilor de gaze din surse regenerabile, pe baza unor criterii obiective, transparente și nediscriminatorii.

CAPITOLUL III

AUTONOMIZAREA ȘI PROTECȚIA CONSUMATORILOR ȘI PIEȚELE CU AMĂNUNTUL

Articolul 11

Drepturi contractuale de bază

(1) Statele membre garantează tuturor clienților finali dreptul de a se aproviziona cu gaze naturale și hidrogen de la un furnizor, sub rezerva obținerii acordului din partea acestuia din urmă, indiferent de statul membru în care este înregistrat furnizorul, atâta timp cât furnizorul respectă normele aplicabile privind comercializarea, echilibrarea și securitatea aprovizionării și criteriile în conformitate cu articolul 8 alineatul (2). În acest sens, statele membre iau toate măsurile necesare pentru a se asigura că procedurile administrative nu creează discriminări față de furnizorii înregistrați deja în alt stat membru.

(2) Fără a aduce atingere normelor Uniunii privind protecția consumatorilor, în special Directivei 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁴⁾ și Directivei 93/13/CEE a Consiliului ⁽⁴⁵⁾, statele membre garantează clienților finali drepturile prevăzute la alineatele (3)-(11) de la prezentul articol.

(3) Clienții finali au dreptul la un contract cu furnizorul lor care să specifice:

- (a) identitatea și datele de contact ale furnizorului, inclusiv adresa, adresa de e-mail și o linie telefonică de asistență pentru consumatori;
- (b) serviciile furnizate, (inclusiv denumirea produsului și a tarifului), principalele caracteristici ale serviciilor furnizate, nivelul de calitate al serviciilor oferite, precum și termenul prevăzut pentru racordarea inițială;
- (c) tipurile serviciilor de întreținere oferite;
- (d) mijloacele prin care se pot obține informații actualizate privind toate tarifele aplicabile, taxele de întreținere și pachetele de produse sau servicii;
- (e) durata contractului, condițiile de reînnoire și de reziliere a contractului și a serviciilor, inclusiv a produselor sau serviciilor oferite în același pachet cu serviciile respective, precum și dacă este posibilă rezilierea fără comision a contractului;
- (f) eventualele compensații și formule de rambursare care se aplică în cazul în care nu sunt îndeplinite criteriile de calitate a serviciilor prevăzute în contract, inclusiv în cazul facturării inexacte sau realizate cu întârziere;
- (g) în cazul în care performanța de mediu, incluzând, după caz, emisiile de dioxid de carbon, este promovată ca reprezentând o caracteristică esențială, angajamente clare, obiective, accesibile publicului și verificabile, puse la dispoziție de furnizor, iar în cazul furnizării de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon, certificarea gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon furnizate în conformitate cu articolul 9;

⁽⁴³⁾ Directiva (UE) 2015/1535 a Parlamentului European și a Consiliului din 9 septembrie 2015 referitoare la procedura de furnizare de informații în domeniul reglementărilor tehnice și al normelor privind serviciile societății informaționale (JO L 241, 17.9.2015, p. 1).

⁽⁴⁴⁾ Directiva 2011/83/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2011 privind drepturile consumatorilor, de modificare a Directivei 93/13/CEE a Consiliului și a Directivei 1999/44/CE a Parlamentului European și a Consiliului și de abrogare a Directivei 85/577/CEE a Consiliului și a Directivei 97/7/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 304, 22.11.2011, p. 64).

⁽⁴⁵⁾ Directiva 93/13/CEE a Consiliului din 5 aprilie 1993 privind clauzele abuzive în contractele încheiate cu consumatorii (JO L 95, 21.4.1993, p. 29).

- (h) modalitățile pentru a iniția o procedură de soluționare extrajudiciară a litigiilor în conformitate cu articolul 25;
- (i) informații privind drepturile consumatorilor, inclusiv informații clare și ușor de înțeles privind gestionarea plângerilor și modalitățile și cazurile în care poate fi depusă o plângere și toate informațiile menționate în prezentul alineat, comunicate în mod clar în facturi sau pe site-urile web ale întreprinderilor din sectorul hidrogenului sau din cel al gazelor naturale;
- (j) dacă este cazul, informații privind furnizorul și prețul produselor sau serviciilor asociate sau oferite la pachet cu furnizarea de gaze naturale sau de hidrogen.

Condițiile contractuale sunt echitabile și se comunică în prealabil. În orice caz, aceste informații sunt furnizate într-un limbaj ușor de înțeles de către consumator, clar și lipsit de ambiguitate, înainte de încheierea sau de confirmarea contractului. Atunci când contractul este încheiat prin intermediari, informațiile menționate la prezentul alineat sunt, de asemenea, furnizate înainte de încheierea contractului. Înainte de încheierea contractului se furnizează informații privind furnizorul de produse sau servicii, precum și prețul acestor produse sau servicii care sunt asociate sau oferite la pachet cu furnizarea de gaze naturale.

Clienții finali primesc un rezumat unic al principalelor condiții contractuale într-un mod vizibil și într-un limbaj concis și simplu. Statele membre solicită furnizorului să utilizeze o terminologie comună. Comisia furnizează orientări fără caracter obligatoriu în această privință.

(4) Clienților finali li se notifică în mod corespunzător orice intenție de modificare a condițiilor contractuale și li se aduce la cunoștință, în momentul notificării, dreptul de a rezilia contractul. Furnizorii notifică clienților lor finali, direct și într-un mod transparent și ușor de înțeles, orice ajustare a prețului de furnizare, precum și motivele și condițiile prelabile ale ajustării și sfera de aplicare a acesteia, cu cel puțin două săptămâni și, în ceea ce îi privește pe clienții casnici, cu cel puțin o lună înainte de intrarea în vigoare a ajustării. Statele membre garantează clienților finali dreptul de a rezilia contractele în cazul în care nu acceptă noile condiții contractuale sau ajustările prețului de furnizare notificate de către furnizor.

(5) Furnizorii furnizează clienților finali informații transparente privind prețurile, tarifele și clauzele și condițiile generale aplicabile referitoare la accesul la serviciile de furnizare a gazelor naturale și a hidrogenului și la utilizarea acestora, în special informații care indică dacă prețul este fix sau variabil și, după caz, privind promoțiile și reducerile. Furnizorul scoate clar în evidență informațiile contractuale esențiale.

(6) Furnizorii pun la dispoziția clienților finali o gamă largă de modalități de plată. Aceste modalități de plată nu fac deosebire între clienți. Clienților vulnerabili menționați la articolul 26 din prezenta directivă și clienților afectați de sărăcie energetică li se poate acorda un tratament mai favorabil. Orice diferență în ceea ce privește comisioanele aferente modalităților de plată sau sistemelor de plată anticipată este obiectivă, nediscriminatorie și proporțională și nu depășește costurile directe suportate de beneficiarul plății pentru utilizarea unei anumite modalități de plată sau a unui sistem de plată anticipată, în conformitate cu articolul 62 din Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁶⁾.

(7) Clienților casnici care au acces la sisteme de plată anticipată nu li se creează un dezavantaj prin sistemele de plată anticipată.

(8) Furnizorii oferă clienților finali clauze și condiții generale echitabile și transparente, care sunt prezentate într-un limbaj simplu și lipsit de ambiguități și care nu includ bariere necontractuale în calea exercitării drepturilor clienților, ca de exemplu o documentație contractuală excesivă. Clienții sunt protejați împotriva metodelor de vânzare incorecte sau înșelătoare.

(9) Clienții finali au dreptul la un standard ridicat de furnizare a serviciilor și de gestionare a plângerilor de către furnizori. Furnizorii gestionează plângerile într-un mod simplu, echitabil și prompt.

(10) Furnizorii comunică clienților casnici de gaze naturale informații adecvate cu privire la măsuri alternative menite să evite debranșarea, cu suficient timp înainte de data prevăzută a debranșării. Aceste măsuri alternative pot include surse de sprijin pentru evitarea debranșării, sisteme de plată anticipată, audituri energetice, servicii de consultanță în domeniul energiei, planuri alternative de plată, consiliere pentru administrarea datoriei sau moratorii privind debranșarea și nu presupun un cost suplimentar pentru clienții care se confruntă cu riscul debranșării.

(11) Furnizorii transmit clienților finali un decont final de lichidare după schimbarea furnizorului, în termen de cel mult șase săptămâni de la schimbarea furnizorului.

⁽⁴⁶⁾ Directiva (UE) 2015/2366 a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2015 privind serviciile de plată în cadrul pieței interne, de modificare a Directivelor 2002/65/CE, 2009/110/CE și 2013/36/UE și a Regulamentului (UE) nr. 1093/2010, și de abrogare a Directivei 2007/64/CE (JO L 337, 23.12.2015, p. 35).

Articolul 12

Dreptul de a schimba furnizorul sau participantul la piață și norme referitoare la comisioanele pentru schimbare

(1) Clienții au dreptul să schimbe furnizorii de gaze naturale și hidrogen sau participanții la piața gazelor naturale și hidrogenului. Statele membre se asigură că un client care dorește să schimbe furnizorii sau participanții la piață, respectând condițiile contractuale, are dreptul la o astfel de schimbare în cel mai scurt timp posibil și în orice caz în termen de trei săptămâni de la data solicitării formulate de client. Cel târziu la 1 ianuarie 2026, trebuie să se ajungă la situația în care procesul tehnic de schimbare a furnizorului sau a participantului la piață nu durează mai mult de 24 de ore și este posibil în orice zi lucrătoare.

(2) Statele membre se asigură că dreptul de a schimba furnizorul sau participantul la piață este acordat clienților în mod nediscriminatoriu în ceea ce privește costurile, efortul și timpul.

(3) Statele membre se asigură că măcar clienților casnici, microîntreprinderilor și întreprinderilor mici nu li se percepe niciun comision pentru schimbarea furnizorilor de gaze naturale și hidrogen sau a participanților la piață, inclusiv în cazul în care furnizarea de gaze este asociată sau oferită la pachet cu alte servicii, echipamente sau produse. Cu toate acestea, statele membre pot permite furnizorilor sau participanților la piață să perceapă clienților lor comisioane pentru rezilierea contractului în cazul în care respectivii clienți reziliază în mod voluntar contracte de furnizare cu preț fix, pe durată determinată, înainte de scadență, cu condiția ca aceste comisioane:

(a) să facă parte dintr-un contract pe care clientul l-a încheiat în mod voluntar și

(b) să fie comunicate în mod clar clientului înainte de încheierea contractului.

Aceste comisioane sunt proporționale și nu depășesc pierderile economice directe cauzate furnizorului sau participantului la piață prin rezilierea contractului de către client. În cazul pachetelor de oferte, clienții au posibilitatea de a rezilia serviciu individual din cadrul unui contract. Sarcina de a prezenta dovezi privind pierderile economice directe revine furnizorului sau participantului la piață. Admisibilitatea comisioanelor pentru rezilierea contractului este monitorizată de autoritatea de reglementare sau de o altă autoritate națională competentă.

(4) Clienții casnici de gaze naturale și hidrogen au dreptul să participe la scheme de schimbare colectivă a furnizorilor sau participanților la piață. Statele membre elimină toate obstacolele administrative sau în materie de reglementare din calea schimbării colective a furnizorilor sau participanților la piață și oferă un cadru care să garanteze protecția consumatorilor împotriva practicilor abuzive.

(5) Statele membre se asigură că informațiile privind schimbarea furnizorilor sunt puse la dispoziția clienților finali într-un format ușor de utilizat, inclusiv prin intermediul punctelor unice de contact menționate la articolul 24.

(6) Statele membre se asigură că se acordă clienților dreptul de a rezilia contractele lor de furnizare de gaze într-un termen scurt.

Articolul 13

Drepturile și protecția consumatorilor în ceea ce privește eliminarea treptată a gazelor naturale

În cazul în care este permisă debransarea utilizatorilor rețelei în temeiul articolului 38 alineatul (6), statele membre se asigură că:

(a) au fost consultați utilizatorii rețelei în cauză și alte părți interesate relevante, în special organismele de consumatori;

(b) utilizatorii rețelei, clienții finali și părțile interesate relevante sunt informate cu suficient timp înainte cu privire la data planificată, procedura de debransare, etapele planificate și calendarul relevant;

- (c) clienții finali primesc informații și au acces la consiliere suficientă cu privire la opțiunile de încălzire durabilă, precum și informații privind sprijinul financiar acordat prin intermediul organismelor relevante care urmează să fie identificate de autoritățile naționale, inclusiv ghișeele unice instituite în temeiul articolelor 21 și 22 din Directiva (UE) 2023/1791 și al articolului 18 din Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁷⁾, precum și punctele de contact instituite sau desemnate în temeiul articolului 16 alineatul (3) din Directiva (UE) 2018/2001;
- (d) atunci când se planifică și se realizează eliminarea treptată a gazelor naturale, se ține seama în mod corespunzător de nevoile specifice ale clienților vulnerabili menționați la articolul 26 și ale clienților afectați de sărăcie energetică și, după caz, se iau măsuri adecvate pentru a contracara efectele negative ale eliminării treptate a gazelor naturale, ținând seama de orientările menționate la articolul 27, care pot include utilizarea finanțării publice și a mecanismelor de finanțare instituite la nivelul Uniunii;
- (e) orice transfer financiar între serviciile reglementate respectă normele prevăzute la articolul 5 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și nu există nicio discriminare între diferitele categorii de clienți și între purtătorii de energie.

Articolul 14

Instrumente de comparare pentru gazele naturale

(1) Statele membre se asigură că măcar clienții casnici de gaze naturale, precum și microîntreprinderile și întreprinderile mici cu un consum anual preconizat mai mic de 100 000 kWh au acces gratuit la cel puțin un instrument care compară ofertele furnizorilor, inclusiv pachetele de oferte. Clienții sunt informați cu privire la existența unor astfel de instrumente în facturi sau în documente alăturate acestora sau prin alte mijloace. Aceste instrumente îndeplinesc cel puțin următoarele condiții:

- (a) sunt independente de participanții la piață și asigură că întreprinderile din sectorul gazelor naturale beneficiază de un tratament egal în rezultatele căutării;
- (b) menționează clar cine sunt proprietarii lor, precum și persoana fizică sau juridică ce operează și controlează instrumentele, și prezintă informații cu privire la modul de finanțare a instrumentelor;
- (c) stabilesc și expun criteriile clare și obiective pe care se bazează compararea, inclusiv serviciile;
- (d) utilizează un limbaj clar și lipsit de ambiguitate;
- (e) furnizează informații clare și actualizate și precizează momentul ultimei actualizări;
- (f) sunt accesibile persoanelor cu handicap, fiind ușor de identificat, funcționale, ușor de înțeles și stabile;
- (g) pun la dispoziție o procedură eficientă pentru raportarea informațiilor incorecte cu privire la ofertele publicate;
- (h) realizează comparații, limitând datele personale solicitate la datele strict necesare pentru comparație;
- (i) indică în mod clar dacă prețul este fix sau variabil și durata contractului.

Statele membre se asigură că măcar unul dintre instrumente acoperă întreaga piață a gazelor naturale. În cazul în care piața este acoperită de mai multe instrumente, acestea includ o gamă cât mai cuprinzătoare posibil din punct de vedere practic de oferte în domeniul gazelor naturale care să acopere o parte semnificativă a pieței și, în cazul în care respectivele instrumente nu acoperă complet piața, o declarație clară în acest sens, furnizată înaintea afișării rezultatelor.

Furnizorii și intermediarii relevanți își pun ofertele relevante la dispoziția a cel puțin un instrument de comparare a prețurilor care acoperă întreaga piață.

Furnizorii se asigură că informațiile furnizate operatorului instrumentului de comparare sunt exacte și actualizate.

⁽⁴⁷⁾ Directiva (UE) 2024/1275 a Parlamentului European și a Consiliului din 24 aprilie 2024 privind performanța energetică a clădirilor (JO L, 2024/1275, 8.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/2024/1275/oj>).

- (2) Instrumentele pot fi gestionate de orice entitate, inclusiv de societăți private și de autorități sau organisme publice.
- (3) Statele membre pot impune ca instrumentele de comparare menționate la alineatul (1) să includă criterii comparative referitoare la natura serviciilor oferite de furnizori, inclusiv prețul unitar unic, toate taxele și informațiile privind reducerile și, după caz, performanța de mediu.

Atunci când stabilesc aceste criterii, statele membre consultă părțile interesate relevante.

- (4) Statele membre desemnează o autoritate competentă care să fie responsabilă cu emiterea mărcilor de încredere pentru instrumentele de comparare care îndeplinesc cerințele prevăzute la alineatul (1) și cu asigurarea faptului că instrumentele de comparare care poartă această marcă de încredere continuă să respecte aceste cerințe. Autoritatea competentă respectivă este independentă de toți participanții la piață și de toți operatorii instrumentelor de comparare.
- (5) Orice instrument care compară ofertele participanților la piață este eligibil să solicite o marcă de încredere astfel cum se menționează la alineatul (4) în mod voluntar și nediscriminatoriu.
- (6) Prin derogare de la alineatele (4) și (5), statele membre pot opta să nu dispună eliberarea mărcilor de încredere pentru instrumentele de comparare în cazul în care o autoritate publică sau un organism public furnizează un instrument de comparare care îndeplinește cerințele prevăzute la alineatul (1).

Articolul 15

Clienți activi pe piața gazelor naturale

- (1) Statele membre garantează că clienții finali, în special cei din sectorul agricol sau public, deși își mențin drepturile de clienți finali, astfel cum sunt stabilite în prezenta directivă, au dreptul de a acționa în calitate de clienți activi, fără să li se aplice cerințe tehnice sau administrative, proceduri și taxe disproporționate sau discriminatorii, și nici tarife de rețea care nu reflectă costurile.
- (2) Statele membre se asigură că clienții activi:
- (a) au dreptul de a opera direct;
 - (b) au dreptul să vândă gaze naturale din surse regenerabile autoproduse, utilizând sistemul de gaze naturale;
 - (c) au dreptul de a participa la schemele de eficiență energetică și de schimbare a cererii;
 - (d) au dreptul de a delega unui terț gestionarea instalațiilor necesare desfășurării activităților lor, inclusiv instalarea, exploatarea, prelucrarea datelor și întreținerea, fără ca terțul să fie considerat drept un client activ;
 - (e) sunt supuși unor taxe de rețea transparente, nediscriminatorii și care reflectă costurile, astfel încât să contribuie într-un mod adecvat și echilibrat la partajarea costurilor globale ale sistemului;
 - (f) sunt responsabili din punct de vedere financiar pentru dezechilibrele pe care le cauzează în sistemul de gaze naturale sau trebuie să își delege responsabilitatea de echilibrare în conformitate cu articolul 3 litera (e) din Regulamentul (UE) 2024/1789.
- (3) Statele membre pot să prevadă, în dreptul lor intern, dispoziții de reglementare diferite pentru clienții activi la nivel individual și pentru cei care acționează în comun, cu condiția ca toate drepturile și obligațiile în temeiul prezentului articol să se aplice tuturor clienților activi. Orice diferență de tratament aplicat clienților activi care acționează în comun este proporțională și justificată în mod corespunzător.
- (4) Statele membre se asigură că clienții activi care dețin instalații de înmagazinare a gazelor din surse regenerabile:
- (a) au dreptul la racordarea la rețea într-un termen rezonabil de la solicitarea în acest sens, dacă sunt îndeplinite toate condițiile necesare, cum ar fi responsabilitatea în materie de echilibrare;
 - (b) nu sunt supuși niciunei taxe duble, inclusiv taxe de rețea, pentru gazele din surse regenerabile înmagazinate rămase în incinta lor;
 - (c) nu fac obiectul unor obligații sau taxe disproporționate aferente acordării licențelor;

- (d) au dreptul să furnizeze mai multe servicii simultan, dacă acest lucru este fezabil din punct de vedere tehnic.

Articolul 16

Facturi și informații de facturare

- (1) Statele membre se asigură că facturile și informațiile de facturare sunt exacte, ușor de înțeles, clare, concise, ușor de utilizat și prezentate într-un mod care înlesnește compararea de către clienții finali și că ele îndeplinesc cerințele minime stabilite în anexa I. La cerere, clienții finali primesc o explicație clară și ușor de înțeles a modului de calculare a facturii, în special în cazul în care facturile nu sunt bazate pe consumul real.
- (2) Statele membre garantează clienților finali primirea în mod gratuit a tuturor facturilor și informațiilor de facturare.
- (3) Statele membre se asigură că clienților finali li se oferă opțiunea de a primi pe cale electronică facturi și informații de facturare și li se oferă modalități flexibile pentru efectuarea propriu-zisă a plății facturilor.
- (4) În cazul în care contractul prevede o modificare viitoare a produsului sau a prețului ori o reducere, acest lucru se indică pe factură, împreună cu data la care are loc modificarea.
- (5) Statele membre consultă organismele de consumatori atunci când intenționează să modifice cerințele privind conținutul facturilor.

Articolul 17

Sistemele de contorizare inteligentă din sistemul de gaze naturale

- (1) În vederea completării măsurilor de eficiență energetică adoptate în temeiul Directivelor (UE) 2023/1791 și (UE) 2024/1275 și a autonomizării sporite a clienților finali, statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare recomandă ferm întreprinderilor din sectorul gazelor naturale să optimizeze utilizarea gazelor naturale, printre altele, prin furnizarea de servicii de gestionare a energiei, prin introducerea unor sisteme de contorizare inteligentă în conformitate cu alineatul (2) de la prezentul articol, care să fie interoperabile în special cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei și cu rețelele inteligente, în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecție a datelor.
- (2) Statele membre procedează la introducerea pe teritoriile lor a sistemelor de contorizare inteligentă numai după efectuarea unei evaluări cost-beneficiu care va fi efectuată în conformitate cu principiile stabilite în anexa II. Această evaluare identifică beneficiile nete pentru clienți care decurg din utilizarea contoarelor inteligente și din optarea pentru oferte bazate pe contoare inteligente. În cadrul evaluării cost-beneficiu, statele membre pot efectua evaluări separate și pot evalua impactul introducerii de sisteme de contorizare inteligentă pentru diferite categorii de clienți și grupuri de clienți, cum ar fi clienții casnici, microîntreprinderile, IMM-urile și industria.
- (3) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă adoptă și publică cerințele funcționale și tehnice minime aplicabile sistemelor de contorizare inteligentă care urmează să fie introduse pe teritoriile lor în conformitate cu articolul 19 și cu anexa II. Statele membre asigură interoperabilitatea acestor sisteme de contorizare inteligentă, precum și capacitatea acestora de a livra informații sistemelor de gestionare a energiei ale consumatorilor. În acest sens, statele membre acordă atenția cuvenită utilizării standardelor relevante disponibile, inclusiv a celor care permit interoperabilitatea, celor mai bune practici, precum și importanței dezvoltării rețelelor inteligente și a dezvoltării pieței interne a gazelor naturale.
- (4) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă asigură punerea la dispoziția clienților a unor informații clare și ușor de înțeles și a consilierii cu privire la beneficiile contoarelor inteligente, după consultarea organismelor pentru consumatori și a altor organizații relevante. Ca cerință minimă, aceste informații:
- (a) includ consiliere privind modul în care grupurile de clienți pot utiliza sistemele de contorizare inteligentă pentru a-și îmbunătăți eficiența energetică;
- (b) abordează nevoile specifice ale clienților afectați de sărăcie energetică sau ale clienților vulnerabili menționați la articolul 26 din prezenta directivă, cum ar fi persoanele cu deficiențe de vedere sau de auz și persoanele cu niveluri scăzute de alfabetizare, inclusiv prin strategii de implicare, astfel cum sunt definite la articolul 2 punctul 55 din Directiva (UE) 2023/1791;

(5) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă se asigură că clienții finali contribuie, în mod transparent și nediscriminatoriu, la costurile asociate introducerii lor, având totodată în vedere beneficiile pe termen lung pentru întregul lanț valoric, inclusiv beneficiile pentru exploatarea rețelei, atunci când calculează taxele de rețea aplicabile clienților sau comisioanele plătite de aceștia. Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile competente desemnate, monitorizează cu regularitate această introducere pe teritoriul lor pentru a urmări beneficiile aduse clienților.

(6) În cazul în care implementarea sistemelor de contorizare inteligentă a fost evaluată negativ ca urmare a evaluării cost-beneficiu menționate la alineatul (2), statele membre se asigură că evaluarea este revizuită ca răspuns la modificările semnificative ale ipotezelor subiacente și ca răspuns la evoluțiile tehnologice și ale pieței. Statele membre notifică Comisiei rezultatul evaluării cost-beneficiu actualizate, imediat ce este disponibil.

(7) Dispozițiile privind sistemele de contorizare inteligentă din prezenta directivă se aplică instalațiilor viitoare și instalațiilor care înlocuiesc contoarele inteligente mai vechi. Sistemele de contorizare inteligentă care au fost deja instalate sau pentru care „demararea lucrărilor” a început înainte de 4 august 2024 pot rămâne în funcțiune pe durata lor de viață. Cu toate acestea, sistemele de contorizare inteligentă care nu îndeplinesc cerințele articolului 19 și ale anexei II trebuie scoase din funcțiune după 5 august 2036.

(8) În sensul alineatului (7), „demararea lucrărilor” înseamnă fie demararea lucrărilor de construcții în cadrul investiției, fie primul angajament ferm de comandă pentru echipamente sau alt angajament prin care investiția devine ireversibilă, oricare dintre acestea survine mai întâi. Cumpărarea de terenuri și lucrările pregătitoare, precum obținerea permiselor și realizarea studiilor preliminare de fezabilitate, nu sunt considerate drept „demarare a lucrărilor”. În cazul preluărilor, „demararea lucrărilor” înseamnă data de achiziționare a activelor direct legate de unitatea preluată.

Articolul 18

Sistemele de contorizare inteligentă din sistemul de hidrogen

(1) Statele membre asigură introducerea unor sisteme de contorizare inteligentă care pot măsura cu precizie consumul, pot furniza informații privind timpul efectiv de utilizare și sunt capabile să transmită și să primească date în scopuri de informare, monitorizare și control, utilizând o formă de comunicare electronică.

(2) În pofida primului paragraf de la prezentul articol, respectiva obligație face obiectul unei evaluări cost-beneficiu, cel puțin în cazul clienților casnici, care va fi efectuată în conformitate cu principiile stabilite în anexa II.

(3) Statele membre garantează securitatea sistemelor de contorizare inteligentă și a comunicării datelor relevante, precum și protecția vieții private a clienților finali, în conformitate cu legislația relevantă a Uniunii privind protecția datelor și a vieții private, precum și interoperabilitatea acestora și ținând seama de utilizarea unor standarde adecvate.

(4) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerințe de interoperabilitate pentru contorizarea inteligentă și proceduri care să asigure, pentru cei eligibili, accesul la datele provenite din sistemele de contorizare inteligentă. Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 91 alineatul (2).

(5) Statele membre care procedează la introducerea sistemelor de contorizare inteligentă se asigură că clienții finali contribuie, în mod transparent și nediscriminatoriu, la costurile asociate introducerii lor, având totodată în vedere beneficiile pe termen lung pentru întregul lanț valoric, inclusiv beneficiile pentru exploatarea rețelei, atunci când calculează taxele de rețea aplicabile clienților sau comisioanele plătite de aceștia. Statele membre monitorizează periodic introducerea sistemelor respective pe teritoriul lor pentru a urmări beneficiile aduse clienților.

(6) În cazul în care implementarea sistemelor de contorizare inteligentă a fost evaluată negativ ca urmare a evaluării cost-beneficiu menționate la alineatul (2), statele membre se asigură că evaluarea este revizuită periodic ca răspuns la modificările semnificative ale ipotezelor subiacente și ca răspuns la evoluțiile tehnologice și ale pieței. Statele membre notifică Comisiei rezultatul evaluării cost-beneficiu actualizate, imediat ce este disponibil.

Articolul 19

Funcționalitățile sistemelor de contorizare inteligentă din sistemul de gaze naturale

În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată pozitiv ca urmare a evaluării cost-beneficiu menționate la articolul 17 alineatul (2) sau în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă sunt introduse sistematic după 4 august 2024, statele membre introduc aceste sisteme în conformitate cu standardele europene, cu anexa II și cu următoarele cerințe:

- (a) sistemele de contorizare inteligentă măsoară cu precizie consumul real de gaze naturale și sunt capabile să furnizeze clienților finali informații privind timpul efectiv de utilizare, inclusiv date validate privind consumul anterior, care sunt puse la dispoziția clienților finali cu ușurință și în siguranță și pot fi vizualizate la cerere și fără costuri suplimentare, iar cele mai recente date disponibile nevalidate privind consumul sunt, de asemenea, ușor și sigur de accesat de către clienții finali, fără costuri suplimentare, prin intermediul unei interfețe standardizate sau de la distanță, pentru a sprijini programele automatizate de eficiență energetică și alte servicii;
- (b) securitatea sistemelor de contorizare inteligentă și a comunicațiilor de date este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul securității, acordându-se atenția cuvenită celor mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de protecție în materie de securitate cibernetică și ținându-se seama totodată de costuri și de principiul proporționalității;
- (c) protecția vieții private și a datelor clienților finali este conformă cu normele aplicabile ale Uniunii în domeniul protecției datelor și a vieții private;
- (d) la cererea clienților finali, datele referitoare la consumul lor de gaze naturale li se pun la dispoziție, în conformitate cu actele de punere în aplicare adoptate în temeiul articolului 23, prin intermediul unei interfețe standardizate de comunicare sau prin accesul de la distanță ori se pun la dispoziția unui terț care acționează în numele lor, într-un format ușor de înțeles care le permite să compare diferite oferte în condiții identice;
- (e) clienților finali li se oferă consiliere și informații corespunzătoare înainte de instalarea contoarelor inteligente sau în momentul instalării acestora, în special în privința întregului lor potențial de gestionare a citirilor și de monitorizare a consumului de energie, precum și în privința colectării și a prelucrării datelor cu caracter personal în conformitate cu normele aplicabile ale Uniunii în materie de protecție a datelor;
- (f) sistemele de contorizare inteligentă permit contorizarea și decontarea clienților finali într-un interval de timp egal cu cea mai scurtă perioadă de decontare de pe piața națională.

În sensul literei (d), clienții finali au posibilitatea de a obține propriile date înregistrate de contoare sau de a le transmite unei alte părți, fără costuri suplimentare și în conformitate cu dreptul lor la portabilitatea datelor în temeiul normelor Uniunii în materie de protecție a datelor.

Articolul 20

Dreptul la un contor inteligent pentru gazele naturale

(1) În cazul în care introducerea sistemelor de contorizare inteligentă a fost evaluată negativ în urma evaluării cost-beneficiu menționate la articolul 17 alineatul (2) și în cazul în care sistemele de contorizare inteligentă nu au fost introduse sistematic, statele membre se asigură că clienții au dreptul, la cerere și dacă suportă costurile aferente, de a beneficia de instalarea sau, după caz, de modernizarea, în condiții echitabile, rezonabile și eficiente din punctul de vedere al costurilor, a unui contor inteligent care:

- (a) atunci când este fezabil din punct de vedere tehnic, este prevăzut cu funcționalitățile menționate la articolul 19 sau cu un set minim de funcționalități care trebuie stabilite și publicate de statele membre la nivel național în conformitate cu anexa II;
- (b) este interoperabil și capabil să asigure conectivitatea dorită a infrastructurii de contorizare cu sistemele consumatorilor de gestionare a energiei.

(2) În cazul în care un client solicită instalarea unui contor inteligent în temeiul alineatului (1), statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile competente desemnate:

- (a) se asigură că oferta făcută clientului care solicită instalarea unui contor inteligent prezintă în mod explicit și descrie clar:
 - (i) funcțiile și interoperabilitatea pe care le poate oferi contorul inteligent și serviciile care pot fi furnizate, precum și beneficiile care pot fi obținute în mod realist cu ajutorul respectivului contor inteligent la acel moment;

- (ii) orice cost conex care urmează să fie suportat de client;
- (b) asigură instalarea contorului inteligent într-un termen rezonabil, care nu depășește în niciun caz patru luni de la cererea clientului;
- (c) la intervale regulate, cel puțin din doi în doi ani, reexaminează și face publice costurile conexe și urmărește evoluția costurilor respective ca urmare a noutăților tehnologice și a eventualelor modernizări ale sistemelor de contorizare.

Articolul 21

Contoare convenționale pentru gazele naturale

(1) În cazul în care clienții finali de gaze naturale nu dispun de contoare inteligente, statele membre se asigură că clienții finali sunt dotați cu contoare convenționale individuale care le măsoară exact consumul real. Statele membre pot scuti de la această cerință clienții casnici care nu utilizează gaze naturale pentru încălzire, în cazul în care introducerea acestor contoare nu este posibilă din punct de vedere tehnic, rezonabilă din punct de vedere financiar ori proporțională în raport cu eventualele economii de energie. Respectiva scutire poate fi extinsă și la clienții necasnici situați în clădiri în care majoritatea consumatorilor sunt clienți casnici eligibile pentru scutire, dacă introducerea de astfel de contoare nu este fezabilă din punct de vedere tehnic.

(2) Statele membre se asigură că clienții finali de gaze naturale își pot citi cu ușurință contoarele convenționale, fie direct, fie indirect, printr-o interfață online sau printr-o altă interfață adecvată.

Articolul 22

Gestionarea datelor

(1) La elaborarea normelor referitoare la gestionarea și schimbul de date, statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile competente desemnate precizează normele privind accesul la datele clientului final de către părțile eligibile în conformitate cu prezentul articol și cu cadrul juridic aplicabil al Uniunii. În sensul prezentei directive, datele includ datele furnizate de contoare și datele privind consumul, precum și datele necesare pentru schimbarea furnizorului de către client și alte servicii.

(2) Statele membre organizează gestionarea datelor astfel încât să asigure un acces la date și un schimb de date care să fie eficiente și securizate, precum și protecția datelor și securitatea acestora.

Independent de modelul de gestionare a datelor aplicat în fiecare stat membru, părțile responsabile cu gestionarea datelor oferă oricărei părți eligibile acces la datele respectivului client final, în conformitate cu alineatul (1). Părților eligibile li se pun la dispoziție datele solicitate în mod nediscriminatoriu și simultan. Datele trebuie să fie ușor de accesat, iar procedurile relevante pentru accesarea datelor sunt făcute publice.

(3) Normele privind accesul la date și stocarea datelor în temeiul prezentei directive sunt conforme cu dreptul relevant al Uniunii.

Prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul prezentei directive se efectuează în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/679.

(4) Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile competente desemnate autorizează și certifică sau, după caz, supraveghează părțile care răspund de gestionarea datelor, pentru a se asigura că acestea respectă cerințele prezentei directive.

Fără a aduce atingere sarcinilor responsabililor cu protecția datelor menționate în Regulamentul (UE) 2016/679, statele membre pot decide să solicite ca părțile responsabile cu gestionarea datelor să numească coordonatori ai funcției de conformitate care să fie responsabili de monitorizarea punerii în aplicare a măsurilor luate de părțile respective pentru a asigura accesul nediscriminatoriu la date și respectarea cerințelor prezentei directive.

Statele membre pot desemna coordonatori ai funcției de conformitate sau organisme de asigurare a conformității, astfel cum sunt menționate la articolul 46 alineatul (2) litera (d), pentru a îndeplini obligațiile prevăzute la prezentul alineat.

(5) Clienților finali nu li se impun costuri suplimentare pentru accesul la datele proprii și nici pentru solicitările de punere la dispoziție a datelor lor.

Statele membre au răspunderea de a stabili tarifele relevante pentru accesul la date al părților eligibile.

Statele membre se asigură că orice tarife impuse de entitățile reglementate care furnizează servicii de date sunt rezonabile și justificate în mod corespunzător.

Articolul 23

Cerințe de interoperabilitate și proceduri de accesare a datelor pe piața gazelor naturale

(1) Pentru a promova concurența pe piața cu amănuntul a gazelor naturale și pentru a evita costurile administrative excesive pentru părțile eligibile, statele membre facilitează interoperabilitatea deplină a serviciilor energetice în cadrul Uniunii.

(2) Comisia adoptă, prin intermediul unor acte de punere în aplicare, cerințele de interoperabilitate și proceduri nediscriminatorii și transparente de accesare a datelor menționate la articolul 22 alineatul (1). Respectivele acte de punere în aplicare se adoptă în conformitate cu procedura de consultare menționată la articolul 91 alineatul (2).

(3) Statele membre se asigură că întreprinderile din sectorul gazelor naturale aplică cerințele și procedurile de interoperabilitate pentru accesul la datele menționate la alineatul (2). Cerințele și procedurile respective se bazează pe practicile naționale existente.

Articolul 24

Punctele unice de contact

Statele membre se asigură că sunt instituite puncte unice de contact pentru a oferi tuturor clienților, inclusiv celor fără acces la internet, toate informațiile necesare cu privire la drepturile lor, instrumentele de comparare certificate, măsurile de sprijin disponibile, inclusiv cele destinate clienților vulnerabili, astfel cum se menționează la articolul 26 din prezenta directivă, legislația aplicabilă și mecanismele de soluționare extrajudiciară a litigiilor de care dispun în caz de litigiu. Aceste puncte unice de contact pot face parte din punctele generale de informare a consumatorilor și pot fi aceleași entități ca și punctele unice de contact pentru energie electrică menționate la articolul 25 din Directiva (UE) 2019/944 sau punctele de contact instituite în temeiul articolului 16 alineatul (3) din Directiva (UE) 2018/2001 și ghișeele unice instituite în temeiul articolelor 21 și 22 din Directiva (UE) 2023/1791 și al articolului 18 din Directiva (UE) 2024/1275. Statele membre promovează alinierea între punctele unice de contact instituite în temeiul prezentei directive și organismele instituite în temeiul respectivelor acte juridice ale Uniunii.

Articolul 25

Soluționarea extrajudiciară a litigiilor

(1) Statele membre se asigură că clienții finali au acces la mecanisme de soluționare extrajudiciară a litigiilor care să fie simple, echitabile, rezonabile, transparente, independente, eficace și eficiente din punctul de vedere al costurilor, în vederea soluționării litigiilor privind drepturile și obligațiile stabilite prin prezenta directivă, prin intermediul unui mecanism independent, cum ar fi un mediator pentru energie ori un organism de protecție a consumatorilor, sau prin intermediul unei autorități de reglementare. În cazul în care clientul final este un consumator în sensul Directivei 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului ⁽⁴⁸⁾, aceste mecanisme extrajudiciare de soluționare a litigiilor respectă cerințele de calitate din directiva respectivă și prevăd, dacă este cazul, sisteme de rambursare și compensare.

(2) Atunci când este necesar, statele membre se asigură că entitățile de soluționare alternativă a litigiilor cooperează în vederea instituirii unor mecanisme simple, echitabile, transparente, independente, eficace și efective de soluționare extrajudiciară a litigiilor care privesc produse sau servicii asociate sau oferite la pachet cu orice produs sau serviciu care intră sub incidența prezentei directive.

(3) Participarea întreprinderilor din domeniul gazelor naturale la mecanismele de soluționare extrajudiciară a litigiilor pentru clienții casnici este obligatorie, cu excepția cazului în care statul membru demonstrează Comisiei că alte mecanisme sunt la fel de eficace.

⁽⁴⁸⁾ Directiva 2013/11/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 21 mai 2013 privind soluționarea alternativă a litigiilor în materie de consum și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2006/2004 și a Directivei 2009/22/CE (Directiva privind SAL în materie de consum) (JO L 165, 18.6.2013, p. 63).

(4) Fără a aduce atingere Directivei 2013/11/UE, statele membre evaluează funcționarea mecanismelor lor de soluționare extrajudiciară a litigiilor menționate la prezentul articol.

Articolul 26

Protecția clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică

(1) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru protecția clienților finali și se asigură, în special, că există o protecție adecvată a clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică. În acest context, fiecare stat membru definește conceptul de clienți vulnerabili, care se poate referi la sărăcia energetică. Definiția clienților vulnerabili este conformă cu conceptul de client vulnerabil, astfel cum este definit de un stat membru în temeiul articolului 28 din Directiva (UE) 2019/944.

(2) În special, statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a proteja clienții finali din zonele îndepărtate, care sunt racordați la sistemele de gaze naturale sau la cele de hidrogen. Statele membre garantează un nivel ridicat de protecție a consumatorilor, în special în ceea ce privește transparența clauzelor și condițiilor contractuale, prețuri competitive, transparente și nediscriminatorii, precum și punerea la dispoziție de informații generale și mecanisme de soluționare a litigiilor.

Articolul 27

Sărăcia energetică și dezafectarea rețelei de distribuție a gazelor naturale

Comisia oferă orientări privind protecția clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică în timpul planificării și al efectuării eliminării treptate a gazelor naturale sau atunci când rețelele de distribuție a gazelor naturale sunt dezafectate, în special pentru a se asigura că nevoile specifice ale acestor clienți sunt luate în considerare în mod corespunzător în conformitate cu articolul 13 alineatul (1) litera (d).

Articolul 28

Protecția împotriva debranșării

(1) Statele membre iau măsuri pentru a preveni debranșarea clienților vulnerabili și a clienților afectați de sărăcie energetică. În ceea ce privește clienții vulnerabili, măsurile respective fac obiectul articolului 26.

Atunci când notifică Comisiei măsurile de transpunere a prezentei directive, statele membre explică relația dintre primul paragraf și părțile corespunzătoare din instrumentele naționale de transpunere.

(2) Statele membre se asigură că furnizorii nu reziliază contractele cu clienții sau nu îi debranșează pe aceștia din motive în raport cu care furnizorul relevant tratează o plângere în conformitate cu articolul 11 alineatul (9), sau care fac obiectul unei soluționări extrajudiciare a litigiilor în conformitate cu articolul 25, și nu aduc atingere drepturilor și obligațiilor contractuale ale părților. Statele membre pot lua măsurile corespunzătoare pentru a evita un abuz de procedură.

(3) Statele membre iau măsurile corespunzătoare pentru a permite clienților să evite debranșarea, care pot include:

(a) promovarea unor coduri voluntare ale furnizorilor și clienților care vizează prevenirea și gestionarea situațiilor în care se află clienții care înregistrează arierate, care pot viza sprijinirea clienților pentru a-și gestiona consumul de energie și costurile aferente, inclusiv semnalarea unor creșteri sau utilizări neobișnuite ale energiei, oferirea unor planuri de plată flexibile adecvate, a unor măsuri de consiliere în materie de îndatorare, a unei comunicări îmbunătățite cu clienții și a unor agenții de sprijin;

(b) promovarea educației și a sensibilizării clienților cu privire la drepturile lor și la administrarea datoriei; și

(c) accesul la finanțare, bonuri valorice sau subvenții pentru a sprijini plata facturilor.

Articolul 29

Furnizorul de ultimă instanță

- (1) Statele membre instituie un regim de furnizor de ultimă instanță sau iau măsuri echivalente pentru a asigura continuitatea furnizării cel puțin pentru clienții casnici. Furnizorii de ultimă instanță sunt numiți printr-o procedură echitabilă, transparentă și nediscriminatorie.
- (2) Clienții finali care sunt transferați furnizorilor de ultimă instanță continuă să beneficieze de drepturile lor de clienți.
- (3) Statele membre se asigură că furnizorii de ultimă instanță comunică cu promptitudine termenii și condițiile lor clienților transferați și asigură continuitatea deplină a serviciului pentru respectivii clienți atât timp cât este nevoie până la găsirea unui nou furnizor.
- (4) Statele membre se asigură că clienții finali primesc informații și sunt încurajați să treacă la o ofertă bazată pe piață.
- (5) Statele membre pot solicita unui furnizor de ultimă instanță să furnizeze gaze naturale clienților casnici și întreprinderilor mici și mijlocii care nu primesc oferte bazate pe piață, inclusiv în sensul articolului 28 alineatul (3). În astfel de cazuri se aplică condițiile prevăzute la articolul 4.

CAPITOLUL IV

ACCESUL TERȚILOR LA INFRASTRUCTURĂ

Secțiunea 1

Accesul la infrastructura de gaze naturale

Articolul 30

Accesul pe piață al gazelor din surse regenerabile și al gazelor cu emisii reduse de carbon

Statele membre permit accesul pe piață și la infrastructură al gazelor din surse regenerabile și al gazelor cu emisii reduse de carbon, indiferent dacă instalațiile de producție a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii reduse de carbon sunt conectate la rețele de distribuție sau de transport, ținând seama de ipotezele privind evoluția producției, furnizării și consumului de gaze naturale în conformitate cu articolul 55 alineatul (2) litera (f).

Articolul 31

Accesul terților la distribuția de gaze naturale, la transportul de gaze naturale și la terminalele GNL

- (1) Statele membre asigură punerea în aplicare a unui sistem de acces al terților la sistemul de transport și de distribuție și la instalațiile de GNL, pentru toți clienții, inclusiv întreprinderile de furnizare. Acest sistem, bazat pe tarife publicate, se aplică în mod obiectiv și fără discriminare între utilizatorii de sistem. Statele membre se asigură că aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate, înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 78, de o autoritate de reglementare și că respectivele tarife – și aceste metodologii, în cazul în care se aprobă numai metodologiile – sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.
- (2) Operatorii de transport și de sistem trebuie, după caz și în cadrul realizării activităților lor, inclusiv în ceea ce privește transportul transfrontalier, să aibă acces la rețeaua altor operatori de transport și de sistem.
- (3) Prezenta directivă nu împiedică încheierea contractelor pe termen lung pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon, în măsura în care acestea respectă normele Uniunii în materie de concurență și contribuie la decarbonizare. Nu se încheie contracte pe termen lung pentru furnizarea de gaze fosile cu emisii nereduse cu o durată care depășește data de 31 decembrie 2049.

Articolul 32

Accesul la rețelele de conducte de gaze naturale de alimentare din amonte

(1) Statele membre adoptă măsurile necesare pentru a se asigura că întreprinderile din sectorul gazelor naturale și clienții eligibili, indiferent de locul unde se află aceștia, pot obține, în conformitate cu prezentul articol, acces la rețelele de conducte de alimentare din amonte, inclusiv la instalațiile care furnizează servicii tehnice legate de accesul în cauză, cu excepția acelor părți ale acestor rețele și instalații care sunt utilizate pentru operațiuni locale de producție pe amplasamentul unui zăcămint unde sunt produse gazele naturale. Măsurile sunt notificate Comisiei în conformitate cu articolul 94.

(2) Accesul prevăzut la alineatul (1) se acordă în modul stabilit de către statele membre în conformitate cu instrumentele juridice relevante. Statele membre aplică obiectivele pe care le constituie un acces corect și deschis, crearea unei piețe concurențiale de gaze naturale și prevenirea abuzurilor de poziție dominantă, luând în considerare securitatea și regularitatea aprovizionării, capacitatea care este sau poate fi disponibilă într-un mod acceptabil, precum și protecția mediului. Se poate ține seama de următoarele necesități:

- (a) necesitatea de a refuza accesul atunci când există, în ceea ce privește specificațiile tehnice, o incompatibilitate care nu poate fi rezolvată într-un mod acceptabil;
- (b) necesitatea de a evita dificultăți care nu pot fi depășite într-un mod acceptabil și care ar putea prejudicia producția eficientă, curentă și viitoare, de hidrocarburi, inclusiv din zăcămint a căror viabilitate economică este scăzută;
- (c) necesitatea de a respecta nevoile rezonabile și justificate în mod corespunzător ale proprietarului sau ale operatorului rețelei de conducte de alimentare din amonte, cu privire la transportul și prelucrarea gazelor naturale, precum și interesele tuturor celorlalți utilizatori ai rețelei de conducte de alimentare din amonte sau ai principalelor instalații de prelucrare și manipulare care pot fi afectate; și
- (d) necesitatea de a aplica, în conformitate cu dreptul Uniunii, propria legislație și propriile proceduri administrative cu privire la acordarea autorizațiilor de producție sau de dezvoltare a conductelor de alimentare din amonte.

(3) Statele membre asigură crearea unui sistem de soluționare a litigiilor, inclusiv o autoritate independentă de părțile implicate, care să aibă acces la toate informațiile relevante, pentru a permite soluționarea rapidă a litigiilor privind accesul la rețelele de conducte de alimentare din amonte, luând în considerare necesitățile menționate la alineatul (2) și numărul părților ce pot fi implicate în negocierea accesului la astfel de rețele.

(4) În cazul unor litigii transfrontaliere, se aplică dispozițiile de soluționare a litigiilor din statul membru sub jurisdicția căruia se află rețeaua de conducte de alimentare din amonte și care refuză accesul. Atunci când, în litigiile transfrontaliere, rețeaua în cauză se află sub jurisdicția mai multor state membre, acestea se consultă pentru a se asigura că prezenta directivă este aplicată în mod coerent. În cazul în care rețeaua de conducte de alimentare din amonte își are originea într-o țară terță și este conectată la cel puțin un stat membru, statele membre în cauză se consultă între ele, iar statul membru pe teritoriul căruia este situat primul punct de intrare a rețelei statelor membre se consultă cu țara terță vizată în care își are originea rețeaua de conducte de alimentare din amonte cu scopul de a asigura, în ceea ce privește rețeaua în cauză, faptul că prezenta directivă se aplică în mod consecvent pe teritoriul statelor membre.

Articolul 33

Accesul la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale

(1) Pentru organizarea accesului la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale și la stocarea în conductă acolo unde este necesar din punct de vedere tehnic sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem pentru aprovizionarea clienților, precum și pentru organizarea accesului la serviciile de sistem, statele membre pot opta pentru una din procedurile menționate la alineatele (3) și (4) sau pentru ambele proceduri. Aceste proceduri sunt puse în aplicare în conformitate cu criterii obiective, transparente și nediscriminatorii.

Atunci când alege procedura de acces la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale în temeiul prezentului articol, statele membre iau în considerare rezultatele evaluărilor comune și naționale ale riscurilor efectuate în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938.

Autoritățile de reglementare stabilesc și publică criteriile în conformitate cu care trebuie să se determine ce fel de regim de acces este aplicabil instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale și de stocare în conductă. Acestea fac publică sau impun operatorilor de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale și operatorilor de transport și de sistem să facă publică lista instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale sau a părților din aceste instalații de înmagazinare a gazelor naturale, precum și a conductelor de stocare oferite în temeiul diferitelor proceduri prevăzute la alineatele (3) și (4).

(2) Alineatul (1) nu se aplică serviciilor de sistem și înmagazinării temporare care sunt legate de instalațiile GNL și care sunt necesare pentru procesul de regazeificare și pentru livrarea ulterioară către sistemul de transport.

(3) În cazul accesului negociat, autoritățile de reglementare adoptă măsurile necesare pentru a permite întreprinderilor și clienților eligibili, fie din interiorul, fie din exteriorul teritoriului acoperit de sistemul interconectat, să negocieze accesul la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale sau la stocarea în conductă atunci când este necesar din punct de vedere tehnic sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem, precum și pentru organizarea accesului la alte servicii de sistem. Părțile contractante sunt obligate să negocieze cu bună credință accesul la instalațiile de înmagazinare, de stocare în conductă și la alte servicii de sistem.

Contractele de acces la instalațiile de înmagazinare, stocare în conductă și alte servicii de sistem sunt negociate cu operatorul respectiv de sistem de înmagazinare a gazelor naturale. Autoritățile de reglementare solicită operatorilor de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale și întreprinderilor din sectorul gazelor naturale să își publice anual principalele condiții comerciale pentru utilizarea înmagazinării, stocării în conductă și a altor servicii de sistem.

Pentru elaborarea condițiilor respective, operatorii de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale consultă utilizatorii de sistem.

(4) Atunci când accesul este reglementat, autoritățile de reglementare adoptă măsurile necesare pentru a acorda întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și clienților eligibili stabiliți atât pe teritoriul acoperit de sistemul interconectat, cât și în afara acestui teritoriu, dreptul de acces la instalațiile de înmagazinare, la stocare în conductă precum și la alte servicii de sistem, pe baza tarifelor publicate sau a altor clauze și obligații privind utilizarea instalației de înmagazinare și a stocării în conductă, atunci când este necesar din punct de vedere tehnic sau economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem, precum și pentru organizarea accesului la alte servicii de sistem. Autoritățile de reglementare consultă utilizatorii de sistem atunci când elaborează tarifele sau metodologiile corespunzătoare acestora. Acest drept de acces poate fi acordat clienților eligibili astfel încât să le permită acestora încheierea de contracte de furnizare cu întreprinderile concurente, altele decât proprietarul sau operatorul de sistem sau o întreprindere conexă.

Articolul 34

Magistrale directe pentru gazele naturale

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a permite:

- (a) întreprinderilor din sectorul gazelor naturale înființate pe teritoriul lor să furnizeze gaze naturale clienților eligibili printr-o magistrală directă; și
- (b) furnizarea de gaze naturale de către o întreprindere din sectorul gazelor naturale oricărui astfel de client de pe teritoriul său, printr-o magistrală directă.

(2) În cazurile în care este necesară o autorizație, de pildă o licență, un permis, o concesiune, un consimțământ sau o aprobare pentru construirea sau exploatarea unor magistrale directe, statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea stabilesc criteriile de acordare a autorizațiilor de construire sau de exploatare a respectivelor magistrale pe teritoriul lor. Aceste criterii trebuie să fie obiective, transparente și nediscriminatorii.

(3) Statele membre pot condiționa autorizarea construirii unei magistrale directe fie de refuzul accesului la sistem, pe baza dispozițiilor articolului 38, fie de inițierea unei proceduri de soluționare a litigiilor, în temeiul articolului 79.

Secțiunea 2

Accesul la infrastructura pentru hidrogen

Articolul 35

Accesul terților la rețelele de hidrogen

- (1) Statele membre asigură punerea în aplicare a unui sistem de acces reglementat al terților la rețelele de hidrogen, bazat pe tarife publicate și aplicat obiectiv și nediscriminatoriu între utilizatorii rețelei de hidrogen.
- (2) Statele membre se asigură că tarifele menționate la alineatul (1) de la prezentul articol sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 78 de o autoritate de reglementare și că respectivele tarife – și metodologiile, în cazul în care se aprobă numai metodologiile – sunt publicate înainte de intrarea lor în vigoare.
- (3) Operatorii de rețele de hidrogen au acces la rețeaua altor operatori de rețele de hidrogen, după caz și în scopul realizării activităților lor, inclusiv în ceea ce privește vehicularea transfrontalieră de hidrogen.
- (4) Statele membre pot decide să nu aplice alineatul (1) până la 31 decembrie 2032. Într-un astfel de caz, statul membru asigură punerea în aplicare a unui sistem de acces negociat al terților la rețelele de hidrogen, în conformitate cu criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Autoritățile de reglementare iau măsurile necesare pentru ca utilizatorii rețelelor de hidrogen să poată negocia accesul la rețelele de hidrogen și pentru a se asigura că părțile sunt obligate să negocieze cu bună-credință accesul la rețelele de hidrogen.
- (5) În cazul în care se utilizează accesul negociat, astfel cum este menționat la alineatul (4), autoritățile de reglementare oferă orientări utilizatorilor rețelei de hidrogen cu privire la modul în care tarifele negociate sunt afectate atunci când se introduce accesul reglementat al terților.

Articolul 36

Accesul terților la terminalele de hidrogen

- (1) Statele membre asigură punerea în aplicare, într-un mod obiectiv, transparent și nediscriminatoriu, a unui sistem de acces al terților la terminalele de hidrogen, bazat pe accesul negociat, prin care autoritățile de reglementare iau măsurile necesare pentru ca utilizatorii terminalelor de hidrogen să poată negocia accesul la aceste terminale. Părțile contractante sunt obligate să negocieze accesul cu bună credință.
- (2) Autoritățile de reglementare monitorizează condițiile de acces al terților la terminalele de hidrogen și impactul acestora asupra pieței hidrogenului și, dacă este necesar pentru a proteja concurența, iau măsuri de îmbunătățire a accesului în conformitate cu criteriile stabilite la alineatul (1).

Articolul 37

Accesul la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului

- (1) Statele membre asigură punerea în aplicare a unui sistem de acces reglementat al terților la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului și, atunci când acest lucru este necesar din punct de vedere tehnic și economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem pentru aprovizionarea consumatorilor, de acces la stocarea de hidrogen în conductă, precum și pentru organizarea accesului la serviciile de sistem pe baza tarifelor publicate și aplicate obiectiv și nediscriminatoriu între utilizatorii sistemului de hidrogen. Statele membre se asigură că aceste tarife sau metodologiile care stau la baza calculării lor sunt aprobate de autoritatea de reglementare înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 78.
- (2) Un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1) până la 31 decembrie 2032. Într-un astfel de caz, statul membru respectiv asigură instituirea unui sistem de acces negociat al terților la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului și, atunci când acest lucru este necesar din punct de vedere tehnic și economic pentru asigurarea unui acces eficient la sistem pentru aprovizionarea clienților, de acces la stocarea de hidrogen în conductă, precum și pentru organizarea accesului la serviciile de sistem, în conformitate cu criterii obiective, transparente și nediscriminatorii. Autoritățile de reglementare iau măsurile necesare pentru ca utilizatorii care recurg la înmagazinarea hidrogenului să poată negocia accesul la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului și pentru a se asigura că părțile sunt obligate să negocieze cu bună-credință accesul la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului.

(3) Statele membre pot prevedea ca drepturile de capacitate alocate înainte de 5 august 2026 în cadrul unui sistem de acces negociat al terților în temeiul alineatului (2) să fie respectate până la data expirării lor și ca acestea să nu fie afectate de punerea în aplicare a unui sistem de acces reglementat al terților în temeiul alineatului (1).

Secțiunea 3

Refuzul accesului și al racordării

Articolul 38

Refuzul accesului și al racordării

(1) Operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție și operatorii de rețele de hidrogen pot refuza accesul sau racordarea la sistemul de gaze naturale sau la sistemul de hidrogen în temeiul lipsei de capacitate sau a absenței racordării.

(2) Fără a aduce atingere obiectivelor de decarbonizare de la nivelul Uniunii și de la nivel național și cerințelor existente de a reduce consumul de gaze fosile sau de a trece la surse alternative, statele membre iau măsurile adecvate pentru a se asigura că operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție sau operatorii de rețele de hidrogen care refuză accesul sau racordarea la sistemul de gaze naturale sau la sistemul de hidrogen în temeiul lipsei de capacitate sau al absenței racordării necesare, efectuează toate îmbunătățirile necesare, în măsura în care sunt justificate din punct de vedere economic sau dacă un potențial client este dispus să suporte costul acestor îmbunătățiri.

(3) Accesul la sistemul de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon poate fi refuzat numai în temeiul articolului 20 și al articolului 36 din Regulamentul (UE) 2024/1789.

(4) Prin derogare de la alineatele (1), (2) și (3) de la prezentul articol, un stat membru se asigură că operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție au dreptul să refuze utilizatorilor rețelei de gaze naturale accesul sau racordarea sau să procedeze la debranșarea acestora, în special pentru a asigura conformitatea cu punerea în aplicare a obiectivului neutralității climatice prevăzut la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119, dacă sunt respectate condițiile următoare:

- (a) planul de dezvoltare a rețelei elaborat în temeiul articolului 55 prevede dezafectarea sistemului de transport sau a unor părți relevante ale acestuia;
- (b) autoritatea națională competentă a aprobat planul de dezafectare a rețelei în temeiul articolului 57 alineatul (3);
- (c) operatorul de rețea de distribuție relevant, scutit de obligația de a prezenta un plan de dezafectare a rețelei în temeiul articolului 57 alineatul (5), a informat autoritatea națională competentă cu privire la dezafectarea rețelei de distribuție sau a unor părți relevante ale acesteia.

(5) Statele membre care permit să se refuze utilizatorilor rețelei de gaze naturale accesul sau racordarea sau să se procedeze la debranșarea acestora în temeiul alineatului (4) din prezentul articol adoptă un cadru de reglementare pentru refuzul accesului sau al racordării ori pentru debranșare care să se bazeze pe criterii obiective, transparente și nediscriminatorii, stabilite de autoritatea de reglementare ținând seama de interesele afectate, de cerințele existente de a reduce consumul de gaze fosile sau de a trece la surse alternative și de planurile locale relevante privind încălzirea și răcirea elaborate în temeiul articolului 25 alineatul (6) din Directiva (UE) 2023/1791. Statele membre iau măsuri adecvate pentru a proteja utilizatorii rețelei în conformitate cu articolul 13 din prezenta directivă atunci când permit debranșarea.

(6) Orice refuz al accesului sau al racordării și orice debranșare efectuate în temeiul prezentului articol trebuie justificate în mod corespunzător.

CAPITOLUL V

NORME APLICABILE OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM, DE SISTEME DE ÎNMAGAZINARE ȘI DE SISTEME GNL PENTRU GAZELE NATURALE

Articolul 39

Atribuțiile operatorilor de transport și de sistem, de sisteme de înmagazinare sau de sisteme GNL pentru gazele naturale

- (1) Fiecare operator de transport și de sistem, de sistem de înmagazinare sau de sistem GNL pentru gazele naturale:
- (a) exploatează, întreține, dezvoltă sau dezafectează, în condiții economice, instalații de transport, de înmagazinare sau GNL sigure, fiabile și eficiente, în vederea asigurării unei piețe deschise, acordând atenția cuvenită protecției mediului și climei și obligațiilor stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1787, și garantează mijloace adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor sale privind serviciul public;
 - (b) nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe;
 - (c) furnizează celorlalți operatori de transport și de sistem, de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale, de sisteme GNL sau de distribuție, oricine ar fi aceștia, suficiente informații pentru a se asigura că transportul și înmagazinarea de gaze naturale pot fi realizate în condiții compatibile cu exploatarea eficientă și sigură a sistemului interconectat;
 - (d) furnizează utilizatorilor sistemului informațiile de care au nevoie pentru un acces eficient la sistem.
- (2) Fiecare operator de transport și de sistem construiește o capacitate transfrontalieră suficientă pentru integrarea infrastructurii de transport europene, răspunzând tuturor solicitărilor rezonabile din punct de vedere economic și fezabile din punct de vedere tehnic referitoare la capacitate și luând în considerare securitatea aprovizionării cu gaze.
- (3) Operatorii de transport și de sistem cooperează cu operatorii de distribuție pentru a asigura participarea efectivă a participanților la piață racordați la rețea la piețele cu amănuntul, la piețele angro și la piețele de echilibrare.
- (4) Operatorii de transport și de sistem asigură gestionarea eficientă a calității gazelor în instalațiile lor, în conformitate cu standardele de calitate a gazelor aplicabile.
- (5) Regulile adoptate de operatorii de transport și de sistem pentru echilibrarea sistemului de transport al gazelor sunt obiective, transparente și nediscriminatorii, inclusiv regulile de încadrare tarifară a utilizatorilor sistemului în cazul inducerii de dezechilibre în rețea. Clauzele și condițiile, inclusiv regulile și tarifele, aplicabile prestării acestor servicii de către operatorii de transport și de sistem se stabilesc în mod nediscriminatoriu și ținând seama de costuri, în conformitate cu o metodologie compatibilă cu articolul 78 alineatul (7), și sunt publicate.
- (6) Statele membre sau, în cazul în care statele membre au decis astfel, autoritățile de reglementare pot cere operatorilor de transport și de sistem să respecte cerințele minime pentru întreținerea și dezvoltarea sistemului de transport, inclusiv capacitatea de interconexiune.
- (7) Statele membre pot prevedea atribuirea uneia sau mai multor atribuții dintre cele enumerate la alineatul (1) de la prezentul articol altui operator de transport și de sistem decât celui care deține sistemul de transport și căruia i s-ar aplica în mod normal atribuțiile în cauză. Operatorul de transport și de sistem căruia îi sunt atribuite responsabilitățile este certificat conform modelului de separare a proprietății, modelului de operator de sistem independent sau modelului de operator de transport independent și îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 60, dar nu are obligația de a deține sistemul de transport de care este responsabil.
- (8) Un operator de transport și de sistem care deține sistemul de transport îndeplinește cerințele prevăzute la capitolul IX și este certificat în conformitate cu articolul 71. Acest lucru nu aduce atingere posibilității ca operatorii de transport și de sistem care sunt certificați conform modelului de separare a proprietății, modelului operatorului de sistem independent sau modelului operatorului de transport independent să delege, din proprie inițiativă și sub supravegherea lor, anumite responsabilități altor operatori de transport și de sistem care sunt certificați în conformitate cu modelul de separare a proprietății, cu modelul operatorului de sistem independent sau cu modelul operatorului de transport independent, în cazul în care delegarea de sarcini nu pune în pericol drepturile efective și independente de luare a deciziilor ale operatorului de transport și de sistem care face delegarea.
- (9) Operatorii de sisteme GNL, de transport și de sistem și de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale cooperează, în cadrul unui stat membru și la nivel regional, pentru a asigura utilizarea cât mai eficientă a capacităților instalațiilor și a sinergiilor dintre aceste instalații, ținând seama de integritatea și de funcționarea sistemelor și evitând crearea de constrângeri în exploatarea instalațiilor GNL și de înmagazinare a gazelor naturale.

(10) Operatorii de transport și de sistem procură energia pe care o utilizează pentru realizarea activităților lor în conformitate cu proceduri transparente, nediscriminatorii și bazate pe reguli de piață.

Articolul 40

Obligația de confidențialitate a operatorilor de transport și de sistem și a proprietarilor de sisteme de transport

(1) Fără a aduce atingere articolului 74 sau oricărei alte obligații legale în materie de divulgare de informații, fiecare operator de transport și de sistem, de sistem de înmagazinare sau de sistem GNL pentru gaze naturale și fiecare proprietar de sistem de transport păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obținut în cursul desfășurării activităților sale și împiedică divulgarea în mod discriminatoriu de informații referitoare la propriile activități care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial. În cazul în care operatorul de transport și de sistem, de sistem de înmagazinare sau de sistem GNL pentru gaze naturale sau proprietarul sistemului de transport face parte dintr-o întreprindere integrată vertical, nu divulgă, în special, nicio informație sensibilă din punct de vedere comercial către celelalte părți ale întreprinderii integrate pe verticală, altele decât operatorii de transport și de sistem, operatorii de distribuție sau operatorii de rețele de hidrogen, decât în cazul în care acest lucru se impune în vederea încheierii unei tranzacții comerciale. În scopul garantării respectării depline a normelor privind separarea informațiilor, statele membre se asigură că proprietarul sistemului de transport, inclusiv, în cazul unui operator de sistem combinat, operatorul de distribuție, și celelalte părți din întreprindere care nu sunt operatori de transport și de sistem sau de distribuție ori operatori de rețea de hidrogen nu utilizează servicii comune, de exemplu, servicii juridice comune, cu excepția serviciilor pur administrative sau a celor informatice.

(2) În contextul vânzărilor sau al achizițiilor de gaze naturale de către întreprinderi conexe, operatorii de transport și de sistem, de sisteme de înmagazinare sau de sisteme GNL pentru gaze naturale nu utilizează în mod abuziv informațiile sensibile din punct de vedere comercial obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.

(3) Informațiile necesare asigurării unei concurențe efective și funcționării eficiente a pieței se pun la dispoziția publicului. Această obligație nu aduce atingere protecției informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 41

Competențe decizionale privind racordarea la sistemul de transport a instalațiilor de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon

(1) Operatorii de transport și de sistem stabilesc și publică proceduri transparente și eficiente pentru racordarea nediscriminatorie a instalațiilor de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon, în conformitate cu capacitățile identificate în planul de dezvoltare a rețelei pe zece ani menționat la articolul 55. Procedurile respective sunt supuse aprobării autorităților de reglementare. Statele membre pot acorda instalațiilor de producere a biometanului prioritate la racordare.

(2) Operatorii de transport și de sistem nu au dreptul să refuze cererile de racordare rezonabile din punct de vedere economic și fezabile din punct de vedere tehnic care au ca obiect o instalație nouă sau existentă, dar încă neracordată, de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon, exceptând în condițiile prevăzute la articolul 38.

(3) În scopul punerii rapide în funcțiune a racordării la rețea a producției de biometan, statele membre depun eforturi pentru a se asigura că operatorul de transport și de sistem se încadrează în termene rezonabile pentru a evalua cererile de injectare de biometan, pentru a face o ofertă și pentru a pune în funcțiune racordarea, sub monitorizarea autorităților de reglementare în conformitate cu articolul 78 alineatul (1) litera (t).

Articolul 42

Competențe decizionale privind racordarea la sistemul de transport și la rețeaua de transport de hidrogen

(1) Operatorii de transport și de sistem și operatorii de rețele de transport de hidrogen stabilesc și publică proceduri și tarife transparente și eficiente pentru racordarea nediscriminatorie a instalațiilor de înmagazinare a gazelor naturale și a hidrogenului, a instalațiilor de GNL, a terminalelor de hidrogen și a clienților industriali la sistemul de transport și la rețeaua de transport de hidrogen. Procedurile respective sunt supuse aprobării autorității de reglementare.

(2) Operatorii de transport și de sistem și operatorii de rețele de transport de hidrogen nu au dreptul să refuze racordarea unei noi instalații de înmagazinare a gazelor naturale sau a hidrogenului, a unei instalații de GNL, a unui terminal de hidrogen sau a unui client industrial prin invocarea unor viitoare limitări posibile ale capacităților de rețea disponibile sau a costurilor suplimentare ocazionate de creșterea necesară a capacității. Operatorul de transport și de sistem și operatorul de rețea de transport de hidrogen asigură o capacitate de intrare și de ieșire suficiente pentru noul racord.

CAPITOLUL VI

EXPLOATAREA SISTEMELOR DE DISTRIBUȚIE DE GAZE NATURALE ȘI DE HIDROGEN

Articolul 43

Desemnarea operatorilor de distribuție și a operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care dețin în proprietate sau răspund de sisteme de distribuție sau de rețele de distribuție de hidrogen să desemneze, în urma unei proceduri transparente, pentru o perioadă ce urmează să fie stabilită de statele membre, luând în considerare eficiența economică și energetică și echilibrul economic, unul sau mai mulți operatori de distribuție sau operatori de rețele de distribuție de hidrogen și iau măsuri pentru ca operatorii respectivi să acționeze în conformitate cu dispozițiile articolelor 44, 46, 47 și 50.

Articolul 44

Atribuțiile operatorilor de distribuție

(1) Fiecare operator de distribuție este responsabil de asigurarea pe termen lung a capacității sistemului de a satisface cereri rezonabile de distribuție a gazelor naturale în conformitate cu articolele 55 și 57 din prezenta directivă, inclusiv de injectare de biometan, precum și de exploatarea, întreținerea, dezvoltarea sau dezafectarea în condiții eficiente din punct de vedere economic, a unui sistem sigur, fiabil și eficient în zona pe care o acoperă, acordând atenția cuvenită protecției mediului, obligațiilor stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1787 și eficienței energetice.

(2) Atunci când autoritățile de reglementare decid astfel, operatorii de distribuție pot fi responsabili de asigurarea gestionării eficiente a calității gazelor în sistemele lor, în conformitate cu standardele de calitate a gazelor aplicabile, în cazul în care acest lucru este necesar pentru gestionarea sistemului ca urmare a injectării de gaze din surse regenerabile și de gaze cu emisii scăzute de carbon.

(3) Indiferent de situație, operatorul de distribuție nu face discriminări între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului, în special în favoarea întreprinderilor sale conexe.

(4) Fiecare operator de distribuție furnizează celorlalți operatori de distribuție, de transport și de sistem, de sisteme GNL sau de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale suficiente informații pentru a se asigura că transportul și înmagazinarea de gaze naturale se realizează în condiții compatibile cu exploatarea eficientă și sigură a sistemului interconectat.

(5) Operatorul de distribuție furnizează utilizatorilor sistemului informațiile necesare pentru accesul eficient la sistem, inclusiv pentru utilizarea acestuia.

(6) Atunci când un operator de distribuție răspunde de echilibrarea sistemului de distribuție, regulile adoptate de el în acest scop sunt obiective, transparente și nediscriminatorii, inclusiv regulile de încadrare tarifară a utilizatorilor sistemului în cazul inducerii de dezechilibre în rețea. Clauzele și condițiile, inclusiv regulile și tarifele, aplicabile prestării acestor servicii de către operatorii de distribuție se stabilesc în mod nediscriminatoriu și ținând seama de costuri, în conformitate cu o metodologie compatibilă cu articolul 78 alineatul (7), și sunt publicate.

(7) Operatorii de distribuție cooperează cu operatorii de transport și de sistem pentru a asigura participarea efectivă a participanților la piață racordați la infrastructura lor la piețele cu amănuntul, la piețele angro și la piețele de echilibrare în sistemul de intrare-ieșire căruia îi aparține sau la care este conectat sistemul de distribuție.

(8) Operatorii de distribuție nu au dreptul să refuze cererile de racordare rezonabile din punct de vedere economic și fezabile din punct de vedere tehnic care au ca obiect o instalație nouă sau existentă, dar încă neracordată, de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon, exceptând în condițiile prevăzute la articolul 38.

Articolul 45

Competențe decizionale privind racordarea la sistemul de distribuție a instalațiilor de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon

Autoritățile de reglementare impun operatorului de distribuție să publice proceduri transparente și eficiente pentru racordarea nediscriminatorie a instalațiilor de producție pentru gazele din surse regenerabile și pentru gazele cu emisii scăzute de carbon. Procedurile respective sunt supuse aprobării autorităților de reglementare. Statele membre pot acorda instalațiilor de producere a biometanului prioritate la racordare.

În scopul punerii rapide în funcțiune a racordării la rețea a producției de biometan, statele membre depun eforturi pentru a se asigura că operatorul de distribuție se încadrează în termene rezonabile pentru a evalua cererile de injectare de biometan, pentru a face o ofertă și pentru a pune în funcțiune racordarea, sub monitorizarea autorităților de reglementare în conformitate cu articolul 78 alineatul (1) litera (t).

Articolul 46

Separarea operatorilor de distribuție și a operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen

(1) În cazul în care face parte dintr-o întreprindere integrată vertical, operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen este independent, cel puțin în ceea ce privește forma sa juridică, organizarea și procesul decizional, față de alte activități care nu au legătură cu distribuția sau cu distribuția de hidrogen. Aceste reguli nu creează obligația separării proprietății activelor sistemului de distribuție sau rețelei de distribuție de hidrogen, de întreprinderea integrată vertical. Statele membre pot stabili că operatorii de rețele de distribuție de hidrogen au dreptul să închirieze sau să obțină printr-un contract de leasing active ale rețelei de hidrogen de la alți proprietari de sisteme de distribuție, operatori de distribuție sau operatori de rețele de distribuție de hidrogen din cadrul aceleiași întreprinderi. Această formă de închiriere sau leasing nu conduce la subvenții încrucișate între diferiți operatori.

(2) Pe lângă cerințele prevăzute la alineatul (1), în cazul în care operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen face parte dintr-o întreprindere integrată vertical, acesta este independent, în ceea ce privește organizarea și procesul decizional, de celelalte activități care nu au legătură cu distribuția sau cu distribuția de hidrogen. Pentru a asigura această independență, se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele cu funcții de conducere din cadrul operatorului de distribuție sau al operatorului de rețea de distribuție de hidrogen nu fac parte din structurile întreprinderii integrate din sectorul gazelor naturale sau ale întreprinderii integrate vertical care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea cotidiană a activităților de producție, transport și furnizare a gazelor naturale și hidrogenului;
- (b) se iau măsuri adecvate pentru a se asigura că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere din cadrul operatorului de distribuție sau al operatorului de rețea de distribuție de hidrogen sunt luate în considerare într-un mod care să le permită acestora să acționeze independent;
- (c) operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen dispune de competențe efective de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale sau de întreprinderea integrată vertical, cu privire la elementele de active necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei; pentru a îndeplini aceste atribuții, operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen are la dispoziție resursele necesare, inclusiv resursele umane, tehnice, financiare și fizice; aceasta nu împiedică existența unor mecanisme de coordonare adecvate care să garanteze că sunt protejate drepturile societății-mamă de supraveghere economică și de supraveghere a gestiunii în ceea ce privește randamentul activelor unei filiale, reglementate indirect în conformitate cu articolul 78 alineatul (7); în special, această prevedere permite societății-mamă să aprobe planul financiar anual sau orice instrument echivalent al operatorului de distribuție sau al operatorului de rețea de distribuție de hidrogen și să stabilească limitele generale ale nivelului de îndatorare a filialei sale; în schimb, această dispoziție nu permite societății-mamă să dea instrucțiuni cu privire la operațiunile curente, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea conductelor de distribuție, care nu depășesc condițiile stabilite în planul financiar aprobat sau în oricare alt instrument echivalent;
- (d) operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen stabilește un program de conformitate, care conține măsurile luate pentru a garanta excluderea practicilor discriminatorii, și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program de conformitate; programul de conformitate prevede obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea acestui obiectiv; persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate, sau coordonatorul funcției de conformitate al operatorului de distribuție sau al operatorului rețelei de distribuție de hidrogen, prezintă autorității de reglementare un raport anual cu privire la măsurile adoptate, care se publică; coordonatorul funcției de conformitate al operatorului de distribuție sau al operatorului rețelei de distribuție de hidrogen este complet independent și are acces la toate informațiile operatorului de distribuție sau ale operatorului rețelei de distribuție de hidrogen și ale oricărei întreprinderi afiliate, care sunt necesare în vederea îndeplinirii sarcinii coordonatorului funcției de conformitate.

(3) În cazul în care operatorul de distribuție sau operatorul de rețea de distribuție de hidrogen face parte dintr-o întreprindere integrată vertical, statele membre se asigură că activitățile respectivului operator de distribuție sau operator de rețea de distribuție de hidrogen sunt monitorizate de către autoritățile de reglementare sau de alte organisme competente, astfel încât acesta să nu poată profita de pe urma integrării sale verticale pentru a denatura concurența. În special, operatorii de distribuție sau operatorii de rețele de distribuție de hidrogen integrați vertical nu trebuie, în activitățile lor de comunicare și de publicitate, să creeze confuzie cu privire la identitatea separată a sucursalei furnizoare din cadrul întreprinderii integrate vertical.

(4) Statele membre pot decide să nu aplice alineatele (1), (2) și (3) operatorilor de distribuție care fac parte dintr-o întreprindere integrată din sectorul gazelor naturale care deservește mai puțin de 100 000 de clienți racordați. În cazul în care un operator de distribuție beneficiază de o derogare în conformitate cu prezentul alineat la 4 august 2024, statele membre pot decide să nu aplice alineatele (1), (2) și (3) unui operator de rețea de distribuție de hidrogen din cadrul aceleiași întreprinderi, cu condiția ca numărul combinat de clienți racordați ai operatorului de distribuție și ai operatorului de rețea de distribuție de hidrogen să rămână mai mic de 100 000.

Articolul 47

Obligația de confidențialitate a operatorilor de distribuție

(1) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolului 74 sau oricărei altei obligații legale în materie de divulgare de informații, fiecare operator de distribuție păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obținut în cursul desfășurării activităților sale și împiedică divulgarea în mod discriminatoriu de informații referitoare la propriile sale activități care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial.

(2) În contextul vânzărilor sau al achizițiilor de gaze naturale de către întreprinderi conexe, operatorii de distribuție nu utilizează în mod abuziv informațiile sensibile din punct de vedere comercial obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.

Articolul 48

Sisteme de distribuție închise pentru gazele naturale

(1) Statele membre pot decide ca autoritățile de reglementare sau alte autorități competente să clasifice drept sistem de distribuție închis un sistem care distribuie gaze naturale într-o zonă industrială, comercială sau de servicii comune, limitată din punct de vedere geografic și care, fără a aduce atingere alineatului (4), nu alimentează clienți casnici, cu condiția ca:

- (a) din motive tehnice sau de securitate specifice, operațiile sau procesul de producție al utilizatorilor sistemului respectiv să fie integrate; sau
- (b) sistemul respectiv să distribuie gaze naturale în principal proprietarului sau operatorului sistemului sau întreprinderilor lor conexe.

(2) Statele membre pot prevedea ca autoritățile de reglementare să acorde o derogare operatorului unui sistem de distribuție închis pentru gazele naturale în ceea ce privește obligația prevăzută la articolul 31 alineatul (1) ca tarifele sau metodologiile care stau la baza calculării acestora să fie aprobate înainte de intrarea lor în vigoare în conformitate cu articolul 78.

(3) În cazul în care se acordă o derogare în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol, tarifele aplicabile sau metodologiile care stau la baza calculării acestora sunt revizuite și aprobate în conformitate cu articolul 78, la cererea unui utilizator al sistemului de distribuție închis pentru gaze naturale.

(4) Utilizarea accesorie de către un număr mic de clienți casnici în care există o relație de muncă sau o relație similară cu proprietarul sistemului de distribuție și care sunt situate în zona deservită de un sistem de distribuție închis nu împiedică acordarea unei derogări în temeiul alineatului (2).

(5) În sensul prezentei directive, sistemele de distribuție închise sunt considerate sisteme de distribuție.

Articolul 49

Operatorul de sistem combinat

(1) Articolul 46 alineatul (1) nu aduce atingere funcționării unui operator combinat de transport, de înmagazinare a gazelor naturale sau de instalații GNL, ori de distribuție, cu condiția ca acest operator să respecte dispozițiile relevante de la capitolul IX.

(2) Articolul 46 alineatul (1) nu aduce atingere funcționării unui operator de sistem combinat de rețele de transport de hidrogen, de terminale de hidrogen, de instalații de înmagazinare a hidrogenului sau de rețele de distribuție de hidrogen, cu condiția ca operatorul să respecte articolele 68 și 69.

(3) Alineatele (1) și (2) de la prezentul articol nu aduc atingere exploatării unor sisteme combinate de gaze naturale și de hidrogen de către același operator, sub rezerva cerințelor de la articolul 69.

CAPITOLUL VII

NORME APLICABILE REȚELELOR DE HIDROGEN

Articolul 50

Atribuțiile operatorilor de rețele de hidrogen, operatorilor de înmagazinare și operatorilor de terminale

- (1) Fiecare operator de rețea de hidrogen, operator de înmagazinare sau operator de terminal este responsabil de:
- (a) operarea, întreținerea și dezvoltarea, inclusiv reconfigurarea, în condiții economice, a unei infrastructuri sigure și fiabile pentru vehicularea sau înmagazinarea hidrogenului, acordând atenția cuvenită mediului, în strânsă cooperare cu operatorii de rețele de hidrogen racordați și învecinați, în scopul optimizării coamplasării producției și utilizării de hidrogen și pe baza planului de dezvoltare a rețelei pe zece ani menționat la articolul 55;
 - (b) asigurarea capacității pe termen lung a sistemului de hidrogen de a satisface cererile rezonabile identificate de vehiculare și înmagazinare a hidrogenului, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei pe zece ani menționat la articolul 55;
 - (c) asigurarea unor mijloace adecvate pentru îndeplinirea obligațiilor lor;
 - (d) furnizarea, către operatorii altor rețele sau sisteme cu care este interconectat sistemul lor, a unor informații suficiente, inclusiv cu privire la calitatea hidrogenului, pentru a asigura exploatarea sigură și eficientă, dezvoltarea coordonată și interoperabilitatea sistemului interconectat;
 - (e) nediscriminarea între utilizatorii sistemului de hidrogen sau categoriile de utilizatori ai infrastructurii, în special în favoarea întreprinderilor lor conexe;
 - (f) furnizarea, către utilizatorii sistemului de hidrogen, a informațiilor de care au nevoie pentru un acces eficient la infrastructură;
 - (g) luarea tuturor măsurilor rezonabile disponibile pentru a preveni și a reduce la minimum emisiile de hidrogen în cadrul operațiunilor lor și efectuarea, la intervale regulate, a unui studiu de detectare și remediere a scurgerilor de hidrogen pentru toate componentele relevante aflate în responsabilitatea operatorului;
 - (h) transmiterea către autoritățile competente a unui raport cu privire la detectarea scurgerilor de hidrogen și, dacă este necesar, a unui program de remediere sau înlocuire, făcând publice anual informații statistice privind detectarea scurgerilor de hidrogen și remedierea lor.
- (2) Operatorii de rețele de transport de hidrogen urmăresc să asigure o capacitate transfrontalieră suficientă pentru integrarea infrastructurii de transport europene, răspunzând tuturor solicitărilor rezonabile din punct de vedere economic și fezabile din punct de vedere tehnic identificate în planul de dezvoltare a rețelei pe zece ani menționat la articolul 55 din prezenta directivă și în planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei de hidrogen pe zece ani menționat la articolul 60 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și luând în considerare securitatea aprovizionării cu hidrogen. După certificarea lor în temeiul articolului 71 din prezenta directivă și al articolului 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789, autoritățile competente ale statelor membre pot decide să încredințeze unuia sau unui număr limitat de operatori de rețele de transport de hidrogen responsabilitatea de a asigura capacitatea transfrontalieră.
- (3) Atunci când acest lucru este util pentru gestionarea sistemului și pentru utilizatorii finali, autoritatea de reglementare încredințează operatorilor de rețele de hidrogen responsabilitatea de a asigura o gestionare eficientă a calității hidrogenului și de a garanta o calitate stabilă a hidrogenului în rețelele lor, în conformitate cu standardele de calitate a hidrogenului aplicabile.
- (4) Operatorii de rețele de hidrogen sunt responsabili de echilibrarea rețelelor lor de la 1 ianuarie 2033 sau de la o dată anterioară, în cazul în care autoritatea de reglementare prevede acest lucru. Regulile adoptate de operatorii de rețele de hidrogen pentru echilibrarea rețelei de hidrogen sunt obiective, transparente și nediscriminatorii, inclusiv regulile de încadrare tarifară a utilizatorilor rețelei lor în cazul inducerii de dezechilibre în rețea.

Articolul 51

Rețelele de hidrogen existente

- (1) Statele membre pot prevedea ca autoritățile de reglementare să acorde o derogare de la cerințele prevăzute la unul sau mai multe dintre articolele 35, 46, 68, 69, 70 și 71 din prezenta directivă și la articolele 7 și 65 din Regulamentul (UE) 2024/1789 rețelilor de hidrogen care aparțineau unei întreprinderi integrate vertical la 4 august 2024.
- (2) Orice derogare acordată în temeiul alineatului (1) expiră în cazul în care:
- (a) autoritatea de reglementare, la cererea întreprinderii integrate vertical, decide să pună capăt derogării;
 - (b) rețeaua de hidrogen care beneficiază de derogare este racordată la o altă rețea de hidrogen;
 - (c) rețeaua de hidrogen care beneficiază de derogare sau capacitatea acesteia este extinsă cu mai mult de 5 % din punct de vedere al lungimii sau al capacității față de situația existentă la 4 august 2024; sau
 - (d) autoritatea de reglementare concluzionează printr-o decizie că aplicarea în continuare a derogării ar risca să împiedice concurența sau să afecteze în mod negativ implementarea eficace a infrastructurii de hidrogen sau dezvoltarea și funcționarea pieței hidrogenului în statul membru sau în Uniune.
- (3) O dată la fiecare șapte ani de la data acordării unei derogări în temeiul alineatului (1), autoritatea de reglementare publică o evaluare a impactului derogării asupra concurenței, asupra infrastructurii pentru hidrogen și asupra dezvoltării și funcționării pieței hidrogenului în Uniune sau în statul membru.
- (4) Autoritățile de reglementare pot solicita operatorilor rețelilor de hidrogen existente să le furnizeze toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor lor.

Articolul 52

Rețele de hidrogen limitate din punct de vedere geografic

- (1) Statele membre pot prevedea ca autoritățile de reglementare să acorde o derogare de la articolele 68 și 71 sau de la articolul 46 pentru rețelele de hidrogen care vehiculează hidrogen într-o zonă industrială sau comercială limitată din punct de vedere geografic. Pe durata derogării, o astfel de rețea îndeplinește toate condițiile următoare:
- (a) nu include conducte de interconectare pentru hidrogen;
 - (b) nu are racordări directe la instalații de înmagazinare a hidrogenului sau la terminale de hidrogen, cu excepția cazului în care instalațiile de înmagazinare sau terminalele respective sunt, de asemenea, racordate la o rețea de hidrogen care nu beneficiază de o derogare acordată în temeiul prezentului articol sau al articolului 51;
 - (c) scopul său principal este acela de a furniza hidrogen clienților racordați direct la această rețea; și
 - (d) nu este racordată la nicio altă rețea de hidrogen, cu excepția rețelilor care beneficiază, la rândul lor, de o derogare acordată în temeiul prezentului articol și care sunt exploatate de același operator de rețea de hidrogen.
- (2) Autoritatea de reglementare adoptă o decizie de retragere a derogării acordate în temeiul alineatului (1) în cazul în care concluzionează că aplicarea în continuare a derogării ar risca să împiedice concurența sau să afecteze în mod negativ implementarea eficace a infrastructurii de hidrogen sau dezvoltarea și funcționarea pieței hidrogenului în Uniune sau în statul membru sau în cazul în care nu mai este îndeplinită oricare dintre condițiile enumerate la alineatul (1).

O dată la fiecare șapte ani de la data acordării unei derogări în temeiul alineatului (1), autoritatea de reglementare publică o evaluare a impactului derogării asupra concurenței, asupra infrastructurii pentru hidrogen și asupra dezvoltării și funcționării pieței hidrogenului în Uniune sau în statul membru.

Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că cererile de acces ale producătorilor de hidrogen, precum și cererile de racordare ale clienților industriali sunt notificate autorității de reglementare, sunt făcute publice și sunt tratate în conformitate cu articolul 42. Punerea la dispoziția publicului a cererilor de acces asigură păstrarea confidențialității informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 53

Conducte de interconectare cu țări terțe pentru hidrogen

(1) Uniunea încheie, pentru fiecare conductă de interconectare pentru hidrogen dintre statele membre și țări terțe, înainte ca aceasta să fie exploatată, un acord internațional în conformitate cu articolul 218 din TFUE cu țările terțe conectate vizate, stabilind normele de exploatare a conductei de interconectare pentru hidrogen în cauză, dacă acest lucru este necesar pentru a asigura corelarea și consecvența cu normele aplicabile rețelelor de hidrogen prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2024/1789. Un acord internațional nu este considerat necesar în cazul în care statul membru conectat sau care intenționează să fie conectat printr-o conductă de interconectare pentru hidrogen negociază și încheie un acord interguvernamental cu țările terțe conectate în cauză în conformitate cu articolul 89 din prezenta directivă, stabilind normele de funcționare pentru conducta de interconectare pentru hidrogen în cauză pentru a asigura corelarea și consecvența cu normele aplicabile rețelelor de hidrogen prevăzute în prezenta directivă și în Regulamentul (UE) 2024/1789.

(2) Alineatul (1) de la prezentul articol nu aduce atingere articolului 85 și repartizării competențelor între Uniune și statele membre.

(3) De asemenea, alineatul (1) nu aduce atingere posibilității ca Uniunea și statele membre, în temeiul competențelor lor respective și în conformitate cu procedurile aplicabile, să inițieze dialoguri cu țări terțe conectate, inclusiv pentru a stabili o cooperare în chestiuni relevante pentru producția de hidrogen, cum ar fi aspectele sociale și de mediu.

Articolul 54

Obligația de confidențialitate a operatorilor de rețele de hidrogen, a operatorilor de instalații de înmagazinare a hidrogenului și a operatorilor de terminale de hidrogen

(1) Fără a aduce atingere obligațiilor legale în materie de divulgare de informații, fiecare operator de rețea de hidrogen, fiecare operator de instalație de înmagazinare a hidrogenului sau de terminal de hidrogen și fiecare proprietar de rețea de hidrogen păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial pe care le-a obținut în cursul desfășurării activităților sale și împiedică divulgarea în mod discriminatoriu de informații referitoare la propriile activități care pot fi avantajoase din punct de vedere comercial. În special, în cazul în care operatorul unei rețele de hidrogen, al unei instalații de înmagazinare a hidrogenului sau al unui terminal de hidrogen ori proprietarul unei rețele de hidrogen face parte dintr-o întreprindere integrată vertical, acesta nu divulgă nicio informație sensibilă din punct de vedere comercial celorlalte părți ale întreprinderii integrate vertical, cu excepția operatorilor de transport și de sistem sau de distribuție ori operatorilor de rețele de hidrogen, excluzând cazul în care acest lucru este necesar pentru efectuarea unei tranzacții comerciale.

(2) Operatorul unei rețele de hidrogen, al unei instalații de înmagazinare a hidrogenului sau al unui terminal de hidrogen nu utilizează în mod abuziv, în contextul vânzărilor sau al achizițiilor de hidrogen de către întreprinderi conexe, informațiile sensibile din punct de vedere comercial obținute de la terți în contextul asigurării sau negocierii accesului la sistem.

(3) Informațiile necesare asigurării unei concurențe efective și funcționării eficiente a pieței se pun la dispoziția publicului. Această obligație nu aduce atingere protecției informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

CAPITOLUL VIII

PLANIFICAREA INTEGRATĂ A REȚELOR

Articolul 55

Dezvoltarea rețelelor pentru gaze naturale și hidrogen și competența de a lua decizii privind investițiile

(1) Cel puțin o dată la doi ani, toți operatorii de transport și de sistem și toți operatorii de rețele de transport de hidrogen prezintă autorității de reglementare relevante un plan de dezvoltare a rețelei pe zece ani bazat pe oferta și cererea actuală și pe previziunile de ofertă și de cerere, după consultarea prealabilă a părților interesate relevante, în conformitate cu alineatul (2) litera (f). Fiecare stat membru dispune de un plan unic de dezvoltare a rețelei pentru gazele naturale și de un plan unic de dezvoltare a rețelei pentru hidrogen, sau de un plan unic comun pentru gazele naturale și hidrogen.

Statele membre care optează pentru un plan unic comun se asigură că un astfel de plan este suficient de transparent pentru a permite autorității de reglementare să identifice în mod clar nevoile specifice ale sectorului gazelor naturale și nevoile specifice ale sectorului hidrogenului vizate în plan. Se face o modelare separată pentru fiecare dintre purtătorii de energie respectivi, în care se prezintă, în capitole separate, hărți de rețea pentru gazele naturale și hărți de rețea pentru hidrogen.

Statele membre în care se elaborează planuri separate pentru gaze naturale și hidrogen se asigură că operatorii de transport și de sistem și operatorii de rețele de transport de hidrogen cooperează îndeaproape atunci când este necesar să se ia decizii pentru a asigura eficiența sistemului, astfel cum este definită la articolul 2 punctul 4 din Directiva (UE) 2023/1791, pentru toți purtătorii de energie, de exemplu în ceea ce privește reconfigurarea.

Operatorii de rețele de transport de hidrogen cooperează îndeaproape cu operatorii de transport și de sistem de energie electrică și cu operatorii de distribuție de energie electrică, după caz, pentru a coordona exigențele comune în materie de infrastructură, cum ar fi amplasarea electrolizoarelor și a infrastructurii de transport relevante, și țin seama în cea mai mare măsură posibil de opiniile lor.

Statele membre depun eforturi pentru a asigura coordonarea etapelor de planificare a planurilor de dezvoltare a rețelei pe zece ani pentru gaze naturale, hidrogen și, respectiv, energie electrică.

Operatorii de infrastructură, inclusiv operatorii de terminale GNL, operatorii de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale, operatorii de distribuție, operatorii de rețele de distribuție de hidrogen, operatorii de terminale pentru hidrogen, operatorii de înmagazinare a hidrogenului, operatorii de infrastructură de încălzire centralizată și operatorii de energie electrică au obligația de a furniza operatorilor de transport și de sistem și operatorilor de rețele de transport de hidrogen toate informațiile relevante din planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani și de a face schimb de astfel de informații cu aceștia. Planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani pentru gaze naturale conține măsuri eficiente pentru a garanta caracterul adecvat al sistemului de gaze naturale și securitatea aprovizionării, în special respectarea standardelor în materie de infrastructură prevăzute de Regulamentul (UE) 2017/1938. Planurile de dezvoltare a rețelei pe 10 ani se publică și sunt accesibile pe un site web, împreună cu rezultatele consultării părților interesate. Site-ul web respectiv este actualizat periodic pentru a se garanta că părțile interesate relevante sunt informate cu privire la calendarul consultării, modalitatea de desfășurare și tematica acesteia.

(2) În special, planurile de dezvoltare a rețelei pe 19 ani menționate la alineatul (1):

- (a) conțin informații cuprinzătoare și detaliate privind principalele infrastructuri care trebuie construite sau modernizate în următorii 10 ani, ținând seama de orice consolidări de infrastructură necesare pentru racordarea instalațiilor pentru gaze din surse regenerabile și gaze cu emisii scăzute de carbon și incluzând infrastructura dezvoltată pentru a permite fluxuri inversate către rețeaua de transport;
- (b) conțin informații privind toate investițiile deja decise și identifică noi investiții și soluții axate pe cerere care nu necesită noi investiții în infrastructură și care trebuie să fie efectuate în următorii trei ani;
- (c) în cazul gazelor naturale, includ informații ample și detaliate privind infrastructura care poate sau care trebuie să fie dezafectată;
- (d) în cazul hidrogenului, includ informații ample și detaliate privind infrastructura care poate sau care trebuie să fie reconfigurată pentru transportul hidrogenului, în special pentru a furniza hidrogen utilizatorilor finali din sectoarele greu de decarbonizat, ținând seama de potențialul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de eficiența energetică și din punctul de vedere al costurilor în raport cu alte opțiuni;
- (e) prevăd un calendar pentru toate proiectele de investiții și de dezafectare;
- (f) se bazează pe un scenariu comun, elaborat o dată la doi ani între operatorii de infrastructură relevanți, inclusiv operatorii de distribuție relevanți, cel puțin pentru gazele naturale, hidrogen, energie electrică și, după caz, încălzire centralizată;
- (g) în cazul gazelor naturale, sunt în concordanță cu rezultatele evaluărilor comune și naționale ale riscurilor efectuate în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938;
- (h) sunt conforme cu planul național integrat privind energia și clima și cu actualizările acestuia, țin seama de evoluțiile din rapoartele naționale integrate privind energia și clima prezentate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999, sunt conforme cu obiectivele stabilite în Directiva (UE) 2018/2001 și sprijină obiectivul neutralității climatice prevăzut la articolul 2 alineatul (1) și la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119;

- (i) sunt conforme cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pentru gaze naturale pe zece ani menționat la articolul 32 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei de hidrogen pe 10 ani menționat la articolul 60 din regulamentul respectiv, după caz;
- (j) țin seama de planul de dezvoltare a rețelei de distribuție a hidrogenului menționat la articolul 56 și de planurile de dezafectare a rețelei de gaze naturale menționate la articolul 57.

Scenariile comune menționate la primul paragraf litera (f) se bazează pe ipoteze rezonabile privind evoluția producției, a furnizării și a consumului, în special nevoile sectoarelor greu de decarbonizat, ținând seama de potențialul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de eficiența energetică și din punctul de vedere al costurilor în raport cu alte opțiuni, și au în vedere soluții axate pe cerere care nu necesită noi investiții în infrastructură. Scenariile țin seama, de asemenea, de schimburile transfrontaliere, inclusiv cu țări terțe, precum și de rolul înmagazinării hidrogenului și de integrarea terminalelor de hidrogen. Operatorii de infrastructură desfășoară un proces amplu de consultări cu privire la astfel de scenarii, deschis părților interesate relevante, inclusiv operatorilor de distribuție pentru gaze naturale și energie electrică, operatorilor de rețea de distribuție a hidrogenului, asociațiilor implicate pe piețele energiei electrice, gazelor naturale și hidrogenului, pe cele ale încălzirii și răcirii, întreprinderilor implicate în furnizare și producție, agregatorilor independenți, operatorilor de consum dispecerizabil, organizațiilor implicate în soluții de eficiență energetică, asociațiilor consumatorilor de energie și reprezentanților societății civile. Consultările au loc într-un stadiu incipient, înainte de elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, într-un mod deschis, incluziv și transparent. Toate documentele furnizate de operatorii de infrastructură pentru a facilita consultările sunt făcute publice, la fel ca și rezultatul consultării părților interesate. Site-ul web relevant este actualizat în timp util atunci când documentele respective sunt disponibile, astfel încât părțile interesate relevante să fie suficient de bine informate pentru a putea participa în mod eficace la consultare.

Scenariile comune menționate la primul paragraf litera (f) de la prezentul alineat sunt conforme cu scenariile la nivelul Uniunii stabilite în temeiul articolului 12 din Regulamentul (UE) 2022/869 și cu planul național integrat privind energia și clima și cu actualizările acestuia în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999 și sprijină obiectivul privind neutralitatea climatică prevăzut la articolul 2 alineatul (1) și la articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119. Astfel de scenarii comune sunt aprobate de autoritatea națională competentă. Consiliul științific consultativ european privind schimbările climatice, instituit în temeiul articolului 10a din Regulamentul (CE) nr. 401/2009, poate emite, din proprie inițiativă, un aviz cu privire la compatibilitatea scenariilor comune cu obiectivele Uniunii privind energia și clima pentru 2030 și cu obiectivul său de neutralitate climatică până în 2050. Respectivul aviz este luat în considerare de autoritatea națională competentă.

(3) Atunci când elaborează planurile de dezvoltare a rețelei pe zece ani, operatorul de transport și de sistem și operatorul de rețea de transport de hidrogen iau pe deplin în considerare potențialele alternative la extinderea sistemului, de exemplu utilizarea consumului dispecerizabil, precum și consumul preconizat în urma aplicării principiului „eficiența energetică înainte de toate” în conformitate cu articolul 27 din Directiva (UE) 2023/1791, comerțul cu alte țări și planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei. În vederea integrării sistemului energetic, operatorul de transport și de sistem și operatorul de rețea de transport de hidrogen evaluează modul în care ar putea răspunde, în măsura posibilului, unei nevoi la nivelul sistemelor de energie electrică, de încălzire, dacă este cazul, și de gaze naturale și hidrogen, inclusiv informațiile privind amplasarea și dimensiunea optimă a activelor de înmagazinare a energiei și de transformare a energiei electrice în gaze, precum și coamplasarea producției și consumului de hidrogen. Operatorul de rețea de transport de hidrogen include informații privind amplasarea utilizatorilor finali în sectoare greu de decarbonizat, pentru a ținti utilizarea hidrogenului din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în sectoarele respective.

(4) Autoritatea de reglementare consultă toți utilizatorii sistemului, actuali sau potențiali, cu privire la planul de dezvoltare a rețelei pe zece ani, în mod deschis și transparent. Persoanelor fizice sau întreprinderilor care revendică statutul de utilizatori potențiali ai sistemului li se poate solicita să justifice aceste revendicări. Autoritatea de reglementare publică rezultatul procesului de consultare, inclusiv în privința unor posibile necesități de investiții, a dezafectării activelor și a soluțiilor axate pe cerere care nu necesită noi investiții în infrastructură.

(5) Autoritatea de reglementare evaluează dacă planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani respectă prevederile de la alineatele (1), (2) și (3) de la prezentul articol, dacă acoperă toate necesitățile de investiții identificate pe parcursul procesului de consultare și dacă, unde este cazul, respectă cea mai recentă simulare la nivelul Uniunii a scenariilor de întrerupere a aprovizionării, efectuată de Rețeaua europeană a operatorilor de transport și de sistem de gaze naturale (denumită în continuare „ENTSO pentru gaze”) în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938, evaluările regionale și naționale ale riscurilor în temeiul articolului 7 din Regulamentul (UE) 2017/1938 și planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei pe 10 ani fără caracter obligatoriu (denumite în continuare „planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei”) menționate la articolul 30 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul (UE) 2019/943 și la articolele 32 și 60 din Regulamentul (UE) 2024/1789. În cazul în care există îndoieli cu privire la conformitatea cu planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei, autoritatea de reglementare consultă ACER. Autoritatea de reglementare poate solicita operatorului de transport și de sistem să își modifice planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani.

Autoritățile naționale competente examinează conformitatea planului de dezvoltare a rețelei pe zece ani cu obiectivul neutralității climatice prevăzut la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119, cu planul național privind energia și clima și cu actualizările acestuia, precum și cu rapoartele naționale integrate privind energia și clima prezentate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999 și, în caz de neconcordanță, pot furniza autorității de reglementare un aviz motivat în care să constate neconcordanța, care trebuie luat în considerare în mod corespunzător.

(6) Autoritatea de reglementare monitorizează și evaluează punerea în aplicare a planului de dezvoltare a rețelei pe 10 ani.

(7) În situațiile în care operatorul de sistem independent sau operatorul de transport independent ori operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen ori operatorul de rețea independentă de transport de hidrogen independent, din rațiuni diferite de rațiunile imperioase asupra cărora nu deține niciun control, nu execută o investiție, care, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, trebuia executată în următorii trei ani, statele membre se asigură că autoritatea de reglementare are obligația să adopte cel puțin una dintre următoarele măsuri pentru a garanta executarea investiției în cauză dacă investiția este încă relevantă pe baza celui mai recent plan de dezvoltare a rețelei pe 10 ani:

- (a) să solicite operatorului de transport și de sistem sau operatorului de rețea de transport de hidrogen să execute investiția în cauză;
- (b) să organizeze o procedură de licitație privind investiția în cauză, deschisă tuturor investitorilor;
- (c) să oblige operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea de transport de hidrogen să accepte o majorare de capital pentru a finanța investițiile necesare și a permite unor investitori independenți să participe la capital.

În cazul în care autoritatea de reglementare a făcut uz de competențele sale prevăzute la litera (b) de la primul paragraf, aceasta poate obliga operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea de transport de hidrogen să accepte una sau mai multe dintre următoarele măsuri:

- (a) finanțarea de către o parte terță;
- (b) construirea, reconfigurarea sau dezafectarea de către o parte terță;
- (c) formarea noilor active în cauză de către operator însuși;
- (d) exploatarea noilor active în cauză de către operator însuși.

Operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea de transport de hidrogen furnizează investitorilor toate informațiile necesare pentru realizarea investiției, conectează noile active la sistemul de transport sau la rețeaua de transport de hidrogen și, în general, depune toate eforturile pentru a facilita punerea în aplicare a proiectului de investiții.

Măsurile relevante cu privire la finanțare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare.

(8) În cazul în care autoritatea de reglementare a făcut uz de competențele sale în temeiul alineatului (7), tarifele relevante de acces la rețea, astfel cum sunt prevăzute sau aprobate de către autoritatea de reglementare, acoperă costurile respectivei investiții.

Articolul 56

Planul de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen

(1) Operatorii de rețele de distribuție de hidrogen transmit autorității de reglementare, o dată la patru ani, un plan care prezintă infrastructura rețelei de hidrogen pe care intenționează să o dezvolte. Planul este elaborat în strânsă cooperare cu operatorii de distribuție pentru gaze naturale și energie electrică, precum și cu operatorii rețelelor de încălzire și răcire centralizată, după caz, pentru a asigura integrarea eficace a sistemului energetic și pentru a ține seama în cea mai mare măsură de opiniile acestora. Statele membre pot permite operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen, în conformitate cu prezentul articol, și operatorilor de distribuție, în conformitate cu articolul 57, care își desfășoară activitatea în aceeași regiune să elaboreze un plan comun.

Statele membre care permit un plan comun se asigură că un astfel de plan este suficient de transparent pentru a permite identificarea clară a nevoilor specifice ale sectorului gazelor naturale și nevoile specifice ale sectorului hidrogenului vizate în plan. Se face o modelare separată pentru fiecare dintre purtătorii de energie respectivi în care se prezintă, în capitole separate, hărți de rețea pentru gazele naturale și hărți de rețea pentru hidrogen.

Statele membre în care se elaborează planuri separate pentru gaze naturale și hidrogen se asigură că operatorii de distribuție și operatorii de rețele de distribuție de hidrogen cooperează îndeaproape atunci când este necesar să se ia decizii pentru a asigura eficiența sistemului pentru toți purtătorii de energie, de exemplu în ceea ce privește reconfigurarea.

(2) În special, planul de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen:

- (a) include informații privind nevoile de capacitate, atât în ceea ce privește volumul, cât și durata, astfel cum au fost negociate între utilizatorii rețelei de distribuție de hidrogen și operatorii de rețele de distribuție de hidrogen, privind aprovizionarea cu hidrogen și nevoile de capacitate, atât în ceea ce privește volumul, cât și durata, ale utilizatorilor finali existenți și potențiali din sectoarele greu de decarbonizat, ținând seama de potențialul de reducere a emisiilor de gaze cu efect de seră și de eficiența energetică și din punctul de vedere al costurilor în raport cu alte opțiuni, precum și de amplasarea utilizatorilor finali respectivi, pentru a ținti utilizarea hidrogenului din surse regenerabile și cu emisii scăzute de carbon în sectoarele respective;
- (b) ține seama de planurile privind încălzirea și răcirea instituite în temeiul articolului 25 alineatul (6) din Directiva (UE) 2023/1791 și de cererea sectoarelor care nu fac obiectul planurilor privind încălzirea și răcirea, și evaluează modul în care principiul „eficiența energetică înainte de toate” prevăzut la articolul 27 din directiva respectivă este respectat atunci când se ia în considerare extinderea rețelei de distribuție de hidrogen în sectoarele în care sunt disponibile alternative mai eficiente din punct de vedere energetic;
- (c) include informații privind măsura în care conductele de gaze naturale reconfigurate vor fi utilizate pentru vehicularea hidrogenului, precum și măsura în care această reconfigurare este necesară pentru a răspunde nevoilor de capacitate stabilite în conformitate cu litera (a);
- (d) se bazează pe un proces de consultare care este deschis părților interesate relevante, pentru a permite participarea lor timpurie și efectivă la procesul de planificare, inclusiv furnizarea și schimbul de informații relevante;
- (e) se publică pe site-ul web al operatorului rețelei de distribuție de hidrogen, împreună cu rezultatul consultării părților interesate, și se transmite autorității de reglementare, împreună cu rezultatele consultării părților interesate; site-ul web respectiv este actualizat periodic, astfel încât părțile interesate relevante să fie suficient de bine informate pentru a putea participa în mod eficace la consultare;
- (f) respectă planul național integrat privind energia și clima și actualizările acestuia, precum și rapoartele naționale integrate privind energia și clima prezentate în conformitate cu Regulamentul (UE) 2018/1999 și sprijină obiectivul neutralității climatice prevăzut la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119;
- (g) este în concordanță cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei de hidrogen menționat la articolul 60 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și cu planurile naționale de dezvoltare a rețelei pe zece ani, elaborate în conformitate cu articolul 55 din prezenta directivă.

(3) Operatorii de rețele de distribuție de hidrogen fac schimb de orice informații relevante necesare pentru elaborarea planului cu alți operatori de rețele de hidrogen, inclusiv cu operatori de rețele de hidrogen din statele membre învecinate dacă există o racordare directă.

(4) Autoritatea de reglementare evaluează dacă planul de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen respectă alineatul (1) de la prezentul articol. Autoritatea de reglementare examinează planul și poate solicita modificări ale planului în funcție de constatările evaluării. Aceasta ține seama, în cadrul examinării respective, de necesitatea economică globală a rețelei de hidrogen din punct de vedere energetic, precum și de cadrul privind scenariul comun elaborat în temeiul articolului 55 alineatul (2) litera (f). În ceea ce privește planurile transmise în legătură cu rețelele de hidrogen care beneficiază de o derogare în temeiul articolului 51 sau al articolului 52, autoritatea de reglementare se poate abține de la examinarea planului și de la formularea de recomandări de modificare.

(5) Autoritatea de reglementare ia în considerare examinarea planului de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen atunci când aprobă taxele specifice în sensul articolului 5 din Regulamentul (UE) 2024/1789.

(6) Până la 31 decembrie 2032 și fără a aduce atingere competențelor autorității de reglementare de a supraveghea normele privind accesul la rețea, statele membre pot însărcina o altă autoritate competentă să examineze planul de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen și să formuleze recomandări de modificare a acestuia de către operatorul de rețea de distribuție de hidrogen pentru a asigura conformitatea cu planurile naționale integrate privind energia și clima și cu actualizările acestora.

(7) Prin derogare de la alineatele (1)-(5) de la prezentul articol, statele membre pot decide să aplice operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen cerințele prevăzute la articolul 55 începând cu 4 august 2024.

Articolul 57

Planurile de dezafectare a rețelei pentru operatorii de distribuție

(1) Statele membre se asigură că operatorii de distribuție elaborează planuri de dezafectare a rețelei în cazul în care se preconizează o reducere a cererii de gaze naturale care face necesară dezafectarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale sau a unor părți ale unor astfel de rețele. Aceste planuri sunt elaborate în strânsă cooperare cu operatorii de rețele de distribuție de hidrogen, cu operatorii de distribuție de energie electrică și cu operatorii rețelelor de încălzire și răcire centralizată, pentru a asigura integrarea eficace a sistemului energetic și pentru a ține seama de reducerea utilizării gazelor naturale pentru încălzirea și răcirea clădirilor atunci când sunt disponibile alternative mai eficiente pe plan energetic și economic. Statele membre pot permite operatorilor de distribuție, în conformitate cu prezentul articol, și operatorilor de rețele de distribuție de hidrogen, în conformitate cu articolul 56, care își desfășoară activitatea în aceeași regiune să elaboreze un plan comun în cazul în care părți ale infrastructurii de gaze naturale trebuie să fie reconfigurate. Statele membre care optează pentru un unic plan comun se asigură că un astfel de plan este suficient de transparent pentru a permite identificarea clară a nevoile specifice ale sectorului gazelor naturale și nevoile specifice ale sectorului hidrogenului vizate în plan. După caz, se face o modelare separată pentru fiecare dintre purtătorii de energie respectivi, în care se prezintă, în capitole separate, hărți de rețea pentru gazele naturale și hărți de rețea pentru hidrogen.

Statele membre în care se elaborează planuri separate pentru gaze naturale și hidrogen se asigură că operatorii de distribuție și operatorii de rețele de distribuție de hidrogen cooperează îndeaproape atunci când este necesar să se ia decizii pentru a asigura eficiența sistemului pentru toți purtătorii de energie, de exemplu în ceea ce privește reconfigurarea.

(2) Planurile de dezafectare a rețelei de distribuție respectă cel puțin următoarele principii:

- (a) planurile se bazează pe planurile privind încălzirea și răcirea elaborate în conformitate cu articolul 25 alineatul (6) din Directiva (UE) 2023/1791 și țin seama în mod corespunzător de cererea sectoarelor neacoperite de planurile privind încălzirea și răcirea;
- (b) planurile se bazează pe ipoteze rezonabile cu privire la evoluția producției, injectării și furnizării de gaze naturale, inclusiv biometan, pe de o parte, și cu privire la consumul de gaze naturale în toate sectoarele la nivel de distribuție, pe de altă parte;
- (c) operatorii de distribuție identifică adaptările care trebuie aduse infrastructurii, acordând prioritate soluțiilor axate pe cerere care nu necesită noi investiții în infrastructură, iar planurile enumeră elementele de infrastructură care trebuie să fie dezafectate, mai ales în vederea asigurării transparenței în ceea ce privește posibila reconfigurare a unei astfel de infrastructuri pentru vehicularea de hidrogen;
- (d) operatorii de distribuție organizează un proces de consultare deschis părților interesate relevante atunci când elaborează planul, pentru a permite participarea lor timpurie și efectivă la procesul de planificare, inclusiv furnizarea și schimbul de informații relevante; rezultatele consultării și planul de dezafectare a rețelei sunt prezentate autorității naționale competente;
- (e) planurile și rezultatele consultării părților interesate sunt publicate pe site-urile web ale operatorilor de distribuție, iar site-urile respective sunt actualizate periodic, astfel încât părțile interesate relevante să fie suficient de bine informate pentru a putea participa în mod eficace la consultare;
- (f) planurile sunt actualizate cel puțin o dată la patru ani, pe baza celor mai recente previziuni privind cererea și oferta de gaze naturale în regiunea relevantă, și acoperă o perioadă de 10 ani;
- (g) operatorii de distribuție care își desfășoară activitatea în aceeași regiune pot alege să elaboreze un unic plan comun de dezafectare a rețelei;
- (h) planurile sunt în concordanță cu planul la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei de gaze naturale menționat la articolul 32 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și cu planurile naționale de dezvoltare a rețelei pe 10 ani, elaborate în conformitate cu articolul 55 din prezenta directivă;

- (i) planurile sunt în concordanță cu planul național integrat privind energia și clima al statului membru, cu raportul național intermediar integrat privind energia și clima și cu strategia pe termen lung prezentată în temeiul Regulamentului (UE) 2018/1999 și sprijină obiectivul neutralității climatice prevăzut la articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2021/1119.
- (3) Autoritățile naționale relevante evaluează dacă planurile de dezafectare a rețelei de distribuție respectă principiile prevăzute la alineatul (2). Acestea aprobă sau resping planul de dezafectare a rețelei de distribuție și pot solicita modificări ale acestuia.
- (4) Elaborarea planurilor de dezafectare a rețelei de distribuție facilitează protecția clienților finali în conformitate cu articolul 13 și ține seama de drepturile acestora în temeiul articolului 38 alineatul (6).
- (5) Statele membre pot decide să nu impună aplicarea obligațiilor prevăzute la alineatele (1)-(4) operatorilor de distribuție care deservesc mai puțin de 45 000 de clienți racordați până la 4 august 2024. În cazul în care operatorii de distribuție sunt scutiți de obligația de a prezenta un plan de dezafectare a rețelei de distribuție, aceștia informează autoritatea de reglementare cu privire la dezafectarea rețelelor de distribuție sau a unor părți ale acestora.
- (6) În cazul în care părți ale rețelei de distribuție a gazelor naturale sunt susceptibile să necesite o dezafectare înainte de încheierea ciclului de viață prevăzut inițial, autoritatea de reglementare stabilește orientări pentru o abordare structurală a amortizării acestor tipuri de active și pentru stabilirea de tarife în conformitate cu articolul 78 alineatul (7). Atunci când elaborează astfel de orientări, autoritățile de reglementare consultă părțile interesate relevante, în special operatorii de distribuție și organismele de consumatori.

Articolul 58

Taxe și costurile de racordare pentru instalațiile de producție a biometanului

- (1) Statele membre prevăd un cadru de reglementare favorabil pentru instalațiile de producție de biometan în ceea ce privește taxele și costurile de racordare care decurg din racordarea acestora la rețelele de transport sau de distribuție. Acest cadru de reglementare garantează că:
- (a) taxele și costurile de racordare țin seama de principiul „eficiența energetică înainte de toate” aplicabil dezvoltării rețelei în conformitate cu articolul 3 și cu articolul 27 alineatul (2) din Directiva (UE) 2023/1791;
- (b) taxele și costurile de racordare sunt publicate ca parte a procedurilor de racordare a noilor instalații de producție a gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon la sistemul de transport și distribuție stabilit la articolele 41 și 45 din prezenta directivă și în temeiul articolului 20 alineatul (2) din Directiva (UE) 2018/2001;
- (c) se ține seama de principiile transparenței și nediscriminării, de necesitatea unor cadre financiare stabile pentru investițiile existente, de progresele înregistrate în ceea ce privește introducerea gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon în statul membru în cauză și de existența unor mecanisme de sprijin alternative pentru intensificarea utilizării gazelor din surse regenerabile sau a gazelor cu emisii scăzute de carbon, după caz.
- (2) Atunci când stabilesc sau aprobă tarifele sau metodologiile care urmează să fie utilizate de operatorii de transport și de sistem și de operatorii de distribuție, autoritățile de reglementare pot lua în considerare suportate și investițiile efectuate de respectivii operatori de sisteme pentru a-și respecta obligațiile și care nu sunt recuperate direct din costurile și taxele de racordare, în măsura în care costurile corespund costurilor unui operator eficient, care dispune de o structură comparabilă și care e supus reglementării.

Articolul 59

Finanțarea infrastructurii transfrontaliere pentru hidrogen

- (1) În cazul în care statele membre aplică un sistem de acces reglementat al terților la rețelele de transport de hidrogen în temeiul articolului 35 alineatul (1) și în cazul în care un proiect pentru o conductă de interconectare pentru hidrogen nu este un proiect de interes comun, astfel cum se menționează la capitolul II din anexa I și la punctul 3 din anexa I la Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁴⁹⁾, operatorii rețelelor de transport de hidrogen adiacente afectate suportă costurile proiectului și le pot include în sistemele lor tarifare respective, sub rezerva aprobării de către autoritatea de reglementare. În cazul în care operatorii de rețea de transport de hidrogen identifică un decalaj

⁽⁴⁹⁾ Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 2022 privind liniile directe pentru infrastructurile energetice transeuropene, de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 715/2009, (UE) 2019/942 și (UE) 2019/943 și a Directivelor 2009/73/CE și (UE) 2019/944 și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 347/2013 (JO L 152, 3.6.2022, p. 45).

substanțial între beneficii și costuri, aceștia pot elabora un plan de proiect, inclusiv o cerere de alocare transfrontalieră a costurilor, pe care îl prezintă în comun autorităților de reglementare în cauză, spre aprobare comună.

(2) În cazul în care operatorii de rețele de transport de hidrogen prezintă un plan de proiect astfel cum se precizează la alineatul (1), planul de proiect respectiv și cererea de alocare transfrontalieră a costurilor sunt însoțite de o analiză cost-beneficiu specifică proiectului, care ia în considerare beneficiile dincolo de frontierele statelor membre în cauză, precum și de un plan de afaceri care evaluează viabilitatea financiară a proiectului, care include o soluție de finanțare și precizează dacă operatorii de rețele de transport de hidrogen implicați convin asupra unei propuneri justificate de alocare transfrontalieră a costurilor.

Autoritățile de reglementare în cauză, după consultarea operatorilor de rețele de transport de hidrogen, iau o decizie comună privind alocarea costurilor de investiții care urmează să fie suportate de fiecare operator de rețea de transport de hidrogen pentru respectivul proiect.

(3) După 1 ianuarie 2033, toți operatorii de rețele de transport de hidrogen în cauză negociază un sistem de compensații financiare pentru a asigura finanțarea infrastructurii transfrontaliere pentru hidrogen în cazul în care nu se percep tarife pentru accesul la rețelele de transport de hidrogen la punctele de interconectare dintre statele membre în temeiul articolului 7 alineatul (8) din Regulamentul (UE) 2024/1789. La elaborarea acestui sistem, operatorii de rețele de transport de hidrogen desfășoară un amplu proces de consultare care implică toți participanții la piață relevanți.

(4) Operatorii de rețele de transport de hidrogen în cauză convin asupra sistemului de compensare financiară până la 31 decembrie 2035 și îl transmit autorităților de reglementare competente în vederea aprobării comune. În cazul în care nu se ajunge la un acord în acest termen, autoritățile de reglementare competente decid de comun acord în termen de doi ani. În cazul în care autoritățile de reglementare competente nu pot ajunge la un acord în termen de doi ani, ACER ia o decizie în urma procesului prevăzut la articolul 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942.

(5) Sistemul de compensații financiare este pus în aplicare în conformitate cu articolul 78 alineatul (1) litera (c).

(6) Pentru trecerea la un sistem de compensare financiară, contractele de capacitate existente nu pot fi afectate de mecanismul de compensare financiară stabilit.

(7) Detaliile suplimentare necesare pentru punerea în aplicare a procesului prevăzut în prezentul articol, inclusiv procesele și intervalele de timp necesare, procesul de revizuire și, dacă este necesar, de modificare a sistemului de compensare care să permită luarea în considerare a evoluției tarifelor și a dezvoltării rețelelor de hidrogen, sunt prevăzute într-un cod de rețea stabilit în temeiul articolului 72 din Regulamentul (UE) 2024/1789.

CAPITOLUL IX

SEPARAREA OPERATORILOR DE TRANSPORT ȘI DE SISTEM ȘI A OPERATORILOR DE REȚELE DE TRANSPORT DE HIDROGEN

Secțiunea 1

Separarea proprietății

Articolul 60

Separarea sistemelor de transport și a operatorilor de transport și de sistem

(1) Statele membre garantează că:

(a) toate întreprinderile care dețin în proprietate sisteme de transport acționează ca operatori de transport și de sistem;

(b) aceeași persoană nu are dreptul:

(i) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport; și nici

- (ii) să exercite, direct sau indirect, controlul asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare;
 - (c) aceeași persoană nu este abilitată să numească membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organisme care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic în cazul unui operator de transport și de sistem sau în cazul unui sistem de transport și, de asemenea, să exercite, direct sau indirect, controlul sau să exercite vreun drept asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare;
 - (d) aceeași persoană nu este abilitată să fie membru în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organisme care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic, atât în cazul unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare, cât și în cazul unui operator de transport și de sistem sau al unui sistem de transport.
- (2) Drepturile menționate la alineatul (1) literele (b) și (c) cuprind în special:
- (a) competența de a exercita drepturi de vot;
 - (b) competența de a numi membri în consiliul de supraveghere, în consiliul de administrație sau în alte organisme care reprezintă întreprinderea din punct de vedere juridic; sau
 - (c) deținerea unei cote majoritare.
- (3) În sensul alineatului (1) litera (b), termenul „întreprindere care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare” se înțelege ca incluzând termenul „întreprindere care desfășoară activități de producție sau de furnizare” în sensul Directivei (UE) 2019/944, iar termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” se înțeleg ca incluzând termenii „operator de transport și de sistem” și „sistem de transport” în sensul directivei respective.
- (4) Obligația prevăzută la alineatul (1) litera (a) se consideră îndeplinită în cazul în care două sau mai multe întreprinderi care dețin sisteme de transport au creat o asociație în participațiune care exercită rolul de operator de transport și de sistem în două sau mai multe state membre pentru sistemele de transport în cauză. Nicio altă întreprindere nu poate lua parte la asociația în participațiune decât dacă a fost aprobată în temeiul articolului 61 ca operator de sistem independent sau ca operator de transport independent în sensul secțiunii 3.
- (5) În vederea punerii în aplicare a prezentului articol, în cazul în care persoana menționată la alineatul (1) literele (b), (c) și (d) este statul membru sau un alt organism public, se consideră că două organisme publice diferite care exercită controlul, pe de o parte, asupra unui operator de transport și de sistem sau asupra unui sistem de transport și, pe de altă parte, asupra unei întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare nu sunt considerate a fi aceeași persoană.
- (6) Statele membre se asigură că informațiile sensibile din punct de vedere comercial menționate la articolul 40 deținute de un operator de transport și de sistem care a făcut parte dintr-o întreprindere integrată vertical, precum și de personalul acestuia, nu sunt transferate către întreprinderi care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare.
- (7) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparținea unei întreprinderi integrate vertical, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1). În ceea ce privește porțiunea din sistemul de transport care conectează un stat membru la o țară terță între frontiera statului membru respectiv și primul punct de conectare cu rețeaua statului membru respectiv, în cazul în care sistemul de transport aparținea, la 23 mai 2019, unei întreprinderi integrate vertical, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1).

În acest caz, statele membre vizate:

- (a) fie desemnează un operator de sistem independent în conformitate cu articolul 61,
- (b) fie respectă dispozițiile secțiunii 3.

(8) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparținea unei întreprinderi integrate vertical și sunt în vigoare măsuri care garantează o independență mai efectivă a operatorului de transport și de sistem decât dispozițiile secțiunii 3, un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1) din prezentul articol.

În ceea ce privește porțiunea din sistemul de transport care conectează un stat membru la o țară terță între frontiera statului membru respectiv și primul punct de conectare cu rețeaua statului membru respectiv, în cazul în care sistemul de transport aparținea, la 23 mai 2019, unei întreprinderi integrate vertical și sunt în vigoare măsuri care garantează o independență mai efectivă a operatorului de transport și de sistem decât dispozițiile secțiunii 3, statul membru respectiv poate decide să nu aplice alineatul (1) din prezentul articol.

(9) Înainte de a fi aprobată și desemnată în calitate de operator de transport și de sistem în temeiul alineatului (8) de la prezentul articol, o întreprindere este certificată în conformitate cu procedurile prevăzute la articolul 71 alineatele (4)-(6) din prezenta directivă și la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789. Ulterior, Comisia verifică dacă măsurile în vigoare garantează în mod clar o independență mai efectivă a operatorului de transport și de sistem decât dispozițiile secțiunii 3.

(10) Întreprinderile integrate vertical care dețin în proprietate un sistem de transport nu pot fi în niciun caz împiedicate să adopte măsurile necesare în vederea respectării alineatului (1).

(11) Întreprinderile care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare nu pot exercita, direct sau indirect, controlul sau vreun drept asupra operatorilor de transport și de sistem separați din statele membre care aplică alineatul (1).

Secțiunea 2

Operatorii de sistem independenți

Articolul 61

Operatorii de sistem independenți

(1) În cazul în care, la 3 septembrie 2009, sistemul de transport aparținea unei întreprinderi integrate vertical, un stat membru poate decide să nu aplice articolul 60 alineatul (1) și poate să desemneze un operator de sistem independent la propunerea proprietarului sistemului de transport.

În ceea ce privește porțiunea din sistemul de transport care conectează un stat membru la o țară terță, între frontiera statului membru respectiv și primul punct de conectare cu rețeaua statului membru respectiv, în cazul în care sistemul de transport aparținea, la 23 mai 2019, unei întreprinderi integrate vertical, statul membru respectiv poate decide să nu aplice articolul 60 alineatul (1) și poate să desemneze un operator de sistem independent la propunerea proprietarului sistemului de transport.

Desemnarea unui operator de sistem independent este supusă aprobării de către Comisie.

(2) Statul membru poate aproba și desemna un operator de sistem independent numai în cazul în care:

- (a) operatorul candidat a demonstrat că îndeplinește cerințele prevăzute la articolul 60 alineatul (1) literele (b), (c) și (d);
- (b) operatorul candidat a demonstrat că dispune de resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor sale în conformitate cu articolul 39;
- (c) operatorul candidat și-a asumat angajamentul de a respecta un plan de dezvoltare a rețelei pe zece ani monitorizat de autoritatea de reglementare;
- (d) proprietarul sistemului de transport și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul alineatului (5) și, în acest scop, acesta prezintă toate proiectele de contracte cu întreprinderea candidată și cu orice altă entitate relevantă;
- (e) operatorul candidat și-a demonstrat capacitatea de a respecta obligațiile care îi revin în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1789, inclusiv în ceea ce privește cooperarea dintre operatorii de transport și de sistem la nivel european și regional.

(3) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare ca îndeplinind cerințele de la articolul 72 și pe cele de la alineatul (2) din prezentul articol sunt aprobate și desemnate de către statele membre ca operatori de sistem independenți. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 71 din prezenta directivă și la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789, fie la articolul 72 din prezenta directivă.

(4) Fiecare operator de sistem independent răspunde de acordarea și gestionarea accesului terților, inclusiv de colectarea taxelor de acces la rețea și a veniturilor rezultate din gestionarea congestiilor, de exploatarea, întreținerea și dezvoltarea sistemului de transport, precum și de garantarea capacității pe termen lung a sistemului de a satisface cererile rezonabile prin planificarea investițiilor. În ceea ce privește dezvoltarea sistemului de transport, operatorul de sistem independent este responsabil de proiectarea, inclusiv de procedura de autorizare, construcția și darea în exploatare a noii infrastructuri. În acest scop, operatorul de sistem independent acționează ca un operator de transport și de sistem în conformitate cu prezentul capitol. Proprietarii de sisteme de transport nu sunt responsabili de acordarea și gestionarea accesului terților și nici de planificarea investițiilor.

- (5) În cazul desemnării unui operator de sistem independent, proprietarul sistemului de transport:
- (a) asigură pe deplin cooperarea și sprijinul necesare operatorului de sistem independent în vederea îndeplinirii atribuțiilor acestuia, furnizându-i în special toate informațiile relevante;
 - (b) finanțează investițiile decise de către operatorul de sistem independent și aprobate de către autoritatea de reglementare sau își dă acordul ca acestea să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent; Măsurile relevante cu privire la finanțare fac obiectul aprobării de către autoritatea de reglementare. Înainte de o astfel de aprobare, autoritatea de reglementare se consultă atât cu proprietarul activelor, cât și cu alte părți interesate;
 - (c) deține răspunderea privind activele rețelei, cu excepția răspunderii referitoare la atribuțiile operatorului de sistem independent;
 - (d) oferă garanții pentru facilitarea finanțării eventualelor extinderi ale rețelei, cu excepția investițiilor pentru care și-a dat acordul să fie finanțate de către orice parte interesată, inclusiv de către operatorul de sistem independent, în temeiul literei (b).
- (6) În strânsă cooperare cu autoritatea de reglementare, autoritatea națională competentă în materie de concurență este investită cu toate competențele necesare pentru a monitoriza în mod eficient respectarea de către proprietarul sistemului de transport a obligațiilor sale în temeiul alineatului (5).

Articolul 62

Separarea proprietarilor de sisteme de transport, a proprietarilor de rețele de transport de hidrogen, a operatorilor de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale și a operatorilor de înmagazinare a hidrogenului

(1) În situația desemnării unui operator de sistem independent sau a unui operator de rețea de transport de hidrogen independent, proprietarii de sisteme de transport și proprietarii de rețele de transport de hidrogen, precum și operatorii de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale sau operatorii de înmagazinare a hidrogenului care fac parte din întreprinderi integrate vertical sunt independenți, cel puțin în ceea ce privește forma lor juridică, organizarea și procesul de luare a deciziilor, față de alte activități care nu au legătură cu transportul, distribuția, vehicularea și înmagazinarea gazelor naturale și a hidrogenului.

Prezentul articol se aplică numai cu privire la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale care sunt necesare din punct de vedere tehnic sau economic pentru furnizarea unui acces eficient la sistem în scopul aprovizionării clienților, în conformitate cu articolul 33.

(2) Pentru a asigura independența proprietarului de sistem de transport sau a proprietarului rețelei de transport de hidrogen și a operatorului de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau a operatorului de înmagazinare a hidrogenului menționați la alineatul (1), se aplică următoarele criterii minime:

- (a) persoanele cu funcții de conducere din cadrul întreprinderii proprietare a sistemului de transport sau a rețelei de transport de hidrogen și cele din cadrul operatorului de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau al operatorului de înmagazinare a hidrogenului nu fac parte din structurile întreprinderii integrate din sectorul gazelor naturale care răspunde, direct sau indirect, de gestionarea curentă a activităților de producție și furnizare a gazelor naturale și a hidrogenului;
- (b) se iau măsuri adecvate pentru a garanta că interesele profesionale ale persoanelor cu funcții de conducere din cadrul întreprinderii proprietare a sistemului de transport sau a rețelei de transport de hidrogen și cele din cadrul operatorului de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau al operatorului de înmagazinare a hidrogenului sunt luate în considerare, astfel încât să se asigure faptul că acestea au posibilitatea de a acționa independent;
- (c) operatorul de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau operatorul de înmagazinare a hidrogenului dispune de suficiente competențe de luare a deciziilor, independent de întreprinderea integrată din sectorul gazelor naturale, cu privire la elementele de active necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea instalațiilor de înmagazinare; aceasta nu împiedică existența unor mecanisme de coordonare adecvate care să garanteze că sunt protejate drepturile societății-mamă de supraveghere economică și de supraveghere a gestiunii în ceea ce privește randamentul activelor unei filiale, reglementate indirect în conformitate cu articolul 78 alineatul (7); aceasta permite mai ales societății-mamă să aprobe planul financiar anual al operatorului de sistem de înmagazinare a gazelor naturale ori al operatorului de înmagazinare a hidrogenului sau orice document echivalent și să stabilească limite globale ale nivelului de îndatorare a filialei sale; în schimb, aceasta nu permite societății-mamă să dea instrucțiuni cu privire la operațiunile curente, nici cu privire la deciziile individuale referitoare la construirea sau modernizarea instalațiilor de înmagazinare, care nu depășesc condițiile stabilite în planul financiar aprobat sau în oricare alt instrument echivalent;

- (d) proprietarul sistemului de transport sau al rețelei de transport de hidrogen și operatorul de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau operatorul de înmagazinare a hidrogenului stabilesc un program de conformitate, care conține măsurile luate pentru a se garanta că practicile discriminatorii sunt excluse, iar respectarea acestuia este monitorizată în mod adecvat; acesta stabilește și obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivelor respective; persoana sau organismul care răspunde de monitorizarea programului de conformitate prezintă autorității de reglementare un raport anual cu privire la măsurile luate. Acest raport anual este publicat.
- (3) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 90 în completarea prezentei directive pentru a stabili orientări pentru a garanta respectarea deplină și efectivă de către proprietarul sistemului de transport sau de către proprietarul rețelei de transport de hidrogen și de către operatorul de sistem de înmagazinare a gazelor naturale sau de către operatorul de înmagazinare a hidrogenului a dispozițiilor alineatului (2) de la prezentul articol.

Secțiunea 3

Operatorii de transport independenți

Articolul 63

Active, echipamente, personal și identitate

- (1) Operatorii de transport și de sistem sunt dotați cu toate resursele financiare, tehnice, fizice și umane necesare îndeplinirii obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și desfășurării activității de transport al gazelor naturale, în special:
- (a) activele necesare pentru activitatea de transport al gazelor naturale, inclusiv sistemul de transport, se află în proprietatea operatorului de transport și de sistem;
 - (b) personalul necesar pentru activitatea de transport al gazelor naturale, inclusiv pentru îndeplinirea tuturor sarcinilor din cadrul întreprinderii, este angajat de operatorul de transport și de sistem;
 - (c) este interzisă închirierea de personal și prestarea de servicii de către și către orice parte a întreprinderii integrate vertical, dar un operator de transport și de sistem poate furniza servicii întreprinderii integrate vertical, atâta timp cât:
 - (i) prin furnizarea serviciilor nu sunt discriminați utilizatorii sistemului, serviciile sunt disponibile tuturor utilizatorilor sistemului cu aceleași clauze și condiții și nu se restricționează, denaturează sau împiedică concurența în domeniul producției sau furnizării de energie;
 - (ii) clauzele și condițiile pentru furnizarea serviciilor respective sunt aprobate de autoritatea de reglementare;
 - (d) fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere în conformitate cu articolul 66, întreprinderea integrată vertical pune la dispoziția operatorului de transport și de sistem, în timp util, resurse financiare adecvate pentru viitoare proiecte de investiții sau pentru înlocuirea activelor existente, în urma unei cereri adecvate din partea operatorului de transport și de sistem.
- (2) Activitatea de transport al gazelor naturale include cel puțin următoarele sarcini, pe lângă cele enumerate la articolul 39:
- (a) reprezentarea operatorului de transport și de sistem și contactele cu terți și cu autoritățile de reglementare;
 - (b) reprezentarea operatorului de transport și de sistem în cadrul ENTSO pentru gaze;
 - (c) acordarea și gestionarea accesului terților în mod nediscriminatoriu între utilizatorii sau categoriile de utilizatori ai sistemului;
 - (d) colectarea tuturor tarifelor aferente sistemului de transport, inclusiv a tarifelor de acces la rețea, a tarifelor pentru serviciile de sistem necesare echilibrării sistemului, precum prelucrarea gazelor naturale, cumpărarea de servicii (costurile cu echilibrarea, cumpărarea de energie pentru acoperirea pierderilor în rețea);

- (e) exploatarea, întreținerea și dezvoltarea unui sistem de transport sigur, eficace și eficient din punct de vedere economic;
 - (f) planificarea investițiilor care să asigure capacitatea pe termen lung a sistemului de a face față cererilor rezonabile și de a garanta securitatea aprovizionării;
 - (g) instituirea de asociații în participațiune adecvate, inclusiv cu unul sau mai mulți operatori de transport și de sistem, cu bursele de gaze naturale și cu ceilalți participanți la piață relevanți, în cadrul obiectivelor de dezvoltare a creării de piețe regionale sau de facilitare a procesului de liberalizare;
 - (h) toate serviciile aferente întreprinderii, inclusiv cele juridice, de contabilitate și informatice.
- (3) Operatorii de transport și de sistem sunt organizați sub o formă juridică dintre cele menționate în anexa II la Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului⁽⁵⁰⁾.
- (4) Operatorul de transport și de sistem nu creează, prin identitatea sa corporativă, comunicarea, imaginea de marcă și spațiul său, confuzii cu privire la identitatea separată a întreprinderii integrate vertical sau a oricărei părți a acesteia.
- (5) Operatorul de transport și de sistem nu împarte sistemele sau echipamentele informatice, spațiile fizice și sistemele de acces securizat cu nicio parte a întreprinderii integrate vertical și nici nu folosește aceiași consultanți sau contractanți externi pentru sistemele sau echipamentele informatice sau pentru sistemele de acces securizate.
- (6) Conturile operatorului de transport și de sistem sunt auditate de către un auditor diferit de cel care auditează întreprinderea integrată vertical sau oricare parte a acesteia.

Articolul 64

Independența operatorului de transport și de sistem

- (1) Fără a aduce atingere deciziilor organismului de supraveghere în conformitate cu articolului 66, operatorul de transport și de sistem are:
- (a) dreptul efectiv de a lua decizii, în mod independent față de întreprinderea integrată vertical, cu privire la activele necesare pentru exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea sistemului de transport;
 - (b) dreptul de a obține finanțare pe piețele de capital, în special prin împrumuturi și aport de capital.
- (2) Operatorul de transport și de sistem acționează în permanență astfel încât să se asigure că dispune de resursele necesare în vederea desfășurării activității de transport în mod corespunzător și eficient și a dezvoltării și menținerii unui sistem de transport eficient, sigur și economic.
- (3) Filialele întreprinderii integrate vertical care desfășoară activități de producție sau furnizare nu dețin participații directe sau indirecte la operatorul de transport și de sistem. Operatorul de transport și de sistem nu deține nicio participație directă sau indirectă la nicio filială a întreprinderii integrate vertical care desfășoară activități de producție sau furnizare și nici nu primește dividende sau alte beneficii financiare de la filiala în cauză.
- (4) Structura generală de conducere și statutul operatorului de transport și de sistem asigură independența efectivă a operatorului de transport și de sistem, în conformitate cu prezenta secțiune. Întreprinderea integrată vertical nu determină, în mod direct sau indirect, comportamentul concurențial al operatorului de transport și de sistem în ceea ce privește activitățile curente ale acestuia și de gestionare a rețelei sau în ceea ce privește activitățile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe zece ani, întocmit în temeiul articolului 55.
- (5) În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la articolul 39 și la articolul 63 alineatul (2) din prezenta directivă și în conformitate cu articolul 6 alineatul (1) litera (a), articolul 10 alineatele (2), (3) și (4), articolul 13 alineatul (1), articolul 17 alineatul (1) și articolul 33 alineatul (6) din Regulamentul (UE) 2024/1789, operatorii de transport și de sistem nu fac discriminări între diferite persoane sau entități și nu restricționează, denaturează sau împiedică concurența în domeniul producției sau furnizării de energie.

⁽⁵⁰⁾ Directiva (UE) 2017/1132 a Parlamentului European și a Consiliului din 14 iunie 2017 privind anumite aspecte ale dreptului societăților comerciale (JO L 169, 30.6.2017, p. 46).

- (6) Orice relații comerciale și financiare între întreprinderea integrată vertical și operatorul de transport și de sistem, inclusiv împrumuturile acordate de operatorul de transport și de sistem întreprinderii integrate vertical, respectă condițiile pieței. Operatorul de transport și de sistem păstrează date detaliate privind astfel de relații comerciale sau financiare și le pune la dispoziția autorității de reglementare, la cererea acesteia.
- (7) Operatorul de transport și de sistem prezintă autorității de reglementare, în vederea aprobării, toate acordurile comerciale și financiare încheiate cu întreprinderea integrată vertical.
- (8) Operatorul de transport și de sistem informează autoritatea de reglementare cu privire la resursele financiare menționate la articolul 63 alineatul (1) litera (d), disponibile pentru proiecte de investiții viitoare sau pentru înlocuirea activelor existente.
- (9) Întreprinderile integrate vertical se abțin de la orice acțiune care ar împiedica sau prejudicia respectarea, de către operatorul de transport și de sistem, a obligațiilor prevăzute în prezenta secțiune și nu solicită operatorului de transport și de sistem să ceară permisiunea de la întreprinderea integrată vertical în vederea îndeplinirii acestor obligații.
- (10) O întreprindere certificată de autoritatea de reglementare ca respectând cerințele prezentei secțiuni este autorizată și desemnată operator de transport și de sistem de către statul membru respectiv. Se aplică procedura de certificare prevăzută fie la articolul 71 din prezenta directivă și la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789, fie la articolul 72 din prezenta directivă.
- (11) Operatorul de transport și de sistem face publice informații detaliate privind calitatea gazelor naturale transportate în rețelele sale, în temeiul articolelor 16 și 17 din Regulamentul (UE) 2015/703 al Comisiei ⁽⁵¹⁾.

Articolul 65

Independența personalului și a conducerii operatorului de transport și de sistem

- (1) Deciziile privind numirea și prelungirea mandatului, condițiile de lucru inclusiv remunerația și încetarea mandatului persoanelor cu funcții de conducere sau membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem sunt adoptate de către organismul de supraveghere al operatorului de transport și de sistem numit în conformitate cu articolul 66.
- (2) Autorității de reglementare i se notifică identitatea și condițiile privind termenul, durata și încheierea mandatului persoanelor desemnate de organismul de supraveghere în vederea numirii sau prelungirii mandatului, în calitate de persoane cu funcții executive sau de membri ai organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem, precum și motivele oricărei decizii propuse de încetare a mandatului în cauză. Respectivele condiții și decizii menționate la alineatul (1) dobândesc caracter obligatoriu numai dacă, în termen de trei săptămâni de la notificare, autoritatea de reglementare nu a ridicat obiecții.
- Autoritatea de reglementare poate ridica obiecții privind deciziile menționate la alineatul (1), în cazul:
- (a) unor îndoieli serioase survenite cu privire la independența profesională a unei persoane cu funcție de conducere numite sau a unui membru al organelor administrative numit, sau
- (b) încheierii premature a unui mandat, dacă există îndoieli cu privire la justificarea încheierii premature.
- (3) Nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu întreprinderea integrată vertical, cu vreo parte a acesteia sau cu acționarii care dețin controlul asupra acesteia, cu excepția operatorului de transport și de sistem nu trebuie să fie deținută pe o perioadă de trei ani înainte de numirea persoanelor cu funcții de conducere sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem cărora li se aplică prezentul alineat.
- (4) Persoanele cu funcții de conducere sau membrii organelor administrative, precum și angajații operatorului de transport și de sistem nu dețin nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, de ordin direct sau indirect, cu vreo altă parte a întreprinderii integrate vertical sau cu acționarii majoritari ai acesteia.

⁽⁵¹⁾ Regulamentul (UE) 2015/703 al Comisiei din 30 aprilie 2015 de stabilire a unui cod de rețea pentru normele privind interoperabilitatea și schimbul de date (JO L 113, 1.5.2015, p. 13).

(5) Persoanele cu funcții de conducere sau membrii organelor administrative, precum și angajații operatorului de transport și de sistem nu dețin niciun interes și nu primesc niciun beneficiu financiar, de ordin direct sau indirect, de la vreo parte a întreprinderii integrate vertical cu excepția operatorului de transport și de sistem. Remunerația acestora nu depinde de activitățile sau rezultatele întreprinderii integrate vertical, cu excepția celor ale operatorului de transport și de sistem.

(6) Pentru orice plângeri din partea persoanelor cu funcții de conducere sau a membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem împotriva încetării premature a mandatelor lor le este garantat dreptul efectiv de a introduce o cale de atac la autoritatea de reglementare.

(7) După încetarea mandatului deținut în cadrul operatorului de transport și de sistem, persoanele cu funcții de conducere sau membrii organelor administrative ale acestuia nu au dreptul să dețină, timp de cel puțin patru ani, nicio poziție sau responsabilitate profesională, interes sau relație de afaceri, cu orice parte a întreprinderii integrate vertical, cu excepția operatorului de transport și de sistem, sau cu acționarii majoritari ai întreprinderii integrate vertical.

(8) Alineatul (3) se aplică majorității persoanelor cu funcții de conducere sau membrilor organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem.

Persoanele cu funcții de conducere sau membrii organelor administrative ale operatorului de transport și de sistem care nu fac obiectul dispozițiilor alineatului (3) nu trebuie să fi desfășurat vreo activitate de conducere sau vreo altă activitate relevantă în întreprinderea integrată vertical pentru o perioadă de cel puțin șase luni înaintea numirii acestora.

Primul paragraf din prezentul alineat și alineatele (4)-(7) se aplică tuturor persoanelor cu funcții executive de conducere și celor care sunt direct subordonate acestora cu privire la chestiuni legate de exploatarea, întreținerea sau dezvoltarea rețelei.

Articolul 66

Organismul de supraveghere

(1) Operatorul de transport și de sistem deține un organism de supraveghere responsabil cu luarea deciziilor susceptibile de a avea un impact major asupra valorii activelor acționarilor din cadrul operatorului de transport și de sistem, în special a deciziilor privind aprobarea planurilor financiare anuale și pe termen lung, a nivelului de îndatorare a operatorului de transport și de sistem și a dividendelor distribuite acționarilor. Deciziile care fac parte din competența organismului de supraveghere le exclud pe cele care nu sunt legate de activitățile curente ale operatorului de transport și de sistem și de gestionarea rețelei, și de activitățile necesare pentru elaborarea planului de dezvoltare a rețelei pe zece ani, întocmit în temeiul articolului 55.

(2) Organismul de supraveghere este compus din membri reprezentând întreprinderea integrată vertical, din membri reprezentând acționarii terți și, în cazurile prevăzute de dreptul intern relevant, din membri reprezentând alți factori interesați, precum angajații operatorului de transport și de sistem.

(3) Articolul 65 alineatul (2) primul paragraf și articolul 65 alineatele (3)-(7) se aplică cel puțin unei jumătăți a membrilor organismului de supraveghere minus unul.

Articolul 65 alineatul (2) al doilea paragraf litera (b) se aplică tuturor membrilor organismului de supraveghere.

Articolul 67

Programul de conformitate și coordonatorul funcției de conformitate

(1) Statele membre asigură faptul că operatorii de transport și de sistem stabilesc și pun în aplicare un program de conformitate care definește măsurile adoptate în vederea excluderii posibilităților de comportament discriminatoriu, și asigură monitorizarea adecvată a respectării acestui program. Programul de conformitate stabilește obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivelor respective. Programul este supus aprobării autorității de reglementare. Fără a aduce atingere competențelor autorității de reglementare, respectarea programului este monitorizată independent de către coordonatorul funcției de conformitate.

(2) Coordonatorul funcției de conformitate este numit de către organismul de supraveghere și face obiectul aprobării autorității de reglementare. Autoritatea de reglementare poate refuza aprobarea coordonatorului funcției de conformitate numai din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională. Coordonatorul funcției de conformitate poate fi o persoană fizică sau juridică. Articolul 65 alineatele (2)-(8) se aplică coordonatorului funcției de conformitate.

- (3) Coordonatorul funcției de conformitate are următoarele atribuții:
- (a) monitorizarea punerii în aplicare a programului de conformitate;
 - (b) elaborarea unui raport anual care stabilește măsurile luate în vederea punerii în aplicare a programului de conformitate și prezentarea acestuia către autoritatea de reglementare;
 - (c) raportarea către organismul de supraveghere și emiterea de recomandări privind programul de conformitate și punerea în aplicare a acestuia;
 - (d) notificarea autorității de reglementare cu privire la orice încălcare gravă a punerii în aplicare a programului de conformitate;
 - (e) raportarea către autoritatea de reglementare cu privire la orice relații comerciale și financiare dintre întreprinderea integrată vertical și operatorul de transport și de sistem.
- (4) Coordonatorul funcției de conformitate prezintă autorității de reglementare deciziile propuse cu privire la planul de investiții sau la investițiile individuale din cadrul rețelei. Acest lucru are loc cel târziu în momentul prezentării deciziilor în cauză organismului de supraveghere de către organul de conducere sau administrativ competent al operatorului de transport și de sistem.
- (5) În cazul în care întreprinderea integrată vertical, în cadrul adunării generale sau prin votul membrilor organismului de supraveghere pe care i-a numit, a împiedicat adoptarea unei decizii în scopul de a împiedica sau a întârzia investiții care, în conformitate cu planul de dezvoltare a rețelei pe zece ani, trebuiau executate în următorii trei ani, coordonatorul funcției de conformitate raportează acest lucru autorității de reglementare, care acționează în conformitate cu articolul 55.
- (6) Condițiile care reglementează mandatul sau condițiile de muncă ale coordonatorului funcției de conformitate, inclusiv durata mandatului acestuia, sunt supuse aprobării autorității de reglementare. Condițiile respective asigură independența coordonatorului funcției de conformitate, inclusiv prin punerea la dispoziție a resurselor necesare în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale. Pe durata mandatului său, coordonatorul funcției de conformitate nu poate deține o altă funcție, nu poate avea o altă responsabilitate profesională sau un interes, direct sau indirect, cu nicio parte a întreprinderii integrate vertical sau cu acționarii majoritari ai acesteia.
- (7) Coordonatorul funcției de conformitate raportează cu regularitate, fie verbal, fie în scris, autorității de reglementare și are dreptul de a raporta cu regularitate, fie verbal, fie în scris, organismului de supraveghere al operatorului de transport și de sistem.
- (8) Coordonatorul funcției de conformitate poate participa la toate reuniunile organelor de conducere sau administrative ale operatorului de transport și de sistem, precum și la cele ale organismului de supraveghere și ale adunării generale. Coordonatorul funcției de conformitate participă la toate reuniunile care privesc următoarele chestiuni:
- (a) condițiile de acces la rețea, astfel cum sunt stabilite în Regulamentul (UE) 2024/1789, în special în privința tarifelor, a serviciilor de acces al terților, a alocării capacităților și a gestionării congestiilor, a transparenței, a echilibrării și a piețelor secundare;
 - (b) proiectele efectuate în scopul de a exploata, întreține și dezvolta sistemul de transport, inclusiv investițiile pentru noile conexiuni de transport, pentru extinderea capacității și pentru optimizarea capacității actuale;
 - (c) achizițiile sau vânzările de energie necesare pentru exploatarea sistemului de transport.
- (9) Coordonatorul funcției de conformitate monitorizează respectarea articolului 40 de către operatorul de transport și de sistem.
- (10) Coordonatorul funcției de conformitate dispune de acces la toate datele relevante, la sediile operatorului de transport și de sistem și la toate informațiile necesare pentru îndeplinirea atribuțiilor coordonatorului funcției de conformitate.
- (11) În urma aprobării prealabile a autorității de reglementare, organismul de supraveghere poate să îl revoce pe coordonatorul funcției de conformitate. Organismul de supraveghere îl eliberează din funcție pe coordonatorul funcției de conformitate, din motive de lipsă de independență sau de capacitate profesională, la cererea autorității de reglementare.
- (12) Coordonatorul funcției de conformitate are acces la sediile operatorului de transport și de sistem fără a fi necesară anunțarea prealabilă.

Secțiunea 4

Separarea operatorilor de rețele de hidrogen

Articolul 68

Separarea operatorilor de rețele de transport de hidrogen

(1) Statele membre se asigură că, de la 5 august 2026, operatorii de rețele de transport de hidrogen sunt separați în conformitate cu normele pentru operatorii de transport și de sistem de gaze naturale, prevăzute la articolul 60.

(2) În sensul prezentului articol, al articolelor 46 și 60 din prezenta directivă și al articolelor 35 și 43 din Directiva (UE) 2019/944, producția sau furnizarea include producția și furnizarea de hidrogen, iar transportul include vehicularea hidrogenului.

(3) Un stat membru poate decide să nu aplice alineatul (1) de la prezentul articol în cazul rețelelor de transport de hidrogen care aparțin unei întreprinderi integrate vertical. În acest caz, statul membru în cauză desemnează un operator de rețea de transport de hidrogen independent, separat în conformitate cu normele privind operatorii de sistem independenți în sectorul gazelor naturale, prevăzute la articolul 61. Operatorii de rețele de transport de hidrogen și operatorii de transport și de sistem de gaze naturale separați în conformitate cu articolul 60 alineatul (1) pot acționa în calitate de operatori de rețea de transport de hidrogen independenți, sub rezerva cerințelor prevăzute la articolul 69.

(4) În cazul în care o rețea de transport de hidrogen aparține unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem de gaze naturale certificați sau în cazul în care, la 4 august 2024, o rețea de transport de hidrogen aparține unei întreprinderi integrate vertical care este activă în producția sau furnizarea de hidrogen, statele membre pot decide să nu aplice alineatul (1) de la prezentul articol și pot desemna o entitate aflată sub controlul exclusiv al operatorului de transport și de sistem sau sub controlul în comun a doi sau mai mulți operatori de transport și de sistem ori sub controlul exclusiv al întreprinderii integrate vertical care este activă în producția sau furnizarea de hidrogen drept operator de rețea integrată de transport de hidrogen separat în conformitate cu normele privind operatorii de transport independenți din sectorul gazelor naturale, prevăzute în secțiunea 3 din prezentul capitol.

În pofida primului paragraf de la prezentul alineat, în cazul în care un stat membru a acordat o derogare de la cerințele de la articolul 69 în temeiul alineatului (2) de la articolul respectiv și o rețea de transport de hidrogen aparține unuia sau mai multor operatori de transport și de sistem de gaze naturale certificați separați în conformitate cu normele privind operatorii de transport independenți din sectorul gazelor naturale prevăzute în secțiunea 3 din prezentul capitol, statele membre pot decide să nu aplice alineatul (1) de la prezentul articol și să desemneze entitatea respectivă sau o entitate aflată sub controlul în comun a doi sau mai mulți operatori de transport și de sistem drept operator de rețea integrată de transport de hidrogen separat în conformitate cu normele privind operatorii de transport independenți din sectorul gazelor naturale, prevăzute în secțiunea 3 din prezentul capitol.

În cazul în care o întreprindere include un operator de transport și de sistem separat în conformitate cu articolul 60 alineatul (1) și un operator de rețea integrată de transport de hidrogen, întreprinderea respectivă poate fi activă în producția sau furnizarea de hidrogen, dar nu și în producția sau furnizarea de gaze naturale sau de energie electrică. În cazul în care o astfel de întreprindere desfășoară activități de producție sau furnizare de hidrogen, operatorul de transport și de sistem din sectorul gazelor naturale respectă cerințele prevăzute în secțiunea 3 din prezentul capitol, iar întreprinderea și toate părțile acesteia nu rezervă sau nu utilizează drepturi de capacitate pentru a injecta hidrogen într-un sistem de transport sau de distribuție a gazelor naturale exploatat de întreprindere.

(5) Normele aplicabile operatorilor de transport și de sistem prevăzute la articolul 72 se aplică operatorilor de rețele de transport de hidrogen.

Articolul 69

Separarea orizontală a operatorilor de rețele de transport de hidrogen

(1) În cazul în care un operator de rețea de transport de hidrogen face parte dintr-o întreprindere activă în transportul sau distribuția de gaze naturale sau de energie electrică, acesta este independent, cel puțin în ceea ce privește forma sa juridică.

(2) Pe baza unei analize cost-beneficiu pozitive disponibile în mod public, statele membre pot acorda derogări de la cerințele de la alineatul (1) operatorilor de rețele de transport de hidrogen, sub rezerva unei evaluări pozitive de către autoritatea de reglementare în conformitate cu alineatul (4).

(3) Derogările acordate în temeiul alineatului (2) se publică și se notifică Comisiei, împreună cu evaluarea în cauză menționată la alineatul (4), păstrându-se în același timp confidențialitatea asupra informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(4) În momentul acordării unei derogări în temeiul alineatului (2) și, ulterior, cel puțin o dată la șapte ani sau la cererea motivată a Comisiei, autoritatea de reglementare a statului membru care acordă derogarea publică o evaluare a impactului derogării asupra transparenței, a subvențiilor încrucișate, a tarifelor de rețea și a comerțului transfrontalier. O astfel de evaluare cuprinde cel puțin calendarul transferurilor preconizate de active din sectorul gazelor naturale către sectorul hidrogenului.

În cazul în care autoritatea de reglementare concluzionează, pe baza unei evaluări, că aplicarea în continuare a derogării ar avea un impact negativ asupra transparenței, a subvențiilor încrucișate, a tarifelor de rețea și a comerțului transfrontalier sau atunci când transferul de active din sectorul gazelor naturale către sectorul hidrogenului s-a încheiat, statul membru retrage derogarea.

(5) Prin derogare de la alineatele (2), (3) și (4), Estonia, Letonia și Lituania pot acorda derogări de la cerințele de la alineatul (1) operatorilor de rețele de transport de hidrogen. Orice astfel de derogare se notifică Comisiei și expiră cel târziu la 31 decembrie 2030. După data expirării unei derogări acordate în temeiul prezentului alineat, Estonia, Letonia și Lituania pot acorda derogări în temeiul alineatelor (2), (3) și (4).

Articolul 70

Separarea conturilor în cazul operatorilor de rețele de hidrogen

Statele membre se asigură că conturile operatorilor de rețele de hidrogen sunt ținute în conformitate cu articolul 75.

Secțiunea 5

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor de rețele de transport de hidrogen

Articolul 71

Desemnarea și certificarea operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor de rețele de transport de hidrogen

(1) Înainte de a fi aprobată și desemnată drept operator de transport și de sistem sau operator de rețea de transport de hidrogen, o întreprindere este certificată în conformitate cu alineatele (4), (5) și (6) din prezentul articol și cu articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789.

(2) Întreprinderile care au fost certificate de autoritatea de reglementare, în temeiul procedurii de certificare, ca îndeplinind cerințele prevăzute la articolul 60 sau 68 sunt aprobate și desemnate de către statele membre drept operatori de transport și de sistem sau operatori de rețele de transport de hidrogen. Desemnarea operatorilor de transport și de sistem sau a operatorilor de rețele de transport de hidrogen este notificată Comisiei Europene și se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

(3) Întreprinderile certificate notifică autorității de reglementare orice tranzacție planificată care poate necesita o reevaluare a conformității lor cu cerințele articolului 60 sau ale articolului 68.

(4) Autoritățile de reglementare monitorizează respectarea permanentă de către întreprinderile certificate a cerințelor articolului 60 sau ale articolului 68. Aceste autorități deschid o procedură de certificare în scopul asigurării respectării cerințelor respective:

- (a) în urma notificării efectuate de întreprinderea certificată în temeiul alineatului (3);
- (b) din proprie inițiativă, atunci când au luat cunoștință de faptul că o modificare planificată a drepturilor sau a influenței asupra întreprinderilor certificate sau a proprietarilor de sisteme de transport poate duce la încălcarea dispozițiilor articolului 60 sau ale articolului 68 sau atunci când au motive să considere că este posibil să se fi produs o asemenea încălcare; sau
- (c) la cererea motivată a Comisiei.

(5) Autoritățile de reglementare adoptă o decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem sau a unui operator de rețea de transport de hidrogen în termen de 100 de zile lucrătoare de la data notificării de către operatorul de transport și de sistem ori de către operatorul de rețea de transport de hidrogen sau de la data cererii din partea Comisiei. După expirarea acestui termen, certificarea se consideră acordată. Decizia explicită sau tacită a autorităților de reglementare devine efectivă numai după încheierea procedurii prevăzute la alineatul (6).

(6) Decizia explicită sau tacită cu privire la certificare este notificată fără întârziere Comisiei de către autoritatea de reglementare, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta. Comisia acționează în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 14 din Regulamentul (UE) 2024/1789.

(7) Autoritățile de reglementare și Comisia pot solicita operatorilor de transport și de sistem, operatorilor de rețea de transport de hidrogen și întreprinderilor care desfășoară oricare dintre activitățile de producție sau de furnizare orice informații relevante pentru îndeplinirea atribuțiilor care le revin în temeiul prezentului articol.

(8) Autoritățile de reglementare și Comisia păstrează confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

Articolul 72

Certificarea în raport cu țările terțe

(1) Atunci când un proprietar de sistem de transport, un operator de transport și de sistem, un operator de rețea de transport de hidrogen sau un proprietar de rețea de transport de hidrogen care este controlat de o persoană dintr-o țară terță solicită o certificare, autoritatea de reglementare notifică acest lucru Comisiei.

Autoritatea de reglementare notifică, de asemenea, fără întârziere Comisiei orice circumstanțe în urma cărora o persoană dintr-o țară terță ar dobândi controlul asupra unui sistem de transport, asupra unui operator de transport și de sistem, asupra unei rețele de transport de hidrogen sau asupra unui operator de rețea de transport de hidrogen.

(2) Operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea de transport de hidrogen notifică autorității de reglementare orice circumstanțe în urma cărora o persoană dintr-o țară terță ar dobândi controlul asupra sistemului de transport, a operatorului de transport și de sistem, a rețelei de transport de hidrogen sau a operatorului de rețea de transport de hidrogen.

(3) Autoritatea de reglementare adoptă un proiect de decizie cu privire la certificarea unui operator de transport și de sistem sau a unui operator de rețea de transport de hidrogen în termen de 100 de zile lucrătoare de la data notificării de către operatorul de transport și de sistem sau de către operatorul de rețea de hidrogen. Aceasta refuză certificarea în cazul în care nu s-a demonstrat:

- (a) că entitatea în cauză îndeplinește cerințele articolului 60 sau 68; și
- (b) în fața autorității de reglementare sau a altei autorități competente desemnate de statul membru, faptul că acordarea certificării nu va pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie a statului membru și a Uniunii sau interesele esențiale de securitate ale acestora. În examinarea acestui aspect, autoritatea de reglementare sau altă autoritate competentă desemnată în acest sens ține seama de:
 - (i) drepturile și obligațiile Uniunii față de țara terță în cauză în temeiul dreptului internațional, inclusiv al unui acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de securitatea aprovizionării cu energie;
 - (ii) drepturile și obligațiile statului membru față de țara terță respectivă, în temeiul acordurilor încheiate cu țara terță respectivă, în măsura în care acestea respectă dreptul Uniunii;
 - (iii) dreptul de proprietate, furnizarea sau alte relații comerciale care ar putea afecta în mod negativ stimulentele, precum și capacitatea proprietarului de sistem de transport, a operatorului de transport și de sistem, a proprietarului de rețea de transport de hidrogen sau a operatorului de rețea de transport de hidrogen de a furniza gaze naturale sau hidrogen statului membru sau Uniunii;
 - (iv) alte elemente și circumstanțe specifice ale cazului și de țara terță în cauză.

(4) Autoritatea de reglementare notifică fără întârziere Comisiei proiectul de decizie, împreună cu toate informațiile relevante referitoare la aceasta.

(5) Statele membre se asigură că autoritatea de reglementare sau autoritatea competentă desemnată menționată la alineatul (3) litera (b) de la prezentul articol, înainte ca autoritatea de reglementare să adopte o decizie cu privire la certificare, solicită un avis din partea Comisiei care să analizeze dacă:

(a) entitatea respectivă respectă cerințele articolului 60 sau 68; și

(b) acordarea certificării va pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie a Uniunii.

(6) Comisia examinează cererea menționată la alineatul (5) de îndată ce o primește. În termen de 50 de zile lucrătoare de la primirea cererii, Comisia transmite avizul său autorității de reglementare sau, în cazul în care cererea a fost înaintată de autoritatea competentă desemnată, către aceasta.

În pregătirea avizului său, Comisia poate solicita opiniile ACER, ale statului membru în cauză și ale părților interesate. În cazul în care Comisia face o astfel de solicitare, termenul de 50 de zile lucrătoare se prelungește cu încă 50 de zile lucrătoare.

În cazul în care Comisia nu emite un aviz în termenul menționat în primul și al doilea paragraf, se consideră că Comisia nu a ridicat obiecții cu privire la decizia autorității de reglementare.

(7) Atunci când evaluează dacă controlul deținut de o persoană dintr-o țară terță pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie sau interesele esențiale de securitate ale Uniunii sau ale oricărui stat membru, Comisia ține seama:

(a) de elementele specifice ale cazului și de țara terță în cauză, inclusiv de dovezile în legătură cu influența țării sau țărilor terțe în cauză asupra situației descrise la alineatul (3) litera (b) punctul (iii); și

(b) de drepturile și obligațiile Uniunii față de țara terță în cauză în temeiul dreptului internațional, inclusiv în temeiul unui acord încheiat cu una sau mai multe țări terțe la care Uniunea este parte și în care sunt abordate aspecte legate de securitatea aprovizionării.

(8) În termen de 50 de zile lucrătoare după expirarea termenului menționat la alineatul (6), autoritatea de reglementare adoptă decizia finală cu privire la certificare. În adoptarea deciziei finale, autoritatea de reglementare ține seama în cel mai înalt grad de avizul Comisiei. În orice caz, un stat membru are dreptul de a refuza certificarea atunci când acordarea acesteia pune în pericol securitatea aprovizionării cu energie a statului membru respectiv sau securitatea aprovizionării cu energie a unui alt stat membru. În cazul în care statul membru a desemnat o altă autoritate competentă în temeiul alineatului (3) litera (b), acesta poate solicita autorității de reglementare să adopte decizia finală în conformitate cu evaluarea autorității competente respective. Decizia finală a autorității de reglementare și avizul Comisiei se publică împreună. În cazul în care decizia finală diferă de avizul Comisiei, statul membru în cauză furnizează și publică, împreună cu decizia respectivă, motivele respectivei decizii.

(9) Nicio dispoziție a prezentului articol nu aduce atingere dreptului statelor membre de a exercita, în conformitate cu dreptul Uniunii, controale naționale legale, pentru a-și proteja interesele legitime de siguranță publică.

(10) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 90 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea de orientări care să conțină detaliile procedurii care trebuie urmată în vederea aplicării prezentului articol.

Articolul 73

Desemnarea operatorilor de înmagazinare a gazelor naturale, a operatorilor de înmagazinare a hidrogenului, a operatorilor de instalații GNL și de terminale de hidrogen

Statele membre desemnează sau solicită întreprinderilor care dețin instalații de înmagazinare a gazelor naturale, a hidrogenului, instalații GNL și terminale de hidrogen să desemneze, pentru o perioadă care urmează să fie stabilită de statele membre, luând în considerare eficiența și echilibrul economic, unul sau mai mulți operatori pentru aceste infrastructuri.

Secțiunea 6

Separarea conturilor și transparența acestora

Articolul 74

Dreptul de acces la conturi

(1) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autoritățile de reglementare și autoritățile de soluționare a litigiilor menționate la articolul 32 alineatul (3), au drept de acces la conturile întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și din cel al hidrogenului în conformitate cu articolul 75, în măsura în care acest lucru este necesar pentru îndeplinirea misiunii lor.

(2) Statele membre sau orice autoritate competentă desemnată de acestea, inclusiv autoritățile de reglementare și autoritățile de soluționare a litigiilor, păstrează confidențialitatea asupra informațiilor sensibile din punct de vedere comercial. Statele membre pot prevedea divulgarea acestor informații în cazul în care acest lucru este necesar pentru a permite autorităților competente să își exercite funcțiile.

Articolul 75

Separarea conturilor

(1) Statele membre iau măsurile necesare pentru a se asigura că respectivele conturi ale întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului sunt ținute în conformitate cu dispozițiile alineatelor (2)-(5).

(2) Întreprinderile din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului, indiferent de forma de proprietate sau de regimul juridic, întocmesc, prezintă spre auditare și publică conturile lor anuale, în conformitate cu normele naționale referitoare la conturile anuale ale societăților cu răspundere limitată, adoptate în conformitate cu Directiva 2013/34/UE.

Întreprinderile care, din punct de vedere juridic, nu sunt obligate să își publice conturile anuale păstrează la sediul lor social o copie a acestora, pusă la dispoziția publicului.

(3) În sistemul lor de contabilitate internă, întreprinderile țin conturi separate pentru fiecare din activitățile de transport, distribuție, GNL, terminal de hidrogen, înmagazinare a gazelor naturale și a hidrogenului și vehiculare a hidrogenului, cum li s-ar cere să facă dacă respectivele activități ar fi realizate de întreprinderi separate, în vederea evitării discriminării, a subvenționării încrucișate și a denaturării concurenței. Activele de infrastructură ale întreprinderilor se alocă în conturile și bazele de active reglementate relevante, separat pentru activele din sectorul gazelor naturale, cele din sectorul energiei electrice sau cele din sectorul hidrogenului, asigurându-se transparența respectivei alocări. De asemenea, întreprinderile țin conturi, care pot fi consolidate, pentru alte activități care nu sunt legate de activitățile de transport, distribuție, GNL, terminal de hidrogen, înmagazinare a gazelor naturale sau înmagazinare a hidrogenului sau vehiculare a hidrogenului. Veniturile rezultate din deținerea în proprietate a rețelei de transport, de distribuție sau de hidrogen sunt specificate în conturi. După caz, întreprinderile țin conturi consolidate pentru alte activități din afara sectorului gazelor naturale și al hidrogenului. Conturile interne cuprind un bilanț și un cont de profit și pierderi pentru fiecare activitate în parte. Separarea conturilor se auditează în conformitate cu normele prevăzute la alineatul (2) și se raportează autorității de reglementare în cauză.

(4) Auditul menționat la alineatul (2) de la prezentul articol verifică, în special, ca obligația de evitare a discriminării și a subvențiilor încrucișate, menționată la alineatul (3) de la prezentul articol, să fie respectată. Fără a se aduce atingere articolului 5 din Regulamentul (UE) 2024/1789, nu se permite subvenționarea încrucișată între utilizatorii sistemului de gaze naturale și utilizatorii rețelei de hidrogen.

(5) În contabilitatea lor internă, întreprinderile precizează regulile de alocare a activului și pasivului, a cheltuielilor și veniturilor, precum și a pierderilor, fără a aduce atingere normelor contabile aplicabile la nivel național, pe care le aplică la întocmirea conturilor separate prevăzute la alineatul (3). Regulile interne respective pot fi modificate numai în cazuri excepționale. Astfel de modificări trebuie să fie notificate autorității de reglementare și să fie motivate în mod corespunzător.

(6) Conturile anuale indică, în anexă, orice tranzacție de o anumită importanță, realizată cu întreprinderile conexe.

CAPITOLUL X
AUTORITĂȚILE DE REGLEMENTARE

Articolul 76

Desemnarea autorităților de reglementare și independența acestora

- (1) Fiecare stat membru desemnează o singură autoritate de reglementare la nivel național.
- (2) Alineatul (1) de la prezentul articol nu aduce atingere desemnării altor autorități de reglementare la nivel regional în statele membre, cu condiția să existe, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii, un reprezentant de rang înalt în cadrul Consiliului autorităților de reglementare al ACER, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.
- (3) Prin derogare de la alineatul (1) de la prezentul articol, un stat membru poate desemna autorități de reglementare pentru sistemele de dimensiuni reduse, într-o regiune separată din punct de vedere geografic al cărei consum pe anul 2008 a reprezentat mai puțin de 3 % din consumul total al statului membru din care face parte. Această derogare nu aduce atingere numirii unui reprezentant de rang înalt, în scopuri de reprezentare și de contact la nivelul Uniunii, în cadrul Consiliului autorităților de reglementare al ACER, în conformitate cu articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul (UE) 2019/942.
- (4) Statele membre garantează independența autorității de reglementare și se asigură că aceasta își exercită competențele în mod imparțial și transparent. În acest scop, statele membre se asigură că, atunci când își îndeplinește atribuțiile de reglementare care îi revin în temeiul prezentei directive și al actelor juridice conexe, autoritatea de reglementare:
- (a) este distinctă din punct de vedere juridic și independentă din punct de vedere funcțional de orice altă entitate publică sau privată;
 - (b) se asigură că personalul său și persoanele cu funcții de conducere:
 - (i) acționează în mod independent de orice interes de piață;
 - (ii) nu solicită și nu acceptă instrucțiuni directe din partea niciunui guvern sau a niciunei entități publice sau private în îndeplinirea atribuțiilor de reglementare care îi revin. Această cerință nu aduce atingere unei cooperări strânse, după caz, cu alte autorități naționale relevante sau orientărilor de politică generală elaborate de guvern, care nu au legătură cu atribuțiile și competențele de reglementare în temeiul articolului 78.
- (5) În scopul de a proteja independența autorităților de reglementare, statele membre se asigură, în special, că:
- (a) autoritatea de reglementare poate lua decizii autonome, independent de orice organism politic;
 - (b) autoritatea de reglementare deține toate resursele umane și financiare de care are nevoie pentru a-și îndeplini atribuțiile și a-și exercita competențele în mod eficace și eficient;
 - (c) autoritatea de reglementare beneficiază de o alocare bugetară anuală separată și de autonomie în execuția respectivului buget alocat;
 - (d) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, membrii personalului de conducere de nivel superior din cadrul autorității de reglementare sunt numiți pentru un mandat fix cu o durată cuprinsă între cinci și șapte ani, care poate fi reînnoit o singură dată;
 - (e) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, membrii personalului de conducere de nivel superior din cadrul autorității de reglementare sunt numiți pe baza unor criterii obiective, transparente și publicate, urmându-se o procedură independentă și imparțială, care garantează faptul că respectivii candidați au competențele și experiența necesare pentru poziția relevantă din cadrul autorității de reglementare;
 - (f) există dispoziții referitoare la conflictul de interese, iar obligațiile de confidențialitate se mențin și după încheierea mandatului membrilor consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, după încheierea mandatului membrilor personalului de conducere de nivel superior din cadrul autorității de reglementare;
 - (g) membrii consiliului de administrație al autorității de reglementare sau, în absența unui astfel de consiliu, membrii personalului de conducere de nivel superior din cadrul autorității de reglementare pot fi eliberați din funcție numai pe baza unor criterii transparente instituite.

În ceea ce privește primul paragraf litera (d), statele membre garantează un sistem de rotație corespunzător pentru consiliul de administrație sau pentru personalul de conducere de nivel superior. Membrii consiliului de administrație sau, în absența unui astfel de consiliu, membrii personalului de conducere de nivel superior pot fi eliberați din funcție în cursul mandatului lor numai în cazul în care nu mai îndeplinesc condițiile prevăzute de prezentul articol sau în cazul în care au comis o abatere, potrivit dreptului intern.

Statele membre pot să dispună verificarea ex post de către un auditor independent a conturilor anuale ale autorității de reglementare.

(6) Până la 5 iulie 2026 și, ulterior, la fiecare patru ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport cu privire la respectarea de către autoritățile naționale a principiului independenței prevăzut la prezentul articol. Comisia face publice aceste rapoarte.

Articolul 77

Obiectivele generale ale autorităților de reglementare

În îndeplinirea atribuțiilor de reglementare prevăzute de prezenta directivă, autoritatea de reglementare ia toate măsurile rezonabile în vederea realizării următoarelor obiective în cadrul atribuțiilor și competențelor sale prevăzute la articolul 78, în cooperare strânsă cu alte autorități naționale competente, inclusiv cu autoritățile de concurență, și cu autorități relevante din state membre învecinate și din țări terțe învecinate, după caz, și fără a aduce atingere competențelor acestora:

- (a) promovarea, în strânsă cooperare cu autoritățile de reglementare ale altor state membre, cu Comisia și cu ACER, în cadrul Uniunii, a unor piețe interne ale gazelor naturale, gazelor din surse regenerabile și gazelor și hidrogenului cu emisii scăzute de carbon competitive, flexibile, sigure și durabile din punctul de vedere al mediului, precum și garantarea unor condiții adecvate pentru funcționarea eficientă și fiabilă a rețelelor de gaze naturale și de hidrogen și realizarea de progrese în ceea ce privește integrarea sistemului energetic, având în vedere obiectivele pe termen lung și contribuind astfel la aplicarea coerentă, eficientă și eficace a dreptului Uniunii în vederea realizării obiectivelor climatice și energetice ale Uniunii;
- (b) dezvoltarea, în cadrul Uniunii, a unor piețe transfrontaliere regionale competitive și funcționale, în vederea realizării obiectivelor prevăzute la litera (a);
- (c) eliminarea restricțiilor privind comerțul cu gaze naturale și hidrogen între statele membre, inclusiv eliminarea restricțiilor datorate diferențelor de calitate a gazelor naturale și a hidrogenului sau diferențelor de volum de hidrogen amestecat în sistemul de gaze naturale sau datorate diferențelor de calitate a hidrogenului din sistemul de hidrogen, dezvoltarea unor capacități transfrontaliere de transport sau vehiculare corespunzătoare pentru a satisface cererea și îmbunătățirea integrării piețelor naționale prin asigurarea interoperabilității sistemului interconectat de gaze naturale al Uniunii sau a sistemului de hidrogen al Uniunii, ceea ce ar putea facilita fluxurile de gaze naturale pe întreg teritoriul Uniunii;
- (d) sprijinirea dezvoltării, în cel mai rentabil mod și ținând seama de principiul „eficiența energetică înainte de toate”, a unor sisteme sigure, fiabile, eficiente și nediscriminatorii care să fie orientate către consumator și promovarea caracterului adecvat al sistemelor și, în conformitate cu obiectivele generale de politică în domeniul energiei și climei, promovarea eficienței energetice și a integrării producției la scară largă și la scară redusă de gaze din surse regenerabile, precum și a producției distribuite, atât în rețelele de transport, cât și în cele de distribuție și facilitarea funcționării acestora în relație cu alte rețele de energie electrică și de energie termică;
- (e) facilitarea racordării și a accesului la rețea ale noilor capacități de producție, în special prin eliminarea obstacolelor care ar putea împiedica racordarea și accesul noilor operatori pe piața gazelor și a hidrogenului obținute din surse regenerabile;
- (f) garantarea acordării de stimulente corespunzătoare operatorilor de sisteme și utilizatorilor sistemelor, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, pentru a spori eficiența, mai ales eficiența energetică, în ceea ce privește performanța sistemelor, precum și integrarea pe piață;
- (g) garantarea unor avantaje pentru clienți de pe urma funcționării eficiente a piețelor interne, promovarea concurenței efective și sprijinirea asigurării unui nivel înalt de protecție a consumatorilor în strânsă cooperare cu autoritățile relevante pentru protecția consumatorilor și cu consultarea organismelor de consumatori relevante;
- (h) sprijinirea atingerii unor standarde ridicate ale serviciului public în domeniul gazelor naturale, contribuind la protejarea clienților vulnerabili și la compatibilitatea proceselor necesare de schimb de date pentru schimbarea furnizorului de către clienți.

Articolul 78

Atribuțiile și competențele autorității de reglementare

- (1) Autoritatea de reglementare are următoarele atribuții:
- (a) să stabilească sau să aprobe, conform unor criterii transparente, tarife de transport sau de distribuție ori metodologiile de calculare a acestora, ori ambele;
 - (b) să aprobe scenariile comune pentru planurile de dezvoltare a rețelei pe zece ani, în conformitate cu articolul 55 alineatul (2) litera (f), în cazul în care statul membru prevede o astfel de aprobare;
 - (c) să stabilească sau să aprobe, conform unor criterii transparente, tarife pentru accesul la rețeaua de hidrogen sau metodologiile de calculare a acestora, ori ambele, fără a aduce atingere deciziilor statelor membre în temeiul articolului 35 alineatul (4);
 - (d) să stabilească sau să aprobe, conform unor criterii transparente:
 - (i) valoarea și durata taxei specifice și ale transferului financiar sau metodologiile de calculare a acestora, ori ambele;
 - (ii) valoarea activelor transferate și destinația oricăror profituri și pierderi care ar putea apărea în consecință; și
 - (iii) alocarea contribuțiilor la taxa specifică;
 - (e) să asigure respectarea de către operatorii de transport și de sistem și operatorii de distribuție, cât și, acolo unde este cazul, de către proprietarii de sisteme, precum și de către operatorii de rețele de hidrogen, orice întreprindere din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului, precum și de către alți participanți la piață a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și al Regulamentului (UE) 2024/1789, al codurilor de rețea și al orientărilor adoptate în temeiul articolelor 70, 71 și 72 din Regulamentul (UE) 2024/1789, al Regulamentului (UE) 2017/1938 și al altor acte legislative relevante ale Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și a deciziilor ACER;
 - (f) în strânsă coordonare cu celelalte autorități de reglementare, să asigure respectarea de către ENTSO pentru gaze, entitatea europeană pentru operatorii de distribuție (denumită în continuare „entitatea OSD UE”), înființată în conformitate cu articolele 52-57 din Regulamentul (UE) 2019/943, și Rețeaua europeană a operatorilor de rețele de hidrogen (denumită în continuare „ENNOH”), înființată în conformitate cu articolul 57 din Regulamentul (UE) 2024/1789, a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și al Regulamentului (UE) 2024/1789, al codurilor de rețea și al orientărilor adoptate în temeiul articolelor 70-74 din Regulamentul (UE) 2024/1789 și al altor acte legislative relevante ale Uniunii, inclusiv în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, precum și a deciziilor ACER și să identifice în comun nerespectarea de către ENTSO pentru gaze, entitatea OSD UE și ENNOH a obligațiilor care le revin; în cazul în care autoritățile de reglementare nu au reușit să ajungă la un acord în termen de patru luni de la începerea consultărilor în scopul identificării în comun a neconformității, chestiunea este înaintată ACER în vederea adoptării unei decizii, în temeiul articolului 6 alineatul (10) din Regulamentul (UE) 2019/942;
 - (g) să monitorizeze dezvoltarea calităților gazelor și gestionarea calității gazelor de către operatorii de transport și de sistem și, după caz, de către operatorii de distribuție, inclusiv evoluția costurilor legate de gestionarea calității gazelor de către operatorii de sisteme și evoluțiile legate de amestecarea și separarea hidrogenului în sistemul de gaze naturale, de către operatorii de sisteme de înmagazinare a gazelor naturale și de către operatorii de instalații GNL și, în cazul în care un stat membru a mandatat o altă autoritate competentă să colecteze informații, autoritatea competentă respectivă transmite informațiile autorității de reglementare;
 - (h) să monitorizeze evoluția calității hidrogenului și gestionarea calității hidrogenului de către operatorii de rețele de hidrogen, după caz, astfel cum se menționează la articolul 50, inclusiv evoluția costurilor legate de gestionarea calității hidrogenului;
 - (i) să țină seama de examinarea și evaluarea planurilor de dezvoltare a infrastructurii de vehiculare a hidrogenului prezentate de operatorii de rețele de hidrogen în temeiul articolelor 55 și 56 din prezenta directivă, atunci când aprobă taxele specifice în sensul articolului 5 din Regulamentul (UE) 2024/1789;
 - (j) să coopereze, în ceea ce privește aspectele transfrontaliere, cu autoritatea sau autoritățile de reglementare din statele membre implicate și cu ACER, în special prin participarea la lucrările Consiliului autorităților de reglementare al ACER în temeiul articolului 21 din Regulamentul (UE) 2019/942. În ceea ce privește infrastructura înspre și dinspre o țară terță, autoritatea de reglementare a statului membru în care este situat primul punct de interconectare cu rețeaua statelor membre poate coopera cu autoritățile relevante din țara terță, inclusiv cu cele ale părților contractante la Comunitatea Energiei, după consultarea cu autoritățile de reglementare ale celorlalte state membre în cauză, în scopul asigurării, în ceea ce privește respectiva infrastructură, a aplicării consecvente a prezentei directive pe teritoriul statelor membre;

- (k) să respecte și să pună în aplicare toate deciziile relevante, cu forță juridică obligatorie, ale ACER și ale Comisiei;
- (l) să raporteze anual cu privire la activitățile sale și la modul de îndeplinire a atribuțiilor sale autorităților competente ale statelor membre, ACER și Comisiei, menționând măsurile luate și rezultatele obținute în ceea ce privește fiecare dintre sarcinile enumerate la prezentul articol;
- (m) să garanteze că nu există subvenții încrucișate între activitățile de transport, distribuție, vehiculare a hidrogenului, înmagazinare a gazelor naturale și a hidrogenului, terminalele GNL și de hidrogen și activitățile de furnizare a gazelor naturale și a hidrogenului, fără a aduce atingere articolului 5 alineatul (2) din Regulamentul (UE) 2024/1789;
- (n) să monitorizeze planurile de investiții ale operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor de rețele de transport de hidrogen, furnizând în raportul său anual o evaluare a planurilor de investiții ale operatorilor de transport și de sistem și ale operatorilor de rețele de transport de hidrogen din punctul de vedere al concordanței lor cu planurile la nivelul Uniunii de dezvoltare a rețelei menționate la articolele 32 și 60 din Regulamentul (UE) 2024/1789, incluzând într-o astfel de evaluare recomandări de modificare a planurilor de investiții respective;
- (o) să monitorizeze respectarea normelor de siguranță și de fiabilitate a rețelei și să revizuiască performanțele lor anterioare, precum și să stabilească sau să aprobe standardele și cerințele de calitate a serviciilor și a aprovizionării sau să contribuie la realizarea acestui obiectiv împreună cu alte autorități competente;
- (p) să monitorizeze nivelul de transparență, inclusiv prețurile angro, și să garanteze respectarea de către întreprinderile din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului a obligațiilor privind transparența care le revin;
- (q) să monitorizeze gradul și eficiența deschiderii piețelor și ale concurenței la nivelul comerțului angro și cu amănuntul, inclusiv în ceea ce privește bursele de gaze naturale și de hidrogen, prețurile pentru clienții casnici, inclusiv sistemele de plată anticipată, transparența ofertelor, creșterile bruște ale prețurilor și impactul acestora asupra prețurilor de vânzare angro și de consum, relația dintre prețurile plătite de gospodării și prețurile angro, tarifele percepute la schimbarea furnizorului, tarifele de debranșare, executarea serviciilor de întreținere și tarifele percepute pentru acestea, plângerile înaintate de clienții casnici și orice denaturare sau restricționare a concurenței, și să furnizeze toate informațiile relevante și să aducă toate situațiile relevante în atenția autorităților de concurență relevante, în special în ceea ce privește clienții vulnerabili și clienții afectați de sărăcie energetică;
- (r) să monitorizeze apariția unor practici contractuale restrictive, inclusiv a unor clauze privind exclusivitatea, care ar putea împiedica clienții mari necasnici să încheie contracte simultan cu mai mulți furnizori sau ar putea restrânge posibilitatea acestora de a face această alegere, informând, dacă este cazul, autoritățile naționale de concurență cu privire la astfel de practici;
- (s) să respecte libertatea contractuală în materie de contracte pe termen lung, atât timp cât acestea respectă dreptul Uniunii, sunt în concordanță cu politicile Uniunii și contribuie la obiectivele de decarbonizare, cu condiția să nu se încheie niciun contract pe termen lung pentru furnizarea de gaze fosile cu emisii nereduse cu o durată care să depășească data de 31 decembrie 2049;
- (t) să monitorizeze perioadele de timp necesare operatorilor de transport și de sistem și de distribuție de gaze naturale sau operatorilor de rețele de hidrogen pentru racordări și reparații, inclusiv cererile de racordare la rețea a instalațiilor de producție a biometanului;
- (u) să monitorizeze și să revizuiască condițiile de acces la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale, la stocarea în conductă și la alte servicii de sistem, astfel cum se prevede la articolul 33 sau 37, cu excluderea revizuirii tarifelor, în cazul în care sistemul de acces la instalațiile de înmagazinare a gazelor naturale este stabilit în temeiul articolului 33 alineatul (3);
- (v) să contribuie, împreună cu alte autorități relevante, la asigurarea eficacității și aplicării măsurilor de protecție a consumatorului, inclusiv a celor stabilite în anexa I, și, în special, să evalueze existența obstacolelor care îi împiedică pe clienți să își exercite drepturile, precum dreptul de a schimba furnizorul, de a rezilia un contract și de a avea acces la mecanisme de soluționare extrajudiciară a litigiilor;
- (w) să publice cel puțin o dată pe an recomandări cu privire la conformitatea prețurilor de furnizare cu dispozițiile articolului 7 și să le transmită autorităților de concurență, dacă este cazul;
- (x) să garanteze accesul nediscriminatoriu la datele privind consumul clienților, furnizarea în vederea utilizării cu titlu opțional a unui format ușor de înțeles armonizat la nivel național pentru datele privind consumul, precum și accesul prompt al tuturor clienților la astfel de date, în temeiul articolelor 23 și 24;

- (y) să monitorizeze punerea în aplicare a normelor privind rolurile și responsabilitățile operatorilor de transport și de sistem, ale operatorilor de distribuție, ale operatorilor de rețele de hidrogen, ale furnizorilor și clienților, precum și ale altor participanți la piață în temeiul Regulamentului (UE) 2024/1789;
- (z) să monitorizeze aplicarea corectă a criteriilor în conformitate cu care o instalație de înmagazinare a gazelor naturale intră în sfera de aplicare a articolului 33 alineatul (3) sau (4);
- (aa) să monitorizeze punerea în aplicare a măsurilor de salvagardare, astfel cum sunt prevăzute la articolul 83;
- (bb) să contribuie la compatibilitatea proceselor de schimb de date pentru cele mai importante procese de piață la nivel regional;
- (cc) să pună în aplicare codurile de rețea și orientările adoptate în temeiul articolelor 70-74 din Regulamentul (UE) 2024/1789 prin măsuri la nivel național sau, atunci când se impune, prin măsuri coordonate la nivel regional sau la nivelul Uniunii;
- (dd) să asigure un proces deschis, transparent, eficient și incluziv de elaborare a planului național de dezvoltare a rețelei pe zece ani în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 55, a planului de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 56 și, dacă este cazul, a planului de dezafectare a rețelei în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 57;
- (ee) să aprobe și să modifice planurile de dezvoltare a rețelei menționate la articolul 55 și, după caz, la articolul 57;
- (ff) să examineze și, după caz, să solicite modificări ale planului de dezvoltare a rețelei de distribuție de hidrogen menționate la articolul 56 alineatul (4), în cazul în care statul membru a prevăzut o astfel de însărcinare în temeiul alineatului (6) de la articolul menționat;
- (gg) să elaboreze orientări, astfel cum se menționează la articolul 57 alineatul (6), care să stabilească criterii și metodologii pentru o abordare structurală a dezafectării unor părți ale rețelei de distribuție a gazelor naturale, ținând seama de costurile dezafectării și de cazul specific al acelor active care ar putea necesita dezafectarea înainte de încheierea ciclului lor de viață prevăzut inițial, precum și să furnizeze orientări în ceea ce privește stabilirea tarifelor în astfel de cazuri;
- (hh) să monitorizeze disponibilitatea site-urilor de comparare, inclusiv a instrumentelor de comparare care îndeplinesc criteriile de la articolul 14;
- (ii) să monitorizeze eliminarea obstacolelor nejustificate și a restricțiilor privind dezvoltarea consumului de gaze naturale autogenerate din surse regenerabile;
- (jj) să îndeplinească orice alte atribuții conferite autorității de reglementare în temeiul prezentei directive și al Regulamentului (UE) 2024/1789.

(2) Atribuțiile de monitorizare prevăzute la alineatul (1) pot fi îndeplinite de alte autorități decât autoritățile de reglementare, în cazul în care un stat membru prevede acest lucru. În acest caz, informațiile obținute ca urmare a monitorizării sunt puse la dispoziția autorităților de reglementare în cel mai scurt timp posibil.

În îndeplinirea atribuțiilor prevăzute la alineatul (1), autoritățile de reglementare se consultă, după caz, cu operatorii de transport și de sistem de gaze naturale și cu operatorii de rețele de hidrogen și colaborează îndeaproape cu alte autorități naționale competente, după caz, menținându-și totodată independența, fără a se aduce atingere competențelor specifice ale autorităților de reglementare și în concordanță cu principiile unei mai bune reglementări.

Aprobările acordate de o autoritate de reglementare sau de către ACER în temeiul prezentei directive nu aduc atingere exercitării justificate în viitor a competențelor autorității de reglementare, în temeiul prezentului articol, sau sancțiunilor impuse de alte autorități competente sau de Comisie.

(3) Pe lângă atribuțiile care le revin în temeiul alineatului (1) din prezentul articol, în cazul desemnării, în temeiul articolului 61 sau 68, a unui operator de sistem independent sau a unui operator de rețea de transport de hidrogen independent, autoritatea de reglementare:

- (a) monitorizează respectarea de către proprietarul sistemului de transport, de către operatorul de sistem independent sau de către proprietarul rețelei de transport de hidrogen și de către operatorul de rețea de transport de hidrogen independent a obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive și impune sancțiuni în cazul în care aceștia nu își respectă obligațiile, în conformitate cu alineatul (4) litera (d);

- (b) monitorizează relațiile și schimburile de informații dintre proprietarul sistemului de transport și operatorul de sistem independent sau dintre proprietarul rețelei de transport de hidrogen și operatorul de rețea de transport de hidrogen independent, în vederea garantării respectării de către operatorul de sistem independent sau de către operatorul de rețea de transport de hidrogen independent a obligațiilor sale și, în special, aprobă contracte și acționează ca autoritate de soluționare a litigiilor între operatorul de sistem independent și proprietarul sistemului de transport sau între proprietarul rețelei de transport de hidrogen și operatorul de rețea de transport de hidrogen independent cu privire la plângerile înaintate de oricare dintre aceștia, în conformitate cu alineatul (11);
 - (c) fără a aduce atingere procedurii prevăzute la articolul 61 alineatul (2) litera (c), aprobă, în cazul primului plan de dezvoltare a rețelei pe zece ani, planificarea investițiilor și planul multianual de dezvoltare a rețelei, prezentate în fiecare an de către operatorul de sistem independent sau de către operatorul de rețea de transport de hidrogen independent;
 - (d) se asigură că tarifele de acces la rețea percepute de operatorul de sistem independent sau de operatorul de rețea de hidrogen independent cuprind o redevență pentru proprietarul sau proprietarii rețelei, care asigură o compensație corespunzătoare pentru activele rețelei și pentru orice investiții noi în cadrul acesteia, cu condiția ca acestea să fie aplicate în mod economic și eficient;
 - (e) are competența de a desfășura inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul proprietarului de sistem de transport și la sediul operatorului de sistem independent sau la sediul proprietarului rețelei de transport de hidrogen și la sediul operatorului de rețea de transport de hidrogen independent.
- (4) Statele membre se asigură că autorităților de reglementare le sunt conferite competențele care să le permită să își îndeplinească în mod eficient și rapid atribuțiile prevăzute la alineatele (1), (3) și (6). În acest scop, autoritatea de reglementare are cel puțin următoarele competențe:
- (a) să emită decizii obligatorii pentru întreprinderile din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului;
 - (b) să desfășoare investigații cu privire la funcționarea piețelor gazelor naturale și hidrogenului, precum și să decidă și să impună orice măsuri proporționale necesare pentru promovarea unei concurențe efective și pentru asigurarea unei funcționări corespunzătoare a piețelor gazelor naturale și hidrogenului și, după caz, să coopereze cu autoritatea națională de concurență și cu autoritățile de reglementare a piețelor financiare sau cu Comisia în desfășurarea unei investigații în domeniul dreptului concurenței;
 - (c) să solicite întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului toate informațiile relevante în vederea îndeplinirii atribuțiilor sale, inclusiv justificări pentru orice refuz de a acorda acces terților, precum și orice informații privind măsurile necesare pentru consolidarea rețelei;
 - (d) să impună sancțiuni efective, proporționale și disuasive întreprinderilor din sectorul gazelor naturale și din sectorul hidrogenului care nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive sau al oricărei decizii relevante și cu forță juridică obligatorie a autorității de reglementare sau a ACER, sau să propună unei instanțe competente să impună astfel de sancțiuni, inclusiv competența de a impune sau de a propune impunerea de sancțiuni de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a operatorului de transport și de sistem sau a operatorului de rețea de hidrogen sau de până la 10 % din cifra de afaceri anuală a întreprinderii integrate vertical asupra operatorului de transport și de sistem, asupra operatorului de rețea de hidrogen sau asupra întreprinderii integrate vertical, după caz, pentru nerespectarea obligațiilor care le revin în temeiul prezentei directive;
 - (e) să dețină drepturi corespunzătoare pentru desfășurarea de investigații și competențele aferente în legătură cu soluționarea litigiilor, în temeiul alineatelor (11) și (12).
- (5) Autoritatea de reglementare situată în statul membru în care își are sediul ENTSO pentru gaze, ENNOH sau entitatea OSD UE are competența de a impune sancțiuni efective, proporționale și disuasive entităților respective în cazul în care acestea nu își respectă obligațiile care le revin în temeiul prezentei directive, al Regulamentului (UE) 2024/1789 sau al oricăror decizii relevante obligatorii din punct de vedere juridic ale autorității de reglementare sau ale ACER ori de a propune ca o instanță competentă să impună astfel de sancțiuni.
- (6) Pe lângă atribuțiile și competențele care îi revin în temeiul alineatelor (1) și (4) din prezentul articol, în cazul desemnării, în temeiul capitolului IX secțiunea 3, a unui operator de transport independent sau a unui operator de rețea integrată de transport de hidrogen, autorității de reglementare îi sunt conferite cel puțin următoarele atribuții și competențe:
- (a) să impună sancțiuni, în temeiul alineatului (4) litera (d), în caz de practici discriminatorii în favoarea întreprinderii integrate vertical;
 - (b) să monitorizeze schimburile de informații dintre operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen și întreprinderea integrată vertical pentru a garanta respectarea de către operatorul de transport și de sistem sau de către operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen a obligațiilor sale;

- (c) să acționeze ca o autoritate de soluționare a litigiilor între întreprinderea integrată vertical și operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen cu privire la plângerile înaintate de oricare dintre aceștia, în conformitate cu alineatul (11);
 - (d) să monitorizeze relațiile comerciale și financiare, inclusiv împrumuturile, dintre întreprinderea integrată vertical și operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen;
 - (e) să aprobe toate acordurile comerciale și financiare dintre întreprinderea integrată vertical și operatorul de transport și de sistem sau operatorul de rețea integrată de transport de hidrogen, cu condiția ca acestea să respecte condițiile de piață;
 - (f) atunci când este notificată de coordonatorul funcției de conformitate conform articolului 67 alineatul (4), să solicite o justificare din partea întreprinderii integrate vertical, care să includă în special dovezi privind faptul că nu a fost înregistrată nicio practică discriminatorie în avantajul întreprinderii integrate vertical;
 - (g) să efectueze inspecții, inclusiv inspecții neanunțate, la sediul întreprinderii integrate vertical și al operatorului de transport și de sistem sau al operatorului de rețea integrată de transport de hidrogen;
 - (h) să atribuie toate sarcinile sau sarcini specifice ale operatorului de transport și de sistem sau ale operatorului de rețea integrată de transport de hidrogen unui operator de sistem independent sau unui operator de rețea de transport de hidrogen independent, numit în conformitate cu articolul 68, în cazul unei încălcări repetate de către operatorul de transport și de sistem sau de către operatorul de rețea integrată de hidrogen a obligațiilor care îi revin în temeiul prezentei directive, în special în cazul unor practici discriminatorii repetate în beneficiul întreprinderii integrate vertical.
- (7) Autoritățile de reglementare răspund de stabilirea sau aprobarea, cu suficient timp înainte de intrarea lor în vigoare, cel puțin a metodologiilor folosite pentru calcularea sau stabilirea clauzelor și condițiilor privind:
- (a) racordarea și accesul la rețelele naționale de gaze naturale, inclusiv tarifele de transport și distribuție și clauzele, condițiile și tarifele de acces la instalațiile GNL, astfel încât tarifele sau metodologiile să permită efectuarea investițiilor necesare în rețele și în instalațiile GNL într-un mod care să garanteze viabilitatea acestora;
 - (b) racordarea și accesul la rețelele naționale de hidrogen, inclusiv tarifele de rețea de hidrogen, acolo unde este cazul, și clauzele, condițiile și tarifele de acces la instalațiile de înmagazinare a hidrogenului și la terminalele de hidrogen;
 - (c) furnizarea de servicii de echilibrare, care să fie realizate în modul cel mai economic posibil, să ofere stimulente corespunzătoare utilizatorilor rețelelor pentru ca aceștia să își echilibreze intrările și ieșirile într-un mod corect și nediscriminatoriu și să fie întemeiate pe criterii obiective;
 - (d) aprobarea și monitorizarea taxelor specifice în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (UE) 2024/1789;
 - (e) accesul la infrastructurile transfrontaliere, inclusiv procedurile de alocare a capacităților și de gestionare a congestiilor.
- (8) Metodologiile sau clauzele și condițiile menționate la alineatul (7) sunt publicate.
- (9) La stabilirea sau aprobarea tarifelor sau a metodologiilor și a serviciilor de echilibrare menționate la alineatul (7), autoritățile de reglementare se asigură că operatorilor de transport și de sistem și de distribuție și, fără a aduce atingere deciziei unui stat membru în temeiul articolului 35 alineatul (4), operatorilor de rețele de hidrogen li se acordă stimulente corespunzătoare, atât pe termen scurt, cât și pe termen lung, în scopul de a spori eficiența, de a îmbunătăți integrarea pe piață și securitatea aprovizionării și de a sprijini activitățile de cercetare aferente.
- (10) Autoritățile de reglementare monitorizează gestionarea congestiei în cadrul rețelelor naționale de transport și al rețelelor de transport de hidrogen, inclusiv la nivelul conductelor de interconectare și al conductelor de interconectare pentru hidrogen, și punerea în aplicare a normelor de gestionare a congestiilor. În acest sens, operatorii de transport și de sistem, operatorii de rețele de transport de hidrogen sau operatorii de piață prezintă autorităților de reglementare normele lor de gestionare a congestiilor, inclusiv de alocare a capacităților. Autoritățile de reglementare pot cere modificări ale acestor norme.

Articolul 79

Decizii și plângeri

(1) Autoritățile de reglementare au competența de a solicita operatorilor de transport și de sistem, de înmagazinare a gazelor naturale, de GNL și de distribuție din sectorul gazelor naturale, operatorilor de înmagazinare a hidrogenului și operatorilor de terminale de hidrogen, precum și operatorilor de rețele de hidrogen ca, în cazul în care este necesar, să modifice clauzele și condițiile, inclusiv tarifele și metodologiile menționate la prezentul articol, în scopul de a asigura proporționalitatea acestora, precum și aplicarea lor într-un mod nediscriminatoriu. În cazul în care regimul de acces la înmagazinare a gazelor naturale este stabilit în temeiul articolului 33 alineatul (3), această sarcină exclude modificarea tarifelor. În cazul în care regimul de acces la rețelele de hidrogen, la instalațiile de hidrogen sau la înmagazinarea hidrogenului se bazează pe un sistem de acces negociat al terților în conformitate cu articolul 35 alineatul (4), articolul 36 alineatul (1) sau articolul 37 alineatul (2), această sarcină exclude modificarea tarifelor. În cazul unor întârzieri în ceea ce privește stabilirea tarifelor de transport și distribuție în sectorul gazelor naturale și, după caz, a tarifelor de rețea de hidrogen, autoritățile de reglementare sunt împuternicite să stabilească sau să aprobe tarife sau metodologii de transport și distribuție provizorii și tarife de rețea de hidrogen sau metodologiile aferente, tot provizorii, și să adopte măsurile compensatorii corespunzătoare, dacă tarifele sau metodologiile finale se abat de la aceste tarife sau metodologii provizorii.

(2) Orice parte care depune o plângere împotriva unui operator de transport și de sistem din sectorul gazelor naturale, de înmagazinare a gazelor naturale, de GNL sau de distribuție sau a unui operator de rețea de hidrogen, operator de înmagazinare a hidrogenului sau operator de terminal de hidrogen, referitoare la obligațiile care revin operatorului respectiv în temeiul prezentei directive, poate înainta această plângere autorității de reglementare care, acționând ca autoritate de soluționare a litigiilor, emite o decizie în termen de două luni de la data primirii plângerii. Acest termen poate fi prelungit cu două luni în cazul în care autoritatea de reglementare dorește să obțină informații suplimentare. Acest termen prelungit poate fi prelungit în continuare cu acordul reclamantului. Decizia autorității de reglementare produce efecte obligatorii până la o eventuală hotărâre contrarie pronunțată în urma unei căi de atac.

(3) Orice parte care este afectată și care are dreptul de a contesta o decizie luată fie cu privire la metodologiile urmate în temeiul prezentului articol, fie, în cazul în care autoritatea de reglementare are obligația de a se consulta, cu privire la metodologiile sau tarifele propuse, poate să depună o plângere în vederea revizuirii respectivei decizii sau propuneri de decizie, în termen de două luni de la publicarea acesteia sau într-un termen mai scurt prevăzut de statele membre. Plângerea nu are efect suspensiv.

(4) Statele membre creează mecanisme eficiente și adecvate de reglementare, de control și de asigurare a transparenței, în scopul evitării abuzurilor de poziție dominantă, în special în detrimentul consumatorilor, cât și a oricăror practici agresive. Aceste mecanisme iau în considerare dispozițiile TFUE, în special cele ale articolului 102.

(5) Statele membre se asigură că sunt luate măsurile corespunzătoare, inclusiv măsuri administrative sau penale în conformitate cu dreptul lor național, împotriva persoanelor fizice sau juridice care se fac vinovate de nerespectarea normelor privind confidențialitatea impuse de prezenta directivă.

(6) Plângerile menționate la alineatele (2) și (3) nu aduc atingere exercitării dreptului de a introduce o cale de atac în temeiul legislației Uniunii sau al legislației naționale.

(7) Deciziile luate de autoritățile de reglementare sunt pe deplin întemeiate și motivate pentru a permite controlul judiciar. Deciziile sunt disponibile publicului, păstrându-se confidențialitatea informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.

(8) Statele membre asigură existența la nivel național a unor mecanisme adecvate care să garanteze că partea afectată de o decizie a autorității de reglementare are dreptul de a introduce o cale de atac în fața unui organism independent de orice parte implicată și de orice guvern.

Articolul 80

Cooperarea regională între autoritățile de reglementare cu privire la aspectele transfrontaliere

(1) Autoritățile de reglementare cooperează îndeaproape și se consultă între ele și în special în cadrul ACER, furnizându-și reciproc și furnizând ACER toate informațiile necesare îndeplinirii atribuțiilor care le revin în temeiul prezentei directive. În ceea ce privește schimbul de informații, autoritatea destinatară garantează respectarea aceluiași nivel de confidențialitate ca cel impus autorității emitente.

(2) Autoritățile de reglementare cooperează cel puțin la nivel regional în scopul:

- (a) de a încuraja crearea de mecanisme operaționale necesare pentru a permite o gestionare optimă a rețelei, de a promova bursele comune de gaze naturale și de hidrogen și alocarea capacităților transfrontaliere, precum și de a permite un nivel adecvat al capacității de interconexiune, inclusiv prin intermediul unor noi interconexiuni, în interiorul regiunii și între regiuni, permițând astfel dezvoltarea unei concurențe efective și îmbunătățirea securității aprovizionării, fără a face discriminări între întreprinderile de furnizare din diferite state membre;
 - (b) de a coordona dezvoltarea tuturor codurilor de rețea pentru operatorii de transport și de sistem, operatorii de rețele de hidrogen și alți participanți la piață relevanți;
 - (c) de a coordona dezvoltarea normelor privind gestionarea congestiilor;
 - (d) de a asigura conformitatea cu reglementările a entităților juridice care îndeplinesc sarcinile operatorilor de transport și de rețea la nivel transfrontalier sau regional.
- (3) Autoritățile de reglementare au dreptul de a încheia acorduri de cooperare între ele, pentru a favoriza cooperarea în domeniul reglementării.
- (4) Acțiunile menționate la alineatul (2) se desfășoară, după caz, în colaborare strânsă cu alte autorități naționale competente și fără a aduce atingere competențelor specifice ale acestora.
- (5) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 90 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări cu privire la limitele atribuțiilor autorităților de reglementare de a coopera între ele, precum și cu ACER.
- (6) Autoritățile de reglementare sau, după caz, alte autorități competente se pot consulta și pot coopera cu autoritățile relevante ale țărilor terțe, inclusiv cu părțile contractante la Comunitatea Energiei, în ceea ce privește exploatarea infrastructurii de gaze naturale și de hidrogen înspre și dinspre țări terțe cu scopul de a asigura, în ceea ce privește infrastructura în cauză, faptul că prezenta directivă se aplică în mod consecvent pe teritoriul unui stat membru și în marea teritorială a acestuia.

Articolul 81

Conformitatea cu codurile de rețea și cu orientările

- (1) Orice autoritate de reglementare, precum și Comisia pot solicita avizul ACER cu privire la conformitatea unei decizii luate de o autoritate de reglementare cu codurile de rețea și cu orientările adoptate în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2024/1789.
- (2) ACER își prezintă avizul atât autorității de reglementare care l-a solicitat sau, respectiv, Comisiei, cât și autorității de reglementare care a luat decizia în cauză, în termen de trei luni de la data primirii solicitării de aviz.
- (3) În cazul în care autoritatea de reglementare care a luat decizia nu se conformează avizului ACER în termen de patru luni de la data primirii avizului respectiv, ACER informează Comisia în consecință.
- (4) În cazul în care consideră că o decizie relevantă pentru comerțul transfrontalier, luată de o altă autoritate de reglementare, nu este conformă cu codurile de rețea și cu orientările adoptate în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2024/1789, orice autoritate de reglementare poate informa Comisia cu privire la acest lucru, în termen de două luni de la data deciziei respective.
- (5) În cazul în care, fie în termen de două luni după ce a fost informată de către ACER, în conformitate cu alineatul (3), ori de către o autoritate de reglementare, în conformitate cu alineatul (4), fie din proprie inițiativă, în termen de trei luni de la data deciziei, Comisia consideră că respectiva decizie a autorității de reglementare ridică îndoieli majore în ceea ce privește compatibilitatea cu codurile de rețea și cu orientările adoptate în temeiul prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2024/1789, Comisia poate decide examinarea mai detaliată a cazului. Într-o astfel de situație, Comisia invită autoritatea de reglementare și părțile la procedura desfășurată în fața respectivei autorități să își prezinte observațiile.
- (6) În cazul în care Comisia ia o decizie de examinare a cazului în conformitate cu alineatul (5), aceasta emite, în termen de patru luni de la data deciziei respective, o decizie finală:

- (a) de a nu ridica obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare; sau

- (b) de a solicita autorității de reglementare în cauză să își retragă decizia pe motiv că orientările și codurile de rețea nu au fost respectate.
- (7) În cazul în care Comisia nu a luat o decizie de examinare mai detaliată a cazului sau nu a luat o decizie finală în termenele prevăzute la alineatele (5) și (6), se consideră că nu a ridicat obiecții împotriva deciziei autorității de reglementare.
- (8) Autoritatea de reglementare se conformează, în termen de două luni, deciziei Comisiei de retragere a deciziei și informează Comisia în consecință.
- (9) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate în conformitate cu articolul 90 pentru a completa prezenta directivă prin stabilirea unor orientări care să conțină detaliile procedurii care trebuie urmată în vederea aplicării prezentului articol.

Articolul 82

Păstrarea datelor

- (1) Statele membre solicită întreprinderilor de furnizare să păstreze la dispoziția autorităților naționale, inclusiv a autorităților de reglementare și a autorităților naționale de concurență, precum și a Comisiei, timp de cel puțin cinci ani, în scopul îndeplinirii atribuțiilor care le revin, datele relevante cu privire la toate tranzacțiile cu contracte de furnizare de gaze naturale și de hidrogen și cu instrumente derivate pe gaze naturale și pe hidrogen încheiate cu clienți angro și cu operatori de transport și de sistem, cu operatori de înmagazinare a gazelor naturale și operatori de GNL și cu operatori de rețele de hidrogen, de înmagazinare a hidrogenului și de terminal de hidrogen.
- (2) Datele cuprind informații privind caracteristicile tranzacțiilor relevante, cum ar fi durata, regulile privind livrarea și decontarea, cantitatea, datele și termenele de executare, prețurile tranzacției, mijloacele de identificare ale clientului angro în cauză, precum și informații specifice privind toate contractele de furnizare de gaze naturale și de hidrogen și toate instrumentele derivate pe gaze naturale și pe hidrogen neexecutate.
- (3) Autoritatea de reglementare poate decide să pună la dispoziția participanților la piață elemente ale acestor informații, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial referitoare la anumiți participanți la piață sau la anumite tranzacții să nu fie divulgate. Prezentul alineat nu se aplică cu privire la informațiile despre instrumente financiare care intră în sfera de aplicare a Directivei 2014/65/UE.
- (4) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate pentru a completa prezenta directivă, în conformitate cu articolul 90, prin stabilirea unor orientări care să definească metodele și modalitățile de păstrare a datelor, precum și formatul și conținutul acestor date.
- (5) În ceea ce privește tranzacțiile cu instrumente derivate pe gaze naturale și pe hidrogen efectuate de întreprinderile de furnizare cu clienți angro și cu operatori de transport și de sistem, de înmagazinare a gazelor naturale și de GNL din sectorul gazelor naturale și cu operatori de rețele de hidrogen, operatori de înmagazinare a hidrogenului și operatori de terminal de hidrogen, prezentul articol se aplică numai după adoptarea de către Comisie a orientărilor menționate la alineatul (4).
- (6) Prezentul articol nu creează obligații suplimentare față de autoritățile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol pentru entitățile care intră în sfera de aplicare a Directivei 2014/65/UE.
- (7) În cazul în care autoritățile menționate la alineatul (1) de la prezentul articol au nevoie de acces la datele păstrate de entitățile care intră în sfera de aplicare a Directivei 2014/65/UE, autoritățile responsabile în temeiul directivei menționate furnizează autorităților respective datele solicitate.

CAPITOLUL XI

DISPOZIȚII FINALE

Articolul 83

Măsuri de salvagardare

În cazul unei crize neprevăzute apărute pe piața de energie sau dacă este amenințată siguranța fizică sau securitatea persoanelor, a echipamentelor sau a instalațiilor ori integritatea sistemului, un stat membru poate lua măsurile prevăzute în planul național de urgență și poate declara, dacă este cazul, unul dintre nivelurile de criză în temeiul articolului 11 din Regulamentul (UE) 2017/1938.

Articolul 84

Condiții de concurență echitabile

- (1) Măsurile pe care le pot adopta statele membre în temeiul prezentei directive pentru a asigura condiții de concurență echitabile sunt compatibile cu TFUE, în special cu articolul 36, și cu alte acte legislative ale Uniunii.
- (2) Măsurile menționate la alineatul (1) sunt proporționale, nediscriminatorii și transparente. Aceste măsuri pot fi puse în aplicare numai după notificarea Comisiei și după primirea aprobării acesteia.
- (3) Comisia acționează în urma notificării menționate la alineatul (2) în termen de două luni de la data la care a primit notificarea. Termenul respectiv începe în ziua următoare datei primirii informațiilor complete. În cazul în care Comisia nu a acționat în acest termen de două luni, se consideră că aceasta nu are obiecții în ceea ce privește măsurile care i-au fost notificate.

Articolul 85

Acorduri tehnice privind exploatarea conductelor de gaze naturale și de hidrogen cu țări terțe

Prezenta directivă nu afectează libertatea operatorilor de transport și de sistem, a operatorilor de rețele de hidrogen sau a altor operatori economici de a menține în vigoare sau de a încheia acorduri tehnice cu privire la aspecte referitoare la exploatarea conductelor dintre un stat membru și o țară terță, în măsura în care aceste acorduri sunt compatibile cu dreptul Uniunii și cu deciziile relevante ale autorităților de reglementare din statele membre în cauză. Acordurile respective sunt notificate autorităților de reglementare ale statelor membre în cauză.

Articolul 86

Derogări pentru sistemul de gaze naturale

- (1) Statele membre care nu sunt conectate direct la sistemul interconectat al oricărui alt stat membru pot deroga de la articolul 3, 8, 34 sau 60 sau de la articolul 31 alineatul (1). Orice astfel de derogare expiră din momentul în care este finalizată prima conductă de interconectare cu statul membru. Orice astfel de derogare este notificată Comisiei.
- (2) Statele membre pot solicita Comisiei să acorde derogări de la aplicarea articolului 3, 8, 60 sau 31 în regiunile ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE sau în alte zone izolate geografic. Orice astfel de derogare expiră din momentul în care este finalizată o racordare din regiune sau din zonă la un stat membru cu un sistem interconectat.
- (3) Luxemburgul poate deroga de la articolul 60. Orice astfel de derogare este notificată Comisiei.
- (4) Comisia informează statele membre cu privire la cererile de derogare menționate la alineatul (2) înainte de a lua o decizie, ținând seama de cererile justificate de confidențialitate a informațiilor sensibile din punct de vedere comercial.
- (5) Derogările acordate de Comisie în temeiul alineatului (2) sunt limitate în timp și fac obiectul unor condiții care vizează creșterea concurenței pe piața internă, integrarea acestora și asigurarea faptului că derogările nu împiedică tranziția către energia din surse regenerabile sau aplicarea principiului „eficiența energetică înainte de toate”.
- (6) Derogările acordate în temeiul Directivei 2009/73/CE fără o dată de expirare sau fără o perioadă de aplicare determinată expiră la 31 decembrie 2025. Statele membre care, la 4 august 2024, beneficiază încă de astfel de derogări pot decide să aplice o nouă derogare în temeiul alineatului (1) sau (7) de la prezentul articol ori pot solicita Comisiei să le acorde o nouă derogare în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol.
- (7) Statele membre în care prima livrare comercială din cadrul primului lor contract de furnizare de gaze naturale pe termen lung se efectuează după 4 august 2024 pot deroga de la articolul 3 alineatele (1)-(4), articolul 4 alineatul (1), articolul 8, articolul 31 alineatul (1), articolul 32 alineatul (1), articolul 34, articolul 39 alineatele (1)-(5), articolul 43, articolul 44 alineatul (6) și articolele 46, 60, 61 și 75. Orice astfel de derogare este notificată Comisiei. Derogarea expiră la zece ani după efectuarea primei livrări comerciale din cadrul primului lor contract de furnizare de gaze naturale pe termen lung.
- (8) Notificările privind derogările acordate de statele membre în temeiul alineatelor (1), (3) și (7), și deciziile Comisiei de acordare a derogărilor în temeiul alineatelor (2), (5) și (6) se publică în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 87

Rețelele de hidrogen în regiunile izolate

(1) Statele membre pot acorda derogări de la aplicarea articolele 46, 68 sau 71 rețelilor de hidrogen situate în regiuni ultraperiferice în sensul articolului 349 din TFUE și în regiuni izolate cu următoarele coduri NUTS 2 și NUTS 3 din Nomenclatorul unităților teritoriale de statistică (NUTS) instituit prin Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽⁵²⁾:

(i) Cipru (NUTS2 CY00);

(ii) Kainuu (NUTS 3 FI1D8);

(iii) Laponia (NUTS 3 FI1D7);

(iv) Malta (NUTS2 MT00);

(v) Ostrobotnia de Nord (NUTS 3 FI1D9);

(vi) Norrland superioară (NUTS 2 SE33).

(2) Orice derogare acordată în temeiul alineatului (1) este făcută publică și notificată Comisiei.

(3) Derogările acordate în temeiul alineatului (1) expiră la 15 ani de la data la care au fost acordate și, în orice caz, nu mai târziu de 31 decembrie 2044. Aceste derogări nu se reînnoiesc. Statele membre retrag o derogare acordată în temeiul alineatului (1) în cazul în care o rețea de hidrogen care beneficiază de o astfel de derogare este extinsă dincolo de regiunea izolată sau devine conectată la rețele de hidrogen situate în afara regiunii respective.

(4) La fiecare șapte ani de la data acordării unei derogări în temeiul alineatului (1) sau la cererea motivată a Comisiei, autoritatea de reglementare a statului membru care a acordat derogarea respectivă publică o evaluare a impactului derogării respective asupra concurenței, a dezvoltării infrastructurii și a funcționării pieței. Dacă după o astfel de evaluare autoritatea de reglementare concluzionează că aplicarea în continuare a derogării ar risca să împiedice concurența sau să afecteze în mod negativ implementarea eficientă a infrastructurii de hidrogen sau dezvoltarea pieței hidrogenului în statul membru sau în Uniune, statul membru retrage derogarea.

Articolul 88

Derogări privind liniile de transport de gaze naturale către și dinspre țări terțe

(1) În ceea ce privește liniile de transport al gazelor naturale între un stat membru și o țară terță finalizate înainte de 23 mai 2019, statul membru în care este situat primul punct de conectare al unei astfel de linii de transport la rețeaua unui stat membru poate decide să deroge de la articolele 31, 60, 71 și 72, de la articolul 78 alineatele (7) și (9) și de la articolul 79 alineatul (1) în ceea ce privește tronsoanele respectivei linii de transport al gazelor naturale care sunt situate pe teritoriul său și în marea sa teritorială, din motive obiective, cum ar fi pentru a permite recuperarea investițiilor efectuate sau din motive de securitate a aprovizionării, cu condiția ca derogarea să nu afecteze concurența sau funcționarea efectivă a pieței interne a gazelor naturale sau securitatea aprovizionării în Uniune.

Derogarea este limitată la maximum 20 de ani pe baza unei justificări obiective, care poate fi reînnoită dacă este cazul și poate fi supusă unor condiții care contribuie la respectarea condițiilor de la primul paragraf.

O astfel de derogare nu se aplică liniilor de transport între un stat membru și o țară terță care are obligația de a transpune prezenta directivă în ordinea sa juridică și o aplică în mod efectiv, în temeiul unui acord încheiat cu Uniunea.

(2) În cazul în care linia de transport în cauză este situată pe teritoriul mai multor state membre, statul membru pe teritoriul căruia este situat primul punct de conectare la rețeaua statelor membre decide dacă să acorde o derogare pentru respectiva linie de transport, după consultarea tuturor statelor membre în cauză.

⁽⁵²⁾ Regulamentul (CE) nr. 1059/2003 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 mai 2003 privind instituirea unui nomenclator comun al unităților teritoriale de statistică (NUTS) (JO L 154, 21.6.2003, p. 1).

La cererea statelor membre în cauză, Comisia poate decide să acționeze ca observator în consultarea dintre statul membru pe teritoriul căruia este situat primul punct de conectare și țara terță vizată în ceea ce privește aplicarea consecventă a prezentei directive în statul membru pe teritoriul căruia este situat primul punct de interconectare, precum și în marea teritorială a acestuia, inclusiv prin acordarea de derogări pentru aceste linii de transport.

(3) Deciziile în temeiul alineatelor (1) și (2) se adoptă până la 24 mai 2020. Statele membre notifică deciziile respective Comisiei și le publică.

(4) Până la 5 august 2026, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind derogările acordate în temeiul prezentului articol. Raportul evaluează, în special, impactul unor astfel de derogări asupra funcționării efective a pieței interne a gazelor naturale, precum și asupra securității aprovizionării cu energie și asupra intereselor esențiale de securitate ale Uniunii și ale statelor membre.

Articolul 89

Procedura de abilitare

(1) Fără a aduce atingere altor obligații asumate în temeiul dreptului Uniunii și repartizării competențelor între Uniune și statele membre, acordurile existente între un stat membru și o țară terță privind exploatarea unei linii de transport sau a unei rețele de conducte de alimentare din amonte pot fi menținute în vigoare până la data intrării în vigoare a unui acord ulterior între Uniune și aceeași țară terță sau până când se aplică procedura stabilită la alineatele (2)-(15).

(2) Fără a aduce atingere repartizării competențelor între Uniune și statele membre, în cazul în care un stat membru intenționează să înceapă negocieri cu o țară terță în vederea modificării, prelungirii, adaptării, reînnoirii sau încheierii unui acord referitor la exploatarea unei linii de transport cu o țară terță sau a unei conducte de interconectare pentru hidrogen cu o țară terță cu privire la aspecte care fac parte, total sau parțial, din domeniul de aplicare al prezentei directive sau al Regulamentului (UE) 2024/1789, acesta notifică în scris intențiile sale Comisiei.

Notificarea respectivă cuprinde documentele relevante și indică dispozițiile care urmează a fi abordate în cadrul negocierilor sau care urmează a fi renegociate, obiectivele negocierilor și orice alte informații relevante, și este transmisă Comisiei cu cel puțin cinci luni înainte de data preconizată pentru începerea negocierilor.

(3) În urma unei notificări primite în temeiul alineatului (2), Comisia autorizează respectivul stat membru să înceapă negocieri oficiale cu o țară terță pentru prevederile care ar putea afecta normele comune ale Uniunii, cu excepția cazului în care consideră că începerea negocierilor:

- (a) ar implica incompatibilități cu dreptul Uniunii, altele decât cele care decurg din repartizarea competențelor între Uniune și statele membre;
- (b) ar putea avea un impact negativ asupra funcționării piețelor interne ale gazelor naturale sau hidrogenului, a concurenței ori a securității aprovizionării într-un stat membru sau în Uniune, ținând seama de principiul solidarității între statele membre în temeiul articolului 194 alineatul (1) din TFUE;
- (c) ar submina obiectivele negocierilor în curs ale acordurilor internaționale desfășurate de către Uniune cu o țară terță;
- (d) ar avea un caracter discriminatoriu.

(4) La efectuarea evaluării în temeiul alineatului (3), Comisia ia în considerare dacă acordul preconizat se referă la o linie de transport sau la o conductă de alimentare din amonte care contribuie la diversificarea aprovizionării cu gaze naturale și a furnizorilor prin intermediul unor noi surse de gaze naturale.

(5) În termen de 90 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (2), Comisia adoptă o decizie prin care autorizează sau prin care refuză să autorizeze un stat membru să înceapă negocieri în vederea modificării, prelungirii, adaptării, reînnoirii sau încheierii unui acord cu o țară terță. În cazul în care sunt necesare informații suplimentare în vederea adoptării unei decizii, termenul de 90 de zile începe să curgă de la data primirii informațiilor suplimentare.

(6) În cazul în care Comisia adoptă o decizie prin care refuză să autorizeze un stat membru să înceapă negocieri în vederea modificării, prelungirii, adaptării, reînnoirii sau încheierii unui acord cu o țară terță, aceasta informează statul membru vizat cu privire la decizia sa și își motivează decizia.

(7) Deciziile prin care se autorizează un stat membru să înceapă negocieri în vederea modificării, prelungirii, adaptării, reînnoirii sau încheierii unui acord cu o țară terță sau deciziile prin care se refuză o astfel de autorizare se adoptă prin intermediul unor acte de punere în aplicare, în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 90 alineatul (2).

(8) Comisia poate furniza orientări și poate solicita includerea anumitor clauze în acordul propus pentru a asigura compatibilitatea cu dreptul Uniunii, în conformitate cu Decizia (UE) 2017/684 a Parlamentului European și a Consiliului⁽⁵³⁾.

(9) Comisia este informată periodic în legătură cu evoluția și rezultatele negocierilor vizând modificarea, prelungirea, adaptarea, reînnoirea sau încheierea unui acord pe parcursul diferitelor etape ale negocierilor și poate solicita să participe la astfel de negocieri dintre statul membru și țara terță, în conformitate cu Decizia (UE) 2017/684.

(10) Comisia informează Parlamentul European și Consiliul cu privire la deciziile adoptate în temeiul alineatului (5).

(11) Înainte de semnarea unui acord cu o țară terță, statul membru vizat notifică Comisiei rezultatul negocierilor și îi transmite textul acordului negociat.

(12) În urma notificării în temeiul alineatului (11), Comisia evaluează acordul negociat în temeiul alineatului (3). Atunci când Comisia consideră că negocierile s-au finalizat cu un acord care respectă alineatul (3), aceasta autorizează statul membru să semneze și să încheie acordul.

(13) În termen de 90 de zile de la primirea notificării menționate la alineatul (11), Comisia adoptă o decizie prin care autorizează sau prin care refuză să autorizeze un stat membru să semneze și să încheie acordul cu o țară terță. În cazul în care sunt necesare informații suplimentare în vederea adoptării unei decizii, termenul de 90 de zile începe să curgă de la data primirii informațiilor suplimentare.

(14) În cazul în care Comisia adoptă o decizie în temeiul alineatului (13) prin care autorizează statul membru să semneze și să încheie acordul cu o țară terță, statul membru în cauză notifică Comisiei încheierea și intrarea în vigoare a acordului și orice modificări ulterioare ale statutului respectivului acord.

(15) În cazul în care adoptă o decizie în temeiul alineatului (13) prin care refuză să autorizeze un stat membru să semneze și să încheie acordul cu o țară terță, Comisia informează statul membru vizat cu privire la decizia sa și își motivează decizia.

Articolul 90

Exercitarea delegării de competențe

(1) Competența de a adopta acte delegate este conferită Comisiei în condițiile prevăzute la prezentul articol.

(2) Competența de a adopta acte delegate menționată la articolele 9, 62, 72, 80, 81 și 82 se conferă Comisiei pe o perioadă nedeterminată de la 4 august 2024.

(3) Delegarea de competențe menționată la articolele 9, 62, 72, 80, 81 și 82 poate fi revocată oricând de Parlamentul European sau de Consiliu. O decizie de revocare pune capăt delegării de competențe specificate în decizia respectivă. Decizia produce efecte din ziua care urmează datei publicării acesteia în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* sau de la o dată ulterioară menționată în decizie. Decizia nu aduce atingere actelor delegate care sunt deja în vigoare.

(4) Înainte de adoptarea unui act delegat, Comisia consultă experții desemnați de fiecare stat membru în conformitate cu principiile prevăzute în Acordul interinstituțional din 13 aprilie 2016 privind o mai bună legiferare.

⁽⁵³⁾ Decizia (UE) 2017/684 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 aprilie 2017 privind instituirea unui mecanism de schimb de informații cu privire la acordurile interguvernamentale și la instrumentele fără caracter juridic obligatoriu dintre statele membre și țări terțe în domeniul energiei și de abrogare a Deciziei nr. 994/2012/UE (JO L 99, 12.4.2017, p. 1).

(5) De îndată ce adoptă un act delegat, Comisia îl notifică simultan Parlamentului European și Consiliului.

(6) Un act delegat adoptat în temeiul articolului 9, 62, 72, 80, 81 sau 82 intră în vigoare numai în cazul în care nici Parlamentul European și nici Consiliul nu au formulat obiecții în termen de două luni de la notificarea acestuia către Parlamentul European și Consiliu sau în cazul în care, înaintea expirării termenului respectiv, Parlamentul European și Consiliul au informat Comisia că nu vor formula obiecții. Respectivul termen se prelungește cu două luni la inițiativa Parlamentului European sau a Consiliului.

Articolul 91

Procedura comitetului

(1) Comisia este asistată de un comitet. Comitetul respectiv este un comitet în înțelesul Regulamentului (UE) nr. 182/2011.

(2) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 4 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

(3) În cazul în care se face trimitere la prezentul alineat, se aplică articolul 5 din Regulamentul (UE) nr. 182/2011.

Articolul 92

Revizuire și raportare

(1) Până la 31 decembrie 2030, Comisia revizuieste prezenta directivă și prezintă un raport Parlamentului European și Consiliului, însoțit, dacă este necesar, de propuneri legislative adecvate. Revizuirea examinează în special aplicarea articolului 9 și a definițiilor aferente de la articolul 2, pentru a evalua dacă instalațiile care încep să funcționeze de la 1 ianuarie 2031 demonstrează reduceri mai mari ale emisiilor de gaze cu efect de seră datorate utilizării combustibililor cu emisii scăzute de carbon și a hidrogenului cu emisii scăzute de carbon pentru a fi certificate în temeiul articolului respectiv.

(2) Până la 5 august 2035, Comisia publică o comunicare în care evaluează punerea în aplicare a articolului 46 în ceea ce privește operatorii de rețele de distribuție de hidrogen și punerea în aplicare a articolelor 68 și 69 în ceea ce privește operatorii de rețele de transport de hidrogen.

(3) Până la 5 august 2034, ACER publică, în scopul comunicării Comisiei în temeiul alineatului (2) de la prezentul articol, un raport privind impactul articolelor 46, 68 și 69 asupra funcționării pieței hidrogenului, a concurenței, a lichidității, a dezvoltării infrastructurii de hidrogen și a transparenței de pe piața hidrogenului. Raportul ACER include o consultare a părților interesate relevante.

Articolul 93

Modificarea Directivei (UE) 2023/1791

Directiva (UE) 2023/1791 se modifică după cum urmează:

1. Articolele 17 și 19 se elimină.

2. La articolul 39, paragraful al doilea se înlocuiește cu următorul text:

„Articolele 13-16 și articolele 18 și 20 și anexele II, IX, XII, XIII și XIV se aplică de la 12 octombrie 2025.”

3. Anexa VIII se elimină.

Articolul 94

Transpunere

(1) Statele membre asigură intrarea în vigoare a actelor cu putere de lege și a actelor administrative necesare pentru a se conforma articolelor 2-6, articolelor 8-31, articolului 33, articolelor 35-38, articolului 39 alineatul (1) litera (a), articolului 39 alineatele (3), (4), (7), (8) și (9), articolului 40 alineatul (1), articolelor 41, 42 și 43, articolului 44 alineatele (1), (2), (7) și (8), articolului 45, articolului 46 alineatele (2) și (3), articolelor 50-59, articolului 62, articolului 64 alineatul (11), articolelor 68-75, articolului 76 alineatul (5), articolelor 77, 78 și 79, articolului 81 alineatele (1) și (6), articolelor 82 și 83, precum și anexelor I și II până la 5 august 2026. Statele membre comunică de îndată Comisiei textul dispozițiilor respective.

Atunci când statele membre adoptă dispozițiile respective, acestea conțin o trimitere la prezenta directivă sau sunt însoțite de o asemenea trimitere la data publicării lor oficiale. Statele membre stabilesc modalitatea de efectuare a unei astfel de trimiteri și de formulare a acestei mențiuni.

(2) Comisiei îi sunt comunicate de către statele membre textele principalelor dispoziții de drept intern pe care le adoptă în domeniul reglementat de prezenta directivă.

Articolul 95

Abrogare

Directiva 2009/73/CE, astfel cum a fost modificată de actele enumerate în partea A din anexa III la prezenta directivă, se abrogă de la 4 august 2024, fără a aduce atingere obligațiilor statelor membre privind termenele de transpunere în dreptul intern și data de aplicare a directivelor enumerate în partea B din anexa III la prezenta directivă.

Trimiterile la directiva abrogată se interpretează ca trimiteri la prezenta directivă și se citesc în conformitate cu tabelul de corespondență din anexa IV.

Articolul 96

Intrarea în vigoare și aplicarea

Prezenta directivă intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*.

Articolul 93 se aplică de la 5 august 2026.

Articolul 97

Destinatari

Prezenta directivă se adresează statelor membre.

Adoptată la Bruxelles, 13 iunie 2024.

Pentru Parlamentul European

Președintele

R. METSOLA

Pentru Consiliu

Președinta

H. LAHBIB

ANEXA I

Cerințe minime privind facturarea și informațiile de facturare în sectorul gazelor naturale și al hidrogenului

1. Informații minime care sunt incluse în factură și în informațiile de facturare în sectorul gazelor naturale și al hidrogenului
- 1.1. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii:
 - (a) prețul de plătit și, dacă este posibil, o defalcare a prețului, împreună cu o declarație clară că toate sursele de energie pot beneficia, de asemenea, de stimulente care nu sunt finanțate prin taxele indicate în defalcarea prețului;
 - (b) data scadentă a plății.
- 1.2. Următoarele informații esențiale sunt prezentate în mod vizibil clienților finali în facturile lor și în informațiile de facturare, evidențiate în mod distinct față de celelalte elemente ale facturii și ale informațiilor de facturare:
 - (a) consumul de gaze naturale și de hidrogen pentru perioada de facturare;
 - (b) numele și datele de contact ale furnizorului, inclusiv o linie telefonică de asistență pentru consumatori și o adresă de e-mail;
 - (c) denumirea tarifului;
 - (d) data de încetare a contractului, dacă este cazul;
 - (e) informații privind posibilitatea și beneficiile schimbării furnizorului;
 - (f) codul de schimbare a furnizorului de către clientul final sau codul unic de identificare al acestuia la punctul său de alimentare;
 - (g) informații privind drepturile clienților finali în ceea ce privește soluționarea extrajudiciară a litigiilor, inclusiv datele de contact ale entității responsabile în temeiul articolului 25;
 - (h) punctul unic de contact menționat la articolul 24;
 - (i) numai pentru gazele naturale, un link sau o trimitere la locul în care pot fi găsite instrumentele de comparare menționate la articolul 14.
- 1.3. În cazul în care facturile au la bază consumul real sau o citire de la distanță de către operator, următoarele informații sunt puse la dispoziția clienților finali în sau împreună cu facturile lor și facturile de regularizare periodice sau le sunt semnalate în cadrul acestora:
 - (a) comparații între consumul actual de gaze naturale și de hidrogen al clientului final și consumul clientului final pentru aceeași perioadă a anului anterior, sub formă grafică;
 - (b) informații de contact ale organismelor de consumatori, ale agențiilor pentru energie sau ale organismelor similare, inclusiv adrese de site-uri internet, de unde se pot obține informații cu privire la măsurile disponibile de îmbunătățire a eficienței energetice pentru echipamentele care utilizează energie;
 - (c) comparații cu un client final mediu de energie normalizat sau etalonat, din aceeași categorie de consum.
2. Frecvența facturării și furnizarea informațiilor de facturare:
 - (a) facturarea pe baza consumului real se efectuează cel puțin o dată pe an;
 - (b) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanță în conformitate cu dreptul intern, informațiile de facturare exacte, bazate pe consumul real, sunt puse la dispoziția clientului final cel puțin o dată la fiecare șase luni sau o dată la fiecare trei luni, dacă se solicită acest lucru ori în cazul în care clientul final a optat să primească facturi electronice;

- (c) în cazul în care clientul final nu dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator sau în cazul în care clientul final a ales în mod activ să blocheze citirea de la distanță în conformitate cu dreptul intern, obligațiile prevăzute la literele (a) și (b) pot fi îndeplinite cu ajutorul unui sistem de autocitire periodică de către clientul final, prin care clientul final comunică operatorului citirile propriului contor; factura sau informațiile de facturare pot fi bazate pe o estimare a consumului sau pe o sumă forfetară numai în cazul în care clientul final nu a transmis o citire a contorului pentru o perioadă de facturare determinată. Estimarea consumului se bazează pe consumul din anul precedent al clientului final sau pe consumul unui client final comparabil;
- (d) în cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator, se furnizează informații exacte de facturare bazate pe consumul real cel puțin în fiecare lună; acestea se pot pune la dispoziție, de asemenea, prin intermediul internetului și se pot actualiza cât de frecvent posibil în funcție de dispozitivele și sistemele de măsurare utilizate.

3. Defalcarea prețului pentru clientul final

Prețul pentru clientul final reprezintă suma următoarelor trei componente: componenta de energie și de furnizare, componenta de rețea (transport, distribuție, vehiculare) și componenta care cuprinde impozite, comisioane, taxe și tarife.

Atunci când în cadrul facturilor se prezintă o defalcare a prețului pentru clientul final, se folosesc, la nivelul întregii Uniuni, definițiile comune ale celor trei componente ale acestei defalcări, stabilite în Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului ⁽¹⁾.

4. Acces la informații suplimentare privind consumul anterior

Statele membre impun ca, în măsura în care sunt disponibile informații suplimentare privind consumul anterior, informațiile respective să fie puse la dispoziția unui furnizor sau prestator de servicii desemnat de clientul final, la cererea clientului final.

În cazul în care clientul final dispune de un contor care permite citirea de la distanță de către operator, acesta trebuie să aibă posibilitatea de a accesa cu ușurință informații suplimentare privind consumul anterior care să permită autoverificări detaliate.

Informațiile suplimentare privind consumul anterior includ:

- (a) date cumulative cel puțin pentru ultimii trei ani sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare de gaze, dacă aceasta din urmă este mai mică. Datele corespund intervalelor pentru care au fost elaborate informații frecvente de facturare; și
- (b) date detaliate în funcție de ora utilizării, pentru orice zi, săptămână, lună și an, care se pun la dispoziție clienților finali neîntârziat, prin internet sau prin interfața contorului, cel puțin pentru ultimele 24 de luni sau pentru perioada calculată de la începutul contractului de furnizare de gaze, dacă această perioadă este mai mică.

5. Precizarea surselor de energie

Furnizorii precizează în facturi ponderea gazelor din surse regenerabile și, separat, ponderea gazelor cu emisii scăzute de carbon achiziționate de clientul final în conformitate cu contractul de furnizare a gazelor naturale și a hidrogenului (prezentarea informațiilor la nivel de produs). În cazul unui amestec, furnizorul prezintă aceleași informații separat pentru diferite categorii de gaze, inclusiv pentru gazele din surse regenerabile sau pentru gazele cu emisii scăzute de carbon.

Următoarele informații sunt puse la dispoziția clienților finali în sau împreună cu facturile lor și informațiile de facturare sau le sunt semnalate în cadrul acestora:

- (a) ponderea gazelor din surse regenerabile și a gazelor cu emisii scăzute de carbon în mixul furnizorului (la nivel național, și anume în statul membru în care a fost încheiat contractul de furnizare a gazelor, precum și la nivelul furnizorului, dacă acesta își desfășoară activitatea în mai multe state membre) în anul precedent, în mod inteligibil și ușor de comparat;
- (b) informații privind impactul asupra mediului, cel puțin în ceea ce privește emisiile de dioxid de carbon rezultate din gazele naturale sau hidrogenul furnizate de furnizor în anul precedent.

⁽¹⁾ Regulamentul (UE) 2016/1952 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind statisticile europene referitoare la prețurile la gaze naturale și energie electrică și de abrogare a Directivei 2008/92/CE (JO L 311, 17.11.2016, p. 1).

În ceea ce privește punctul 2 litera (a), pentru gazele naturale și hidrogenul obținute prin intermediul unei burse de gaze sau importate de la o întreprindere situată în afara Uniunii pot fi folosite cifre agregate furnizate de bursa sau de întreprinderea în cauză în cursul anului precedent.

Divulgarea ponderii gazelor din surse regenerabile achiziționate de clienții finali se face prin utilizarea garanțiilor de origine în temeiul Directivei (UE) 2018/2001. În cazul în care un client consumă gaze naturale sau hidrogen dintr-o rețea de hidrogen sau de gaze naturale, inclusiv combustibili gazoși de origine nebiologică din surse regenerabile și biometan, astfel cum se demonstrează în oferta comercială a furnizorului, statele membre se asigură că garanțiile de origine anulate corespund caracteristicilor relevante ale rețelei.

Autoritatea de reglementare sau altă autoritate națională competentă ia măsurile necesare pentru a garanta fiabilitatea informațiilor oferite de către furnizori clienților finali în temeiul dispozițiilor de la prezentul punct, precum și faptul că aceste informații sunt transmise, la nivel național, într-un mod clar comparabil.

ANEXA II

Sisteme de contorizare inteligentă a gazelor naturale și a hidrogenului

1. Statele membre garantează că implementarea, pe teritoriile lor, a unor sisteme de contorizare inteligentă are loc numai după o evaluare din punct de vedere economic a tuturor costurilor și beneficiilor pe termen lung pentru piață și pentru consumatorii individuali sau a tipului de contorizare inteligentă care este rezonabilă din punct de vedere economic și rentabilă, precum și a termenului fezabil pentru distribuția acestora.
2. O astfel de evaluare economică ia în considerare planurile de dezvoltare a rețelei menționate la articolul 55, în special la alineatul (2) litera (c), privind dezafectarea rețelilor.
3. Această evaluare ia în considerare metodologia pentru analiza cost-beneficiu și funcționalitățile minime pentru sistemele de contorizare inteligentă prevăzute în Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei ⁽¹⁾, în măsura în care acestea sunt aplicabile pentru gazele naturale și hidrogen, precum și cele mai bune tehnici disponibile pentru asigurarea celui mai înalt nivel de securitate cibernetică și de protecție a datelor.

Evaluarea respectivă ia, de asemenea, în considerare în mod corespunzător potențialele sinergii cu o infrastructură de contorizare inteligentă a energiei electrice deja implementată sau opțiunile de introducere selectivă în cazuri care pot aduce rapid beneficii nete pentru a ține costurile sub control.
- (4) Sub rezerva acestei evaluări, statele membre pregătesc un calendar pe maximum zece ani pentru implementarea sistemelor de contorizare inteligentă. În cazul în care implementarea sistemelor de contorizare inteligentă este evaluată pozitiv, cel puțin 80 % dintre clienții finali trebuie să fie echipați cu contoare inteligente în termen de șapte ani de la data evaluării pozitive.

⁽¹⁾ Recomandarea 2012/148/UE a Comisiei din 9 martie 2012 privind pregătirile pentru introducerea sistemelor de contorizare inteligentă (JO L 73, 13.3.2012, p. 9).

ANEXA III

Partea A

Directiva abrogată și lista modificărilor sale succesive (menționată la articolul 95)

Directiva 2009/73/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 211, 14.8.2009, p. 94)	
Regulamentul (UE) 2018/1999 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 328, 21.12.2018, p. 1)	Numai articolul 51
Directiva (UE) 2019/692 a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 117, 3.5.2019, p. 1)	
Regulamentul (UE) 2022/869 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 152, 3.6.2022, p. 45)	Numai articolul 41 alineatul (1) litera (v)

Partea B

Termene de transpunere în dreptul intern și data de aplicare (menționate la articolul 95)

Directiva	Termen de transpunere	Data de aplicare
Directiva 2009/73/CE	3 martie 2011	3 martie 2011, cu excepția articolului 11; 3 martie 2013 în ceea ce privește articolul 11
Directiva (UE) 2019/692	24 februarie 2020	

ANEXA IV

Tabel de corespondență

Directiva 2009/73/CE	Prezenta directivă
—	Articolul 1 alineatul (1)
Articolul 1 alineatul (1)	Articolul 1 alineatul (2)
Articolul 1 alineatul (2)	—
—	Articolul 1 alineatul (3)
—	Articolul 1 alineatul (4)
—	Articolul 1 alineatul (5)
Articolul 2 partea introductivă	Articolul 2 partea introductivă
—	Articolul 2 punctele 1-14
Articolul 2 punctul 1	Articolul 2 punctul 15
Articolul 2 punctul 2	Articolul 2 punctul 16
Articolul 2 punctul 3	Articolul 2 punctul 17
Articolul 2 punctul 4	Articolul 2 punctul 18
Articolul 2 punctul 5	Articolul 2 punctul 19
Articolul 2 punctul 6	Articolul 2 punctul 20
—	Articolul 2 punctele 21-27
Articolul 2 punctul 7	Articolul 2 punctul 28
Articolul 2 punctul 8	Articolul 2 punctul 29
—	Articolul 2 punctul 30
Articolul 2 punctul 9	Articolul 2 punctul 31
Articolul 2 punctul 10	Articolul 2 punctul 32
Articolul 2 punctul 11	Articolul 2 punctul 33
Articolul 2 punctul 12	Articolul 2 punctul 34
Articolul 2 punctul 13	Articolul 2 punctul 35
Articolul 2 punctul 14	Articolul 2 punctul 36
Articolul 2 punctul 15	Articolul 2 punctul 37
Articolul 2 punctul 16	Articolul 2 punctul 38
Articolul 2 punctul 17	Articolul 2 punctul 39
—	Articolul 2 punctul 40
Articolul 2 punctul 18	Articolul 2 punctul 41
Articolul 2 punctul 19	Articolul 2 punctul 42
Articolul 2 punctul 20	Articolul 2 punctul 43
Articolul 2 punctul 21	Articolul 2 punctul 44
Articolul 2 punctul 22	Articolul 2 punctul 45
Articolul 2 punctul 23	Articolul 2 punctul 46
Articolul 2 punctul 24	Articolul 2 punctul 47

Directiva 2009/73/CE	Prezenta directivă
Articolul 2 punctul 25	Articolul 2 punctul 48
Articolul 2 punctul 26	Articolul 2 punctul 49
Articolul 2 punctul 27	Articolul 2 punctul 50
Articolul 2 punctul 29	Articolul 2 punctul 51
—	Articolul 2 punctul 52
Articolul 2 punctul 34	Articolul 2 punctul 53
Articolul 2 punctul 35	Articolul 2 punctul 54
Articolul 2 punctul 36	Articolul 2 punctul 55
—	Articolul 2 punctele 56-77
Articolul 37	Articolul 3 alineatul (1)
—	Articolul 3 alineatele (2)-(7)
Articolul 3 alineatul (2)	Articolul 4
—	Articolul 5
Articolul 3 alineatele (1) și (2)	Articolul 6 alineatele (1) și (2)
—	Articolul 6 alineatele (3) și (4)
Articolul 5 alineatul (11)	Articolul 6 alineatul (5)
—	Articolul 6 alineatul (6)
Articolul 7 alineatele (1) și (2)	Articolul 7 alineatele (1) și (2)
– Articolul 7 alineatul (3)	—
– Articolul 7 alineatul (4)	Articolul 7 alineatul (3)
Articolul 4 alineatele (1) și (2)	Articolul 8 alineatele (1) și (2)
—	Articolul 8 alineatele (3)-(11)
Articolul 4 alineatele (3) și (4)	Articolul 8 alineatele (12) și (13)
—	Articolul 8 alineatele (14) și (15)
—	Articolul 9
Articolul 8	Articolul 10
Articolul 3 alineatele (3) și (12) și anexa I alineatul (1) literele (a), (b), (c), (d), (e), (f), (g) și (j)	Articolul 11
—	Articolul 12
—	Articolul 13
—	Articolul 14
—	Articolul 15
Anexa I alineatul (1) litera (i)	Articolele 16 și 19
Anexa I alineatul (2)	Articolul 17
—	Articolul 18
—	Articolul 20
—	Articolul 21
Anexa I alineatul (1) litera (h)	Articolul 22

Directiva 2009/73/CE	Prezenta directivă
—	Articolul 23
Articolul 3 alineatul (9)	Articolul 24
Articolul 3 alineatul (9) și anexa I alineatul (1) litera (f)	Articolul 25
Articolul 3 alineatul (3)	Articolul 26
—	Articolul 27
—	Articolul 28
—	Articolul 29
—	Articolul 30
Articolul 32	Articolul 31
Articolul 34	Articolul 32
Articolul 33	Articolul 33
Articolul 38	Articolul 34
—	Articolul 35
—	Articolul 36
—	Articolul 37
Articolul 35	Articolul 38 alineatele (1) și (2)
—	Articolul 38 alineatele (3)-(6)
Articolul 13 alineatele (1) și (2)	Articolul 39 alineatele (1) și (2)
—	Articolul 39 alineatele (3) și (4)
Articolul 13 alineatele (3) și (4)	Articolul 39 alineatele (5) și (6)
—	Articolul 39 alineatele (7), (8) și (9)
Articolul 13 alineatul (5)	Articolul 39 alineatul (10)
Articolul 16	Articolul 40
—	Articolul 41
Articolul 23	Articolul 42
Articolul 24	Articolul 43
Articolul 25 alineatul (1)	Articolul 44 alineatul (1)
—	Articolul 44 alineatul (2)
Articolul 25 alineatele (2)-(5)	Articolul 44 alineatul (3)-(6)
—	Articolul 44 alineatele (7) și (8)
—	Articolul 45
Articolul 26	Articolul 46
Articolul 27	Articolul 47
Articolul 28 alineatele (1)-(4)	Articolul 48 alineatele (1)-(4)
—	Articolul 48 alineatul (5)
Articolul 29	Articolul 49 alineatul (1)
—	Articolul 49 alineatele (2) și (3)
—	Articolul 50

Directiva 2009/73/CE	Prezenta directivă
—	Articolul 51
—	Articolul 52
—	Articolul 53
—	Articolul 54
Articolul 22 alineatul (1)	Articolul 55 alineatul (1) primul paragraf
—	Articolul 55 alineatul (1) al doilea, al treilea, al patrulea și al cincilea paragraf
Articolul 22 alineatul (2)	Articolul 55 alineatul (2)
—	Articolul 55 alineatul (3)
Articolul 22 alineatele (4)-(8)	Articolul 55 alineatele (4)-(8)
—	Articolul 56
—	Articolul 57
—	Articolul 58
—	Articolul 59
Articolul 9	Articolul 60
Articolul 14	Articolul 61
Articolul 15	Articolul 62
Articolul 17	Articolul 63
Articolul 18 alineatele (1)-(10)	Articolul 64 alineatele (1)-(10)
—	Articolul 64 alineatul (11)
Articolul 19	Articolul 65
Articolul 20	Articolul 66
Articolul 21	Articolul 67
—	Articolul 68
—	Articolul 69
—	Articolul 70
Articolul 10	Articolul 71
Articolul 11	Articolul 72
Articolul 12	Articolul 73
Articolul 30	Articolul 74
Articolul 31	Articolul 75
Articolul 39	Articolul 76 alineatele (1)-(5)
—	Articolul 76 alineatul (6)
Articolul 40	Articolul 77
Articolul 41 alineatele (1)-(4)	Articolul 78 alineatele (1)-(4)
—	Articolul 78 alineatul (5)
Articolul 41 alineatele (5)-(9)	Articolul 78 alineatele (6)-(10)
Articolul 41 alineatele (10)-(17)	Articolul 79 alineatele (1)-(8)
Articolul 42	Articolul 80

Directiva 2009/73/CE	Prezenta directivă
Articolul 43	Articolul 81
Articolul 44	Articolul 82
Articolul 46 alineatul (1)	Articolul 83
Articolul 46 alineatele (2) și (3)	—
Articolul 47	Articolul 84
Articolul 48a	Articolul 85
—	Articolul 86
—	Articolul 87
Articolul 49a	Articolul 88 alineatele (1), (2) și (3)
—	Articolul 88 alineatul (4)
Articolul 49b	Articolul 89
—	Articolul 90
—	Articolul 91
—	Articolul 92
—	Articolul 93
Articolul 54	Articolul 94
Articolul 53	Articolul 95
Articolul 55	Articolul 96
Articolul 56	Articolul 97
—	Anexa I
—	Anexa II
—	Anexa III
Anexa II	Anexa IV